

SANT'ANTONI MARIA CLARET

AUTOBIOGRAFIA

J.M.J.

ADVERTIMENT

1. El R. P. Josep Xifré, Superior dels Missioners Fills del Cor Immaculat de Maria, m'ha demanat diferents vegades que escrigui una biografia de la meva insignificant persona. Jo sempre hi he presentat les meves excuses i, si no fos perquè me'n dóna el manament, tampoc ara m'hi hauria resolt. Així, doncs, ho faig únicament per obediència i per obediència revelaré coses que més m'estimaria que fossin ignorades. Que sigui, tanmateix, per a major glòria de Déu i de Maria Santíssima, la meva dolça Mare, i per a confusió d'aquest miserable pecador.

DIVIDIRÉ AQUESTA BIOGRAFIA EN TRES PARTS

2. La primera part comprendrà el que s'esdevingué de principal des del meu naixement fins a la meva anada a Roma (1807-1839).

La segona contindrà el que es refereix a les Missions (1840-1850).

La tercera, allò que ha passat de més notori d'ençà de la meva consagració d'arquebisbe en endavant (1850-1862).

PRIMERA PART

CAPITOL I

DEL NAIXEMENT AL BAPTISME

3. Vaig néixer a la vila de Sallent, deganat de Manresa, bisbat de Vic, província de Barcelona. Els meus pares es deien Joan Claret i Josepa Clarà, casats, honrats i temorosos de Déu, molt devots del Santíssim Sagrament de l'Altar i de Maria Santíssima.
4. Vaig ser batejat a la pica baptismal de la parròquia de Santa Maria de Sallent l'any 1907, però als llibres parroquials diu 1808 per començar de comptar l'any següent des d'aquest dia, i per aquesta raó la meva partida és la primera del llibre de l'any 1808.
5. Van posar-me el nom d'Antoni, Adjutori, Joan. El meu padrí fou un germà de la meva mare, que es deia Antoni Clarà, i volgué que em digués Antoni com ell. La meva padrina fou una germana del meu pare, que es deia Maria Claret, casada amb Adjutori Canudas, i va posar-me el nom del seu marit. Per tercer nom amb dic Joan com el meu pare; i jo després, per devoció a Maria Santíssima, vaig afegir-hi el dolcíssim nom de Maria, perquè Maria Santíssima és la meva Mare, la meva Padrina, la meva Mestra, la meva Directora i el meu tot després de Jesús. Així, doncs, aquest és el meu nom: Antoni Maria Adjutori Joan Claret i Clarà.
6. Fórem onze germans, sis nois i cinc noies, que enumeraré per ordre, marcant l'any en què van néixer:
 1. Una germana que va néixer el 1800, que es diu Rosa, fou casada, ara és vídua, sempre ha estat molt treballadora, honrada i pietosa; és la qui m'ha estimat més.
 2. Una germana que va néixer el 1802, que es deia Mariana, va morir a l'edat de dos anys.
 3. Un germà (1804) que es diu Joan, l'hereu de tots els béns.
 4. Un germà (1806), que es deia Bartomeu, va morir a l'edat de dos anys.
 5. Sóc jo (1807-1808).
 6. Una germana (1809) que va morir poc després de nascuda.
 7. Un germà (1810), que es deia Josep, fou casat, tingué dues filles, Germanes de la Caritat o Terciàries.
 8. Un germà (1813), que es deia Pere, que va morir quan tenia quatre anys.
 9. Una germana (1815), que es diu Maria, i és Germana Terciària.
 10. Una germana (1820), que es deia Francesca, va morir a l'edat de tres anys.
 11. Un germà (1823), que es deia Manuel, va morir quan tenia 13 anys, després d'haver estudiat Humanitats a Vic.

CAPITOL II

DE LA PRIMERA INFANTESA

7. La Providència Divina ha vetllat sempre per mi d'una manera particular, com veurem en aquest cas i en d'altres que referiré. La meva mare sempre va alletar els seus fills ella mateixa, però no

pogué fer-ho amb mi per manca de salut; va donar-me a una dida de la mateixa població, a casa de la qual romania dia i nit. L'amo de la casa féu una excavació massa fonda per formar un celler més espaiós. Una nit, quan jo no era a la casa, ressentits els sòtols amb motiu de l'excavació, cediren les parets i va ensorrar-se la casa, on quedaren morts i sepultats sota les ruïnes la dida, que era la mestressa de la casa i els quatre fills que tenia. Si m'hi hagués trobat aquella nit, hauria patit la sort dels altres. ¡Beneïda sigui la Providència de Déu! ¡I quantes gràcies haig de donar a Maria Santíssima, que des d'infant va preservar-me de la mort, així com més endavant m'ha alliberat d'altres destrets! ¡Oh, que en sóc de malagraït!

8. Les primeres idees de què tinc memòria sorgiren en mi cap a l'edat de cinc anys, quan, estant al llit, en comptes de dormir, jo sempre he estat molt poc dormilega, pensava en l'eternitat, pensava *sempre, sempre, sempre*; m'afigurava unes distàncies enormes, n'hi afegia més i més, i, en veure que no n'abastava la fi, m'estremia i pensava: Els qui tinguin la desgràcia d'anar a l'eternitat de penes, ¿mai no acabaran de patir, *sempre* hauran de sofrir? ¡Sí, *sempre, sempre, sempre hauran de patir!*

9. Això em feia molta llàstima, perquè jo, de natural, sóc molt compassiu. Aquesta idea de l'eternitat de penes va quedar-me tan gravada que, sigui per haver començat de tenir-la de tan petitó, sigui per pensar-hi tan sovint, és certament allò que tinc més present. Aquesta mateixa idea és la que m'ha fet treballar més i em fa treballar encara i em farà treballar mentre viuré, per la conversió dels pecadors, a la trona, al confessorari, mitjançant llibres, estampes, fulls volanders, converses familiars, etc. etc.

10. N'és la raó que essent jo, segons que he dit, de cor tan tendre i compassiu, no puc veure una desgràcia, una misèria, que no la socorri, em trauré el pa de la boca per donar-lo al pobrissó, i fins m'abstindré de posar-me'l a la boca per tenir-lo i donar-lo quan me'l demanin, i em fa escrípol de gastar per a mi quan recordo que hi ha necessitats a remeiar; ara bé, si aquestes misèries corporals i momentànies m'afecten tant, s'entén prou allò que produirà en el meu cor el pensament de les penes eternes de l'infern, no per a mi sinó per als altres que voluntàriament viuen en pecat mortal.

11. Jo em dic moltes vegades: És de fe que hi ha cel per als bons i infern per als dolents; és de fe que les penes de l'infern són eternes; és de fe que n'hi ha prou amb un sol pecat mortal per a fer condemnar una ànima, per raó de la malícia infinita que té el pecat mortal, per haver ofès un Déu infinit. Assentats aquests principis certíssims, en veure la facilitat amb què pecca la gent, amb la mateixa amb què es beuen un got d'aigua, com de per riure o per divertiment; en veure la multitud que està contínuament en pecat mortal, caminant així cap a la mort i cap a l'infern, jo no puc tenir repòs, haig de córrer i de cridar, i em dic a mi mateix:

12. Si veiés algú que cau dins un pou, en una foguera, segur que correria i cridaria per avisar-lo i preservar-lo de caure; ¿i per què no faré el mateix per preservar de caure dins el pou i a la foguera de l'infern?

13. Ni sé comprendre com els altres sacerdots que creuen aquestes mateixes veritats que jo crec, i que tots hem de creure, no prediquen ni exhorten per preservar la gent de caure a l'infern.

14. Fins i tot m'admiro que els laics, homes i dones que tenen fe, no cridin, i em dic: Si ara es calés foc en una casa i, per ser de nit, els habitants de la mateixa casa i els altres de la població

estiguessin dormint i no veiessin el perill, el primer que ho advertís, ¿no cridaria, no correria pels carrers clamant: ¡Foc, foc! en aquella casa? Doncs, ¿per què no han de cridar foc de l'infern a fi de desvetllar tanta gent ensopida en el son del pecat, la qual, en deixondir-se, es trobarà que l'abrusen les flames del foc etern?

15. Aquesta idea de l'eternitat desgraciada que va començar en mi d'ençà dels cinc anys amb molta viva, i he tingut sempre molt present i, si Déu vol, no se m'esborrarà mai de la memòria, és el ressort i l'esperó del meu zel per a la salvació de les ànimes.

16. Amb el temps s'afegí a l'esmentat un altre estímul que després explicaré, i és el de pensar que el pecat no solament fa condemnar el meu proïsme, sinó que és principalment una injúria a Déu, que és el meu Pare. Ah!, aquesta idea em trenca el cor de pena i em fa córrer com... I em dic: Si un pecat és d'una malícia infinita, impedir un pecat és impedir una injúria infinita al meu Déu, al meu bon Pare.

17. Si un fill tingués un pare molt bo i veiés que sense més ni més el maltractaven, ¿no el defensaria? Si veiés que porten aquest bon pare innocent al suplici, ¿no faria tots els esforços possibles per alliberar-l'en, si podia? Doncs ¿què cal que faci jo per l'honor del meu Pare, que és així tan fàcilment ofès i dut, innocent, al Calvari per a ser-hi novament crucificat pel pecat, com diu Sant Pau? Callar, ¿no seria un crim? No fer tots els esforços possibles, ¿no seria...? Oh Déu meu! Oh Pare meu! Atorgueu-me que pugui impedir tots els pecats, un si més no, mal que em tallin a miques.

CAPITOL III

DE LES PRIMERES INCLINACIONS

18. Per a gran confusió meva diré les paraules de l'autor de la Saviesa (c. 8 v.19): *Ja d'infant era inclinat al bé, per haver-me tocat una ànima bona.* És a dir, vaig rebre de Déu un bon natural, una índole bona, únicament per un efecte de la seva bondat.

19. Recordo que durant la guerra de la Independència, que durà des de l'any 1808 al 1814, era gran la por que els habitants de Sallent tenien als francesos, i amb raó, ja que havien incendiat la ciutat de Manresa i el poble de Calders, a prop de Sallent. Quan arribava la notícia que s'acostava l'exèrcit francès, fugia tothom. Recordo que les primeres vegades de fugir em portaven a coll, però les últimes, quan ja tenia quatre o cinc anys, caminava a peu i donava la mà a l'avi Joan Clarà, pare de la meva mare, i com que era de nit i li curtejaven la vista, l'advertia dels entrebancs amb tanta paciència i afecte que el pobre vell estava molt consolat de veure que no el deixava, ni fugia amb els altres germans i cosins que ens havien deixat sols a nosaltres dos. Sempre vaig professar-li molt d'amor fins que va morir, i no solament a ell sinó a tots els vells i esguerrats.

20. No podia sofrir que ningú fes burla de cap d'ells, com hi són tan propensos els xicots, tot i el càstig tan exemplar que va fer Déu amb aquells nois que es burlaven d'Eliseu.

Recordo, a més a més, que al temple, sempre que arribava un vell, si jo seia en algun banc, m'aixecava i li cedia el lloc de molt bon grat; pel carrer els saludava sempre, i quan tenia la fortuna de conversar amb algun en rebia la més gran satisfacció. Que Déu vulgui que m'hagi sabut

aprofitar dels consells que em donaven els ancians...

21. ¡Oh Déu meu, que en sou de bo! ¡Que n'heu estat de ric en misericòrdia envers a mi! ¡Oh, si haguéssiu donat a un altre les gràcies que m'heu fet, com us hauria correspost millor que no pas jo! Pietat, Senyor, que ara començaré de ser bo, ajudat amb la vostra gràcia divina.

CAPITOL IV

DE LA PRIMERA EDUCACIO

22. Quan amb prou feines tenia sis anys, els meus pares van enviar-me a l'escola. El meu mestre de primeres lletres fou el senyor Antoni Pascual, un home molt actiu i religiós; mai no va castigarme ni renyar-me, bé que vaig mirar de no donar-li'n motius. Era sempre puntual, assistia sempre a les classes, portant-hi sempre ben estudiades les lliçons.

23. Vaig aprendre el Catecisme amb tanta perfecció que el recitava sempre que volia del principi a la fi sense cap error. D'altres nens també el van aprendre com jo ho havia fet, i el senyor mestre va presentar-nos al senyor rector, que era llavors el doctor mossèn Josep Amigó, i aquest senyor ens el féu recitar de cor entre tots quatre durant dos diumenges seguits. Vam fer-ho sense cap error en presència del poble a la tarda a l'església i, com a premi, va donar-nos a cadascun una estampa, que sempre més guardàrem.

24. Quan vaig saber el Catecisme, va fer-me llegir el Pintón, *Compendi d'Història Sagrada*, i tot el que llegia com el que ell ens explicava em quedava tan imprès a la memòria, que després jo ho contava i referia amb molta gràcia sense confondre'm ni pertorbar-me.

25. A més del mestre de primeres lletres, que era molt bo, com he dit, (cosa que és un benefici del cel no gens minso), vaig tenir també uns pares molt bons, que conjuntament amb el mestre treballaven a formar el meu enteniment amb l'ensenyament de la veritat, i conreaven el meu cor amb la pràctica de la Religió i de totes les virtuts. El meu pare cada dia havent dinat, que ho fèiem a un quart d'una, em feia llegir un llibre espiritual, i els vespres ens quedàvem una estona de sobretaula i sempre ens contava quelcom d'edificació i ensems d'instrucció fins que arribava l'hora d'anar a descansar.

26. Tot el que referien i explicaven els meus pares i el meu mestre ho entenia perfectament, tot i que era molt petitó; allò que no entenia era el diàleg del Catecisme, que recitava molt rebé, com he dit, però com un lloro. Ara, tanmateix, comprenc com és de bo de saber-lo bé de memòria, perquè després al pas del temps, sense saber com ni de quina manera, sense parlar d'aquelles matèries, em venia a la imaginació i m'adonava d'aquelles grans veritats que jo deia i recitava sense entendre-les, i em deia: *¡Guaita! ¡Allò vol dir això i això altre! Mira si eres enze que no ho entenies*. Així com les poncelles de rosa es desclouen amb el temps, i sense poncelles no hi pot haver roses, són igual les veritats de la Religió. Si no hi ha instrucció de Catecisme, hi ha una ignorància completa en matèries de Religió, fins i tot en aquells homes que passen per savis. ¡Quin servei m'han fet a mi la instrucció del Catecisme i els avisos dels meus pares i mestre!

27. Quan després em trobava sol a la ciutat de Barcelona, com diré al seu lloc, en veure i sentir

coses dolentes, recordava i deia: *Això és dolent, cal defugir-ho; més aviat has de donar crèdit a Déu, als teus pares i als teus mestres que no pas a aquests infeliços, que no saben el que es fan ni el que es diuen.*

28. Els pares i el mestre no sols van instruir-me en les veritats que havia de creure, sinó també en les virtuts que havia de practicar. Respecte al proïsme, em deien que mai no havia d'agafar ni desitjar cap cosa d'altri i si mai en trobava alguna l'havia de tornar al seu amo. Precisament sortint un dia de l'escola, en passar pel carrer que duia a casa, vaig veure una moneda a terra, la vaig agafar i vaig pensar de qui podria ser per a tornar-la-hi, i no veient ningú al carrer, vaig pensar que no hagués caigut d'algun balcó de la casa del davant; vaig pujar a la casa, vaig demanar l'amo de la casa i la hi vaig lliurar.

29. Va entrar-me tant l'ensenyament de l'obediència i la resignació que sempre estava content amb el que ells feien, disposaven i em donaven, tant de vestit com de menjar. No recorda haver dit mai: *No vull això, o vull allò altre.* Hi estava tan acostumat que després, quan ja era sacerdot, la meua mare, que sempre m'estimà molt, em deia: *Antoni, ¿t'agrada això?, i jo li responia: el que vós em doneu, sempre m'agrada. -Però sempre hi ha unes coses que agraden més que no pas d'altres. -Les que vós em doneu m'agraden més que totes.* De manera que va morir sense saber el que materialment m'agradava més.

CAPITOL V

DE L'OCUPACIÓ EN EL TREBALL DE LA FABRICA

30. Essent molt petit, quan passava el Sil·labari, va preguntar-me un senyor, que havia vingut a visitar l'escola, què volia ser. Vaig contestar-li que volia ser sacerdot. En efecte, concloses a perfecció les primeres lletres, van posar-me a la classe de llatinitat, el professor de la qual era un sacerdot molt bo i molt savi anomenat doctor mossèn Joan Riera. Amb ell vaig aprendre de cor noms, verbs, gèneres i poca cosa més, i com que va tancar-se aquesta classe, no vaig poder estudiar més i vaig quedar-me en aquest nivell.

31. Com que el meu pare era fabricant de filats i de teixits, va posar-me a la fàbrica a treballar. Vaig obeir sense dir ni una paraula, ni fer mala cara, ni manifestar cap disgust. Vaig posar-me a treballar i treballava tant com podia sense tenir mai ni un dia de mandra ni de mala gana; i ho feia tot tan bé com sabia per no disgustar en res els meus pares benamats, que jo tant estimava i que tant m'estimaven.

32. La pena més gran que tenia era quan sentia que els meus pares havien de renyar algun treballador per no haver fet la feina com calia. Estic segur que jo sofria moltíssim més que no pas la persona renyada, perquè tinc un cor tan sensible que en veure una pena en tinc més dolor que no pas la mateixa persona que la pateix.

33. El meu pare em féu treballar en totes les menes de feina que hi ha en una fàbrica completa de filats i teixits i durant una llarga temporada va posar-me juntament amb un altre xicot jove a donar la darrera mà a les peces que feien els altres. Quan calia corregir-ne algun, a mi em feia molta pena i, tanmateix, ho feia, però abans observava si en aquella labor hi havia res que estigués bé i

per allà començava, fent-ne l'elogi, dient que allò estava molt bé, només que tenia aquest i aquell altre defecte; que, corregits aquells defectes insignificants, seria una peça perfecta.

34. Jo ho feia així sense saber-ne el perquè, però amb el temps he sabut que era per una especial gràcia i benedicció de dolcesa amb què el Senyor m'havia previngut. Això feia que els treballadors rebessin sempre la meva correcció amb humilitat i s'esmenessin; i l'altre company, que era millor que no pas jo, però que no havia rebut del cel l'esperit de dolcesa, quan havia de corregir s'amoinava i els reprenia amb aspror i ells s'enutjaven i de vegades ni entenien en què s'havien d'esmenar. Allà vaig aprendre com convé de tractar tothom amb afabilitat i tacte fins i tot els més rudes i com és veritat que se'n treu més d'actuar amb dolçor que no pas amb aspresa i enuig.

35. ¡Oh Déu meu! ¡Que n'heu estat de bo amb mi...! Jo fins molt tard no he conegut les gràcies tan nombroses i grans que havíeu dipositat en mi. I jo he estat un servent inútil que no he negociat com calia amb el talent que m'havíeu lliurat. Però, Senyor, us dono paraula que treballaré: tingueu amb mi un xic de paciència; no em retireu el talent; ja hi negociaré; doneu-me la vostra gràcia santíssima i el vostre amor diví i us dono paraula que treballaré.

CAPITOL VI

DE LES PRIMERES DEVOCIONS

36. Des de molt petit em vaig sentir inclinat a la pietat i a la Religió. Tots els dies de festa i de precepte oïa la santa Missa; els altres dies sempre que ho podia fer; durant els dies festius normalment n'oïa dues, una de resada i una altra de cantada, a la qual anava sempre amb el meu estimat pare. No recordo haver jugat mai, haver fet renou ni parlat a l'església. Ben al contrari, hi estava sempre tan recollit, tan modest i tan devot, que, comparant els meus primers anys amb el d'ara, me n'avergonyeixo, ja que dic amb gran confusió que no hi estic, ni tan sols ara, amb aquella atenció tan fixa, amb aquell cor tan fervorós que llavors tenia...

37. ¡Amb quina fe assistia a totes les funcions de la nostra santa Religió! Les funcions que m'agradaven més eren les del Santíssim Sagrament; hi assistia amb una devoció extraordinària i experimentava un goig molt gran. A més del bon exemple que em donava el meu pare estimat, que era devotíssim del Santíssim Sagrament, vaig tenir la bona sort que em parés a les mans un llibret intítulat *Finezas de Jesús Sacramentado*. ¡Com m'agradava! Me l'aprenia de memòria de tant que m'agradava.

38. A l'edat de deu anys van deixar-me combregar. Jo no puc pas explicar què va passar en mi el dia que vaig tenir la felicitat imponderable de rebre per primera vegada dins el meu pit el meu bon Jesús... Des de llavors vaig freqüentar sempre més els sants sagraments de Penitència i Comunió, però amb quin fervor, amb quina devoció i amor!... Més que no pas ara, sí, més que no pas ara, i ho dic amb molta confusió i vergonya. Ara que tinc més coneixement que aleshores, ara que s'hi ha afegit la munió de beneficis que he rebut d'ençà d'aquells primers dies, ara que per agraïment hauria d'ésser un serafí d'amor diví, sóc allò que Déu sap. Quan comparo els meus primers anys amb els dies d'ara, m'entristeixo i ploro i confesso que sóc un monstre d'ingratitude.

39. A més de la santa Missa, Comunió freqüent i funcions d'Exposició del Santíssim Sagrament,

a què assistia amb tant de fervor per la bondat i misericòrdia de Déu, assistia també els diumenges, sense faltar mai ni un dia de festa, al Catecisme i explicació del sant Evangeli, que sempre feia el rector, personalment, tots els diumenges, i, finalment, s'acabava aquesta funció a la tarda amb el santíssim Rosari.

40. Dic, doncs, que a més d'assistir-hi sempre matí i tarda, allà, a l'hora baixa, quan amb prou feines si quedava ningú a l'església, llavors hi tornava jo, i tot solet me les entenia amb el Senyor. Amb quina fe, amb quina confiança i amb quin amor parlava amb el Senyor, amb el meu bon Pare! M'oferia mil vegades al seu sant servei, desitjava ser sacerdot per a consagrar-me nit i dia al seu ministeri i recordo que li deia: *Humanament no veig cap esperança, però Vós sou tan poderós que, si ho voleu, ho arreglareu tot*. I recordo que amb tota confiança vaig deixar-me a les seves mans divines, esperant que ell disposaria allò que s'havia de fer, com en efecte s'esdevingué, com diré més endavant.

41. També em va caure a les mans un llibret intítulat *El Bon dia i la Bona Nit*. ¡Amb quin gust i amb quin profit de l'ànima llegia jo aquell llibre! Després d'haver-lo llegit una estona, el tancava, me l'estrenyia al pit, aixecava els ulls al cel plens de llàgrimes i exclamava dient: ¡Oh Senyor, quines coses més bones que jo no sabia! ¡Oh Déu meu! ¡Oh amor meu! ¡Qui us hagués estimat sempre!

42. La consideració del bé tan gran que va fer a la meva ànima la lectura dels llibres bons i pietosos és la raó perquè procuro donar amb tanta profusió llibres d'aquest estil, esperant que produiran en el proïsme, que tant estimo, el mateix feliç resultat que van donar en mi. ¡Oh, qui pogués fer que totes les ànimes coneguessin com és de gran la bondat de Déu, que n'és d'amable i que n'és d'amant! ¡Oh Déu meu!, feu que totes les criatures us coneguin, us estimin i us serveixin amb tota fidelitat i fervor! ¡Oh criatures totes! Estimeu Déu, perquè és bo, perquè és infinita la seva misericòrdia.

CAPITOL VII

DE LA PRIMERA DEVOCIO A MARIA SANTISSIMA

43. En aquests mateixos anys de la meva infantesa i joventut professava una devoció cordialíssima a Maria Santíssima. ¡Tant de bo que tingué ara la devoció de llavors! Servint-me de la comparança de Rodríguez, sóc com aquells criats vells de les cases importants, que gairebé no serveixen per a res, que són com unes andròmines inútils, que els tenen a casa més per compassió i caritat que no pas pel servei que fan. Així sóc jo en el servei de la Reina de cel i terra: m'aguanta per pura caritat i misericòrdia, i perquè es vegi que és la pura veritat, sense la més petita exageració, per a confusió meva referiré el que feia en obsequi de Maria Santíssima.

44. Des de molt petit van donar-me uns rosaris que vaig agrair moltíssim, com si fos l'adquisició del més gran tresor, i amb ells resava amb els altres nens de l'escola, que en sortir de les classes a la tarda, formats tots en dos rengles, anàvem a l'església que era a prop, i resàvem tots junts una part del Rosari, que el mestre dirigia.

45. Essent encara molt petitó, vaig trobar a casa un llibre intítulat el *Roser*, en què hi havia els misteris del rosari amb estampes i explicacions adients. Amb aquell llibre vaig aprendre la manera de resar el Rosari amb els seus misteris, lletanies, etc. El mestre, en advertir-ho, va quedar-ne molt complagut i va fer-me posar al seu costat a l'església perquè jo dirigís el Rosari. Els altres nois més grandets, veient que amb això havia caigut en gràcia al bon mestre, també el van aprendre, i en endavant ens alternàvem per setmanes, de manera que tots aprenien i practicaven aquesta santíssima devoció, que després de la Missa és la més profitosa.

46. Des de llavors, no solament el resava a l'església, sinó també a casa tots els vespres, tal com ho disposaven els meus pares. Quan, acabades les primeres lletres, van posar-me de fix a la fàbrica, com he dit al capítol V, aleshores cada dia en resava les tres parts, que també deien amb mi els altres treballadors; jo dirigia i ells responien, continuant la feina. En resàvem una part abans de les vuit del matí, i després se n'anaven a esmorzar; una altra abans de les dotze, en què anaven a dinar, i una altra abans de les nou del vespre, que anaven a sopar.

47. A més el Rosari sencer que resava tots els dies feiners, a cada hora del dia li resava una Avemaria i les oracions de *l'Angelus Domini* al temps degut. Els dies de festa passava més temps a l'església que no a casa, perquè amb prou feines si jugava amb els altres nens; només m'entretenia a casa, i mentre estava així innocentment entretingut en alguna cosa, em semblava que sentia una veu, que em cridava la Verge a anar a l'església i jo deia: *Ja vinc*, i hi anava tot seguit.

48. No em cansava mai d'estar-me a l'església, davant de la Mare de Déu del Roser, i parlava i resava amb tanta confiança que estava ben cregut que la Verge Santíssima em sentia. M'imaginava que des de la imatge davant de la qual pregava hi havia com una connexió de filferro fins a l'original, que és al cel; sense haver vist en aquella edat cap telègraf elèctric, jo m'imaginava com si hi hagués un telègraf des de la imatge al cel. No puc explicar amb quina atenció, fervor i devoció pregava, més que no pas ara.

49 Molt i molt sovint, des de molt petitó, acompanyat de la meva germana Rosa, que era molt devota, anava a visitar un Santuari de Maria Santíssima anomenat *Fucimanya*, distant de casa d'una hora llarga de camí. No puc explicar la devoció que sentia a l'esmentat Santuari. Abans i tot d'arribar-hi, tan bon punt albirava la capella, em sentia trasbalsat, se m'omplien els ulls de llàgrimes de tendresa, començàvem el Rosari i continuàvem resant fins que no arribàvem a la capella. Aquesta devota imatge de *Fucimanya*, l'he visitada sempre que he pogut, no solament de nen, sinó també d'estudiant, sacerdot i arquebisbe, abans d'anar a la meva diòcesi.

50. Tot el meu deler era de treballar, pregar, llegir i pensar en Jesús i en Maria Santíssima; d'aquí ve que m'agradés tant de guardar silenci i que parlés molt poc, m'agradés d'estar sol per no ser destorbat en aquells pensaments que tenia. Sempre estava content, alegre, en paus amb tothom. Mai no vaig renyir ni em vaig barallar amb ningú, ni de petit ni de gran.

51. Mentre em trobava ocupat en aquests sants pensaments amb gran plaer del meu cor, de sobte va venir-me una temptació, la més terrible i blasfema, contra Maria Santíssima. Això sí que va ser una pena, la més gran que mai hagi sofert. Hauria preferit estar a l'infern per a deslliurar-me'n. No menjava ni dormia, ni podia mirar la seva imatge. ¡Oh quina pena! Me'n confessava, però com que era tan jovenet, no em sabia explicar bé, i el confessor no feia cabal del que jo li deia, no li donava importància, i jo em quedava amb la mateixa pena d'abans. ¡Oh quina amargor! Durà la

temptació fins que el Senyor no va dignar-se a posar-hi remei per Ell mateix.

52 . Després vaig tenir-ne una altra contra la meva bona mare, que m'estimava molt, i jo també a ella. Va venir-me una malícia, una aversió en contra d'ella molt gran, i jo, per tal de vèncer aquella temptació, m'afanyava a tractar-la amb molta tendresa i humilitat. Recordo que quan vaig anar-me a confessar, en donar compte al meu director de la temptació que patia i d'allò que feia per vèncer-la i superar-la, va preguntar-me: *¿Qui t'ha dit que practiquessis aquestes coses?* Jo vaig contestar-li: *Ningú, mossèn.* Llavors va dir-me: *Déu és qui t'ensenya, fill; endavant, sigues fidel a la gràcia.*

53. Davant meu no s'atrevien a dir males paraules ni tenir males converses. En certa ocasió em trobava en una reunió de nois per casualitat, perquè jo regularment m'apartava d'aquestes reunions, ja que no m'era desconegut el llenguatge que s'hi usa, i va dir-me un dels nois més grans: *Antoni, aparta't de nosaltres, que volem parlar malament.* Jo vaig donar-li les gràcies per l'avís que em donava i vaig anar-me'n, sense que mai més m'hi tornés a ajuntar.

54. ¡Oh Déu meu! ¡Que n'heu estat de bo amb mi! ¡Oh que malament he correspost a les vostres fineses! Si Vós, Déu meu, haguéssiu fet aquestes gràcies a qualsevol dels fills d'Adam, hi hauria correspost molt millor que no pas jo. ¡Oh quina confusió, quina vergonya, la meva! I ¿què podré respondre, Senyor, el dia del judici quan em direu: *Redde rationem villicationis tuae.* (Lc 16, 2).

55. ¡Oh Maria, Mare meva! ¡Que n'heu estat de bona envers mi i que n'he estat jo de malagraït envers Vós! Jo mateix n'estic confós i avergonyit. Mare meva, vull estimar-vos d'aquí endavant amb tot fervor, i no solament us estimaré jo, sinó que, endemés, procuraré que tothom us conegui, us estimi, us serveixi, us lloï, us resi el Santíssim Rosari, devoció que tant us agrada. ¡Oh Mare meva!, ajudeu la meva debilitat i feblesa, a fi que pugui complir la meva resolució.

CAPITOL VIII

DEL TRASLLAT A BARCELONA A L'EDAT DE DISSET ANYS COMPLERTS, PROP DE DIVUIT, ANY 1825

56. Delerós d'avançar en els coneixements de la fabricació, vaig dir al meu pare que em portés a Barcelona. El meu pare s'hi va avenir i m'hi va portar; jo mateix, com Sant Pau, em guanyava amb les meves mans el que necessitava per a àpats, vestits, llibres, mestres, etc. La primera cosa que vaig fer fou presentar una sol.licitud a la Junta de la Casa Llotja per tal de ser-hi admès a les classes de dibuix; vaig aconseguir-ho i Déu n'hi do el profit que en vaig treure. I qui havia de dir que el dibuix que jo aprenia per a la fabricació, Déu disposava que servís per a la Religió! I en efecte, m'ha servit de molt per a dibuixar estampes del Catecisme i de temes místics.

57. A més del dibuix vaig posar-me a estudiar gramàtica castellana i després la francesa, dirigint tots aquests treballs i estudis a fi i efecte de prosperar en el comerç i en la fabricació.

58. De totes les coses que he estudiat i de totes aquelles a què m'he aplicat durant la vida, en cap no hi he entès tant com en la fabricació. Precisament a la casa on treballava hi havia llibres de

mostres que cada any sortien de París i de Londres, i cada any se les feia venir per estar al corrent de tots els avenços. Déu m'havia donat tanta intel·ligència en això que només em calia analitzar una mostra qualsevol per traçar a l'instant el teler amb tot el seu aparellament que donaria exactament el mateix resultat, i àdhuc, si ho volia l'amo, es feien teixits millors.

59. Al principi em costava una mica, però amb l'aplicació de nit i de dia, de dia feiner i de dia de festa en allò que era permès, com és ara estudiar, escriure i dibuixar, vaig sortir-ne aprofitat. ¡Tant de bo que m'hagués aplicat tant a la virtut, que prou seria un altre del que sóc! Quan, després de molt rumiar, encertava la manera de descompondre i de compondre la mostra, en sentia un goig, n'experimentava una satisfacció que em feia anar per casa com boig de content. Tot això ho vaig aprendre sense mestre; més aviat, en lloc d'ensenyar-me la manera d'entendre les mostres i reproduir-les perfectament, m'ho amagaven.

60. Un cop, vaig dir al majordom de la fàbrica si aquella mostra que tots dos teníem a les mans es faria d'aquesta i d'aquesta manera: ell prengué el llapis i traçà la manera com s'havia de compondre el teler que la fabricaria; jo vaig callar i li vaig dir que, si no s'ho prenia malament, ho estudiaria, i amb aquest fi vaig endur-me'n a casa la mostra i l'aparell que havia traçat. Al cap de pocs dies li vaig presentar el dibuix de l'aparell necessari per a produir aquella mostra, fent-li veure alhora que l'aparell que havia dibuixat no produiria aquella mostra, sinó una altra cosa que vaig assenyalar-li. El majordom quedà confós i admirat en veure els meus dibuixos i en sentir les meves raons i explicacions.

61. Des d'aquell dia va apreciar-me molt, de manera que els dies de festa em portava a passejar una estona amb els seus fills, i de debò que va servir-me molt la seva amistat, les seves màximes i els seus principis sans; ja que, a més de ser un home molt instruït, era un casat fidel, un bon pare de família, un bon cristià i un reialista per principis i per convicció. De veritat que van venir-me prou bé algunes lliçons d'aquest senyor per haver-me jo criat en una població com Sallent, on en aquell temps fins i tot l'aire que respirava era constitucional.

62. Tocant a la fabricació, no solament vaig sortir molt hàbil a entendre les mostres, com he dit, sinó també molt destre a compondre l'aparellament del teler; per aquesta raó alguns treballadors em demanaven per favor que els en compongués l'aparell, perquè ells no se'n sortien. Jo mirava de complaure'ls, i per això em respectaven i m'estimaven molt.

63. S'escampà per Barcelona la fama de l'habilitat que el Senyor m'havia donat en la fabricació. D'aquí vingué que alguns senyors cridaren el meu pare i li digueren que seria del cas que forméssim companyia i poséssim un fàbrica a compte nostre. La idea afalagà moltíssim el meu pare, perquè contribuïa a un desenvolupament més gran de la fàbrica que ja tenia; va parlar-me'n i va proposar-me els avantatges que en resultarien i la fortuna que em convidava.

64. ¡Però que en són d'inescrutables els judicis de Déu!...A despit d'agradar-me tant la fabricació i de fer-hi els progressos esmentats, no m'hi vaig poder resoldre; sentia interiorment una certa repugnància a fixar-me i a fer que el meu pare hi comprometés interessos. Vaig dir-li que em semblava que encara no n'era temps, que era jo molt jove, i a més d'això que, petit com era, els treballadors no es deixarien governar per mi. Va contestar-me que no m'hi capfiqués, perquè un altre governaria els treballadors, i jo només m'encarregaria de la part directiva de la fabricació... Vaig excusar-me un altre cop dient que ja ho veuríem més endavant, que per ara no m'hi sentia

inclinat. I de veritat que això fou providencial. I això que mai no m'havia oposat als designis del meu pare. Fou aquesta la primera vegada que no vaig fer la seva voluntat, i va ser perquè la voluntat de Déu volia una altra cosa de mi, em volia eclesiàstic i no fabricant, bé que jo en aquest temps ni ho coneixia ni hi pensava.

63. En aquest temps va complir-se en mi allò de l'Evangelí que les espines havien ofegat el bon blat. El pensar de continu en màquines, telers i composicions em tenien tan absorbit que no tenia esma per a pensar en res més. ¡Oh Déu meu, quina paciència tan gran tinguéreu amb mi! ¡Oh Verge Maria, fins de Vós hi havia moments que m'oblidava! ¡Misericòrdia, Mare meva!...

CAPITOL IX

DELS MOTIUS QUE VAIG TENIR PER A DEIXAR AL FABRICACIO

66. Durant els tres anys primers que vaig estar-me a Barcelona vaig refredar-me molt del fervor que tenia quan vivia a la meua pàtria. És veritat que rebia els sants sagraments alguns cops durant l'any, que oïa Missa tots els dies de festa i de precepte i que cada dia resava a Maria Santíssima el sant Rosari i algunes altres devocions; però no eren tantes ni tan fervoroses com abans. Tot el meu objectiu, tot el meu afany, era la fabricació. Per més que digui no ho ponderaré prou; era un deliri el que jo tenia per la fabricació. ¿I qui havia de dir que aquesta afecció tan extremada era el mitjà de què Déu s'havia de servir per arrancar-me de l'amor a la fabricació?

67. Cap a final de l'any tercer de trobar-me a Barcelona tan afeccionat com he dit, quan assistia a Missa els dies de festa, tenia una feinada a desfer-me dels pensaments que em venien, perquè, si és veritat que a mi m'agradava moltíssim pensar i rumiar sobre aquelles matèries, però durant la Missa i altres devocions no ho volia, les apartava, els deia que després ja me n'ocuparia, però que ara volia pensar en allò que feia i resava. Eren inútils els meus esforços, era com una roda que giravolta molt de pressa, i que no pot deturar-se de sobte. Precisament, per a major turment, durant la Missa em venien idees noves, descobriments, etc., etc.; de manera que durant la Missa tenia més màquines al cap que sants no hi havia a l'altar.

68. Enmig d'aquest enrenou, mentre oïa la santa Missa, vaig recordar-me d'haver llegit de molt petit aquelles paraules de l'Evangelí: *¿Què en traurà l'home de guanyar tot el món si finalment perd la seva ànima?* Aquesta sentència va causar-me una profunda impressió...fou per a mi una sageta que va ferir-me el cor; jo pensava i rumiava què faria, però no me'n sortia.

69. Vaig trobar-me com Saule al camí de Damasc; em mancava un Ananies que em digués allò que havia de fer. Vaig dirigir-me a la Casa de Sant Felip Neri, vaig fer-hi una tomb pels claustres, veig una cambra oberta, demano permís, entro i em trobo amb un germà que es deia Pau, molt humil i fervorós, i li explico senzillament la meua resolució. I el bon germà va escoltar-me amb molta paciència i caritat, i amb tota humilitat va dir-me: *Senyor meu, jo sóc un pobre llec; jo no sóc pas el qui ha d'aconsellar-lo; jo l'acompanyaré a un Pare molt savi i virtuós, i ell li dirà allò que li cal fer.* En efecte, va conduir-me al P. Amigó. Va escoltar-me i va celebrar la meua resolució, m'aconsellà que estudiés llatí, i vaig obeir-lo.

70. Van desvetllar-se en mi el fervor de la pietat i devoció, vaig obrir els ulls i vaig adonar-me dels perills de cos i d'ànima per on havia passat. En referiré breument alguns.

71. Aquell darrer estiu la Santíssima Verge em preservà de negar-me al mar. Com que treballava molt, els estius els passava molt malament, perdia enterament la gana, i trobava un cert alleujament anant al mar, rentant-m'hi els peus i bevent alguns glops d'aquella aigua. Un dia que amb aquesta intenció me'n vaig anar a la *mar vella*, que diuen, rera la *Barceloneta*, trobant-me a la riba del mar, va esvalotar-se sobtadament i una gran onada se m'endugué. Vaig veure'm de cop molt mar endins, i em causava admiració de veure que surava sobre l'aigua sense saber de nedar, i després d'invocar Maria Santíssima vaig trobar-me a la riba del mar, sense que m'hagués entrat a la boca ni una gota d'aigua. Mentre em trobava a l'aigua em mantenia en la més gran serenor, però després, quan vaig veure'm a la riba, m'esborronava pensant en el perill de què m'havia escapat per mitjà de Maria Santíssima.

72. D'un altre perill pitjor m'havia alliberat també Maria Santíssima a l'estil del cast Josep. Trobant-me a Barcelona anava alguna vegada a visitar un compatrici meu. Amb ningú més de la casa no parlava sinó amb ell; així que arribava em dirigia a la seva habitació i m'entenia únicament amb ell; però em veien sempre quan entrava i quan sortia. Jo llavors era jovenet, i si és veritat que jo mateix em guanyava el vestit, m'agradava de vestir, no diré luxosament, però sí amb força elegància, potser massa. ¿Qui sap si el Senyor em demanarà comptes d'això el dia del judici? Un dia vaig anar a la mateixa casa, i vaig preguntar pel compatrici. La mestressa de la casa, que era una senyora jove, va dir-me que l'esperés que estava per arribar. Vaig esperar-me una mica i tot seguit vaig comprendre la passió d'aquella senyora, que es manifestà amb paraules i amb accions. Jo, havent invocat Maria Santíssima, forcejant amb totes les forces vaig escapar-me dels seus braços, vaig sortir corrents de la casa i mai més no vaig voler-hi tornar, sense dir a ningú el que m'havia passat, per tal de no perjudicar el seu honor.

73. Tots aquests cops em donava Déu per desvetllar-me i fer-me sortir dels perills del món; però encara va caldre'n un de més fort, i fou el següent: Un jove com jo va invitar-me a fer amb ell companyia d'interessos. M'hi vaig avenir. Vam començar jugant a la loteria. Teníem força sort. Com que jo estava sempre tan ocupat amb les meves coses, amb prou feines podia fer res més que ser-ne el dipositari. Ell agafava els bitllets i jo els guardava. El dia del sorteig els hi lliurava i em deia el que havíem tret. Com que agafàvem molts bitllets, trèiem a cada jugada, i de vegades quantitats de gran consideració. Separàvem el que calia per agafar més bitllets i la resta es posava en mans dels comerciants al sis per cent, amb els rebuts corresponents, i jo els guardava tots, que era l'únic que feia; totes les altres diligències corrien a compte del company.

74. Ja eren molts els rebuts que tenia, de manera que formaven que Déu n'hi do; quan heus aquí que un dia ve a dir-me que un dels nostres bitllets havia estat premiat amb vint-i-quatre mil duros, però que quan els anava a cobrar havia perdut el bitllet. I deia veritat, que l'havia perdut, perquè se l'havia jugat i l'havia perdut, i no solament aquell bitllet, sinó que, a més d'això, se n'anà a la meva habitació a una hora que jo no hi era, va espanyar el meu cofre i se n'endugué tots els rebuts que tenia guardats de la companyia. Va emportar-se, a més a més, tot el diner del meu peculí particular, se m'endugué els llibres i la roba i tot ho empenyorà per una certa quantitat que li prestaren, i tot ho va perdre en el joc. Finalment, desitjós de rescabalar-se, no tenint res més a jugar-se, desesperat, se n'anà en una casa on tenia entrada i se n'emportà unes joies de la mestressa i les va vendre; se n'anà al joc i també va perdre.

75. Mentrestant, la senyora trobà a faltar les joies i va pensar que aquell bordegàs les havia

robades; va fer-ne part a les autoritats, agafaren el lladre, confessà el delictes, portaren endavant la causa i fou condemnat a dos anys de presidi. No és possible d'explicar el cop que va donar-me aquest esdeveniment, no la pèrdua dels interessos, que eren molts, sinó l'honor. Pensava: *¿Què dirà la gent? Es creurà que tu ets còmplice dels seus jocs i dels seus robatoris. ¡Ai, noi! ¡Un company teu a la presó! ¡A presidi!...* Era tanta la confusió i vergonya, que amb prou feines si gosava sortir al carrer... Em semblava que tothom em mirava i que tothom parlava i s'ocupava de mi.

76. ¡Oh Déu meu! ¡Que n'heu estat de bo i d'admirable per a mi!... ¡De quins mitjans tan estranys us valguéreu per arrancar-me del món! ¡De quin sèver tan particular us servíreu per desmamarme de la Babilònia! I a Vós, Mare meva, ¿quines gràcies us podré donar per haver-me preservat de la mort traient-me del mar? Si en aquell incident m'hagués negat, com naturalment s'havia d'esdevenir, ¿on em trobaria en aquest moment? Vós ho sabeu, Mare meva. Sí, a l'infern em trobaria i en un lloc molt pregon, per la meva ingratitud, i així amb David haig d'exclamar: *Misericordia tua magna est super me, et eruisti animam meam ex inferno inferiori.*

CAPITOL X

DE LA RESOLUCIO QUE VAIG PRENDRE DE FER-ME FRARE DE LA CARTOIXA DE MONTALEGRE

77. Desenganyat, fastiguejat i avorrit del món, vaig pensar deixar-lo i fugir en una solitud, fer-me cartoixà; i aquest era l'objectiu que em proposava en els meus estudis. Per a mi hauria mancat al meu deure si no n'hagués fet part al meu pare i li ho vaig dir, en efecte, en presentar-se la primera ocasió, en una de les moltes vegades que vingué a Barcelona en viatge de negocis. Se sentí molt contrariat, en dir-li jo que volia deixar la fabricació. Em féu veure les esperances tan falagueres que tenia sobre meu i sobre la seva mateixa fabricació, el gran negoci que ambdós podíem fer, i pujà de grau la seva pena quan vaig dir-li que em volia fer frare cartoixà.

78 Com que era tan bon cristià, va dir-me: *Jo no vull pas treure't la vocació, Déu me'n guard; pensa-t'hi bé, encomana-ho a Déu i consulta-ho bé amb el teu Director espiritual, i si et diu que és aquesta la voluntat de Déu, l'acato i l'adoro, per greu que em sàpiga dins el cor; tanmateix, m'agradaria, si fos possible, que, en comptes de fer-te frare, et fessis sacerdot secular. De tota manera, que es faci la voluntat de Déu.*

79. Vaig dedicar-me a l'estudi de la gramàtica llatina amb tota l'aplicació possible. El primer mestre fou un tal mossèn Tomàs, sacerdot de molt bon llatí. Al cap de dos mesos i mig de donar-me lliçons, tingué un atac de feridura, perdé la parla i va morir poques hores després. Encara un altre desengany. Després d'ell vaig agafar mossèn Francesc Mas i Artigues, amb el qual vaig continuar fins que vaig sortir de Barcelona cap a Vic, per començar-hi Filosofia. I fou d'aquesta manera.

80. El meu germà gran, que es diu Joan, ja era casat amb la Maria Casajuana, filla d'en Maurici Casajuana, el qual per encàrrec del senyor bisbe de Vic tenia cura de cobrar el producte de certes propietats i d'alguns senyoratges que tenia a Sallent, i per això era molt apreciat del senyor bisbe que sovint anava a veure. En alguna d'aquestes visites li va parlar de la meva insignificant persona.

Què sé jo quines coses li diria que li vingueren ganes de veure'm.

81. Van dir-me que anés a Vic. Jo no hi volia anar perquè temia que em destorbessin de fer-me cartoixà, que jo desitjava tant. Vaig comunicar-ho al meu mestre i ell em digué: "*Jo l'acompanyaré a un Pare de Sant Felip Neri, el Pare Cantí, que és un home molt savi, prudent i experimentat, i ja dirà el que calgui fer.* Ens hi vam presentar, i després de sentir totes les raons que jo al·legava per no anar-hi, va dir-me: "Vostè hi vagi, i si el senyor bisbe coneix que és voluntat de Déu que vostè es faci cartoixà, estarà tan lluny d'oposar-s'hi que encara el protegirà".

82 Vaig callar i vaig obeir. Vaig sortir de Barcelona després d'haver-m'hi estat prop de quatre anys, d'haver-m'hi enfredorit bastant en el fervor i d'haver-m'hi omplert massa del vent de la vanitat, d'elogis i d'aplaudiments, particularment durant els tres anys primers. ¡Oh quin greu que em sap i com ho ploro amargament! Però el Senyor s'encarregà prou d'humiliar-me i de confondre'm. ¡ Que sigui beneït per tantes bondats i misericòrdies que m'ha dispensat!

CAPITOL XI

DES TRASLLAT DE BARCELONA A VIC

83 A primers del mes de setembre de l'any 1829 vaig sortir de Barcelona i els meus pares volgueren que anés a Sallent. Jo, per complaure'ls, hi vaig anar i vaig estar-me amb ells fins a la festa de Sant Miquel, dia 29, que vam sortir després d'oir la santa Missa. Fou un viatge molt trist per raó de la pluja que va acompanyar-nos gairebé tot el viatge. Arribàrem de nit a Vic, xops de dalt a baix.

84 L'endemà mateix anàrem a veure el senyor bisbe que era Pablo de Jesús Corcuera. Ens va rebre molt bé. I per tal de tenir més temps per a estudiar i poder-me dedicar a les meves devocions particulars, van col·locar-me al costat del senyor majordom de Palau, anomenat mossèn Fortià Bres, molt bon sacerdot, que m'estimava moltíssim. Vaig estar-me amb ell durant tota la meva permanència a Vic, i després sempre que anava a Vic m'allotjava a casa seva. I aquest mateix senyor em féu de padrí quan van consagrar-me arquebisbe de Cuba a la catedral de Vic.

85 Els primers dies de trobar-me a Vic vaig demanar que em diguessin quin sacerdot seria l'adequat per a fer-hi una confessió general. Van indicar-me un Pare de Sant Felip Neri, que es deia Pere Bach. Vaig fer amb ell una confessió general de tota la meva vida i després vaig continuar confessant-me cada setmana amb el mateix Pare, que em dirigia molt bé. I és digne d'esment el fet que Déu s'hagi valgut de tres Pares de l'Oratori de Sant Felip Neri per a aconsellar-me i dirigir-me en els tres moments més crítics del meu itinerari espiritual: del germà Pau i dels Pares Antoni Amigó, Cantí i Pere Bach.

86 Des de bon començament d'arribar a Vic em confessava i combregava cada setmana, i després d'algun temps el director em feia confessar dues vegades i combregar-ne quatre totes les setmanes. Cada dia ajudava a missa al majordom, mossèn Fortià Bres. Cada dia tenia mitja hora d'oració mental, visitava el Santíssim Sagrament en les quaranta Hores, i també visitava la imatge de Maria Santíssima del Roser a l'església dels Pares dominics de la mateixa ciutat, per més que plogués. I encara que els carrers estiguessin plens de neu, mai no vaig ometre les visites al Santíssim

Sagrament i a la Verge Maria.

87 Cada dia llegíem a taula la vida del Sant; i endemés, amb l'aprovació del Director, tres dies la setmana: dilluns, dimecres i divendres em deixuplinava, i dimarts, dijous i dissabtes em posava el cilici. Amb aquestes pràctiques de devoció vaig tornar-me a enfervorir, sense afluir de l'estudi, a què m'aplicava tant com podia, dirigint-lo sempre amb la més pura i recta intenció que podia.

88 Durant el primer any de filosofia, enmig de l'aplicació a l'estudi i pràctiques pietoses, mai no em vaig oblidar de la meva desitjada Cartoixa. Tenia a més a més davant els ulls una estampa grossa de Sant Bru que havia col.locat damunt la taula d'estudi. La majoria de les vegades quan anava a confessar-me parlava al meu Director del desig que encara tenia d'entrar a la Cartoixa; i d'aquí que s'arribés a creure que Déu m'hi cridava. Per això, va escriure al P. Prior, i van convenir que hi anés, un cop acabat el curs d'aquell any, i va lliurar-me dues cartes, una per al P. Prior i una altra per a un altre religiós conegut que hi tenia.

89 Jo vaig emprendre molt content el viatge cap a Barcelona i després cap a Badalona i Montalegre, quan heus aquí que poc abans d'arribar a Barcelona sobrevingué una torbonada tan desfermada que esfereïa. Per aixoplugar-nos del xàfec que queia vam plantar-nos a córrer, i així amb la fatiga del córrer i el baf que s'aixecava de la terra seca i calenta, va agafar-me un ofec molt gran i vaig pensar: ¡Ai qui sap! ¡Potser Déu no vol que vagis a la Cartoixa! Aquesta idea va alarmar-me molt. El cert és que no em vaig veure amb cor d'anar-hi, i vaig tornar a Vic: vaig dir-ho al meu director i va callar, no va dir-hi ni bé ni mal, i les coses quedaren així.

90 Aquests desigs de ser cartoixà només els comunicava al meu director; de manera que els altres els ignoraven completament. Aquells dies hi havia a la Comunitat de Sallent un benefici vacant que pretenia un sacerdot que no era fill del poble, tot i que hi vivia, i desgraciadament no era pas allò que se'n podia esperar. En veure el senyor vicari general la sol.licitud, va parlar-ne al senyor bisbe i li va fer veure que no convenia que aquell sacerdot s'endugués el benefici, i a fi d'impedir-li l'entrada a la Comunitat me'l feren pretendre a mi, que per ser fill de la població havia de ser-ne el preferit. En vaig obtenir la gràcia, i el dia 2 de febrer del 1831 el senyor bisbe va donar-me la tonsura, i després, el mateix dia, el vicari general va donar-me la col.lació del benefici, i l'endemà vaig anar a Sallent per prendre'n possessió. Des d'aquell dia vaig vestir sempre hàbits talars i des d'aquell mateix dia vaig haver de resar l'ofici diví.

91 Per les festes de Nadal, Setmana Santa i vacances residia a Sallent, per raó del benefici; la resta de l'any, per raó dels estudis romaní a Vic. Ja he dit les pràctiques de devoció que feia en particular; a més d'això, cada mes hi havia una comunió general que anomenaven de l'Acadèmia de Sant Tomàs, a què havien d'assistir tots els estudiants. El senyor bisbe havia posat també a l'església del Col.legi la Congregació de la Immaculada Concepció i de Sant Lluís Gonzaga. Eren d'aquesta Congregació tots els seminaristes interns i tots els externs amb tonsura, i si algun que no fos tonsurat hi volia entrar, n'havia de fer una sol.licitud al senyor Bisbe. Els congregants combregaven els tercers diumenges de cada mes, en què el mateix senyor Bisbe venia a dir missa a l'església del Seminari i ens hi donava la Sagrada Comunió; i el mateix dia a la tarda ens feia una conferència.

92 Cada any, a la mateixa església del Col.legi o Seminari, per quaresma, fèiem els Sants Exercicis espirituals per espai de vuit dies, és a dir, d'un diumenge a l'altre, i el senyor bisbe assistia a tots

els actes de matí i tarda. Un dia recordo que deia en una conferència: "Potser dirà algú: On treu cap que el Bisbe esmerci tant de temps amb els estudiants, i es contestava: Ja sé el que em faig. ¡Ah! Si puc aconseguir que els estudiants siguin bons, després seran bons sacerdots, bons rectors, i ¡quin descans serà per a mi aleshores!... Convé molt que els estudiants es vagin nodrint amb la pietat mentre estudien; o si no, es crien orgullosos, que és el pitjor que els pot passar, perquè la supèrbia és l'origen de tot pecat. És preferible que sàpiguen una mica menys i siguin pietosos, que no pas que sàpiguen molt, però sense pietat o amb poca, perquè llavors s'inflen amb el vent de la vanitat".

93 Passat aquell primer any de filosofia ja no vaig pensar més a ser cartoixà i vaig comprendre que aquella vocació només havia estat temporal. El Senyor em portava més lluny per deslletar-me de les coses del món, i així després de totes elles, em quedés en l'estat clerical, com el Senyor ho ha fet entendre després.

94 Durant el temps dels estudis vaig entrar a la Congregació de Laus perennis del Sagrat Cor de Jesús, l'hora de la qual tinc assenyalada el dia de Sant Antoni, de juny, de quatre a cinc de la tarda. Hi vaig ingressar per mitjà del Rector del Col·legi de Manresa, que va venir a casa meva, anomenat Ildefonso Valiente. A la mateixa ciutat estic inscrit en la cèdula del Rosari perpetu, l'hora de la qual tinc assenyalada el dia de Sant Pere, 29 de juny, de la una a les dues de la tarda. A la ciutat de Vic vaig ser allistat a la Confraria del Roser i a la Confraria del Carme. També vaig inscriure'm i professar a la Congregació dels Dolors.

95 Quan estudiava a Vic el segon any de filosofia, va succeir-me el que segueix: A l'hivern vaig tenir un refredat o cadarn; van manar-me que m'allités; vaig obeir. I un d'aquells dies que era al llit, a dos quarts d'onze del matí, vaig experimentar una temptació molt terrible. Acudia a Maria Santíssima, invocava l'àngel sant de la meva guarda, pregava els sants del meu nom i de la meva especial devoció, maldava per fixar l'atenció en objectes indiferents per distreure'm i així evadir-me'n i oblidar la temptació; em signava el front a fi que el Senyor m'alliberés de mals pensaments. Però tot endebades.

96 Finalment vaig girar-me vers l'altre costat del llit per veure si s'esvaïa així la temptació, quan heus ací que se'm presenta Maria Santíssima, formosíssima i graciosíssima; el seu vestit era carmesí; el mantell, blau, i entre els seus braços vaig veure una garlanda molt gran de roses bellíssimes. Jo a Barcelona havia vist roses artificials i naturals molt boniques, però no eren com aquestes. ¡Oh, que era bonic tot això! Alhora que jo era al llit i en aquest moment de cara amunt, em veia jo mateix, com un nen blanc formosíssim, agenollat i amb les mans juntes; jo no perdia de vista la Verge Santíssima, en qui tenia els ulls fixos, i recordo bé que vaig tenir aquest pensament: ¡Ai! És dona i no et fa venir cap mal pensament; ans al contrari te'ls ha trets tots. La Verge Santíssima va dirigir-me la paraula i em digué: Antoni, si vences, aquesta corona serà teva. Jo estava tan preocupat, que no tenia esma de dir-li ni una paraula. I vaig veure que la Verge Santíssima em posava al cap la corona de roses que tenia a la mà dreta (a més de la garlanda, també de roses, que tenia entre els seus braços i costat dret). Jo mateix em veia coronat de roses en aquell nen, ni després d'això no vaig dir cap paraula.

97 Vaig veure, endemés, un grup de sants que hi havia a la seva mà dreta, en actitud de pregària; no els vaig conèixer; només un que va semblar-me Sant Esteve. Jo vaig creure aleshores, i encara hi estic, que aquells sants eren els meus patrons, els quals pregaven i intercedien per mi perquè no

caigués a la temptació. Després, a la meua mà esquerra, vaig veure una gran munió de dimonis que van posar-se formats com els soldats que es repleguen i formen després d'haver lliurat una batalla, i jo em deia: ¡Quina munió i que formidables! Durant tot això jo em trobava tot esbalaït, ni sabia què em passava, i tant bon punt hagué passat això, vaig sentir-me lliure de la temptació i amb una joia tan gran, que no sabia el que m'havia passat.

98 Jo sé prou bé que no dormia, ni tenia rodaments de cap, ni cap altra cosa que em pogués produir una il·lusió semblant. El que va fer-me creure que fou una realitat i una gràcia especial de Maria és que en el mateix instant vaig quedar lliure de la temptació i durant molts anys vaig estar sense cap temptació contra la castedat, i si després n'ha vingut alguna, ha estat tan insignificant, que ni mereix el nom de temptació. ¡Glòria a Maria! ¡Victòria de Maria!...

CAPITOL XII

DE L'ORDENACIO

99 El senyor Bisbe no ordenava els qui feien la carrera completa fins que no estaven ja força avançats. Els solia ordenar seguint aquesta regla. Un cop havien acabat el quart de teologia, els conferia els quatre Ordes Menors, després d'haver fet abans 10 dies d'exercis espirituals. Terminat el cinquè, els donava el subdiaconat, precedit de 20 dies d'exercicis espirituals. Acomplert el sisè de teologia, i previs 30 dies d'exercicis espirituals, els donava el diaconat. Finalment, acabat el setè, i havent fet abans 40 dies d'exercicis espirituals, els conferia el presbiterat.

100 Malgrat aquest sistema que seguia constantment, amb mi es comportà d'una altra manera; va voler-me ordenar abans. Fos perquè havia de resar l'ofici, o perquè tenia l'edat, em volgué ordenar de la manera següent. Acomplert el primer any de teologia i començat el segon, va donar-me els Ordes Menors per les témpores de Sant Tomàs de l'any 1833. A les témpores de la Santíssima Trinitat de l'any 1834 va donar-me el subdiaconat, que vaig rebre en els mateixos Ordes en què mossèn Jaume Balmes va rebre el diaconat; ell era el primer dels diaques, i jo dels subdiaques; ell va cantar l'Evangeli, i jo l'Epístola; el dia de l'ordenació ell i jo anàvem al costat del sacerdot que presidia i tancava la processó.

101 A les témpores de Sant Tomàs del mateix any 1834 vaig rebre el diaconat. Quan el prelat, en l'ordenació, digué aquelles paraules del Pontifical que són preses de l'apòstol Sant Pau: La nostra lluita no és solament contra la carn i la sang, sinó també contra els prínceps i potestats, contra els capdavanters d'aquestes tenebres... Llavors el Senyor va donar-me un coneixement clar del que significaven aquells dimonis que havia vist a la temptació de què ja he fet esment en el capítol anterior.

102 El dia 13 de juny del 1835 vaig ser ordenat de prevere no pel senyor Bisbe de Vic, sinó pel

de Solsona, per estar malalt el de Vic del mal de què va morir el 5 de juny. Abans de l'ordenació de sacerdot vaig fer els quaranta dies d'exercicis espirituals. Mai no he fet uns exercicis amb més pena i temptació; però potser de cap altra tanda no n'he tret més gràcies ni més grans, com ho vaig entendre el dia que vaig cantar la primera Missa, que fou el 21 de juny, dia de Sant Lluís Gonzaga, patró de la Congregació, així com l'ordenació s'havia escaigut el dia de Sant Antoni, festa del meu sant patró.

103 Vaig cantar la primera Missa a la meva pàtria amb gran satisfacció dels meus parents i de tota la població; i com que durant totes les vacances i fèries estudiava la teologia moral, sabia com el catecisme l'autor de moral; així que el dia de Sant Jaume van examinar-me i em van donar llicència de predicar i confessar. El dia 2 d'agost, diada de la Porciúncula, fou el dia en què vaig començar de confessar, i vaig fer-ho sis hores seguides, des de les cinc fins a les onze del matí. El primer sermó que vaig fer fou el mes de setembre del mateix any en la festa principal de la meva pàtria, en què vaig fer el panegíric del sant patró del poble; i l'endemà faig fer un altre sermó dels difunts de la població, amb admiració de tots els meus compatriotes.

104 Acomplertes aquestes funcions de la meva pàtria, vaig tornar-me'n a Vic per continuar la meva carrera i acabar-la del tot, però com que per raó de la guerra civil no podien reunir-se els estudiants al Seminari i havien d'estudiar en conferències particulars, i a més d'això el governador eclesiàstic i vicari capitular no tenia cap subjecte per a enviar de vicari a la meva població, volgué de totes passades que hi anés jo i que hi estudiés en conferència, com ho faria a Vic, els anys que em mancaven de la carrera. Ho vaig fer d'aquesta manera per obediència fins acabar la meva carrera, com es desprèn del certificat que va donar-me el Seminari de Vic, el tenor del qual és aquest:

105 El sotasignat secretari del Seminari Conciliar de la ciutat de Vic.

Certifico que mossèn Antoni Claret, natural de Sallent, d'aquesta diòcesi, cursà i té habilitats en aquest Seminari tres anys de filosofia, en què estudià durant el primer lògica, ontologia i elements de matemàtiques en l'any escolar del mil vuit-cents vint-i-nou al trenta; en el segon, física general, i particular en el del trenta i trenta-un; i durant el tercer, metafísica i ètica en el curs privat del mil vuit-cents trenta-dos. Així mateix té habilitats en el mateix Seminari quatre anys d'institucions teològiques en els anys escolars del trenta-dos al trenta-tres, d'aquest al trenta-quatre, i del trenta-quatre al trenta-cinc, i d'aquest al mil vuit-cents trenta-sis. Finalment, té habilitats també al el Seminari esmentat tres anys de teologia moral en els del mil vuit-cents trenta-sis al trenta-set, d'aquest al trenta-vuit, i del trenta-vuit al mil vuit-cents trenta-nou. Així pot veure's en els llibres de matrícules i d'habilitacions, a què em refereixo, que hi ha en aquesta secretaria a càrrec meu.

En atestació de tot això i a petició de l'interessat, lliuro aquest document que signo i segello amb el propi d'aquesta Secretaria de Vic, el vint-i-set d'agost del mil vuit-cents trenta-nou.-Agustí Alier, prevere. Secretari.-Lloc del segell.

CAPITOL XIII

DELS DOS ANYS DE VICARI I DELS DOS ANYS D'ECONOM

106 Fixat a la parròquia de Santa Maria de Sallent, a més de l'estudi de cada dia, m'ocupava en les coses del ministeri. Amb el rector ens repartíem el treball de la predicació, alternant-nos tots

els diumenges d'Advent, Quaresma, Corpus i altres festes principals en què predicàvem des de la trona a la Missa major cantada; els altres dies de festa era a la tarda després d'ensenyar el catecisme.

Al cap de dos anys de vicari volgué el superior que fos ecònom, perquè el qui n'era abans s'havia retirat per causes polítiques, i vaig quedar-me tot sol en el ministeri.

107 El pla de vida que seguia era aquest. Tots els anys feia els sants exercicis espirituals durant deu dies. Aquesta pràctica l'he mantinguda sempre des que la vaig començar al Seminari. Em reconciliava cada vuit dies. Dejunava els divendres i dissabtes, i tres dies la setmana prenia deixuplina, és a dir, dilluns, dimecres i divendres, i uns altres tres dies, que eren dimarts, dijous i dissabte, em posava el cilici.

108 Tots els dies abans de sortir de la cambra tenia l'oració mental, tot sol, perquè m'aixecava molt de matí, i al vespre la tenia amb la meva germana Maria, que avui és terciària, i el criat que era un home vell. Nosaltres tres érem les úniques persones que hi havia a la rectoria. A més de l'oració mental que fèiem tots tres, resàvem també el Rosari.

109 Predicava tots els diumenges i festes, com ho té disposat el Sagrat Concili de Trento, amb l'única diferència que els diumenges d'Advent, Quaresma i festes principals predicava a la Missa, i els altres diumenges ho feia a la tarda, després de l'ensenyament del catecisme, que tenia tots els diumenges de l'any, sense deixar-ne ni un.

A més d'aquest ensenyament del catecisme a l'església, en feia també un altre tots els dies de Quaresma de les dues a les tres de la tarda per a les nenes a l'església, i per als nens de les set a les vuit del vespre a la rectoria.

110 Tots els dies celebrava la Missa molt aviat, i després em posava al confessional i no me n'aixecava mentre hi hagués gent.

Cada dia a la tarda feia un tomb pels carrers principals de la població, i especialment pels carrers on hi havia malalts, que visitava sempre cada dia, des del Viàtic fins que morien o es posaven bons.

111 Mai no entrava de visita en cap casa particular, ni dels meus parents, que en tenia molts a la població. Estimava i servia tothom igualment, tant si eren pobres com rics, tant parents com estranys, tant si eren del país com forasters, els quals eren molts per raó de la guerra. De dia, de nit, a l'hivern i a l'estiu, sempre estava prompte a servir-los. Sortia molt sovint a les moltes cases de pagès que hi ha. Jo treballava tant com podia, i la gent corresponia, se n'aprofitava i m'estimava moltíssim. Sempre va donar-me proves d'amor, però singularment quan vaig intentar d'absentar-me'n per anar a les missions estrangeres, cosa que es realitzà quan vaig marxar a Roma per ingressar en la Congregació de Propaganda Fide, com exposaré a la segona part.

112 I ¡Vós, Déu meu, que n'heu estat de bo per a mi i com m'heu conduït suaument pels camins que m'havíeu traçat! Com que la cura d'una parròquia no era el terme del meu destí, sentia un gran desig de deixar-la i anar-me'n a les missions per salvar ànimes, encara que per això hagués de passar mil treballs, encara que per això hagués de sofrir la mort.

SEGONA PART

De les missions

CAPITOL I

DE LA CRIDA DE DÉU A ANAR A PREDICAR O MISSIONAR

113 Des que van passar-me els desigs de ser cartoixà, què m'havia donat Déu per arrancar-me del món, pensava no solament a santificar la meua ànima, ans també rumiava contínuament què faria i com ho faria per salvar l'ànima del proïsme. En efecte, pregava Jesús i Maria i m'oferia de continu per a aquest mateix fi. Les vides dels sants que llegíem a taula cada dia, les lectures espirituals que jo tenia en particular, tot m'hi ajudava; però allò que em movia i excitava més era la lectura de la Santa Bíblia, a què he estat sempre molt afeccionat.

114 Hi havia passatges que em feien tan forta impressió, que em semblava sentir una veu que em deia a mi el mateix que llegia. Eren molts aquests passatges, però principalment els següents: Aprehendi te ab extremis terrae et a longinquis eius vocavi te et dixi tibi: servus meus es tu, elegi te et non abieci te (Is 41, 9): jo t'he pres dels extrems del món i t'he cridat de les seves terres llunyanes. Amb aquestes paraules coneixia com el Senyor m'havia cridat sense cap mèrit de part de pàtria, pares i meua. I vaig dir-te: tu ets el meu servent; jo t'he escollit i no t'he rebutjat.

115 No temis, que jo estic amb tu; no t'esquitllis, perquè jo sóc el teu Déu; t'he confortat i t'he auxiliat, i t'ha emparat la dreta del meu just (ib., 10). Aquí vaig comprendre com el Senyor va treure'm en bé, de tots els trànsits que he referit a la primera part i dels mitjans de què va valdre's.

116 Coneixia els grans enemics que tindria i les terribles i espantoses persecucions que s'aixecarien contra meu; però el Senyor em deia: Heus ací que restaran confosos i avergonyits els qui lluitin contra tu; seran com si no fossin i deperiran els homes que et contraduen. Perquè jo sóc el Senyor el teu Déu, que et prenc de la mà i et dic: no temis, jo t'he ajudat (ib., 11 i 13).

117 Jo t'he posat com un trill nou, armat de dents serradores; trillaràs les muntanyes i les capolaràs i reduiràs a pols els tossals (ib., 15). Amb aquestes paraules el Senyor em feia conèixer l'efecte que havia de causar la predicació i la missió que ell mateix em confiava. Les muntanyes volen dir els superbs, racionalistes, etc., etc. i amb el nom de tossals vol que entengui els luxuriosos, tossals per on tots els pecadors vénen a passar. Jo els argüiré i convenceré i per això em diu: Els esventaràs, i el vent se'ls endurà i els escamparà la torbonada, i tu et gaubaràs en el Senyor i

t'alegraràs en el Sant d'Israel (ib., 16).

118 El Senyor em féu conèixer que no solament havia de predicar als pecadors, ans també als senzills de pagès i dels llogarrets havia de catequitzar, predicar, etc., etc., i per això va dir-me aquelles paraules: Els necessitats i els pobres cerquen aigua i no n'hi ha; tenen la llengua resseca de set. Jo el Senyor els sentiré; jo el Déu d'Israel no els desempararé (ib. 17). Jo faré brollar rius al cim dels tossals i fonts enmig dels camps, i els que avui són deserts eixarreïts seran estanys d'aigües bones i sanitoses (ib., 18).

D'una manera molt particular Déu nostre Senyor em féu entendre aquelles paraules: Spiritus Domini super me et evangelizare pauperibus misit me Dominus et sanare contritos corde (Is 61, 1).

119 El mateix em passava quan llegia el profeta Ezequiel, especialment el capítol III. Amb aquestes paraules: Fill de l'home, t'he posat per sentinella a la casa d'Israel; i sentiràs la paraula de la meva boca i els l'anunciaràs de part meva (v. 17).

Si dient jo a l'impíu: de debò que moriràs; tu no li anunciessis, ni li parlessis perquè s'aparti del seu camí d'impíetat i visqui, aquell impíu morirà en la seva maldat, però et demanaré comptes de la seva sang (v. 18).

Però si advertissis l'impíu i ell no es convertís de la seva impíetat i del seu camí impíu, ell morirà certament en la seva maldat, però tu hauràs salvat la teva ànima (v.19).

120 En molts passatges de la Santa Bíblia sentia la veu del Senyor que em cridava perquè sortís a predicar. El mateix em passava en l'oració. Això féu determinar-me a deixar la cura parroquial, anar a Roma i presentar-me a la Congregació de Propaganda Fide a fi que m'enviés a qualsevol part del món.

CAPITOL II

DE LA SORTIDA D'ESPANYA

121 Van ser moltes i grosses les dificultats que em va caldre vèncer i superar de la part del superior eclesiàstic i de la població per tal de poder sortir de la parròquia, però vaig sortir-ne amb l'ajuda de Déu. Vaig dirigir-me a Barcelona amb la intenció d'aconseguir-hi un passi per a l'estranger i embarcar-me cap a Roma; però a Barcelona no em volgueren donar el passi i me'n vaig haver de tornar. Vaig dirigir-me a Olost, on tenia un germà fabricant, anomenat Josep. D'allà vaig adreçar-me a la Tria de Perafita, on hi havia un Pare de Sant Felip Neri, anomenat P. Matavera, home de molta experiència, ciència i virtut, amb qui vaig consultar el meu viatge i la intenció que em duia a fer-lo, allò que ja havia fet per realitzar-lo i les dificultats tan grans amb què havia topat. El bon Pare va escoltar-me amb molta paciència i caritat i va encoratjar-me a continuar. Vaig escoltar-lo com un oracle i vaig emprendre el viatge tot seguit. Amb el passi de l'interior, vaig dirigir-me a Castellar de N'Hug, Tosses, Font del Picassó i Osseja; aquest darrer poble ja és de França.

122 El meu itinerari fou Castellar de N'Hug, Tosses, Port, Font del Picassó, Osseja, Oleta, Prada, Perpinyà, Narbona, Montpeller, Nimes, Marsella, on vaig embarcar-me en el vapor "Tancrede"; vaig desembarcar a Civitavecchia i, finalment, vaig arribar a Roma.

123 Ara diré el que s'esdevingué de principal en aquest viatge. Vaig sortir d'Olost molt de matí i vaig anar a dormir a la parròquia de Castellar de N'Hug. El senyor rector m'hi va rebre molt bé; que Déu li ho pagui. Vaig resar i vaig anar-me'n a descansar, que ho necessitava prou després d'haver caminat tot el dia a peu per llocs força deserts. L'endemà, vaig celebrar molt d'hora la missa i vaig anar-me'n a Tosses. Aquí em digueren que al Port hi havia lladres. Vaig esperar fins que ens digueren que ja s'havien retirat. Vaig emprendre la pujada al Port, i una mica abans d'arribar al tossal on es troba la Font del Picassó, va sortir-me un home que va cridar-me: ¡Alto! i va apuntar-me un fusell; se m'atansà, se'm posà al costat i em va dir que m'havia d'acompanyar al senyor comandant. En efecte va acompanyar-me a un home que dirigia una partida de deu homes armats, va fer-me algunes preguntes i jo vaig contestar-li amb molta fermesa. Va preguntar-me si portava passí; li vaig respondre que sí, l'hi vaig presentar i va tornar-me'l. Va dir-me per què no havia passat per Puigcerdà. Li vaig respondre que per a mi tant era anar per Puigcerdà com per un altre camí, perquè el qui va ben documentat pot passar per on vulgui. Vaig comprendre que els feia nosa.

124 Alhora vaig remarcar que tenien allà en un racó molta gent agafada, i, amb algun senyal que els devien fer, tots van anar marxant, mentre els armats parlaven amb mi. Finalment, el comandant va dir que m'havien de dur a Puigcerdà i m'havien de presentar al senyor Governador. Jo vaig dir-li que no havia pas de témer el senyor Governador, que més aviat eren ells els qui havien de témer d'haver detingut el qui viatjava ben documentat segons la llei. Ells van començar de marxar cap a Puigcerdà formats en fila; ells caminaven de pressa i jo a poc a poc, i en veure que no els preocupava, vaig fer-me aquest pensament: Si t'haguessin volgut endur, t'haurien posat al davant o a mitja fila; però t'han deixat el darrer; això vol dir que te'n vagis. En efecte, sense dir-los ben res, vaig tornar-me'n cap enrera i vaig dirigir-me a França. Després de caminar així algunes passes, el mateix que m'havia agafat, va girar-se i, veient que me n'anava, va posar-se a córrer i en assolir-me em va dir amb veu baixa: No ho digui a ningú. Jo vaig dir-li: Que Déu us acompanyi.

125 ¡Oh, com haig de regraciar el Senyor, que em va alliberar a mi i aquella gent que tenien agafada! I per a major glòria de Déu haig de dir que pocs dies abans havíem convingut amb un jove ordenand que sortiríem tots dos cap a Roma. Arribà el dia assenyalat i aquell jove no va comparèixer i va fer-me dir que no l'esperés, que ell no podia venir amb mi. Amb aquest avís vaig anar-me'n tot sol, i va succeir-me això que he dit. Ell va sortir pocs dies després, i en passar per aquest mateix indret el van agafar aquells mateixos lladres, li van robar tot el diner que portava, i per escorcollar-lo millor, el feren despullar, i li prengueren fins i tot la camisa, com ell mateix em va referir el primer cop que ens vam veure, que va ser al port de Marsella. ¡Quantes gràcies haig de donar a Déu! ¡Beneït sigueu, Pare meu, per la gran providència i la gran cura que sempre i a tot arreu heu pres de mi!

CAPITOL III

DEL QUE S'ESDEVINGUÉ EN ENTRAR I PASSAR PER FRANÇA

126 Aquella mateixa tarda en què Déu nostre Senyor i la Verge Santíssima van alliberar-me dels lladres per ser dissabte, vaig entrar en el primer poble de França, que es diu Osseja. Vaig ser-hi molt ben rebut. Com que portava passí de l'interior d'Espanya, se'l van quedar i me'n donaren un de refugiat. Amb aquest passí vaig emprendre el viatge, vaig passà per un poble anomenat Oleta

i m'instaven molt perquè m'hi quedés; però el meu desig era d'anar a Roma. D'Oleta vaig passar a Prada, i també vaig trobar-hi gent que em van rebre amb tota caritat. D'aquí vaig passar a Perpinyà, on em canviaren el passi i me'n donaren un per a Roma, i també vaig ser molt ben rebut de gent que jo no havia vist mai ni conegut. Vaig passar per Montpeller, Nimes i altres poblacions, i al pas que anava, sol i sense recomanació, a tot arreu trobava persones desconegudes, les quals semblava que m'estiguessin esperant. ¡Beneïda sigui la Providència que té Déu de totes les seves criatures, i en particular de mi!

127 En arribar a Marsella, un subjecte se m'ajuntà pel camí. Va portar-me en una casa on vaig estar molt bé durant els cinc dies que vaig haver de romandre a Marsella esperant embarcació. L'endemà, en sortir de casa per anar al cònsol espanyol, com era obligat, perquè em confirmés el passi, vaig preguntar al primer que vaig veure on era el carrer on m'havien dit que vivia el cònsol, i aquell mateix senyor a qui vaig fer la pregunta no solament va dir-me el carrer, sinó que, en veure'm tot sol, va tenir l'amabilitat d'acompanyar-m'hi. Ell va parlar per mi i m'atengueren molt bé, i va tornar-me acompanyar a la meva posada. Durant aquells cinc dies, matí i tarda, em venia a buscar a la meva cambra i m'acompanyava a visitar les esglésies, cementiri i tot el que hi ha de més preciós en aquella població en matèria de Religió, ja que d'edificis i coses profanes ni tan sols me'n va parlar cap vegada.

128 Finalment, arribà l'hora de l'embarcament, que fou a la una de la tarda. Una mica abans va presentar-se a la meva cambra, va agafar el meu farcellet i va voler-lo portar de totes passades, i així, nosaltres dos solets, ens dirigírem al port i vam acomiadar-nos davant el vaixell. Durant aquells cinc dies va ser amb mi tan delicat, tan atent, tan amable i tan amatent, que semblava que el seu gran Senyor l'enviava perquè prengués cura de mi amb tot l'esment; més semblava àngel que no pas home; tan modest, tan alegre i greu alhora, tan religiós i devot, ja que sempre em portava als temples, cosa que a mi m'agradava molt; mai no va parlar-me d'entrar a cap cafè o res de semblant, ni mai no vaig veure que mengés o begués, perquè a l'hora dels àpats em deixava i en acabat tornava.

CAPITOL IV

DEL QUE S'ESDEVINGUÉ AL VAIXELL

129 A la una de la tarda em vaig embarcar, i abans havia resat vespres i completes per no exposar-me a resar malament amb motiu de les maniobres que sempre cal fer durant les primeres hores i potser a no poder resar en cas de marejar-me. En arribar al vaixell, on hi havia gent de diverses nacions que feia aquella travessia, vaig sentir que alguns parlaven castellà i això va fer-me molta alegria i vaig preguntar-los: ¿Son ustedes españoles? Van contestar-me que sí i van explicar-me que eren religiosos benedictins que havien sortit de Navarra a causa del que havia fet el general Maroto, i que se n'anaven a Roma; van contar-me les penes i treballs que havien passat i la misèria actual en què es trobaven. També van dir-me que al vaixell hi havia un altre espanyol, català, que estava molt afligit, ja que en passar la frontera l'havien robat. Era precisament el qui havia de venir amb mi i m'havia faltat a la paraula. Vaig veure'l i estava fet una misèria; vaig consolar-lo com vaig poder. En aquestes converses vam passar la tarda i començament de la nit.

130 Com que el meu viatge a Roma no era d'esplai, sinó per treballar i sofrir per Jesucrist, vaig

pensar que havia de cercar el lloc més humil, més pobre i on tingués oportunitat de sofrir. En efecte, vaig pagar el nòlit d'anar a coberta, a la banda de la proa, que és el lloc més pobre i barat de l'embarcació. Després d'haver-me retirat tot sol a dir el Rosari i altres devocions, vaig buscar un indret on descansar una mica i no vaig trobar-ne cap més de tan idoni com un pilot de corda enrotllada, on em vaig asseure i vaig recolzar el cap sobre un canó d'artilleria que hi havia a la tronera del costat del vaixell.

131 En aquesta posició meditava com estaria Jesucrist descansant quan anava a la barca amb els deixebles, i aquesta meditació fou tan apropiada, que el Senyor hi volgué fins i tot la semblança de la tempesta; perquè trobant-me ja descansant, va alçar-se una tempestat tan forta que l'aigua entrava dins el vaixell. Jo, sense bellugar-me, assegut sobre aquella rotllana o pilot de corda, vaig posar-me el capot sobre el cap i el farcellet amb la provisió i el capell sobre la falda, arrambats al cos, mantenint el cap una mica ajupit endavant perquè s'escorrés l'aigua que em queia al damunt, de les onades que s'estavellaven contra el vaixell. Així que quan sentia el cop de l'onada ajupia el cap, parava l'esquena i em queia l'aigua al damunt.

132 Així vaig passar tota la nit fins a punta de dia en què vingué la pluja i amainà la tempesta, i si abans m'havia amarat de l'aigua del mar, després vaig mullar-me amb l'aigua dolça de la pluja. Tot el meu equipatge consistia en una camisa, un parell de mitjons, un mocador, la navalla d'afaitar i una pinta, el Breviari i la santa Bíblia d'un volum molt petit. Tot això ho duia sempre en un farcellet. Però com que als qui van sobre coberta no se'ls dóna gens de menjar, cal que cadascú porti la seva provisió per al viatge. Com que ja ho sabia, abans d'embarcar-me vaig fer a Marsella la meva provisió, que consistia en una coca pa d'alguna lliura i un tros de formatge. Aquesta fou tota la meva provisió per als cinc dies de vaixell de Marsella a Civitavecchia, entre les escales que férem i les tempestes que tinguérem. Com que la tempestat fou tan llarga i forta, va caure'm molta aigua al damunt, de manera que va deixar-me xop tot el capot i va mullar-me el pa i el formatge, i vaig haver de menjar-me'l així, salat i tot com era; com que tenia prou gana, el trobava d'allò més bo.

133 L'endemà d'haver-nos embarcat, calmada la tempesta i eixugada la mullena de la pluja, vaig treure el Breviari i vaig resar les matines i les hores menors. Acabat el rés, se m'acostà un senyor anglès i va dir-me que era catòlic i que estimava els sacerdots catòlics. Després d'haver parlat una estona se n'anà a la seva cabina i al cap de poc vaig veure que venia cap a mi amb una plata en què portava una porció de duros. Jo, en veure'l venir, vaig pensar: ¿Què faràs? Acceptaràs o no aquests diners?... I vaig dir-me a mi mateix: Tu no el necessites, però el necessiten prou aquell infeliços espanyols, i així els acceptaràs i els els repartiràs. I, en efecte, vaig fer-ho així. Els vaig acceptar, vaig donar-li'n les gràcies i vaig anar a repartir aquells duros entre aquells infeliços, que a l'instant se n'anaren a la cuina i al rebost i van comprar i menjar tot allò que els calia.

134 D'altres senyors viatgers feren el mateix; també van donar-me, i tot els ho vaig repartir. De manera que no va quedar-me un cèntim per a mi, tot i que m'ho donaven per a mi, ni vaig menjar un mos del que ells havien comprat per a menjar; vaig acontentar-me amb el meu pa mullat d'aigua del mar. Aquell senyor anglès, en veure'm tan pobre i després i que aquells menjaven els aliments que havien comprat amb els diners que jo els havia distribuït, sense que jo mengés res, manifestà quedar-ne tan edificat que va venir-me a dir que desembarcaria a Livorno i que després, per terra, aniria a Roma, i va donar-me escrit en un paper el seu nom i el palau on anava a viure, i que l'anés a veure i ell em donaria tot el que jo necessités.

135 Tota aquesta aventura va confirmar-me en la persuasió en què jo estava, que per edificar i moure la gent, el mitjà millor i més eficaç és l'exemple, la pobresa, el despreniment, el no menjar, la mortificació, l'abnegació. Aquest senyoràs anglès que es movia en un luxe asiàtic, dins el vaixell portava el cotxe, criats, ocells, gossos, de manera que sembla que el meu aspecte l'havia d'excitar al menyspreu, en veure un sacerdot pobre, després, mortificat, va sentir-se'n tan commogut que no sabia com manifestar-me el seu afecte. I no solament ell, sinó tots els viatgers, que no eren pas pocs, tots em manifestaren respecte i veneració. Si m'haguessin vist a taula alternant amb ells i donant-me-les de ric i d'elegant, potser n'haurien malparlat i m'haurien menyspreat, com he vist que ho ha fet la gent amb d'altres; de manera que la virtut és tan necessària al sacerdot, que fins els dolents volen que nosaltres siguem bons.

136 Al cap de cinc dies d'haver-nos embarcat arribàrem a Civitavecchia, i d'allà vam dirigir-nos a Roma, on vam arribar sense contratemps per la bondat i misericòrdia de Déu. ¡Oh Pare meu, que en sou de bo! ¡Qui pogués servir-vos sempre amb tota fidelitat i amor! Doneu-me contínuament la vostra gràcia perquè conegui el que us agrada i tingui la força de voluntat de posar-ho per obra! ¡Ah Senyor i Pare meu, només desitjo conèixer la vostra voluntat per complir-la, no vull sinó estimar-vos amb tot el fervor i servir-vos amb tota fidelitat! ¡Mare meva, Mare del bell amor, ajudeu-me!

CAPITOL V

DE L'ARRIBADA A ROMA I ENTRADA AL NOVICIAT DE LA COMPANYIA DE JESUS

137 Deurien ser les deu del matí quan arribàrem a Roma. Els religiosos se n'anaren a un convent de l'Orde i ens vam separar. Jo i l'ordenand català ens dirigírem al convent que vam trobar més aviat a preguntar on hi havia ordenands catalans. Anàrem a trucar a la porteria de la Transpontina, convent de Religiosos Carmelites, i vam preguntar al germà porter si en aquella comunitat hi havia algun religiós espanyol, i va contestar-nos que sí, que el Pare principal, que s'anomenava Rm. Comas, era espanyol català. Anàrem a la seva cel.la i ens va rebre molt bé. Li vam preguntar si sabia on hi havia catalans ordenands i ell va dir-nos que al convent de Sant Basili, i va tenir la caritat i amabilitat d'acompanyar-nos-hi, tot i que la Transpontina distava de Sant Basili prop d'una hora.

138 Els catalans ordenands ens reberen molt bé, i això que no ens havíem vist mai ni conegut. Jo, des del primer moment, vaig començar de fer les diligències requerides per l'objectiu del meu viatge. Només portava una carta de recomanació per a l'Il.lm. Sr. Vilardell, català, bisbe del Líban, consagrat feia poc, però quan vaig arribar a Roma ja havia sortit cap a la seva destinació. Vaig dirigir-me a l'Em. Sr. Cardenal de Propaganda Fide, el qual precisament aquells dies havia sortit al camp i van dir-me que seria fora durant tot el mes d'octubre. Jo vaig pensar que allò era providencial per a poder tenir temps de fer els exercicis espirituals que cada any feia des del principi que era estudiant i que aquest any encara no havia pogut fer a causa del viatge.

139 Amb aquest fi vaig dirigir-me a un Pare de la Casa Professa de la Companyia de Jesús, va lloar-me el pensament de fer els exercicis, va lliurar-me el llibre dels Exercicis de Sant Ignasi, pel

qual els havia de fer, va donar-me els consells que cregué necessaris i vaig començar els exercicis. Els dies que m'assenyalà li donava compte del meu esperit, i els darrers dies em digué: Ja que Déu Nostre Senyor el crida a les missions estrangeres, fóra millor que vostè s'agregués a la Companyia de Jesús, ja que per mitjà d'ella seria enviat i acompanyat, en comptes d'anar tot sol, que és una cosa molt exposada. Jo vaig contestar-li que, per mi, prou coneixia que seria millor, però ¡i jo què faig perquè m'admeti la Companyia!

140 Jo tenia formada de la Companyia una idea tan alta i agegantada que ni tan sols havia somiat que m'admetessin, perquè jo considerava com a granaders en virtut i ciència tots els Pares, i jo en ambdues coses m'he considerat i sóc de debò un pigmeu i prou, i així vaig dir-ho al Pare que em dirigia. Llavors ell va manar-me que escrivís un memorial al P. General, que vivia a la mateixa casa professa.

141 Vaig fer-ho tot com ell em va dir, i l'endemà d'haver lliurat la sol.licitud, el Pare General em volgué veure. Vaig anar-hi, i al punt que vaig arribar a la seva cambra en sortia el Pare Provincial. Va parlar amb mi una bona estona i va dir-me: Aquell Pare que sortia quan vostè entrava era el Pare Provincial, que viu a Sant'Andrea de Montecavallo; vostè se n'hi va i li diu que jo l'hi envio, i que tot el que faci ho donaré jo per ben fet. Vaig anar-hi a l'instant, va rebre'm molt bé, i el dia 2 de novembre ja vivia al noviciat... de manera que de cop i volta vaig trobar-me fet un jesuïta. Quan em veia vestit amb la santa sotana de la Companyia, gairebé no m'acabava de creure el que veia, em semblava un somni, un encanteri.

142 Com que acabava de fer els exercicis, em trobava molt fervorós. Així que tot el meu deler era d'aspirar a la perfecció, i com que al noviciat veia tantes coses bones, tot em cridava l'atenció; tot m'agradava molt i se'm gravava al cor; de tothom tenia coses a aprendre, i de veritat que les aprenia ajudat de la gràcia del Senyor. Jo estava molt confós de veure tothom tan avançat en virtut i jo tan endarrerit. Quan vaig quedar més confós i més avergonyit de mi mateix fou la nit abans de la festa de la Immaculada Concepció, quan es llegia el catàleg de les obres bones que s'havien fet com a preparació a la festa i en obsequi de Maria Santíssima.

143 Això es feia així quan s'apropava una festivitat del Senyor, de la Santíssima Verge o d'algun Sant especial. Cadascú, amb permís del director espiritual, es proposava la pràctica d'alguna virtut, segons la seva inclinació o necessitat particular; cadascú feia els seus actes corresponents, i continuava així practicant i apuntant tot el que feia i com ho feia. En arribar la darrera tarda, es tancava la llista del que s'havia fet, en forma d'una carteta, i es tirava a la bústia que hi havia a la porta del Pare Rector. Després el Pare tenia un ajudant que recollia aquelles llistetes, i amb elles formava un catàleg com una lletania que es llegia a la nit a la capella, quan hi érem tots plegats.

144 Encapçalaven la llista aquestes paraules: Virtuts que els Pares i Germans d'aquesta casa han practicat en obsequi de Maria Santíssima i com a preparació a la festa de la Immaculada Concepció. Hi ha hagut qui ha fet tants actes de tal virtut, d'aquesta i d'aquesta altra manera. Hi ha hagut qui ha fet això i això altre, i d'aquesta manera, i així anava seguint el catàleg de tots els individus. De totes les pràctiques que vaig veure en aquella santa casa, aquesta va semblar-me que era una de les millors o de les que a mi van agradar-me i aprofitar-me més. Com que no es deia el nom del qui practicava aquella virtut, no hi havia perill de vanitat de part seva, i tots ens aprofitàvem de saber com ho havia practicat, per tal de fer una cosa semblant en una altra ocasió. ¡Oh, quantes vegades em deia: que bé que t'estaria a tu aquesta virtut! L'has de posar per obra. I

així ho feia ajudat de la gràcia de Déu.

145 La regla no prescriu mortificacions, però potser en cap família religiosa no se'n practiquen més que a la Companyia. Algunes es veuen, d'altres no; però totes s'han de fer amb la vènia del Director. Els divendres tothom dejunava, els dissabtes quasi també, perquè, al vespre, a més de l'amanida, passaven un ou per a cadascun, però ningú no el prenia. Les postres, la majoria les deixava o en prenia molt poc. Dels altres plats també en deixaven molt i sempre deixaven allò que els agradava més. Havia observat que tothom menjava molt poc tots els dies, i els Pares més greus sempre eren els qui menjaven menys.

146 N'hi havia un que li deien el Pare espiritual, i ho era de la casa, el qual gairebé cada dia de la setmana, fora dels diumenges, només menjava pa, ni bevia si no aigua, i estant agenollat davant una taula més baixeta enmig del menjador, romania en aquesta postura mentre durava el dinar o el sopar de la Comunitat. El qui mirava aquell home tan venerable agenollat davant una tauleta amb només pa i aigua, ¡com no s'havia d'avergonyar d'estar-se assegut i menjar regaladament!

147 Hi havia un Pare que feia de portinero o caporal, i els dimecres, divendres i dissabtes i vigílies de festes principals, passava una llibreteta en blanc en què cadascun posava breument el que desitjava fer, v. gr.: El Pare o el Germà tal desitja menjar sobre el terra -besar els peus- benedicció de la taula i acció de gràcies amb els braços en creu -servir a taula- rentar els plats, etc.

Tot això es feia sense faltar al silenci, i es practicava d'aquesta manera. Quan era l'hora passava el portinero, trucava i obria la porta de la cambra i es quedava a fora, sortia el Pare a la porta, agafava la llibreteta, se n'anava a la seva taula i en una sola ratlla escrivia el que tenia intenció de practicar, i així passava per totes les cel.les. En acabat es presentava al Rector i aquest deia: Aquest i aquest altre, sí; els altres, no. Tornava passar el portinero, trucava i obria la porta i des d'allà amb el cap feia sí, o no.

148 A més d'aquestes mortificacions exteriors n'hi havia d'altres d'amagades, com eren cilicis, cadenetes de braç, cuixes, deixuplines, etc., etc.; fregar vasos humils, excusats, fanals, quinqués, etc., etc.; però per a tot es necessitava permís.

149 Hi havia certes mortificacions que ells donaven sense que les demanassis i ni gairebé te n'adonassis. En diré algunes de referents a a mi. Jo mai no he estat afeccionat al joc, i era per això que em feien jugar tots els dijous que ens feien anar en un hort. Jo, amb tota senzillesa, vaig demanar al Rector que tingués la bondat de deixar-me estudiar o pregar en comptes de jugar, i va contestar-me rodonament que jugués i que jugués bé. Jo vaig posar tant esment a jugar bé, que guanyava totes les partides.

150 Vaig veure en certa ocasió un sacerdot de la casa que tots els dies festius havia de celebrar la missa molt tard, i vaig comprendre que l'haver d'estar dejú tant de temps, el tenia una mica molest, bé que no se'n queixava. Mogut de compassió, vaig dir al Superior que, si era del seu grat i voluntat, jo diria la missa tard, perquè a mi l'esmorzar tard no em causava cap molèstia, i aquell sacerdot la podria celebrar a l'hora que jo celebrava, que era una hora molt còmoda. Va dir-me que ja ho veuria, i el resultat va ser que en endavant sempre van fer-me celebrar més d'hora que abans.

151 Ja he dit que quan vaig anar a Roma només portava el Breviari de tot l'any i una Bíblia de

lletra menuda per llegir-la cada dia, fins anant de viatge, perquè sempre he estat afeccionat a la lectura de la Santa Bíblia. Ara bé, en arribar al Noviciat van col·locar-me en una cel·la on tenia tots els llibres que havia de menester, fora de la Bíblia que jo apreciava tant. Precisament amb la roba del meu ús van endur-se també la Bíblia que jo havia portat; vaig demanar-la i em va dir: Bé; però la Bíblia no la vaig veure més fins que vaig haver de sortir per malalt, ja que llavors me la van tornar.

152 El Senyor va fer-me un favor molt gran duent-me a Roma i introduint-me, bé que per poc temps, entre aquells Pares i Germans tan virtuosos. ¡Tant de bo que me n'hagués aprofitat! Però si no m'ha aprofitat a mi, m'ha servit per a fer bé al proïsme. Allà vaig aprendre la manera de donar els exercicis de Sant Ignasi, el mètode de predicar, catequitzar i confessar amb gran utilitat i profit. Allà vaig aprendre altres coses que amb el temps m'han servit d'allò més. ¡Beneït sigueu, Déu meu, que tan bo i misericordiós heu estat amb mi! Feu que us estimi, que us serveixi amb tot el fervor i que us faci estimar i servir per totes les criatures. ¡Oh criatures totes, estimeu Déu, serviu Déu! Proveu i vegeu per experiència com és de suau d'estimar i de servir Déu. ¡Oh Déu meu! ¡Oh bé meu!

CAPITOL VI

DE LES ORACIONS QUE VAIG ESCRIURE ESTANT AL NOVICIAT

153 Com que en els esbarjos no es parlava d'altra cosa que de virtuts, de la devoció a Maria Santíssima i de la manera de guanyar ànimes per al cel, va encendre's en mi en aquells dies amb tanta força la flama del zel de la major glòria de Déu i salvació de les ànimes, que em tenia enterament devorat.

Jo m'oferia a Déu tot sencer sense reserva, jo pensava i rumiava contínuament què faria pel bé del proïsme, i ja que no arribava el temps de treballar, l'esmerçava a pregar. Entre altres coses vaig escriure aquestes dues oracions:

154 ¡Oh Maria Santíssima, concebuda sense màcula original, Verge i Mare del Fill de Déu viu, Reina i Emperadriu de cel i terra! Ja que sou Mare de pietat i misericòrdia, digneu-vos a girar aquests ulls vostres tendres i compassius envers aquest infeliç exiliat en aquesta vall de llàgrimes, angoixes i misèries, que, desgraciat i tot, té la bona sort de ser fill vostre. ¡Oh Mare meva, com us estimo! ¡Com us aprecio! ¡Oh, com és de gran la confiança que tinc en Vós que em donareu la perseverança en el vostre sant servei i la gràcia final!

155 Ensems, Mare meva, us suplico i demano la destrucció de totes les heretgies, que devoren el ramat del vostre Fill santíssim; recordeu-vos, piadosíssima Verge, que Vós teniu poder per fer-les desaparèixer totes plegades; feu-ho per caritat, per aquell gran amor que professeu a Jesucrist, Fill vostre; mireu que aquestes ànimes, redimides amb el preu infinit de la sang de Jesús, tornen altra vegada al poder del dimoni, amb menyspreu del vostre Fill i de Vós.

156 Vinga, doncs, Mare meva, ¿què manca? ¿Voleu potser un instrument a vostres mans per posar remei a un mal tan gran? Aquí en teniu un que a la vegada que es reconeix el més vil i menyspreable, es considera el més útil per a aquest fi, per tal que resplendeixi més el vostre poder i es vegi més visiblement que sou Vós la qui obreu i no jo. Vinga, Mare amorosa, no perdem

temps, aquí em teniu, disposeu de mi; sabeu prou que sóc tot vostre. Confio que ho fareu així per la vostra gran bondat, pietat i misericòrdia, i us ho demano per l'amor que teniu al Pare, al Fill i a l'Esperit Sant. Amén.

157 Una altra oració.-¡Oh Immaculada Verge i Mare de Déu, Reina i Senyora de la gràcia! Digneu-vos per caritat a donar una compassiva mirada sobre aquest món perdut. Repareu com tothom ha abandonat el camí que es va dignar a ensenyar-los el vostre santíssim Fill; s'han oblidat de les seves santes lleis i s'han pervertit tant que pot dir-se: Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. S'ha extingit en ells la santa virtut de la fe, de manera que amb prou feines n'hi ha sobre la terra. ¡Ai! Extingida aquesta llum divina, tot és fosc i tenebes, i no saben on van parar. Van, tanmateix, apilotats i tot de pressa per l'ample camí que els condueix a l'eterna perdició.

158 ¿I voleu Vós, Mare meva, que jo, essent un germà d'aquests infeliços, miri amb indiferència la seva ruïna total? ¡Ah, no! Ni l'amor que tinc a Déu ni el que tinc al proïsme no ho poden tolerar; perquè ¿com es dirà que tinc caritat o amor de Déu si, veient que el meu germà està necessitat, no el socorro? ¿Com tindrè caritat si, sabent que en un camí hi ha lladres i assassins que roben i maten tothom que hi passa, amb tot i això no ho adverteixo als qui s'hi dirigeixen? ¿Com tindrè caritat si, sabent que els llops carnívors degollen les ovelles del meu amo, jo callo? ¿Com tindrè caritat si callo com un mut bo i veient que roben els joiells de la casa del meu Pare, joiells tan preciosos que costen la sang i la vida d'un Déu, i en veure que han calat foc a la casa i a l'heretat del meu Pare estimadíssim?

159 ¡Ah!, no és possible de callar, Mare meva, en tals ocasions; no, no callaré, encara que sabés que han de tallar-me a miques; no vull callar; cridaré, clamaré, escridassaré el cel i la terra, a fi que es posi remei a un mal tan gran; no callaré, i si de tant cridar se m'enrogalla o es torna muda la meva gorja, aixecaré les mans al cel, se m'eriçaran els cabells, i els cops de peu que clavaré a terra supliran la manca de la meva llengua.

160 Per tant, Mare meva, ja començo des d'ara a parlar i a cridar; ja acudo a Vós; sí, a Vós, que sou Mare de misericòrdia: digneu-vos a donar socors a tan gran necessitat; no em digueu que no podeu, perquè jo sé que en l'ordre de la gràcia sou omnipotent. Digneu-vos, us ho suplico, a donar a tothom la gràcia de la conversió, ja que sense aquesta res no faríem, i llavors envieu-m'hi i veureu com es converteixen. Jo sé que donareu aquesta gràcia a tots els qui la demanin de debò; però si els ells no la demanen és perquè no en senten la necessitat, i el seu estat és tan fatal que no coneixen allò que els convé, i això precisament encara em mou més a compassió.

161 Per tant jo, com a primer i principal pecador, la demano per tots els altres i m'ofereixo com a instrument de la seva conversió. Encara que estigui desproveït de tot dot natural per a aquest fi, tant se val, mitte me, així és veurà millor que gratia Dei sum id quod sum. Potser em direu que ells, com a malalts frenètics, no voldran escoltar el qui els vol guarir, que més aviat em menysprearan i em perseguiran a mort. No importa, mitte me, perquè, cupio esse anathema pro fratribus meis. O bé em direu que no podré sofrir tantes impertinències de fred, calor, pluges, nuesa, fam, set, etc. No hi ha dubte que de part meva res no puc suportar, però confio en Vós i dic: Omnia possum in ea quae me confortat.

162 ¡Oh Maria, Mare i esperança meva, consol de la meva ànima i objecte del meu amor! Recordeu-vos de les moltes gràcies que us he demanat i que totes me les heu concedides. ¿És ara

precisament que trobaré estroncat aquest aiguaneix perenne? No, no s'ha sentit ni se sentirà mai dir que cap devot vostre hagi estat desatès per Vós. Ja veieu, Senyora, que tot això que us demano va dirigit a la major glòria de Déu i vostra, i al bé de les ànimes: per això ho espero aconseguir i ho aconseguiré, i perquè us moveu a concedir-m'ho més aviat, no al·legaré mèrits meus, perquè només tinc demèrits; us diré, sí, que com a Filla que sou de l'Etern Pare, Mare del Fill i Esposa de l'Esperit Sant, us escau molt de zelar l'honor de la Santíssima Trinitat, de la qual és una viva imatge l'ànima de l'home, més que més quan aquesta imatge està banyada per la sang de Déu fet home.

163 Després que Jesús i Vós hàgiu fet tant per ella, ¿ara l'abandonareu? És veritat que és mereixedora d'aquest abandó; però per caritat, us suplico que no l'abandoneu; us ho demano per allò que hi ha de més sant i sagrat al cel i a la terra; us ho demano per aquell mateix que jo, bé que indigne, hostatjo cada dia a casa meua, li parlo com amic, el mano i m'obeeix, davallant del cel a la meua veu. Aquest és el mateix Déu que va preservar-vos de la culpa original, que va encarnar-se dins les vostres entranyes, que us ha omplert de glòria al cel i us ha fet advocada dels pecadors; i aquest, tot i ser Déu, m'escolta, m'obeeix cada dia; doncs obeïu-me Vós, almenys aquesta vegada, i digneu-vos a concedir-me la gràcia que us demano. Confio que ho fareu, perquè Vós sou la meua Mare, el meu descans, el meu consol, la meua fortalesa i totes les coses després de Jesús. ¡Visca Jesús, visca Maria! Amén.

164 Jaculatòria.- ¡Oh Jesús i Maria! L'amor que us tinc em fa desitjar la mort per poder estar units al cel, però és tan gran aquest amor, que em fa demanar llarga vida per guanyar ànimes per al cel. ¡Oh amor! ¡Oh amor! ¡Oh amor!

Aquestes dues oracions, com he dit, les vaig escriure al Noviciat de Roma. El P. Ministre les va veure i li van agradar. Tot sigui per a glòria de Déu i salvació de les ànimes.

CAPITOL VII

DE LA SORTIDA DE ROMA I ARRIBADA A ESPANYA

165 Jo estava molt content al Noviciat, sempre molt ocupat en les classes que teníem de catequesi, de confessar i predicar. A més d'això cada divendres anàvem a l'Hospital de San Giacomo a confessar els malalts, i els dissabtes a la presó a predicar als presos. Vaig entrar al Noviciat el dia 2 de novembre del 1839, dia d'ànimes, i passat el dia dos de febrer, dia de la Purificació de Maria Santíssima de l'any 1840, és a dir, quatre mesos després d'haver entrat, vam començar els exercicis de Sant Ignasi, que van durar un mes. Jo vaig començar-los de molt bon grat i amb grans desigs d'aprofitar-me'n.

166 Així anava seguint i avançant, quan heus aquí que un dia va venir-me un dolor tan gran a la cama dreta que no podia caminar. Fou necessari d'anar a la infermeria. Van aplicar-me els remeis oportuns i vaig sentir-me una mica alleujat, però no del tot, i van témer que em quedaria tolit. En veure'm així, va dir-me el P. Rector: El que li passa a vostè no és natural, tan content, alegre i sa com ha estat sempre, i precisament ara en aquests dies aquesta novetat. Això em fa pensar que el Senyor vol alguna altra cosa de vostè. I va dir-me: Si li sembla bé ho consultarem amb el P. General, que és tan bo i que tants coneixements té de Déu; li ho consultarem. Jo vaig contestar-li que em semblava molt bé i m'hi vaig presentar. Va escoltar-me amb molta atenció, i després d'haver sentit la meua narració de tot el que s'havia esdevingut, va dir-me amb tota resolució, sense

vacil.lar: És la voluntat de Déu que vostè se'n vaig aviat, aviat a Espanya; no tingui por; coratge.

167 Amb aquesta resolució tan terminant no hi hagué altre remei que tornar a Espanya. I amb el temps va veure's que el P. General estava inspirat quan em deia aquestes paraules. I en una de les cartes que em va escriure després em deia: Déu va portar-lo a la Companyia no perquè s'hi quedés, sinó perquè hi aprengué a guanyar ànimes per al cel. A mitjan març vaig sortir de Roma amb direcció a Catalunya. Els Pares de la Companyia volien que anés a fixar la meva residència a la ciutat de Manresa, i el Rm. P. Fermín de Alcaraz volia que anés a Berga, on estaven donant missions, deixant-me, tanmateix, en entera llibertat, segons les circumstàncies d'aquells temps. Vaig posar-me en observació des d'Olost; d'Olost vaig passar a Vic, i el Superior va dir-me que no havia d'anar a cap d'aquests dos indrets, sinó que passés a Viladrau, i en efecte va donar-me el nomenament de Regent, i vaig anar-hi el dia 13 de maig. Aquí vaig acabar de restablir-me dels meus mals.

168 A la parròquia de Viladrau hi havia un rector ancià i impossibilitat, i a més hi havia un vicari de la mateixa població. Totes les temporalitats anaven a compte del rector; a mi em donava la subsistència i prou i jo tenia cura de les coses espirituals. Però com que hi havia vicari, en la meva absència es carregava amb tota la part espiritual. Això va venir-me molt bé per a començar des d'allà les missions.

169 ¡Que n'és d'admirable la Providència del Senyor, que em va alliberar d'anar a Berga, on el fet d'anar-hi necessàriament m'hauria compromès, per estar-hi instal.lats els reialistes! ¡Sigueu beneït, Déu meu, que tot ho heu disposat de la millor manera per a glòria vostra i salvació de les ànimes!

CAPITOL VIII

DEL COMENÇAMENT DE LES MISSIONS I DEL GUARIMENT DE MALALTIES

170 Establert de Regent a la parròquia de Viladrau, tenia cura d'aquelles ànimes de la millor manera que podia. Els diumenges i festes explicava l'Evangeli al matí a la missa major, i a la tarda ensenyava el Catecisme als petits i grans d'ambdós sexes. Cada dia visitava els malalts. Com que Viladrau no era poble fortificat, a cada moment venien l'un i l'altre partit; i com que els metges, ordinàriament, són homes de notícies, foren per aquesta raó perseguits per tots els partits i així va quedar-se la població sense cap metge.

171 I així va caldre que jo fes de metge corporal i espiritual, fos pels coneixements que tenia, fos pels estudis que feia en els llibres de medicina que em vaig procurar. Quan se'm presentava algun cas dubtós, mirava els llibres, i el Senyor beneïa talment els remeis, que de tots els qui vaig visitar no se'n va morir cap. Així fou com va córrer la brama que jo guaria, i em venien malalts de diferents indrets.

172 En aquesta parròquia de Viladrau vaig començar les missions el dia 15 d'agost de l'any 1840, on vaig fer la novena de l'Assumpció de la Verge Maria. Després, vaig fer una altra missió a la parròquia d'Espinelves, a una hora llarga de Viladrau. En acabat vaig passar a la parròquia de Seva i aquesta missió ja fou més sorollosa. Va ser molta la gent que hi va concórrer i que va convertir-

se i fer confessió general. Aquí vaig començar d'agafar fama de missioner.

173 Pel novembre vaig fer el novenari d'Animes a Igualada i Santa Coloma de Queralt amb grandíssima acceptació. Així vaig romandre a Viladrau amb sovintejades sortides i tornades durant vuit mesos; però no va ser-me possible de continuar-hi més temps perquè, tal com he dit, mentre era a la població, visitava cada dia tots els malalts i tots es guarien i només es morien els qui emmalaltien durant la meva absència. Així, quan tornava, se'm presentaven els parents i em deien, com Marta i Maria al Salvador: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus, i com que jo no podia ressuscitar els traspassats com Jesús, es quedaven morts. Això m'afligia molt, veient les llàgrimes de la gent i sentint les raons que al·legaven perquè no sortís de la parròquia a predicar.

174 I això va obligar-me a demanar al Superior que m'exonerés del càrrec de Regent i em deixés lliure de rectorats i aviat em comptés a la seva disposició per a anar a predicar on volgués. Va fer-ho així i vaig separar-me de Viladrau amb gran sentiment de tota la gent per les guaricions que Déu Nostre Senyor obrava per mi, ja que comprenc que allò era més que natural. Jo no em ficava a curar malalts per guanyar diners ni altra cosa que en valgués, ja que mai no vaig acceptar ben res; només ho feia per necessitat i per caritat.

175 Durant l'estiu hi havia nens que estaven malalts i només aplicant-los un cop el remei ja es posaven bons. A un jove de vint-i-cinc anys que ja es trobava sense sentit i a punt d'expirar, vaig visitar-lo a la una de la nit, vaig aplicar-li un simple remei, va recobrar el sentit i al cap de dos dies ja estava completament guarit.

176 En un veïnat de Viladrau hi havia una dona casada que patia un dolor reumàtic, i sofria tant que la violència del mal li havia encongit els nervis de manera que la infortunada s'havia tornat com una pilota. Tot i l'estat llastimós en què es trobava, va caure en estat; però els treballs foren per al part al cap de nou mesos. Precisament complia el temps mentre em trobava a la parròquia de Seva, fent un novenari d'ànimes, i com que sabien el dia que havia de tornar, van sortir-me a rebre i van dir-me que aquella dona es trobava en dolors de part i sense esperances de vida, i per tant el senyor Vicari li havia administrat els sagraments de penitència, viàtic i extrema unció, i que només faltava que expirés; però els de casa de la malalta, i fins la mateixa malalta, tots em desitjaven veure. Immediatament vaig anar-la a veure a casa seva, sense arribar-me a la rectoria; vaig entendre la seva situació i el remei que calia aplicar-li; però vaig dir al marit que jo no ho havia de fer, que era indispensable d'anar a la població de Taradell a cercar-hi un metge cirurgià. Hi anaren amb una carta meva en què li explicava tot l'afer, i el metge, en llegir la carta, va veure el cas tan desesperat que va excusar-se i no volgué venir. Van donar-me la resposta, i llavors vaig dir als de la casa que agafessin certes herbes, que les fessin bullir, i que després la malalta prengués, asseguda, un vapor d'aquelles herbes bullides, i el resultat fou que deslliurà molt bé, i la cosa evolucionà tan favorablement que es va guarir del reuma i va posar-se bona, de manera que al cap de pocs dies va venir a missa per ella mateixa.

177 També es va guarir un jove de 16 anys, completament tolit, per a qui ja no hi havia cap remei, tingut per inútil tot el que es practiqués. En passar un dia pel carrer, vaig veure'l a la porta i vaig preguntar a la seva mare què tenia i quant de temps feia que es trobava així i va contestar-me... Jo vaig dir-li: feu-li això i això, i al cap de pocs dies ja el vaig veure guarit a l'església, oint la santa missa.

178 En aquella població i rodalies hi ha moltes noies de quinze a dinou anys que pateixen una malaltia que en diuen espatllades o malaltes de la neulella. I és que amb els esforços que fan, pastant el pa, o anant a buscar aigua, llenya, o altres coses feines fatigoses, superiors a les forces, les veixiguetes de la força sofreixen una cissura, que després fa que se'n sentin d'allò més. I com que el qui pateix cerca un remei, i elles no el troben en els metges, se'n van a certs curanderos que amb la seva xerrameca diuen que guareixen i no ho fan, els cobren diners i ben sovint fan coses poc decents amb tals malaltes. Jo veient o sabent això, vaig encomanar l'afer a Nostre Senyor i se m'acudí el remei que calia aplicar-hi, que consistia en un emplastre i prendre uns pocs dies de repòs. I amb aquest remei totes es guarien sense excepció. Però, com que se sabien les accions poc decents que feien els curanderos amb el pretext de curar, tement que la gent no cregués que jo feia com ells, vaig valer-me d'aquest mitjà. Hi havia a la mateixa població una vídua anciana molt virtuosa i li vaig dir: Quan vingui alguna noia acompanyada de la pròpia mare dient que és espatllada, li aplicarà un emplastre d'aquesta i d'aquesta manera. I així totes les qui, acompanyades de la mare, em venien a suplicar per guarir-se d'aquesta malaltia, les enviava a la vídua i aquesta els aplicava l'emplastre. Elles es guarien totes i, fent-ho d'aquesta manera, jo no quedava compromès.

179 Com que aquella població havia estat tan treballada per la guerra civil, ja que almenys havia estat saquejada tres cops, hi havia hagut sorpreses dels uns i dels altres, incendis i morts: a conseqüència d'això i dels esglais, tristeses i disgustos, hi havia molta gent, dones sobretot, que patien malalties que les feien sofrir molt, i venien a parlar-me'n. Jo feia agafar oli comú i algunes coses que feia bullir en aquest oli, amb què després la gent es feia a si mateixa una certa unció i totes quedaven guarides.

180 Durant la meva permanència a Viladrau, els malalts de la població i molts d'altres que portaven de fora tots es posaven bons. I com que d'aquí va estendre's la fama, s'esdevingué que a totes les poblacions on anava se'm presentaven moltíssims malalts de tota mena de malalties, i com que eren tants els malalts i tan diversos els mals, i d'altra banda jo em trobava tan ocupat a predicar i confessar, no vaig creure convenient d'assenyalar remeis físics. Els deia que els encomanaria a Déu i mentrestant els feia el senyal de la santa creu i els deia aquestes paraules: Super aegros manus imponent et bene habebunt. I deien que quedaven guarits.

181 Joestic que es guarien per la fe i confiança amb què venien, i Déu Nostre Senyor els premiava la fe amb la salut corporal i espiritual, perquè jo els exhortava a confessar-se bé de tots els pecats i ells ho feien. A més a més el Senyor també ho feia així, no pels meus mèrits que no en tenia cap, sinó per donar importància a la paraula que predicava, ja que com que feia molt de temps que no sentien altra cosa que malvestats, blasfèmies i heretgies, Déu Nostre Senyor els cridava l'atenció amb aquestes coses corporals. I veritablement la gent es reunia en grans masses, oïa la paraula divina amb gran fervor, feia confessions generals a la mateixa població o en d'altres, perquè moltes vegades era impossible escoltar en confessió tots els qui ho desitjaven i ho demanaven.

182 ¡Oh Déu meu, que en sou de bo! Us servíeu de les mateixes malalties del cos per remeiar les de l'ànima. Us servíeu d'aquest miserable pecador per guarir cossos i ànimes. Evidentment es veia aleshores el que diu el Profeta: Domini est salus. Sí, Senyor, la salut és cosa vostra, i Vós la donàveu.

CAPITOL IX

LES MOLTES FICCIONS QUE HI HA ENTRE ELS DEL GUARIMENT D'ENERGUMENS I DE QUI ES DIUEN POSSESSOS

183 Hi havia una altra mena de malalties que encara era més molesta i que em prenia més temps. Era la dels energúmens, possessos i obsessos. Quan vaig començar de missionar se'm presentaven moltíssims de qui es deia que eren possessos; els seus parents em suplicaven que els exorcitzés. Com que hi estava competentment autoritzat, ho feia, i de mil amb prou feines en trobava un de qui pogués estar cert que era possés; hi havia unes causes, adés físiques, adés morals, que aquí no qualificaré.

184 Veient que moltíssims no tenien tals dimonis, i d'altra banda, en veure que em feien perdre molt de temps, que necessitava per escoltar les confessions dels qui s'havien convertit per la predicació, vaig dir-me: Més necessari és que treguis els dimonis de les ànimes que estan en pecat mortal, que no pas dels cossos, si és que aquests els tenen. Vaig pensar que allò podia ser fins i tot un engany del mateix dimoni, i així em vaig resoldre a deixar els exorcismes i emprendre un altre camí, que era el següent.

Quan se'm presentava algú que em deia que estava possés, li demanava si es volia guarir... si desitjava de debò guarir-se; si creia que fent el que jo li diria, es guariria... Si m'assegurava que sí, li manava tres coses: Primerament que es prengués amb paciència totes les coses, que mai no s'enfadés, (perquè havia observat que alguns tenien conductes histèriques com a conseqüència del mal geni o de rebequeries que agafaven i els calmava amb la paciència).

186 Segonament, els manava que no beguessin vi, ni altre licor, i que això se'ls exigia com a dejuni indispensable per a foragitar aquesta espècie de dimonis, (ja que també havia trobat que alguns bevien massa, i per tapar els disbarats que feien, donaven la culpa als dimonis).

187 Tercerament, els feia resar cada dia, set cops, el Parenostre i l'Avemaria a la Verge Santíssima, en memòria dels seus set dolors; i a més que fessin una bona confessió general de tota la vida i que després combreguessin amb la més fervorosa devoció. Fos el que fos, és cert que després d'alguns dies venien a donar-me gràcies, dient que ja estaven lliures i guarits. Jo no diré que no hi hagi possessos. Sí que n'hi ha, i n'he conegut alguns, però molt pocs.

188 En el decurs de les missions n'havia trobat alguns que pels sermons s'havien convertit i deien francament que no tenien tals possessions ni malalties físiques, sinó que fingien per diferents objectius que es proposaven, adés per cridar l'atenció, adés per ser contemplats i compadits, per obtenir socors i per mil finalitats més.

189 Una em deia que tot el que feia ho feia amb tot el coneixement i tota la malícia de la voluntat, però que feia coses tan estranyes i extraordinàries que ella madeixa se n'admirava, i que sens dubte que el diable hi devia cooperar i la devia ajudar, no per possessió diabòlica, sinó per la malícia del seu cor, ja que comprenia que allò no ho podia fer amb les forces naturals.

190 Una altra que vivia en una ciutat molt gran em deia que de tal manera havia sabut fingir que

estava possessa, que li havien fet els exorcismes durant molt de temps, i que durant el temps bastant llarg de la seva ficció havia enganyat vint sacerdots dels qui eren tinguts per més savis, virtuosos i zelosos de la ciutat.

191 Aquests i altres casos que podria referir de persones que penedides de debò i mogudes per la gràcia confessaven amb humilitat i claredat les seves malifetes i diabòliques ficcions, van fer-me procedir amb molta cautela en aquesta matèria, i per això al final em servia dels mitjans que he referit. ¡Oh Déu meu! ¡Quantes gràcies us he de donar per haver-me fet conèixer els ardits de Satanàs i de la gent fingida! Aquest coneixement és un do de la vostra santa mà. Il·lumineu-me, Senyor, perquè no m'equivoqui mai en la direcció de les ànimes. Sé prou bé, Senyor, que el qui té necessitat de saviesa, només li cal demanar-vos-la, i Vós la hi doneu amb munificència, i sense retreure-li la seva indignitat, la hi concediu; però de vegades per la nostra supèrbia, i potser per fluïxesa, no acudim a demanar-la, i llavors ens en trobem privats, com s'esdevé fins i tot en aquells homes que passen per savis i grans teòlegs.

CAPITOL X

192 DE L'ESMENT QUE POSAVA A SER ENVIAT PEL PRELAT A PREDICAR, PERQUE ESTAVA BEN CONVENÇUT DE LA NECESSITAT QUE TÉ EL MISSIONER DE SER ENVIAT PER FER FRUIT.

193 A mitjan gener del 1841, després d'haver estat Regent de Viladrau durant vuit mesos, regentant el curat i sortint de tant en tant a predicar, per disposició del prelat, a diferents parròquies, vaig sortir finalment per predicar contínuament on m'enviés el prelat, sense fixar enlloc el meu domicili. La meua residència, tot i que hi romania ben poc, era Vic, i des d'aquesta ciutat sortia amb una llista de les poblacions on havia de predicar.

194 No poques vegades els prelats d'altres diòcesis em demanaven al meu prelat perquè anés a missionar a les seves diòcesis, i aquest hi condescendia i jo hi anava, perquè tenia per màxima inalterable de no anar mai a predicar a cap parròquia ni diòcesi sense l'ordre expressa del meu prelat, per dues raons molt poderoses: l'una, perquè així era conduït per la virtut de la santa obediència, virtut que el Senyor premia a l'instant de tant que li plau. Així sabia que feia la voluntat de Déu, que Ell era qui m'enviava i no el meu caprici, i endemés veia clarament la benedicció de Déu pel fruit que es feia. La segona raó era de conveniència, perquè, com que em demanaven de tot arreu amb molta insistència, jo els satisfieia amb aquestes úniques paraules: que si el prelat ho manava hi aniria de molt bon grat. Així em deixaven a mi en pau i s'entien amb ell, i ell m'enviava.

195 Vaig comprendre que el missioner no s'ha d'entremetre mai; s'ha d'oferir al prelat; ha de dir: Ecce ego, mitte me, però no ha d'anar enlloc fins que no l'hi enviï el prelat, que serà un mandat del mateix Déu. Tots els profetes de l'Antic Testament foren enviats per Déu. El mateix Jesucrist fou enviat de Déu i Jesús envià els apòstols. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos.

196 I en les dues pesques miraculoses, que eren figura de les missions, es veu la necessitat de la missió, quan i en quin lloc s'ha de predicar per agafar ànimes.

La primera que ens refereix Sant Lluç (c.5), manifesta la necessitat de la missió, car sense ella

no es fa res. Diu l'Evangelista que Jesús digué als apòstols: Caleu les vostres xarxes per pescar. Simó va replicar-li: Mestre, ens hi hem escarrassat tota la nit i res no hem agafat; amb tot i això calaré la xarxa en virtut de la teva paraula. I havent-ho fet, agafaren una quantitat tan grossa de peix que s'esquinçava la xarxa; per això van fer senyes als companys de l'altra barca que els vinguessin a ajudar. Sant Pere no se'n sabia avenir i Jesús li digué: No tens de què meravellar-te ni espantar-te. D'avui endavant seran homes els qui pescaràs. Aquí es veu com aquesta pesca era figura de la missió i de la necessitat que tenien de ser enviats i advertits de quan havien de predicar.

197 La segona pesca miraculosa és la que van fer després de la Resurrecció de Jesús, com ho refereix Sant Joan al capítol 21. Jesús se'ls presentà, desconegut, després de pescar en debades, perquè no havien agafat res. Llavors Jesús els preguntà si tenien res per a menjar i li van respondre: no hem agafat res ni tenim res. Aleshores Jesús els digué: Caleu la xarxa a la dreita i en trobareu. La hi calaren, doncs, i no la podien treure per la multitud de peixos que havien agafat. Els comptaren i eren cent cinquanta-tres peixos grossos. En aquesta segona pesca es veu no solament la necessitat de ser enviats, sinó també quan han de predicar i el lloc on ho han de fer, i la rectitud d'intenció que han de tenir per agafar ànimes de grans pecadors, i no solament cent cinquanta-tres, sinó moltíssims, perquè el 100, el 50 i el 3 són nombres misteriosos.

198 Aquesta necessitat de ser enviat i que el mateix prelat m'assenyalés el lloc és el que Déu va fer-me conèixer des de bon començament. I així, tot i que els pobles on m'enviava eren molt dolents i estaven desmoralitzats, sempre s'hi feia gran fruit, perquè Déu m'hi enviava, els disposava i preparava. Així doncs tinguin entès els missioners que sense l'obediència no vagin a cap població, per bona que sigui, però amb l'obediència no tinguin dificultat d'anar a qualsevol població, per dolenta que sigui. Per dificultats que s'hi presentin, per persecucions que s'hi aixequin, no temin; Déu els ha enviat per l'obediència, Ell en tindrà cura.

CAPITOL XI

DEL FI QUE EM PROPOSAVA QUAN ANAVA EN UNA POBLACIO ENVIAT PEL

PRELAT

199 Quan anava en una població no em proposava mai una finalitat terrena, sinó la major glòria de Déu i salvació de les ànimes. No poques vegades em veia obligat a fer-los remarcar aquesta veritat que sabia que era l'argument que més convencia els bons i els dolents.

200 Vosaltres sabeu que els homes gairebé sempre obren per alguna d'aquestes tres finalitats: Primer, per interès o diner; segon, per plaer; tercer, per honor. Per cap d'aquestes tres coses estic missionant en aquesta població. No per diner, perquè no vull cap cèntim de ningú, ni res no me'n portaré. No per plaer, perquè ¿quin plaer podré tenir a escarrassar-me tot el dia, des del matí, i molt de matí, fins a la nit? Quan algun de vosaltres s'ha esperat que li toqui el torn al costat del confessionari per a poder-se confessar, si ha d'esperar-se tres o quatre hores, es cansa, i jo haig d'estar-me totes les hores del matí i totes les de la tarda, i al vespre, en lloc de descansar, haig de predicar, i això no un dia solament, sinó dies i més dies, setmanes, mesos i anys. ¡Ah, germans meus, penseu-ho bé!...

201 ¿Serà potser l'honor? No. Tampoc no és l'honor. Vosaltres sabeu a quantes calúmnies no està un exposat: hi haurà qui em lloï, hi haurà qui digui tota mena de disbarats, com feien els jueus contra Jesús, que deien mal adés de la seva persona, adés de les paraules que deia, adés de les obres que feia, fins que, finalment, l'agafaren, l'assotaren i li van treure la vida amb un suplici, el més dolorós i el més ignominiós. Però jo us dic amb l'apòstol Sant Pau, que no temo cap d'aquestes coses, ni aprecio més la meva vida que la meva ànima, sempre que d'aquesta manera finalitzi feliçment la meva cursa i acompleixi el ministeri que he rebut de Déu Nostre Senyor de predicar el Sant Evangeli.

202 No. Us ho repeteixo. No és cap finalitat terrena; és una finalitat més noble. La finalitat que em proposo és que Déu sigui conegut, estimat i servit de tothom. ¡Oh, qui tingués tots els cors dels homes per estimar Déu amb tots ells! ¡Oh Déu meu! La gent no us coneix. ¡Oh si us coneguessin! Seríeu més estimat. ¡Oh, si coneguessin la vostra saviesa, la vostra omnipotència, la vostra bondat, la vostra bellesa, tots els vostres atributs divins! Tots serien serafins ablamats en el vostre amor diví. Aquest és el meu intent: fer conèixer Déu perquè sigui estimat i servit de tothom.

203. També em proposo d'impedir els pecats que es cometen, les ofenses que es fan a Déu. ¡Ai! Aquell Déu que és estimat dels serafins, servit dels àngels, temut de les potestats, adorat dels principats, és ofès per un vil cuc de la terra, per un home! ¡Esgarrifa-te'n, cel! ¡Ah! Si un noble cavaller veiés una dama innocent i virtuosa injuriada i ultratjada, no es podria contenir, es posaria de part seva i la defensaria. Doncs ¿què no haig pas de fer en veure Déu ofès i ultratjat?

204 Si veiéssiu que s'aferrissen amb el vostre pare a cops de bastó i a ganivetades, ¿no correríeu a defensar-lo? I ¿no seria un crim de mirar-se amb indiferència el pare en tal situació? ¿No seria jo el més gran criminal del món si no procurés d'impedir els ultratges que fan els homes a Déu, que és el meu Pare? ¡Ai, Pare meu! Jo us defensaré encara que m'hagi de costar la vida. Jo m'abraçaré amb Vós i diré als pecadors: Satis est vulnere, satis est, com deia Sant Agustí. Prou, pecadors, prou. No flagel·leu més el meu Pare; prou assots heu descarregat, massa nafres heu obert. Si no us voleu deturar, assoteu-me a mi, que prou que ho mereixo, però no assoteu ni maltracteu més el meu Déu, el meu Pare, el meu amor. ¡Ai, amor meu! ¡Ai, el meu amor!

205 Igualment m'obliga a predicar sense parar el veure la multitud d'ànimes que cauen a l'infern, perquè és de fe que tots els qui moren en pecat mortal es condemnen. ¡Ai! Cada dia moren vuitanta mil persones, segons un càlcul aproximat, ¡i quants moriran en pecat i quants es condemnaran! Ja que talís vita finis ita. Tal la vida, tal la mort.

206 I com que veig la manera com viu la gent, moltíssima habitualment instal·lada en el pecat mortal, no passa dia que no augmenti el nombre dels seus delictes. Cometent la iniquitat amb la facilitat amb què beuen un got d'aigua, com per joc i per riure obren la iniquitat. Aquests desgraciats, caminen pels propis peus cap a l'infern com cecs, segons el profeta Sofonies: Ambulaverunt ut caeci quia Domino peccaverunt.

207 Si vosaltres veiéssiu un cec que va a caure en un pou, en un precipici, ¿no l'advertiríeu? Heus aquí el que jo faig i que en consciència haig de fer: advertir els pecadors i fer-los veure el precipici de l'infern a on va a estimbar-se. ¡Ai de mi si no ho feia, que em tindria per reu de la seva condemnació!

208 Potser em direu que m'insultaran, que els deixi estar, que no m'hi fiqui. ¡Ai no, germans meus! No els puc abandonar; són els meus estimats germans. Digueu-me: Si vosaltres tinguéssiu malalt un germà molt estimat, i que per raó de la malaltia estigués en deliri, i en la força de la febre us insultés, us digués tots els penjaments del món, ¿l'abandonaríeu? Estic segur que no. Pel això mateix us faria més llàstima i faríeu tot el possible per la seva salut. Aquest és el cas en què em trobo amb els pecadors. Els pobres estan com delirants. Per això mateix són més dignes de compassió, no els puc abandonar, sinó treballar per ells perquè se salvin i pregar Déu per ells, dient amb Jesucrist: Pare, perdona'ls perquè no saben el que fan ni el que diuen.

209 Quan vosaltres veieu un reu que va al suplici, us fa compassió. Si l'en poguéssiu alliberar, ¡què no faríeu! ¡Ai germans meus! Quan veig algú que està en pecat mortal, veig algú que, a cada passa que fa, s'acosta al suplici de l'infern; i jo que veig el reu en un estat tan infeliç, conec el mitjà d'alliberar-lo, que és que es converteixi a Déu, li demani perdó i faci una bona confessió. ¡Ai de mi si no ho feia!

210 Potser em direu que el pecador no pensa en l'infern, ni tan sols creu en inferns. Encara pitjor. I ¿penseu per ventura que per això deixarà de condemnar-se? No, certament que no; més aviat és un senyal més clar de la seva fatal condemnaió, com diu l'Evangeli: Qui non crediderit condemnabitur. I com diu Bossuet, aquesta veritat és independent de la seva creença; encara que no cregui en l'infern, no per això deixarà d'anar-hi, si té la desgràcia de morir en pecat mortal, encara que no cregui ni pensi en l'infern.

211 Us dic amb franquesa que jo, en veure els pecadors no tinc repòs, no em puc aquietar, no tinc consol, el meu cor se me'n va darrera d'ells, i perquè vosaltres entengueu una mica allò que em passa em serviré d'aquesta semblança. Si una mare, molt tendra i afectuosa, veiés un fill seu que cau daltabaix d'una finestra molt alta o que cau en una foguera, ¿no correria, no cridaria: fill meu, fill meu, que caus! ¿No l'agafaria i l'estiraria enrera si el pogués assolir? ¡Ai germans meus! Heu de saber que més poderosa i valenta és la gràcia que no pas la naturalesa. Perquè, si una mare per l'amor natural que té al seu fill, corre, crida, agafa el seu fill i l'estira i l'aparta del precipici: heus aquí, doncs, el que fa en mi la gràcia.

212 La caritat m'urgeix, m'impel.leix, em fa córrer d'una població a una altra, m'obliga a cridar: ¡Fill meu, pecador, mira que caus a l'infern! ¡Atura't, no passis endavant! ¡Ai!, quantes vegades demano a Déu el que demanava Santa Caterina de Siena: Concediu-me, Senyor, de posar-me per portes de l'infern i de poder detenir tots els qui hi entren i dir a cadascun: ¿On vas, infeliç! ¡Enrera, vés, fes una bona confessió i salva la teva ànima i no vinguis aquí a perdre't per tota l'eternitat!

213 Un altre dels motius que m'impel.leixen a predicar i confessar és el desig que tinc de fer feliç el proïsme. ¡Oh, quin goig tan gran és el de donar salut al malalt, llibertat al presoner, consol a l'afligit i fer feliç el desgraciat! Doncs tot això i molt més es fa procurant al proïsme la glòria del cel. És preservar-lo de tots els mals i procurar-li tots els béns i que per tota l'eternitat. Ara no ho entenen els mortals, però quan estaran a la glòria, llavors coneixeran el bé tan gran que se'ls ha procurat i han aconseguit feliçment. Llavors cantaran les eternes misericòrdies del Senyor i les persones misericordioses seran per ells beneïdes.

CAPITOL XII

DELS ESTIMULS QUE EM MOVIEN A
MISSIONAR, QUE EREN L'EXEMPLE DELS PROFETES, DE JESUCRIST, DELS
APOSTOLS, DELS SANTS PARES I D'ALTRES SANTS.

214 A més d'aquest amor que sempre he tingut als pobres pecadors, em mou també a treballar per la seva salvació l'exemple dels profetes, de Jesucrist, dels apòstols, dels sants i santes, les històries dels quals he llegit sovint, anotant-ne els passatges més interessants per a la meua utilitat i profit i per esperonar-me més i més. Referiré alguns d'aquests fragments.

215 El profeta Isaïes, fill d'Amós, de la reial família de David, profetitzava i predicava. El seu objectiu principal era retreure als habitants de Jerusalem i als altres hebreus les seves infidelitats i anunciar-los el càstig de Déu que els vindria dels assiris i dels caldeus, com de fet va succeir. El rei impiu Manassès, el seu cunyat, va llevar-li la vida, fent-lo serrar pel mig del cos.

216 El profeta Jeremies va profetitzar durant quaranta cinc anys. El seu objectiu principal fou exhortar el poble a la penitència, anunciant-li els càstigs que li enviaria el Senyor. Fou portat a Egipte i a Tafnis, ciutat principal, fou mort, apedregat pels mateixos jueus. La principal divisa d'aquest gran profeta és una tendríssima caritat envers el proïsme; caritat plena de compassió pels mals del poble, no solament espirituals, sinó també temporals; caritat que no li permetia cap repòs. Així, enmig del tumult de la guerra, enmig del desconcert del regne, que s'ensorrava, i en el setge de Jerusalem, durant la mateixa mortaldat del poble, va treballar sempre amb molt d'ardor per la salut dels seus conciutadans, raó per la qual li donaren el nom d'Amant dels seus germans i del poble d'Israel.

217 El profeta Ezequiel profetitzà i predicà durant vint anys i va tenir la glòria de morir màrtir de la justícia. Fou mort prop de Babilònia pel príncep del seu poble, perquè el renyava per causa del culte que tributava als ídols.

218 El profeta Daniel fou enriquit amb dons increïbles, com un dels grans profetes. Ell no solament va predir les coses futures, com feien els altres profetes, sinó que va fixar a més a més el temps en què havien de succeir. Per enveja fou llençat al llac dels lleons i Déu l'en deslliurà.

219 El profeta Elies fou home d'oració fervorosa i eficacíssima, de zel gran i extraordinari. Fou perseguit de mort, bé que no va morir, sinó que un carro de foc se l'endugué.

220 L'Eclesiàstic, parlant dels dotze profetes que s'anomenen Menors, no per cap altra raó sinó perquè són breus els escrits que ens han deixat, diu que restauraren Jacob i van salvar-se ells mateixos amb la virtut de la fe.

221 El que més m'ha mogut sempre és de contemplar Jesucrist anant d'una població a l'altra, predicant a tot arreu, no solament a les poblacions grans, sinó també als llogarrets; fins a una sola dona, com ho va fer amb la Samaritana, tot i trobar-se cansat del camí, molestat per la set, a una hora molt intempestiva, tant per a ell com per a la dona.

222 Des de bon principi va encisar-me l'estil de Jesucrist en la seva predicació. ¡Quines semblances! ¡Quines paràboles! Jo vaig proposar-me d'imitar-lo amb comparances, símls i estil

senzill. ¡Quines persecucions!... Fou posat com a signe de contradicció, fou perseguit en la seva doctrina, en les seves obres i en la seva persona, fins a treure-li la vida a força d'ultratges, de turments i d'insults, sofrint la mort més ignominiosa i dolorosa que pot patir-se sobre la terra.

223 També m'anima molt llegir el que feren els apòstols. L'apòstol Sant Pere, en el primer sermó, va convertir tres mil homes, i en el segon cinc mil. ¡Amb quin zel i fervor no predicaria...! ¿Què diré de Sant Jaume, de Sant Joan i de tots els altres? ¡Amb quina sol·licitud! ¡Amb quin zel corrien d'un regne a l'altre! ¡Amb quin zel predicaven sense por ni respectes humans, considerant que primer cal obeir Déu que no pas els homes! Així contestaren als escribes i fariseus quan els manaven que no prediquessin més. Si els assotaven, no s'esfereïen per això ni s'estaven de predicar; al contrari, es tenien per feliços i sortosos en veure que havien pogut patir alguna cosa per Jesucrist.

224 Però el que m'entusiasma és el zel de l'apòstol Sant Pau. ¡Com corre d'una part a l'altra, portant com vas d'elecció la doctrina de Jesucrist! Ell predica, escriu, ensenya a les sinagogues, a les presons i a tot arreu; treballa i fa treballar oportunament i importunament; pateix assots, pedres, persecucions de tota mena, calúmnies les més atroces. Però no s'espanta, al contrari es complau en les tribulacions i arriba a dir que no vol gloriar-se si no en la creu de Jesucrist.

225 També m'anima molt la lectura de les vides i les obres dels Sants Pares: Sant Ignasi, màrtir; Sant Justí, filòsof màrtir; Sant Ireneu, Sant Climent, prevere d'Alexandria; Tertul·lià, Orígenes, Sant Cebrià, màrtir; Sant Eusebi, Sant Atanasi, Sant Hilari, Sant Ciril, Sant Efreem, Sant Basili, Sant Gregori Nazianzè, Sant Gregori, bisbe de Nissa; Sant Ambròs, Sant Epifani, Sant Jeroni, Sant Paulí, Sant Joan Crisòstom, Sant Agustí, Sant Ciril d'Alexandria, Sant Pròsper, Teodoret, Sant Lleó el Gran, Sant Cesari, Sant Gregori el Gran, Sant Joan Damascè, Sant Anselm, Sant Bernat.

226 Llegia molt sovint les vides dels Sants que s'han distingit pel zel de la salvació de les ànimes, i he experimentat que em produeix molt bons efectes, perquè em dic aquelles paraules de Sant Agustí: Tu non eris sicut iste et istae? ¿Tu no seràs, tu no treballaràs per la salvació de les ànimes com van treballar aquests i aquestes? Les vides dels Sants que més em mouen són les següents: Sant Domènec, Sant Francesc d'Assís, Sant Antoni de Pàdua, Sant Joan Nepomucè, Sant Vicenç Ferrer, Sant Bernardí de Sena, Sant Tomàs de Villanueva, Sant Ignasi de Loiola, Sant Felip Neri, Sant Francesc Xavier, Sant Francesc de Borja, Sant Camil de Lel·lis, Sant Carles Borromeu, Sant Francesc Regis, Sant Vicenç de Paül, Sant Francesc de Sales.

227 Meditava en les vides i les obres d'aquests Sants i en aquesta meditació s'encenia en mi un foc tan ardent, que no deixava estar-me quiet. Havia de caminar i córrer d'una part a l'altra, predicant contínuament. No puc explicar el que sentia en mi. No sentia cansament, ni m'acovardien les calúmnies més atroces que m'aixecaven, ni temia les més gran persecucions. Tot m'era dolç mentre pogués guanyar ànimes per a Jesucrist, per al cel, i preservar-les de l'infern.

228 Abans de cloure aquest capítol vull referir dos models de zel veritablement apostòlic que sempre m'han mogut molt. Un és el del V.P. José Diego de Cadis, i l'altre el del V. P. Mestre Avila. Es llegeix del primer en la seva Vida: "El Servent de Déu, mogut del zel de guanyar ànimes per a Jesucrist, va consagrar-se durant tot el temps de la seva vida a l'exercici del ministeri apostòlic, sense descansar mai. Emprenia contínuament viatges llargs i fatigosos, sempre

caminant a peu, sense evitar les incomoditats de l'estació en els trànsits d'un indret a l'altre, tot per anunciar la paraula divina i aconseguir el fruit desitjat. Es carregava de cilicis, es deixuplinava dues vegades cada dia i observava un dejuni rigorós. El seu descans a les nits després de les fatigues del dia, era posar-se a pregar davant del Santíssim Sagrament, la devoció del qual li era tan agradable, que li consagrava l'amor més tendre i abrandat".

229 De la vida del V. Avila.-El seu equipatge consistia en un ruquet que a estones a ell i als seus companys alleujava, els duia els manteus, les alforges amb una capsa d'hòsties per celebrar la santa Missa a les ermites, cilicis, rosaris, medalles, estampes, filferro i tenalletes o alicates per enfilar els grans dels rosaris que confeccionava amb les seves mans. No portava res per a menjar, confiat en la Providència divina. Era rar el dia que menjava carn; el més freqüent era pa i fruita.

230 Els sermons que feia duraven gairebé sempre dues hores, i era tanta l'afluència i multitud d'espècies que se li acudien, que li era molt difícil d'esmerçar-hi menys temps. Predicava amb tanta claredat que l'entenia tothom i la gent mai no es cansava d'escoltar-lo.... Nit i dia no pensava sinó a estendre la major glòria de Déu, la reforma de costums i la conversió dels pecadors.

Per compondre els seus sermons no regirava gaires llibres, ni deia gaires conceptes, ni enriquia els que deia amb gaires Escripures, exemples i altres gales. Amb una raó que deia i amb un crit que feia abusava els cors dels oients.

231 El mateix temps que predicava a Granada el P. Avila, predicava també un altre orador, el més famós d'aquell temps, i quan la gent sortia del sermó d'aquest últim, tothom es feia creus d'esbalaïment per tantes i tan boniques coses tan bellament i grandiosament dites i tan profitoses. Però quan sortien d'escoltar el P. Mestre Avila tots els oients anaven capjups, callats, sense canviar una paraula amb els altres, encongits i compungits a pura força de la veritat, de la virtut i de l'excel·lència del predicador.

232 La principal finalitat que apuntava la seva predicació era treure les ànimes de l'infeliç estat de la culpa, tot manifestant la lletjor del pecat, la indignació de Déu i l'horrible càstig que té preparat contra els pecadors impenitents, i el premi ofert als veritablement contrits i penedits. El Senyor concedia tanta eficàcia a les seves paraules, que diu el V. P. Fra Lluís de Granada: "Un dia el vaig sentir destacar en un sermó la maldat dels qui per una plaer bestial, no s'estan d'ofendre Déu Nostre Senyor, adduint per això aquell passatge de Jeremies: Obstupescite caeli super hoc, i és certament veritat que ho digué de força tan esbalaïdora i amb tant d'esperit que em semblava que fins feia tremolar les parets de l'església".

233 ¡Oh Déu meu i Pare meu!, feu que us conegui i us faci conèixer; que us estimi i us faci estimar; que us serveixi i us faci servir; que us lloï i us faci lloar de totes les criatures. Concediu-me, Pare meu, que tots els pecadors es converteixin, que tots els justos perseverin en gràcia i que tots aconseguim la glòria eterna. Amén.

CAPITOL XIII

DELS EXEMPLES I ESTIMULS QUE PRENIA D'ALGUNES SANTES

234 Si els exemples dels Sants em movien tant com he dit al capítol anterior, encara em movia més l'exemple de les Santes. ¡Oh, quina impressió tan gran causaven en el meu cor! Jo em deia:

si la dona sent, desitja i fa tot això per la salvació de les ànimes, ¿què no haig de fer jo, essent com sóc, sacerdot, bé que indigne? M'afectava tant la lectura de les seves vides, que de vegades copiava trossos de les seves paraules i dels seus fets, alguns dels quals vull ara recordar aquí.

235 De la vida de Santa Caterina de Siena.- "Tenia una devoció i un amor especial envers aquells Sants que en aquesta vida van esmerçar-se i treballar més en la conversió de les ànimes, i com que Sant Domènec havia instituït el seu Orde per promoure l'augment de la fe i la salvació de les ànimes, li tenia tanta veneració que, quan veia alguns religiosos del seu Orde, senyalava el lloc on posaven els peus, i després, amb tota humilitat, en besava les petjades" (p.9, Gisbert).

236 "La Magdalena als peus de Jesús escollí la millor part; però no el millor, diu Sant Agustí, perquè el millor és ajuntar les dues parts, que són la vida activa i la vida contemplativa, i així va fer-ho Santa Caterina de Siena" (p. 14).

"Mirava tot proïsme banyat amb la sang preciosa de Jesucrist. Considerant que en molts es perdia el benefici de la Redempció, plorava i es lamentava amb tendresa singular. Especialment quan estava extàtica la sentien pregar pels infidels i repetir aquesta súplica: "Oh Déu etern, gira els ulls de misericòrdia, com a bon Pastor, a tantes ovelles perdudes, que, tot i apartades de la pleta de l'Església, són teves, ja que les has comprades amb la teva sang" (p. 66).

237 "Un dia el Senyor va fer-li veure les felicitats del cel, i li va dir: Mira de quants béns es priven per sempre més els qui trenquen la meva llei per fer el seu gust. Reconeix el càstig atroç amb què la meva justícia pren satisfacció dels pecadors que no me la van donar per la penitència. I repara la ceguesa dels mortals, que aventuren amb la seva vida subjecta a les passions un bé que enclou tots els béns... La meva providència ha posat la salut de moltes ànimes a les teves mans. Jo et donaré paraules i suggeriré una doctrina que no podran resistir ni contradir tots els teus adversaris" (p. 75).

238 "L'exercici de la predicació és el important que va posar Jesucrist en la seva Església. Aquesta és l'espasa amb què va armar els seus dotze capitans, els apòstols. Aquest sagrat ministeri de predicar és només dels bisbes, que, com a pastors, han de pasturar les seves ovelles, i aquests la poden subdelegar a subjectes que els ajudin a nodrir-les. Gregori XIè va manar-li que prediqués en presència seva i de tot el consistori de cardenals i altres prínceps. Ella va parlar de les coses celestials amb tal magisteri, que l'escoltaven immòbils com estàtues, extasiats pel seu admirable esperit. Va predicar davant de Sa Santedat i dels cardenals altres moltes vegades i sempre l'escoltaren amb admiració i fruit, venerant en ella un nou apòstol poderós en obres i en paraules. Predicava també al poble, i com que el seu cor cremava amb el foc del sant zel, llançava vives flames en les paraules que deia, i eren tants els pecadors que s'entendrien i canviaven de vida, que portava molts confessors en companyia seva i alguns d'ells amb autoritat pontifícia per absoldre dels casos reservats" (p. 174).

239 De la vida de Santa Rosa de Lima (Ribadeneira, p. 643).- "Dels qui més es compadia era dels qui estaven en pecat mortal, perquè coneixia amb la llum que Déu li comunicava com era de miserable el seu estat. Plorava contínuament la seva misèria i pregava a Déu que convertís tots els pecadors, i deia fins i tot que patiria ella tota sola tots els turments de l'infern, mentre fos sense culpa, perquè ningú no es condemnés. Per això desitjava molt que es prediqués l'evangeli als infidels i la penitència als pecadors. A un confessor seu li fou ofert d'anar a les missions. Temia el viatge pels perills que hi havia. Va consultar-ho amb la santa i ella li va dir: "Aneu-hi, Pare meu i

no temeu; aneu a convertir aquests infidels i advertiu que el millor servei que els homes poden fer a Déu és convertir les ànimes, i aquesta és obra pròpia dels apòstols. ¿Quina fortuna millor podeu tenir que la de batejar encara que només sigui un indiet i entrar-lo al cel per les portes del baptisme?"

240 Persuadia tots els frares de Sant Domènec a donar-se a aquests ministeri apostòlic, dient-los que no importava menys això a l'esperit de la seva professió que l'estudi de la Santa Teologia; més aviat la Teologia s'ordenava a això, com a fi. Deia també: Que si li fos permès, aniria predicant la Fe d'un regne a un altre, fins a convertir tots els infidels, i sortiria pels carrers amb un santcrist a la mà, vestida de cilici, fent crits, per despertar els pecadors i moure'ls a penitència. Tenia determinat de criar un nen orfe, donar-li estudis i ordenar-lo sacerdot, solament per inclinar-lo a convertir infidels i donar a Crist un predicador, ja que ella no podia predicar.

241 Li sabia molt de greu que els predicadors no cerquessin amb els sermons el profit de les ànimes; i així predicant a Lima, amb gran aplaudiment, un frare de Sant Domènec, del convent del Roser, amb estil una mica florit, la santa verge li digué un dia amb gran modèstia i eficàcia: "Pare meu, mireu que Déu us ha fet el seu predicador perquè li convertiu les ànimes; no gasteu endebades el vostre talent en flors, que és un treball inútil; ja que sou pescador d'homes, caleu la xarxa de manera que hi caiguin els homes, no per recollir aplaudiments, que és una mica d'aire i de vanitat; i recordeu el compte que us demanarà Déu de tan alt ministeri".

I ja que no se li permetia de predicar, procurava, amb una eloqüència divina, que Déu li havia comunicat, que tots els qui tractava s'afecionessin a les virtuts i a l'avorriment dels vicis.

CAPITOL XIV

DE LA MATEIXA MATERIA (QUE EN EL CAPITOL PRECEDENT)

242 De la vida de Santa Teresa.- "Vaig procurar que tingués oració, no solament ell sinó algunes altres persones; en veure-les amigues de resar, els deia com podien tenir meditació amb aprofitament i els donava llibres" (Vida, c. 7 n. 13).

243 "¿Qui veu el Senyor cobert de nafres i afligit amb persecucions, que no les abraci i les estimi i les desitgi? ¿Qui veu quelcom de la glòria que dóna als qui el serveixen, que no compregui que és un no-res tot el que es pugui fer i patir, ja que n'esperem un premi tan gran? ¿Qui veu els turments que passen els condemnats, que en comparació no se li tornin plaers els turments d'aquí i compregui les moltes coses que deu al Senyor per haver-lo alliberat tantes vegades d'aquell lloc?" (c. 26 n.6).

244 "¿Quina glòria accidental i quin goig no tindran els benaurats que ja gaudeixen d'això, quan veuran que, bé que tard, no els va quedar res, d'allò que els fou possible, que no fessin per Déu! Ni van deixar de donar-li cap cosa per tots els mitjans a l'abast, conforme a les seves forces i estat, donant més qui més podia. ¿Que en serà de ric el qui deixà totes les riqueses per Crist! ¿Que en serà d'honorat el qui per Ell no volgué honra, sinó que li agradava de veure's molt postergat! ¿Que en serà de savi el qui es gaubà que el tinguessin per boig, ja que anomenaren així el qui era la mateixa Saviesa! ¿Que n'hi ha pocs d'aquests ara, pels nostres pecats! Ja sembla que s'hagin acabat els qui la gent tenia per boigs quan els veia que feien obres heroiques de veritables amadors de Crist. ¿Oh món, món, com vas guanyant honra en ser pocs els qui t'arriben a conèixer!

245 ¿Però si pensem que Déu se serveix millor del fet que siguem tinguts per savis i per discrets? Així, així deu ser, vista la discreció que gastem. De seguida ens sembla que es de poca edificació no moure's amb molta compostura i autoritat, cadascú en el seu estat. Fins i tot el frare clergue i monja, ens semblarà que si porta cosa vella i apedaçada és novetat i escandalitza els febles; i fins ens ho semblarà l'estar molt recollits i tenir oració, segons que es troba el món i estan oblidades les coses de perfecció dels grans ímpetus que tenien els Sants i penso que això fa més mal a les desventures que s'esdevenen en aquests temps, que cap escàndol no hi hauria per a ningú que els religiosos donessin entenent amb obres, com ho diuen amb paraules, que en poca cosa s'ha de tenir el món, que d'aquests escàndols en treu el Senyor gran avantatge; i si uns se n'escandalitzen, uns altres en senten remordiments; bé caldria almenys que hi hagués un dibuix del que passà Crist i els seus apòstols, que prou en tenim necessitat ara més que mai" (c. 27 n.9).

246 "Estant un dia en oració vaig trobar-me en un punt tota jo sense saber com, que em semblava estar ficada a l'infern. Vaig entendre que volia el Senyor que veiés el lloc que els dimonis m'hi tenien arranjat i jo merescut pels meus pecats. Això s'esdevingué en un brevíssim espai de temps; però encara que jo visqués molts anys, em sembla impossible que me n'oblidés. Em semblava l'entrada a manera d'un carreró molt llarg i estret, a manera d'un forn molt baix i fosc i angost; el terra va semblar-me d'una aigua com llot molt brut, d'una pudor pestilent, i en ell tot de males bestioles; al capdavant hi havia una concavitat a manera d'un armari de paret, on vaig veure que em ficaven en una gran estretor. Totes aquestes altres coses eren delitoses de veure comparades amb el que hi vaig sentir: això que he dit no arribo a encarir-ho com cal".

247 "D'això darrer no hi pot haver ni principi d'encariment ni pot entendre's; però vaig sentir un foc a l'ànima que no puc saber com declarar de la manera que és, sense comparació amb els dolors corporals tan incomportables que tot i haver-ne passat de gravíssims en aquesta vida i, segons que diuen els metges, els més grans que aquí es puguin passar; perquè va ser encongir-se'm tots els nervis quan em vaig tollir, sense parlar d'altres molts de moltes menes que he tingut, i àdhuc alguns, com he dit, causats pel dimoni, tot això no és res en comparació del que allà vaig sentir i veure que havien de ser sense fi i sense cessar mai. Això doncs no és res en comparació de l'agonitzar de l'ànima: una estretor, un ofec, una aflicció tan sensible i amb un descontentament tan desesperat i afligit que jo no sé com encarir-ho, perquè dir que t'estant sempre arrancant l'ànima és poc; car sembla encara que un altre us acaba la vida; en canvi aquí és l'ànima mateixa que es trosseja. El cas és que jo no sé com pugui ponderar aquell foc interior i aquell desesperament sobre tan gravíssims turments i dolors. No veia jo qui me'ls donava; però em sentia cremar i esmicolar, segons que em sembla, i dic que aquell foc i aquella desesperació interior és el pitjor.

248 Estant en tan pestilent indret, tan sense cap esperança de consol, no hi ha possibilitat d'asseure's ni d'ajoure's, ni hi ha lloc, tot i que van posar-me en aquest com forat fet a la paret, perquè aquestes parets, que són espantoses a la vista, estrenyen elles mateixes, i tot ofega; no hi ha llum, sinó tot tenebres fosquíssimes. Jo no entenc com pot ser això: que, per més que no hi hagi llum, es veu tot allò que ha de donar pena a la vista. No volgué llavors el Senyor que veiés res més de tot l'infern. Després he vist una altra visió de coses esfereïdores, el càstig d'alguns vicis: com van semblar-me a la vista molt més espantoses! però com que no en sentia la pena, no van fer-me tant de temor, perquè en aquesta visió volgué el Senyor que jo sentís veritablement aquells turments, aflicció en l'esperit, com si el cos ho estigués patint. Jo no sé com va ser, però vaig entendre prou que era una gran mercè i que volgué el Senyor que jo veiés amb els propis ulls d'on

m'havia alliberat la seva misericòrdia, perquè no és res de sentir-ho dir, ni haver pensat jo altres vegades en diferents turments (bé que poques, ja que per temor no rutlla bé la meva ànima), ni que els dimonis atenallin, ni d'altres diferents turments que he llegit; això no és res comparat amb aquesta pena, perquè és una altra cosa; en fi, com del dibuix a la realitat, i el cremar-se aquí és molt poca cosa en comparació d'aquest foc d'allà.

249 Jo vaig quedar tan espantada, i encara ara ho estic tot escrivint-ho, i això que fa quasi sis anys, talment que em sembla que de temor em manca l'escalfor natural aquí on sóc, de manera que quan passo dificultat o dolors no me'n puc recordar sense que em sembli no-res tot allò que es pugui passar en aquesta terra, i així em sembla que en part ens queixem sense motiu. I així torno a dir que fou una de les mercès més grans que el Senyor m'ha fet, perquè m'ha estat molt profitós, tant per a perdre la por a les tribulacions i contradiccions d'aquesta vida, com per a esforçar-me a patir-les i donar gràcies al Senyor, que va alliberar-me, segons que ara sembla, de mals tan perpetus i terribles.

250 D'aleshores ençà, com dic, tot em sembla fàcil en comparació d'un moment que s'hagi de sofrir allò que vaig patir allà. M'esgarrifo pensant que, havent llegit moltes vegades llibres on es dona una mica entenent el que representen les penes de l'infern, no les arribés a témer ni les tingués per allò que són: on jo era, quina cosa em podia proporcionar repòs del que suposava d'anar a parar en un lloc tan dolent. Sigueu, Déu meu, beneït per sempre, que prou ha aparegut que Vós m'estimàveu a mi molt més que jo no m'estimo. ¡Quantes vegades, Senyor, vau alliberar-me d'una presó tan tenebrosa i com jo m'hi tornava a ficar contra la vostra voluntat!

251 Vaig treure'n també d'això la grandíssima pena que em fan les moltes ànimes que es condemnen (d'aquests luterans en especial, perquè eren ja pel baptisme membres de l'Església), i els ímpetus grans de beneficiar les ànimes, que em sembla cert a mi, que passaria per elles moltes morts de molt bona gana. Considero que si veiem aquí una persona, a qui especialment volem bé, en una gran dificultat o dolor, sembla que el nostre mateix natural ens convida a compassió, i si la cosa és greu, ens atueix a nosaltres mateixos; doncs veure una ànima en el sùmmum de l'afflicció de les afliccions per sempre, ¿qui ho ha de poder sofrir?

No hi ha cor que ho suporti sense una gran pena. Ja que en aquesta terra, tot i saber que, finalment, tot terminarà amb la vida, que d'ella mateixa té un acabament, encara ens movem a tanta compassió; enfront d'això altre que no en té, no sé pas com ens podem assossegar, veient tantes ànimes com les que se n'emporta el dimoni cada dia.

252 Això també em fa desitjar que en cosa que importa tant no ens acontentem amb menys de fer tot el que puguem de part nostra, no deixem res i plagui al Senyor de donar-nos gràcia per a fer-ho" (c. 33 n. 1.2.3).

253 Un dia el Senyor va fer-li veure moltes felicitats de la glòria del cel i li digué: "Repara, filla, què perden els qui es posen contra mi; no deixis de dir-los-ho (c. 38 n.3).

254 "Estant un cop en oració era tant el delit que sentia en mi, que, com a indigna de tal bé, em vaig parar a pensar com més aviat mereixeria d'estar en el lloc que havia vist que hi havia per a mi a l'infern, que, com he dit, mai no oblidó la manera com m'hi vaig veure. La meva ànima va començar d'inflamar-se més amb aquesta consideració i va venir-me un arravatament d'esperit, d'una manera que no sé explicar. Va semblar-me que estava ficada i plena d'aquella Majestat que

he entès altres vegades. En aquesta Majestat se'm va fer entendre una veritat que és compliment de totes les veritats; jo no sé dir de quina forma, perquè no vaig veure res. Se'm digué, sense veure qui m'ho deia, bé que vaig entendre que era la mateixa Veritat: -No és pas poca cosa el que faig per tu, quelcom de què m'ets molt deutora, perquè tot el dany que ve al món deriva de no conèixer les veritats de l'Escriptura amb clara veritat; no deixarà de complir-se'n ni una titlla.-A mi va semblar-me que jo sempre ho havia cregut i que tots els fidels ho creien. Va dir-me: -¡Ai, filla! Que pocs m'estimen de veritat, que si m'estimessin jo no els amagaria els meus secrets. ¿Saps què és estimar-me de veritat? Entendre que és mentida tot el que no m'és agradable: veuràs clarament això que ara no entens en l'aprofitament de la teva ànima" (c.40 n. 1).

255 "En aquest temps vaig tenir notícia dels danys de França i l'estrall que havien fet aquests luterans i com va acreixent-se aquesta desventurada secta. Va fer-me gran aflicció, i com si jo pogués fer-hi res, o fos res, plorava amb el Senyor i li suplicava que remeiés tant de mal. Em semblava que oferiria mil vides per a remei d'una ànima, de les moltes que s'hi perdien. I com que em vaig veure dona i roïna i impossibilitada de ser de cap profit en allò que voldria al servei del Senyor (i tota la meva ànsia era i és encara que, ja que té tants enemics i tan pocs amics, que aquests fossin bons), vaig determinar de fer aquesta poqueta cosa que era al meu abast, que és seguir els consells evangèlics amb tota la perfecció que jo pogués, i procurar que aquestes poquetes que són aquí fessin el mateix, confiada en la gran bondat de Déu, que mai no deixa d'ajudar qui per Ell es determina a abandonar-ho tot, i que essent tal com jo les pintava en els meus desigs, entre les seves virtuts no tenien força les meves faltes i jo podria acontentar en alguna cosa el Senyor, i que totes ocupades en l'oració, pels qui són defensors de l'Església i predicadors i lletrats que la defensen, ajudéssim en allò que poguéssim aquest Senyor meu, que tan afligit tenen aquells a qui ha fet tant de bé, que sembla que volguessin ara tornar-lo a la Creu aquests traïdors i que no tingués on reclinar el cap.

256 ¡Oh Redemptor meu, el meu cor no pot arribar en aquest punt sense sentir-ne una gran aflicció! ¿Ara, què és això dels cristians? ¿Hauran de ser sempre els qui més us deuen aquells qui més us afligeixin? ¿Aquells a qui millors obres feu, els qui escolliu per amics vostres, aquells entre els quals camineu i amb qui us comuniqueu pels Sagraments? ¿No en tenen prou dels turments que heu passat per ells?

257 Per cert, Senyor meu, que res no fa el qui ara s'aparta del món.

Ja que aquest us té tan poca lleialtat, ¿què n'esperem nosaltres? ¿És que mereixem nosaltres que ens en tinguin més? ¿És que els hem fet millors obres perquè ens guardin amistat? ¿Què és això? ¿Què esperem ja els qui per la bondat de Déu estem sense aquella ronya pestilent, la dels qui ja són del dimoni? Bon càstig s'han guanyat amb les pròpies mans; i amb llurs plaers ben guanyat tenen el foc etern. Ells s'ho han buscat, bé que no em deixa de trencar el cor veure tantes ànimes que es perden. Però del mal no tant, no voldria veure que se'n perdin cada dia més.

258 ¡Oh germanes meves en Crist!, ajudeu-me a suplicar-ho al Senyor, que per això us ha aplegat aquí: és aquesta la vostra crida; han d'ésser aquests els vostres afers; han d'ésser aquests els vostres desigs; aquí les vostres llàgrimes; aquestes les vostres peticions" (Camí de perfecció, c. 1 n. 1.2).

CAPITOL XV

DE LA MATEIXA MATERIA (QUE EN ELS DOS PRECEDENTS)

259 De la vida de Santa Maria Magdalena de Pazzis.-"Difícil seria de trobar un home apostòlic que tingués un zel més ardorós per la salvació de les ànimes. S'interessava pel bé d'elles vivament i tendrament; li semblava que no estimava gens el Senyor si no l'estimava també tothom. Sentint els progressos que en el seu temps feia la Fe a les Indies, deia que si hagués pogut anar pel món sencer a salvar ànimes sense perjudici de la seva vocació, hauria envejat les ales als ocellets de l'aire per volar per tota la terra. ¡Oh qui em donés, deia, de poder anar fins a les Indies i agafar aquells infantons indis i instruir-los en la nostra santa Fe, perquè Jesús fos l'amo d'aquelles ànimes i elles posseïssin Jesús!

260 I després, parlant de tots els infidels en general, deia: Si poguésr, els agafaria tots i els ajuntaria al si de la nostra Santa Mare l'Església, i faria que aquesta els purifiqués de totes les infidelitats i els regenerés fent-los els seus fills, i se'ls fiqués en el seu Cor amorós i els alimentés amb la llet dels seus sants Sagraments. ¿Oh que bé els nodriria i alletaria als seus pits! ¡Oh si jo ho pogués fer, com ho faria de bon grat!

261 I considerant el mal que feien a les ànimes heretgies tan esteses: ¡Ah, deia, caldria que les nostres ànimes fossin com tórtoraes, sempre gements, que lamentessin contínuament la ceguesa dels heretges! I considerant com s'havia entebeit la fe dels catòlics, exclamava: ¡Vessa-la, Verb, vessa-la viva i ardent en el cor dels teus fidels, escalfada i encesa en la foguera del teu cor i de la caritat infinita, perquè conformin la fe amb les obres i les obres es amb la fe! I d'altres vegades, demanant la conversió dels pecadors, deia al Senyor amb paraules com de foc que no l'escoltés a ella, sinó els gemecs de la seva sang divina".

262 Aquest zel ardent de la salvació de les ànimes el volia transvasar a tothom, i així deia contínuament a les monges que li estaven confiades, que sempre demanessin ànimes a Déu. Demaneu-li'n tantes com paraules pronunciem en l'Ofici diví. Semblants a l'ardència dels seus afectes eren les seves obres en la mesura que li ho permetia la condició de monja, de manera que l'autor de la seva vida ha pogut omplir catorze capítols amb les proves i arguments del seu zel per la salvació de les ànimes: deixuplines, dejunis, vigílies, oracions prolongades, exhortacions, correccions, no omitia res, absolutament res; es condemnava durant mesos sencers a la més rígida penitència per qualsevol pecador que li fos recomanat.

263 Sabem que per les oracions de Santa Teresa de Jesús i de Santa Maria Magdalena de Pazzis van salvar-se moltes ànimes i se'n salven encara per les oracions de les monges bones i fervoroses. Per això he estat molt inclinat a donar exercicis i fer conferències espirituals a les monges (no a confessar-les, perquè em treien massa temps), a fi que m'encomanessin a Déu. De vegades els deia que elles havien de fer com Moisès a la muntanya i jo com Josuè al camp de l'honor, elles pregant i jo combatent amb l'espasa de la paraula divina; i així com Josuè va reportar la victòria per les oracions de Moisès, així l'espero jo per les oracions de les monges, i per estimular-les més els deia que després ens en partirem el mèrit.

CAPITOL XVI

DELS MITJANS DE QUE EM SERVIA PER FER FRUIT

Primer mitjà.-L'oració

264 Estimulat a treballar per a la major glòria de Déu i salvació de les ànimes, com he dit fins aquí, diré ara de quins mitjans em valia per aconseguir aquest fi, segons que el Senyor va donar-me a conèixer com a més propis i adequats.

El primer mitjà de què sempre m'he valgut i em valc és l'oració. Aquest és el mitjà màxim que he considerat que es devia usar per aconseguir la conversió dels pecadors, la perseverança dels justos i l'alleujament de les ànimes del Purgatori. Per això a la meditació, a la missa, res i altres devocions que practicava i jaculatòries que feia, sempre demanava a Déu i a la santíssima Verge Maria aquestes tres coses.

265 No pregava solament jo sinó, a més a més, demanava a d'altres que preguessin, com són les monges, Germanes de la Caritat, Terciàries i tota mena de gent virtuosa i zelosa. Amb aquest fi els demanava que oïssin la santa Missa i que rebessin la sagrada Comunió, que durant la Missa i després d'haver combregat presentessin a l'Etern Pare el seu Santíssim Fill i que en el seu nom i pels seus mèrits li demanessin aquestes tres gràcies que he dit, és a dir: la conversió dels pecadors, la perseverança dels justos i l'alleujament de les pobres ànimes del Purgatori. També els deia que es valguessin de l'Estació del Santíssim Sagrament i de l'Estació del Viacrucis.

266 També els exhortava a encomanar-se molt a Maria Santíssima, que preguessin i li demanessin el mateix, que per això es valguessin de la devoció del Santíssim Rosari, que sempre predicava i n'ensenyava la manera de pràctica de resar-lo, i jo mateix el resava abans de començar el sermó amb tota la gent, adés per ensenyar-lo a resar, adés també perquè, resant-lo tots plegats, obtinguéssim aquestes tres gràcies que he dit. Així mateix els ensenyava la manera de ser devots dels dolors de Maria i procurava que cada dia de la setmana meditessin en un dolor, de forma que els meditessin durant els set dies de la setmana, un cada dia.

267 També pregava i feia que la gent pregués els Sants del cel perquè intercedissin amb Jesús i Maria i ens obtinguessin aquestes mateixes gràcies. Especialment invocava els Sants que durant la vida a la terra havien manifestat més zel per la glòria de Déu i salvació de les ànimes.

268 Mai no em descuidava d'invocar el gloriós Sant Miquel i els àngels custodis, més que més el de la meua guarda, el del Regne, el de la província, el de la població on predicava, i el de cada persona en particular.

269 He conegut visiblement la protecció dels sants àngels custodis. Vull posar aquí unes jaculatòries que reso cada dia i he aconsellat a d'altres persones que les facin i m'han assegurat que els van molt bé.

¿Qui com Déu?

¿Qui com Jesucrist?

¿Qui com Maria Santíssima, Verge i Mare de Déu?

¿Qui com els àngels del cel?

¿Qui com els sants de la glòria?

¿Qui com els justos de la terra?

¡Visca Jesús! ¡Visca Maria Santíssima!

¡Visca la santa Llei de Déu!
¡Visquin els sants Consells evangèlics!
¡Visquin els sants Sagraments de l'Església!
¡Visca el sant Sacrifici de la Missa!
¡Visca el Santíssim Sagrament de l'Altar!
¡Visca el Sant Rosari de Maria!
¡Visca la gràcia de Déu!
¡Visquin les virtuts cristianes!
¡Visquin les obres de Misericòrdia!
¡Morin els vicis, culpes i pecats!

270 Oració que resava al principi de cada missió.

¡Oh Verge i Mare de Déu, Mare i advocada dels pobres i infeliços pecadors! Sabeu prou que sóc fill i servent vostre, format per Vós mateixa a la farga de la vostra misericòrdia i amor. Jo sóc com una sageta posada a la vostra mà poderosa: llanceu-me, Mare meva, amb tota la força del vostre braç contra l'impíu, sacríleg i cruel Acab, casat amb la vil Jezabel. Vull dir: Llanceu-me contra Satanàs, príncep d'aquest món, que té feta aliança amb la carn.

271 A Vós, Mare meva, sigui la victòria. Vós vencereu. Sí, Vós que teniu poder per a fer desaparèixer totes les heretgies, errors i vicis. I jo, confiat en la vostra poderosíssima protecció, emprenc la batalla, no solament contra la carn i sang, sinó també contra els prínceps de les tenebres, com diu l'Apòstol, sostenint l'escut del Santíssim Rosari i armat amb l'espasa de dos talls de la divina paraula.

272 Vós sou Reina dels àngels. Maneu-los, Mare meva, que vinguin al meu socors. Vós coneixeu prou bé la meva feblesa i les forces dels meus enemics.

Vós sou Reina dels Sants. Maneu-los que preguin per mi, i digueu-los que la victòria i el triomf que es reportarà serà per a major glòria de Déu i salvació dels germans.

Reprimiu, Senyora, amb la vostra humilitat, la supèrbia de Lucifer i els seus sequaços, que tenen la gosadia d'usurpar les ànimes redimides amb la sang de Jesús, Fill de les vostres entranyes virginals.

273 Deia, a més, el següent exorcisme.

Satanàs, amb tots els teus sequaços: com a servent que sóc, encara que indigne, de Jesucrist i de Maria Santíssima, et mano que marxis d'aquí i vagis al teu lloc. T'ho mano en el nom del Pare, + que ens ha creat; en nom del Fill, + que ens ha redimit de la teva tirania; i en nom de l'Esperit Sant, + que ens ha consolat i santificat. Amén.

T'ho mano també en nom de Maria Santíssima, Verge i Mare del Déu viu, + que t'ha esclafat el cap.

Vés-te'n, Satanàs; ves-te'n, superb i envejós; no impedeixis mai més la conversió i la salvació de les ànimes.

CAPITOL XVII

ALTRES MITJANS DE QUE EM SERVIA

Segon mitjà.-El Catecisme als nens.

274 Sempre em recordava d'aquell proverbi que diu: "A Dios rogando y con el mazo dando". I així posava en les coses tant d'esment i treballava amb tant d'afany, com si tot depengués del meu treball; i ensems posava tota la meva confiança en Déu, perquè tot depèn d'Ell, i particularment la conversió del pecador, que és obra de la gràcia i l'obra màxima de Déu.

275 El Catecisme dels nens.- La primera cosa que procurava era la instrucció dels nens en la Doctrina cristiana, sigui per afeció que sempre he tingut a aquesta mena d'ensenyament, sigui també perquè sabia que era el més principal, per ser el Catecisme el fonament d'aquest edifici de la instrucció religiosa i moral. A més, els nens l'aprenen fàcilment, se'ls queda molt més gravat, se'ls preserva de l'error, del vici i de l'ignorància i se'ls forma en la virtut molt fàcilment, per ser més dòcils que no pas els adults. En els nens només hi ha la feina de plantar, i en els adults la d'arrancar i de plantar. Hi ha encara l'avantatge que amb els nens es conquisten els grans, i amb els fills els pares, perquè els fills són bocins del cor dels pares. Donant-los, a més, com a premi de l'assistència i aplicació alguna estampeta, els pares i els adults les llegeixen a casa per curiositat, i no poques vegades es converteixen, com ho sé per experiència.

276 Una de les coses que més m'ha impel·lit a ensenyar els nens ha estat l'exemple de Jesucrist i dels Sants. Jesucrist diu: Deixeu que els nens vinguin a mi i no els ho destorbeu, perquè dels qui se'ls assemblen és el regne del cel (Mc 10, 14). I estrenyent-los als braços i imposant-los les mans els beneïa. Tan cert és que un nen conservat en la innocència per una bona educació és als ulls de Déu un tresor més preciós que tots els regnes del món.

277 Els apòstols, adoctrinats per Jesucrist, catequitzaven petits i grans, de manera que els seus sermons eren unes declaracions dels misteris de la fe.

Foren catequistes Sant Dionís, Sant Climent d'Alexandria, home eruditíssim, mestre d'Orígenes; el mateix Orígenes també fou catequista, Sant Joan Crisòstom, Sant Agustí, Sant Gregori Nissè. Sant Jeroni, al mateix temps que era consultat de tot arreu com l'oracle de l'univers, no es desdenyava de ser el catequista dels nens, esmerçant en aquesta humil ocupació la resta dels seus dies, que tan útilment havia emprat al servei de l'Església. Envieu-me els vostres fills, deia el Sant a una vídua, jo balbotejaré amb ells; tindrè menys glòria davant els homes, però seré més gloriós davant Déu.

278 Sant Gregori el Gran sobrepujà en això el zel de Sant Jeroni, i Roma, la capital del món i el centre de la Religió, va veure amb esbalaïment com aquell gran Papa, ja molt xacrós, dedicava el temps que podia a la instrucció de la joventut. Després d'haver donat un menjar sòlid als forts, no es desdenyava de donar llet als infants.

279 El cèlebre canceller de París Joan Gerson es dedicava contínuament a catequitzar els nens. Alguns el criticaven d'això, i ell els contestava dient que no podia ocupar-se en res de més important que a apartar aquestes ànimes del drac infernal i de regar aquestes tendres plantes de l'hort de l'Església.

280 El Venerable Mestre Joan d'Avila, apòstol d'Andalusia, es dedicava a la instrucció dels nens. El mateix feien els seus deixebles, i ho encarregava molt als mestres d'escola i deia que, guanyada la tendra edat, es guanyava i recobrava tota la República; perquè els petits es fan grans, i per la mà d'ells es governa la República. La bona educació, deia, i ensenyament de la doctrina cristiana, és

la font i l'arrel de tots els béns i felicitats d'una República, mentre que educar malament la joventut és enverinar les fonts comunes.

281 El prevere mossèn Diego de Guzmán, fill del comte de Bailén, deixeble del Venerable Avila, va esmerçar en l'ensenyament de la Doctrina cristiana tota la vida de vuitanta-tres anys, circulant per Espanya i Itàlia amb zel admirable i fruit, patint grans penalitats i treballs, i perquè l'obra perdurés després de la seva mort fundà una Congregació per a ensenyar la Doctrina cristiana als nens, tal com ell ho havia practicat.

282 També van aplicar-se a la instrucció de la Doctrina als nens Sant Ignasi, Sant Francesc Xavier, Sant Francesc de Borja, Laínez i Salmerón; enviats al Concili de Trento, s'ocupaven a catequitzar els nens per ordre de Sant Ignasi.

Sant Josep de Calasanz. El Venerable Cèsar de Bus fundà una Congregació per a ensenyar la Doctrina cristiana. Els Germans de la Doctrina cristiana.

283 El Pare Ignacio Martínez, orador eloqüent i predicador del Rei de Portugal, deixà de predicar i va consagrar-se enterament a instruir els nens, per l'espai de disset anys.

El P. Edmond Augerio, predicador apostòlic, anomenat Trompeta de l'Evangelí, que a França havia convertit 40.000 heretges, va aplicar-se talment a l'ensenyament del Catecisme que, quan morí, Déu volgué que fos vist pujant al cel acompanyat d'un exèrcit d'àngels i d'infants. A la pregunta que fa el profeta Isaïes: Ubi est doctor parvulorum (3, 18), s'hi pot respondre: És aquí.

284 Davant, doncs, d'aquests i d'altres exemples que sé i que ometo aquí, em sentia poderosament incitat a la mateix inclinació que sempre he tingut de catequitzar els nens i nenes, i sempre ho he practicat, tant quan era estudiant, com quan era sacerdot, essent vicari, després ecònom, quan era missioner, i després i tot essent ja arquebisbe.

285 Per l'amor que tenia als nens i pel meu desig que fossin instruïts en la Doctrina cristiana, he escrit quatre catecismes: un per als pàrvuls, des que parlen fins als set anys; un altre per als rudes; un altre una mica més extens, i un altre d'explicat i amb estampes.

286 El mètode que he practicat i que l'experiència m'ha ensenyat que és el millor l'he consignat en el segon tom de l'obreta titulada El colegial o Seminarista instruïdo, secció V, c. IV.

CAPITOL XVIII

DEL CATECISME DELS GRANS

Tercer mitjà de què em servia per a fer fruit

287 El Catecisme per als grans és el mitjà que he conegut que feia més fruit. Amb ell se'ls treia de la ignorància, que és més gran que no ens podem imaginar, fins i tot entre aquella gent que sent sovint sermons, perquè els predicadors suposen l'auditori instruït, i precisament aquesta instrucció és la que manca comunament entre els catòlics. Se'ls instrueix, endemés, en les respectives obligacions i en la manera de complir-les.

288 Aquesta instrucció la feia tots els dies, fora del dia primer que era d'un altre assumpte, en l'exordi del sermó, abans de l'avemaria; com que anava sol, jo havia de fer-ho tot. Aquest exordi durava vint minuts, i la matèria era sempre dels Manaments de la Llei de Déu, que explicava més llargament o més breument, segons els dies que durava la funció o missió. Per això, portava en un vademècum els manaments explicats, i a més uns fulls solts de cada manament amb matèries anàlogues a aquell manament, que utilitzava segons el nombre de dies que havia de predicar en aquella població i també segons els costums o vicis que calia retreure i virtuts que calia plantar o fomentar, ja que per encertar-ho bé, me n'assabentava abans, i pel que em deien o pel que jo mateix coneixia, hi anava aplicant els remeis.

289 Tot i aquests coneixements, no abordava de bon principi aquells vicis predominants; al contrari, els deixava per a més endavant. Esperava haver-me fet ben amo de l'auditori, i llavors, bé que els retragués els vicis, els idolets, no se n'ofenien, ans al contrari, se'n penedien. Perquè havia observat que al començament molts venien moguts per la novetat i venien a veure amb prevenció de què parlava, i si sentien que els reprenia els seus vicis estimats, era tocar-los al viu la matadura, i irritats, s'esvalotaven, no tornaven més i deien fàstics i penjaments del missioner, de la missió i dels qui hi anaven a sentir-lo.

290 Així jo deia que en aquests temps calamitosos el missioner s'havia de comportar com el qui cou cargols, que els posa a coure a l'olla amb aigua fresca. Amb la frescor de l'aigua el cargol s'estén closca enfora, i com que l'aigua es va escalfant imperceptiblement fins a bullir, queden així morts i cuits; però si algun imprudent els tirés a l'olla, quan l'aigua bull, es ficarien tan endins de la closca que ningú no els en podria treure. Així, doncs, em portava amb els pecadors de tota mena de vicis i errors, blasfèmies i impietats. Els primers dies presentava la virtut i la veritat amb els colors més vius i afalagadors, sense dir cap paraula contra els vicis i els viciosos. D'aquí venia que, veient-se tractats amb tota indulgència i benignitat, venien una i més vegades, i després se'ls parlava amb més claredat, tots s'ho prenien bé i es convertien i es confessaven. En vaig trobar moltíssims que havien vingut a la missió només per curiositat, d'altres per malícia, per veure si em

podien atrapar en alguna expressió, i es convertien i es confessaven bé.

291 Com que vaig començar les missions l'any 1840, en plena guerra civil entre reialistes i constitucionals, posava molt de compte a no dir cap paraula de política a favor o en contra de qualsevol dels dos partits, i com que jo predicava a poblacions de tots els partits, havia de filar d'allò més prim, perquè, com he dit, alguns venien a sentir-me per agafar-me alguna expressió, com es diu de Jesús el nostre diví Redemptor: Ut caperent in sermone; però, gràcies a Déu, no em pogueren agafar mai.

292 En aquells temps tan calamitosos no solament havia de procedir amb aquesta cautela, sinó que a més no es podia donar a la funció el nom de missió, ans de Novena d'ànimes, de la Mare de Déu del Roser, del Santíssim Sagrament, de tal Sant, per no alarmar els constitucionals, que tenien l'autoritat i governaven en aquelles ciutats i pobles en què predicava. Si la població era gran i no n'hi havia prou amb nou dies, s'allargava la funció fins als dies suficients; per això era necessari tractar el primer dia sobre l'assumpte principal de la funció; el segon dia ja posava punt doctrinal, i així els altres dies; el tercer dia feia una breu recopilació de la doctrina de què havia tractat el dia abans, dient per exemple:

293 Ahir us vaig explicar això i això..., resumint així els punts principals, per tres raons: primera, perquè així sentint el mateix un altre cop, encara que breument, se'ls imprimia millor, ja que, com diu Sant Liguori, la gent rústega té el cap com de fusta dura, i perquè s'hi imprimeixin bé les coses cal donar-hi molts cops de repetició. Segona, perquè si alguns no hi eren el dia abans per haver-se quedat a guardar les cases, criatures, etc., etc., ho sentien i sabien de què s'havia parlat, i així entenien millor la doctrina del dia; i a més d'això els qui el dia anterior havien contat malament el que havien sentit, en arribar a casa ho podien així rectificar; ja que no poques persones entenen les coses molt malament i les expliquen pitjor, i en coses de doctrina convé molt que ho entenguin amb exactitud. Tercera, perquè així aquest resum serveix d'exordi per a la matèria del dia i és més fàcil al predicador, i més profitós a l'auditori, que no pas cercar una idea general i pròpia per a l'exordi.

CAPITOL XIX

DELS SERMONS

Quart mitjà

294 Els punts doctrinals serveixen per a instruir i els sermons per a moure. Aquests sermons s'han d'escollir segons l'auditori. N'hi ha uns que Sant Liguori anomena necessaris, com són ara els Novíssims, i altres arbitraris.

295 Jo regularment els distribuïa així:

El primer era d'Animes, de Maria Santíssima, etc., segons l'objecte de la funció.

Segon, la importància de la salvació.

Tercer, la gravetat del pecat mortal.

Quart, la necessitat de la confessió i la manera de fer la confessió general.

Cinquè, la mort.
Sisè, judici.
Setè, infern.
Vuitè, eternitat.
Novè, glòria.
Desè, perseverança.

296 Si la funció s'allargava, n'hi afegia o n'intercalava alguns altres, v. gr., el fill pròdig o misericòrdia de Déu, la impenitència final, el judici universal, la mort del just, la conversió de Sant Agustí, l'escàndol, la conversió de la Magdalena, els danys que el pecat causa al mateix pecador, el pecat venial, l'ocasió pròxima, la devoció del Rosari, l'oració mental, l'almoïna, la Passió de Nostre Senyor Jesucrist, els Dolors de Maria Santíssima, etc., etc.

297 L'estil que vaig proposar-me des del començament fou el del sant Evangeli: senzillesa i claredat. Per això em servia de comparances, semblances, exemples històrics i veritables; la majoria eren presos de la sagrada Escripura. Havia observat que una de les coses que més cridava l'atenció de tothom, savis i ignorants, creients o incrèduls, eren les comparances de coses naturals.

298 Recordo que l'any 1841 predicava un Septenari de Dolors de la Verge Santíssima en una població de gent molt dolenta, i enmig del sermó vaig dir una veritat molt transcendental que vaig provar amb una autoritat de la sagrada Escripura. L'auditori guardava un silenci sepulcral, i d'aquell silenci sortí la veu d'un home impiu que digué: ¡Quina garrofa que hi claves! Jo com si no hagués sentit res, vaig dir: Perquè es vegi més clara aquesta veritat importantíssima, em serviré d'una comparança. Vaig explicar-la, i aquell mateix va dir en veu alta: ¡Tens raó!, i l'endemà va venir a confessar-se i va fer una bona confessió general.

299 Aquest i moltíssims més casos que podria referir van confirmar-me en la utilitat de les comparances naturals. Particularment en això Déu Nostre Senyor m'ha afavorit talment que no tracto cap matèria que no se m'acudi una comparança natural i sense premeditar res i, amb tot i això, tan oportuna sempre com si la tingués estudiada des de molt abans. ¡Beneït sigueu, Déu meu, que m'heu enriquit amb aquest do, que és vostre i no meu, ja que comprenc que de mi ni una paraula no puc dir, ni un pensament bo no puc tenir! Tot sigui per a la vostra glòria.

300 He tingut molt d'interès a llegir autors predicables, en particular de matèries de missions. He llegit Sant Joan Crisòstom, Sant Liguori, Siniscalqui, Barcia i el V. Joan d'Avila. D'aquest he llegit i anotat que predicava amb tanta claredat que l'entenia tothom i la gent mai no es cansava d'escoltar-lo, tot i que els seus sermons duraven de vegades dues hores. I era tanta l'afluència i multitud d'idees que li ocorrien, que li era molt difícil d'esmerçar-hi menys de temps.

301 Nit i dia no pensava en altra cosa que a escampar la glòria de Déu amb la reforma dels costums i la conversió dels pecadors. El fi principal a què dirigia la seva predicació era de treure les ànimes de l'estat infeliç de la culpa, manifestant la lletjor del pecat, la indignació de Déu, el càstig horrible que tenia preparat contra els pecadors impenitents i el premi ofert als veritables contrits i penedits, concedint el Senyor tanta eficàcia a les seves paraules que diu el Venerable Lluís de Granada: "Un dia vaig sentir-li destacar en un sermó la maldat dels qui per un plaer bestial no reparen d'ofendre Déu Nostre Senyor, adduint per això aquell lloc de Jeremies: Obstupescite, coeli, super hoc, i és certament veritat que ho digué amb força tan esbalaïdora i amb tant d'esperit,

que em semblava que feia tremolar les parets de l'església".

302 El temps en què predicava a Granada el Venerable Avila, predicava també un altre orador, el més famós d'aquell temps, i quan la gent sortia del sermó d'aquest últim tothom es feia creus d'esbalaïment per tantes i tan boniques coses dites amb tanta eloqüència. Però quan sortien d'escoltar el Venerable Avila, tots els oients anaven capjups, callats, sense que es diguessin una paraula els uns als altres, encongits i compungits, a pura força de la veritat i de la virtut i de l'excel·lència del predicador. Amb una raó que deia i un crit que feia, commovia i abrusava els cors i les entranyes dels oients.

303 He volgut treure aquí el que deia aquest venerable Pare, perquè el seu estil és el que se m'ha adaptat més i el que més he practicat i el que he conegut que donava més bon resultat. ¡Glòria sigui a Déu Nostre Senyor, que m'ha fet conèixer els escrits i obres d'aquest gran mestre de predicadors i pare de bons i zelosíssims sacerdots!

304 Quan anava a una població, no solament predicava cada dia els sermons de la funció, sinó que també predicava un sermó als sacerdots a part (com no fos que fessin exercicis, que llavors els predicava matí i tarda cada dia). També predicava en tots els convents de monges, a les Germanes de la Caritat, a les Terciàries, als senyors de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, a les senyores, als presos, als nens i nenes, als malalts. En una paraula, mai no deixava cap establiment de pietat o de beneficència que no visités i on no prediqués. I tot l'altre temps el dedicava al confessorari, on passava matí i tarda escoltant confessions generals.

305 ¡Beneït sigueu, Senyor, per haver-me donat salut i força i les coses que calia per a sostenir un treball tan gran i continuat! Comprenc molt bé que sense un auxili especial del cel era impossible de suportar un treball tan ímprobable i perllongat, des de l'any 1840 fins a l'any 1847, que vaig anar a les illes Canàries en companyia de l'Ilm. Sr. Bisbe Bonaventura Codina, home molt virtuós i zelós.

A més de les missions donava exercicis al clergat, a les monges, als estudiants, als seglars, als nens i nenes de primera comunió.

CAPITOL XX

DELS EXERCICIS DE SANT IGNASI

Cinquè mitjà

306 Ja he dit en un altre lloc que des que era estudiant vaig fer anualment els exercicis espirituals. A Roma, per primera vegada, vaig fer els exercicis espirituals pels escrits per Sant Ignasi, un cop tot sol en arribar en aquella ciutat, i un altre cop a la Companyia, abans de sortir-ne per malalt. Van donar-me'ls els mateixos Pares; són els que van fer-me més impressió.

307 Quan vaig haver de plegar per malalt, van donar-me un exemplar dels esmentats Exercicis de Sant Ignasi explicats pel Pare Diertins, dels quals després jo sempre em servia per donar-los als altres. El venerable clergat de Vic va demanar-me el llibre per tal de fer-lo reimprimir, i va fer-ho l'impressor Trullàs.

308 Els Exercicis de Sant Ignasi són un mitjà molt poderós de què m'he servit per a la conversió dels sacerdots, que és per cert l'empresa més difícil; tanmateix, sempre he vist resultats felicíssims de moltíssims sacerdots que s'han convertit de debò, i no pocs n'han sortit molt zelosos i fervorosos predicadors. Els he donats al venerable clergat de Vic, Barcelona, Tarragona, Girona, Solsona, Canàries, Mataró, Manresa, Pobla-Bagà, Ripoll, Campdevàdol, Sant Llorenç dels Piteus, etc., etc.

309 Als seglars també els he donats diverses vegades, separats els homes de les dones, i en distintes tandes, i he observat que produeixen un fruit més sòlid i durador que no pas les missions. Amb aquest fi, vaig publicar un llibre amb el títol d'Ejercicios de San Ignacio, explicats per mi, que han agradat molt i han produït i produeixen encara meravellosos efectes, de manera que, fent-los bé, els pecadors es converteixen i els justos es conserven en gràcia i s'hi perfeccionen. Tot sigui a major glòria de Déu. Haig d'advertir que amb aquest llibre S.M. la reina fa cada any els exercicis i aconsella a les cambreres que els facin també amb aquest llibre.

CAPITOL XXI

DELS LLIBRES I ELS FULLS VOLANDERS

Sisè mitjà

310 Un dels mitjans que l'experiència m'ha ensenyat ser molt poderós per al bé és la impremta, així com és l'arma més poderosa per al mal quan se n'abusa. Per mitjà de la impremta es publiquen tants llibres bons i fulls volanders, que és per a lloar-ne Déu. No tothom vol o pot escoltar la paraula divina però tothom pot llegir o sentir llegir un bon llibre. No tothom pot anar a l'església per sentir-hi la paraula divina, però el llibre anirà a casa seva. El predicador no sempre podrà estar predicant, però el llibre sempre diu el mateix, mai no es cansa, sempre està disposat a repetir el mateix; que el llegeixin poc o molt, que el llegeixin i el deixin una o mil vegades, no se n'ofèn; sempre el troben igual, sempre s'acomoda a la voluntat del lector.

311 Sempre s'ha considerat la lectura de llibres bons com una cosa de gran utilitat; però avui es considera de summa necessitat. Dic que avui és una necessitat, perquè hi ha un deliri per llegir, i si la gent no té llibres bons, en llegirà de dolents. Els llibres són el menjar de l'ànima, i de la manera que si donen al cos afamat aliment sa i profitós el nodrirà, i si l'aliment és metzinós el perjudicarà, així és la lectura, la qual, si és de llibres bons i oportuns a la persona i a les circumstàncies pròpies, la nodrirà i aprofitarà molt; però si és de llibres dolents, periòdics impius i opuscles herètics i altres escrits perniciosos, corromprà les creences i pervertirà els costums. Començant per extraviar l'enteniment, després corromp el cor, i del cor corromput surten tots els mals, com diu Jesucrist, fins a arribar a negar la primera veritat, que és Déu, i origen de tot el que és veritable: Dixit insipiens in corde suo: non est Deus.

312 Avui, doncs, hi ha una doble necessitat de fer circular llibres bons; però aquests llibres han d'ésser petits, perquè la gent es mou de pressa i la criden per tot arreu i de mil maneres, i com que la concupiscentia oculorum et aurium ha crescut fins al capdamunt, tot ho vol veure i sentir, i a més a més ha de viatjar, així és que si és un llibre voluminós no serà llegit; únicament servirà per a carregar els prestatges de les llibreries i biblioteques. D'aquí és que convençut d'aquesta importantíssima veritat, he publicat, ajudat de la gràcia de Déu, tants llibrets i fulls volanders.

313 El primer llibret que vaig publicar fou el que conté uns consells o avisos espirituals, que havia escrit per a les monges de Vic, a qui acabava de donar exercicis espirituals, i perquè recordessin millor el que els havia predicat, vaig pensar deixar-los per escrit els esmentats documents. Abans de lliurar-los-el perquè el copiés cadascuna, vaig ensenyar-lo al meu estimat amic el doctor Jaume Passarell, canonge penitenciarí d'aquella catedral, i ell va dir-me que el fes imprimir i així evitaria a les monges aquesta feina de copiar-lo, i els seria útil a elles i a d'altres més. I jo, en atenció a un senyor que tant respectava i estimava pel seu saber i virtut, m'hi vaig avenir i va imprimir-se. Aquest és l'origen del primer llibre que vaig publicar.

314 Veient el bon resultat que donava el primer llibre, em vaig decidir a escriure el segon, que fou el d'Avisos a les Donzelles. Després vaig escriure el dels Pares de família, el de los Nens, el dels Joves, i els altres, com pot veure's al catàleg.

315 Com que anava missionant tocava totes les necessitats, i segons el que veia o sentia, escrivia el llibre o el full volander. Si a la població observava que hi havia el costum de cantar cançons deshonestes, publicava un full volander d'un càntic espiritual o moral. Per això els primers fulls que vaig publicar gairebé tots eren de càntics.

316 També vaig publicar des d'un principi un full que contenia unes receptes per a combatre la blasfèmia, que aquells dies que vaig començar de predicar era una cosa horrorosa la multitud i gravetat de blasfèmies que se sentien a tot arreu; semblava que tots els dimonis de l'infern s'havien escampat per la terra per fer blasfemar els homes.

317 Igualment la impuresa havia traspasat els seus dics i per això em vaig resoldre a escriure aquestes dues receptes, i com que per a tots els mals és un remei molt poderós la devoció a Maria Santíssima, vaig escriure al principi del full esmentat aquella oració que comença: ¡Oh Verge i Mare de Déu!, etc., que es troba en gairebé tots els llibres i fulls. Aquestes dues paraules, Verge i Mare, les vaig posar perquè recordava, en escriure-les, que quan era estudiant, un estiu vaig llegir la vida de Sant Felip Neri escrita pel P. Conciència, en dos toms en quart, on deia que agradava molt al Sant que s'ajuntessin aquestes dues paraules, Verge i Mare de Déu, i que amb elles és molt honrada i obligada Maria Santíssima. Les altres paraules són una consagració que hom fa a la Senyora.

318 Tocant per mi mateix els feliços resultats que aquest full produïa, vaig resoldre'm a escriure'n d'altres, segons les necessitats que observava en la societat, i donava aquests fulls amb tota profusió no solament als grans, sinó també a nens i nenes que s'apropaven a fer-me l'amistat i em demanaven una estampa, com acostumen, i jo procurava de portar-ne sempre les butxaques ben proveïdes. Només vull consignar aquí per a major glòria de Déu un cas entre els molts que podria referir i és el següent:

319 Una tarda passava pel carrer d'una de les ciutats més grans d'Espanya. Se m'acostà un nen a fer-me l'amistat i va demanar-me una estampa i la hi vaig donar. L'endemà vaig anar molt d'hora a celebrar missa a l'església de costum i posar-me després al confessionari, perquè sempre tenia molta gent que m'hi esperava. Acabada la missa vaig agenollar-me al presbiteri per donar gràcies. Al cap d'una estona se m'acostà un home alt, gros, amb un llarg bigoti i espessa barba, amb la capa tan ajustada amb les mans, que només se li veien el nas i el front; tenia els ulls closos i la resta de

la cara estava coberta pel pèl de les patilles, bigoti i barba i a més amb el coll de la capa, que també era pelut i alt; i amb una veu trèmula i ronca em diu si li faré el favor d'escoltar-lo en confessió. Vaig contestar-li que sí, que entrés a la sagristia, que hi aniria tot seguit d'acabar de donar gràcies. Tot i que en el confessorari ja hi havia altres homes i dones que s'esperaven pel mateix, però vaig pensar que aquest havia d'escoltar-lo separadament dels altres, perquè el seu aspecte va revelar-me que convenia fer-ho d'aquesta manera, i, en efecte, fou així. Vaig entrar a la sagristia on no hi havia ningú fora d'aquell senyor, i encara el vaig conduir en un lloc més retirat.

320 Jo vaig seure i ell s'agenollà i començà de plorar tan desconsoladament, que no sabia què dir-li per aquietar-lo. Vaig fer-li unes quantes preguntes per saber-ne la causa, i, finalment, entre llàgrimes, sospirs i sanglots, em va respondre: Pare, vostè ahir a la tarda va passar pel meu carrer, i en passar davant la porta de la casa on m'estic, va sortir un nen a fer-li l'amistat, li va demanar una estampa i vostè li'n va donar una. El nen va venir tot content, i després d'haver-la tinguda una estona va deixar-la damunt la taula i se n'anà al carrer a jugar amb altres nens. Jo vaig quedar-me sol a casa, i tocat de curiositat i per passar el temps, vaig agafar l'estampa i la vaig llegir; però, ¡ai, Pare meu!, jo no puc explicar el que vaig sentir en aquell moment; cada paraula era per a mi un dard que es clavava en el meu cor; vaig resoldre de confessar-me i vaig pensar: ja que Déu s'ha valgut d'ell per fer-te entrar en veritable coneixement, amb ell aniràs a confessar-te. Tota la nit, l'he passada plorant i examinant la consciència, i ara em té aquí per a confessar-me. Pare, sóc un gran pecador; tinc cinquanta anys i des de nen que no m'he confessat i he estat comandant d'una gent molt dolenta. Pare, ¿hi haurà perdó per a mi? -Sí, senyor, sí; coratge, confiança en la bondat i misericòrdia de Déu. El bon Déu l'ha cridat per salvar-lo i vostè ha fet molt bé de no endurir el seu cor, i de posar tot seguit per obra la resolució de fer una bona confessió.-Va confessar-se, el vaig absoldre i va quedar molt content i tan alegre que no trobava com expressar-se.

321 Doncs bé; encara que els fulls volanders i les estampes no haguessin produït cap més conversió que aquesta, ja em tindria per satisfet i consideraria ben esmerçat el treball i tot el que s'ha gastat en impressions; però no és aquest l'únic cas dels qui s'han convertit per la lectura de les estampes que he publicat.

322 A Vilafranca del Penedès van convertir-se quatre reus que feia tres dies que estaven en capella i no s'havien volgut confessar, i amb la lectura de l'estampa que vaig donar a cadascun, s'hi van repensar i van confessar-se, van rebre el Santíssim Viàtic i van tenir una mort edificant. Són molts i moltíssims els qui s'han convertit per la lectura d'una estampa. ¡Oh Déu meu! ¡Que en sou de bo! De tot traieu partit per vessar les vostres misericòrdies sobre els pobres pecadors. Beneït sigueu per sempre. Amén.

CAPITOL XXII

DE LA CONTINUACIO DE LA MATEIXA MATERIA (LLIBRES I FULLS VOLANDERS), I DE LES CONVERSES FAMILIARS; DE LES IMATGES, ROSARIS I ESCAPULARIS

Setè mitjà

323 Gràcies en siguin donades a Déu, tots els llibrets han produït feliços resultats; però dels qui trobo més ànimes convertides, són: El Camí dret i El Catecisme explicat. De la lectura d'aquests

dos llibres trobo moltíssimes conversions, i fins i tot en aquesta Cort no passa dia que no se'm presentin ànimes determinades a canviar de vida per haver llegit aquest llibre. Tots el cerquen i no paren fins que no l'han adquirit; tots sense distinció de classes desitgen tenir-lo, i aquest desig general m'ha obligat a fer-ne una impressió de luxe per a la gent de categoria superior, i se l'han procurat la reina, el rei, la infanta, dames de palau, gentils homes i tota la noblesa. Pot dir-se que en la classe alta no hi ha cap casa o palau en què no es trobi un o més exemplars de El Camino recto de luxe, i en les altres classes dels altres més senzills.

324 Com he pogut escriure tants llibres i tan diversos, jo no ho sé pas. Vós ho sabeu, Déu meu; més ben dit, sí que ho sé. No sóc jo qui ho ha escrit, sou Vós, sí. Sou Vós, Déu meu, i us heu servit d'aquest miserable instrument per això, perquè jo no tenia saber, ni talent, ni temps per a fer-ho; però Vós, sense que jo ho entengués, m'ho proporcionàveu tot. ¡Beneït sigueu, Déu meu!

325 El fi que em proposava era la major glòria de Déu, la conversió dels pecadors i la salvació de les ànimes. Per això vaig escriure en forma d'Avisos per a tots els estats de la societat; però els dos que se m'endugueren el cor foren els nens i nenes. Per això vaig publicar quatre catecismes, com ja he dit, i a més a més he publicat per a ells llibrets i fulls volanders.

326 L'altra classe que em cridava més l'atenció era la clerical. ¡Ah si tots els qui segueixen la carrera eclesiàstica fossin homes de veritable vocació, de virtut i d'aplicació a l'estudi! ¡Oh com serien tots ells bons sacerdots! ¡Quantes ànimes es convertirien! Per això he publicat aquella obreta que es diu El Colegial o el Seminarista instruïdo, obra que ha agradat a tots els qui l'han llegida. Que tot sigui a major honor i glòria de Déu.

327 I com que som creats per a conèixer, estimar, servir i lloar Déu, he pensat que per complir un clergue tots els seus deures necessitava tenir coneixements de cant eclesiàstic, i amb aquest objectiu he escrit i publicat un quadern en què amb la major brevetat i facilitat s'ensenyava la manera de cantar i lloar Déu.

328 En tots els llibres que s'han publicat no s'ha cercat l'interès, sinó la major glòria de Déu i el bé de les ànimes. Mai no he cobrat un cèntim com a propietat del que he manat imprimir, al contrari, he donat gratuïtament milers i milers d'exemplars, i encara avui en dono, i mitjançant l'ajut de Déu, en donaré, si puc, fins a la mort, per tal com he considerat que aquesta era la millor almoïna que avui es pot fer.

329 A fi de poder donar i vendre com més barat millor, vaig pensar establir una Impremta Religiosa sota la protecció de Maria Santíssima de Montserrat, com a patrona que és de Catalunya, i del gloriós Sant Miquel. Vaig comunicar aquest pensament al senyor Caixal i al senyor Palau, llavors canonges de Tarragona i avui bisbes, l'un de la Seu d'Urgell i l'altre de Barcelona, els quals encara en tenen cura sota la direcció immediata d'un administrador.

330 Per a veure el que ha fet i fa encara la Llibreria Religiosa, només cal visitar-ne l'establiment o impremta i llegir, a més, el Catàleg del que ha imprès; i ni tan sols així se'n poden conèixer bé les obres, perquè algunes de les obres que hi son consignades han estat reimpresses molts cops. N'hi ha alguna que ha aconseguit la trenta-vuitena edició i les tirades són de molts milers cadascuna.

331 Per mitjà de la Llibreria Religiosa els eclesiàstics i seglars s'han proveït i es proveeixen de llibres bons, els millors de què es té notícia, i al preu més baix, de manera que en cap llibreria d'Espanya no es donen llibres tan barats com els de la Llibreria Religiosa, ni tan correctes, ni en tan bons tipus i paper, atesa la barator. ¡Oh quantes gràcies hauria de donar a Déu per haver-me inspirat un pensament tan grandios i profitós!

332 Ara que tracto de llibres, també diré el reforçament que ha vingut a la Llibreria Religiosa amb l'Acadèmia de Sant Miquel, aprovada pel Summe Pontífex Pius IX i pel Govern de S.M. amb Reial Cèdula, essent Ses Majestats els primers dels cors. Té a Madrid una junta directiva que es reuneix tots els diumenges; s'ocupa de complir allò que disposa el Reglament. Té moltíssims cors a Madrid i a les poblacions principals d'Espanya, i és incalculable el bé que es fa.

333 Sempre els llibres bons i fulls volanders produeixen un bon efecte, però el produeixen molt copiós quan es donen a les missions. Llavors ajuden la predicació i confirmen el que han sentit de viva veu i fan que el fruit sigui més perseverant. Per això en dono en les missions i predicacions amb gran abundor.

334 Un altre dels mitjans que fa molt de bé és el fet de tenir converses familiars. ¡Oh, quin bé tan gran no produeixen! Entre els primers Pares de la Companyia hi havia un germà llec que anava a la compra cada dia, i era tan feliç en les converses amb la gent amb qui havia de tractar que havia convertit més ànimes que cap missioner. Això jo ho havia llegit quan encara era estudiant, i va agradar-me tant, que sempre que podia ho posava per obra, segons les circumstàncies que es presentaven.

335 Si es parlava de la mort o se sentien tocar les campanes, això m'oferia l'avinentesa de parlar de la fragilitat i inconstància del nostre ésser, com hem de morir i el compte que hem de retre a Déu. Si hi havia alguna tempesta de llamps i trons, em feia pensar en el judici i parlar d'aquell gran dia. Si estava a la vora del foc, parlava del foc de l'infern. Una vegada parlava amb un rector a la vora del foc de la seva cuina, i la conversa que vaig tenir amb ell com per passatemps, va commoure'l tant, que l'endemà féu amb mi una confessió general de coses que mai no s'havia atrevit a confessar, i amb aquella conversa es va commoure i va penedir-se molt de debò.

336 Quan anava de viatge amb la gent que se m'ajuntava parlava segons l'oportunitat que es presentava. Si veia flors els cridava l'atenció i els deia que, així com les plantes produïen flors tan boniques i flairoses, nosaltres havíem de produir virtuts; per exemple, la rosa ensenya la caritat, el lliri blanc la puresa, la violeta la humilitat, i així les altres. Hem de ser com diu l'apòstol, "bonus odor sumus Christi Dei in omni loco". Quan veia algun arbre amb fruita, els parlava com nosaltres hem de donar fruits de bones obres, o si no seríem com aquelles dues figueres de què ens parla l'Evangeli. Si passava a la vora d'un riu, els parlava de com l'aigua ens ensenya a pensar que anem cap a l'eternitat. En sentir el cant dels ocells, una música, etc., els parlava del càntic etern i nou del cel; i així de les altres coses. Amb aquestes converses familiars havia observat que es feia molt i molt de bé, perquè els passava allò que succeí als dos que anaven a Emaús; i a més d'això s'eviten converses inútils i potser murmuracions.

337 També és un mitjà molt poderós de què em servia per fer el bé, el de donar rosaris i ensenyar la manera de resar-lo, donar medalles i dir com s'han de dur i com cal besar-les matí i nit. També donar escapularis i dir què signifiquen i com s'han de dur.

338 Igualment és molt poderós per a excitar la pietat, tenir facultats per a beneir imatges, medalles, rosaris i escapularis. Així la gent se'ls procura i els porta el dia assenyalat per a la benedicció que feia des de la trona. Això l'entusiasma, l'enfervoreix i li dóna un pietós record de la missió i del que s'hi ha dit i practicat.

339 També he escrit un llibre en què tracto de l'origen de l'Escapulari blau cel, les gràcies i indulgències que s'hi guanyen i moltíssimes persones l'han rebut en aquesta cort de Madrid, i particularment la Reina, el Rei, el Príncep i les dues Infantes, totes les hostesses i cambres.

CAPITOL XXIII

DE LES VIRTUTS QUE VAIG ENTENDRE QUE HAVIA DE TENIR PER A FER

FRUIT

La primera virtut que vaig procurar: la humilitat

340 Fins aquí he parlat dels mitjans més comuns de què em servia per fer fruit. Ara parlaré de les virtuts que he entès que ha de tenir un missioner per fer fruit.

Ciceró, quan parla de l'orador, diu que ha d'estar instruït en tota art i ciència: In omnibus artibus et disciplinis instructus debet esse orator. Jo dic que el missioner apostòlic ha de ser un model de totes les virtuts. Ha de ser la mateixa virtut personificada. A imitació de Jesucrist, ha de començar per fer i practicar, i després ensenyar. Coepit facere et docere. Amb les obres ha de poder dir allò de l'apòstol: Imiteu-me a mi, així com jo imito Crist. Imitatores mei estote, sicut et ego Christi.

341 Per a adquirir les virtuts necessàries que havia de tenir per a ser un veritable missioner apostòlic vaig entendre que havia de començar per la humilitat que considerava com el fonament de totes les virtuts. Des que vaig passar al Seminari de Vic per estudiar filosofia, vaig començar l'examen particular d'aquesta virtut de la humilitat, que prou ho necessitava, ja que a Barcelona amb els dibuixos, màquines i altres ximpleries se m'havia omplert el cap de vanitat, i quan sentia que em lloaven, el meu cor contaminat es complaïa en aquells elogis que em tributaven. ¡Ai Déu meu, perdoneu-me, que ja me'n penedeixo de debò! Recordar la meva vanitat em fa vessar moltes i amargues llàgrimes; però Vós, Déu meu, em vau humiliar, i així no puc altra cosa que donar-vos-en gràcies i dir amb el profeta: Bonum mihi quia humiliasti me. Vós Senyor, em vau humiliar, i jo també m'humiliava ajudat amb el vostre auxili.

342 Al principi de ser a Vic passava en mi com en un taller de manyà, on el director posa la barra de ferro a la farga, i quan està ben escalfada, la treu i la posa sobre l'enclusa i comença a descarregar cops amb el martell; l'ajudant fa el mateix, i tots dos van alternant i com a compàs van descarregant martellades i van picant fins que pren la forma que s'ha proposat el director. Vós, Senyor i Mestre meu, vau posar el meu cor a la farga dels sants Exercicis espirituals i de la freqüència de Sagraments, i així caldejat el meu cor al foc de l'amor de Vós i a Maria Santíssima, començàreu de donar cops d'humiliacions, i jo també donava els meus amb l'examen particular

que feia d'aquesta virtut, tan necessària per a mi.

343 Molt sovint repetia aquella petició de Sant Agustí: Noverim te, noverim me, i aquella altra de Sant Francesc d'Assís: ¿Qui sou Vós? ¿Qui sóc jo? I era com si Déu em digués: Jo sóc el qui sóc, i tu ets el que no ets, tu ets no-res i menys que no-res, ja que el no-res no ha pecat i tu sí.

344 Vaig comprendre claríssimament que de mi res no tinc si no és el pecat. Si sóc alguna cosa, si tinc quelcom, tot ho he rebut de Déu. L'ésser físic no és meu, és de Déu; Ell és el meu Creador, és el meu Conservador, és el meu Motor pel concurs físic. A manera d'un molí, que per més ben muntat que estigui, si no té aigua no pot funcionar, així he entès que sóc jo en l'ésser físic i natural.

345 Dic el mateix, i molt més, en les coses espirituals i sobrenaturals. Sé que no puc invocar el nom de Jesús, ni tenir un sol pensament bo sense l'auxili de Déu, que sense Déu no puc absolutament res. ¡Ai, quantes distraccions tinc a desgrat meu!

346 Compréc que en l'ordre de la gràcia sóc com un home que es pot tirar dins un pou profund, però que no en pot sortir per ell mateix. Així sóc jo. Puc pecar, però no puc sortir del pecat si no és pels auxilis de Déu i mèrits de Jesucrist. Puc condemnar-me, però no puc salvar-me si no és per la bondat i misericòrdia de Déu.

347 Vaig comprendre que en això consisteix la virtut de la humilitat, és a dir, a conèixer que no sóc res, que res no puc si no és pecar, que estic pendent de Déu en tot, ésser, conservació, moviment, gràcia, i estic contentíssim d'aquesta dependència de Déu, i prefereixo estar en Déu que no pas en mi mateix. No fos que m'esdevingués el mateix que a Llucifer, el qual sabia molt bé que tot el seu ésser natural i sobrenatural era totalment dependent de Déu, i fou superb, perquè com que el coneixement era merament especulatiu, la voluntat estava descontenta, i desitjà d'arribar a la semblança de Déu, no per gràcia, sinó per la seva pròpia virtut.

348 Ja des de bon començament vaig entendre que el coneixement és pràctic quan sento que de res no m'he de gloriar ni envanir, perquè de mi no sóc res, no tinc res, no valc res, no puc res, ni faig res. Sóc com la serra en mans del serrador.

349 Vaig comprendre que de cap menyspreu no m'he de sentir, perquè, essent no-res, res no mereixo, i en la pràctica actuo així, ja que cap qualitat ni honra és suficient per envenir-me ni cap vituperi o deshonra per entristir-me.

350 Vaig entendre que el veritable humil ha de ser com la pedra, que, bé que es vegi aixecada al cim de tot de l'edifici, sempre gravita cap avall. He llegit molts autors ascètics que tracten d'aquesta virtut de la humilitat a fi de comprendre bé en què consisteix i els mitjans per a assolir-la. Llegia les vides dels Sants que més s'han distingit en aquesta virtut per veure com la practicaven, car jo desitjava d'aconseguir-la.

351 Amb aquest objectiu, vaig proposar-me'n l'examen particular, vaig escriure els propòsits que s'hi referien i vaig ordenar-los tal com es troben en aquell opuscle o llibret anomenat La Paloma. Cada dia feia aquest examen al migdia i a la nit i vaig continuar-lo durant quinze anys i encara no sóc humil. De vegades observava en mi algun rebroll de vanitat, i havia d'acudir a tallar-lo a l'instant, ja fos que sentís alguna complaença quan alguna cosa em sortia bé, ja que digués alguna

paraula vana que després havia de plorar, penedir-me'n i confessar fent-ne penitència.

352 Coneixia molt clarament que Déu Nostre Senyor em volia humil i m'hi ajudava molt, ja que em donava motius d'humiliar-me. Aquells primers anys de missions em veia molt perseguit pertot arreu alhora, i això, de veritat que és molt humiliant. M'aixecaven les calúmnies més lletges, deien que havia robat un ase, què sé jo quines falòrnies contaven. En començar la missió o funció a les poblacions, fins a la meitat dels dies tot eren només falòrnies, mentides, calúmnies de tota mena el que deien de mi, de manera que em feien suportar i oferir a Déu molta cosa que ensems em donava matèria per a exercitar la humilitat, la paciència, la mansuetud, la caritat i d'altres virtuts.

353 Això durava fins a mitja missió i a totes les poblacions passava el mateix, però de mitja missió fins a la fi el canvi era complet. Llavors el diable se servia del mitjà oposat. Tothom deia que jo era un sant, a fi de fer-me ufanejar i envanir, però Déu Nostre Senyor prenia bona cura de mi, i així aquells darrers dies de la missió en què acudia tanta gent als sermons, a confessar-se, a la comunió i a tota la resta; aquells darrers dies en què es veia el fruit copiosíssim que se n'havia tret i se sentien els elogis que tothom feia de mi, bons i dolents; aquells dies, doncs, el Senyor em permetia una tristesa tan gran que jo no puc explicar si no és dient que era la Providència especial de Déu, que me la permetia com a llast, per tal que el vent de la vanitat no em trabuqués..

354 ¡Beneït sigueu, Déu meu, que tanta cura heu tingut de mi! ¡Ai, quantes vegades hauria perdut el fruit dels meus treballs si Vós no m'haguéssiu guardat! Jo, Senyor, hauria fet com la gallina, que, després que ha post l'ou, escataina i van i l'hi prenen i se'n queda sense, i encara que en pongui molts en un any, no li'n queda cap, perquè ha escatainat i se'ls han endut. ¡Ai Déu meu! Si Vós no m'haguéssiu imposat silenci, amb les ganes que de vegades sentia de parlar dels sermons, etc., hauria escatainat com la gallina i hauria perdut tot el fruit i hauria merescut càstig, perquè Vós heu dit, Senyor: Gloriam meam alteri non dabo; i jo parlant l'hauria donada al dimoni de la vanitat i Vós m'hauríeu castigat, i amb justícia, Senyor, per no haver-ho referit a Vós, sinó al diable, el vostre enemic capital. Amb tot i això, Vós sabeu si algun cop el diable no hi ha pessigat alguna cosa, tot i el mitjans poderosíssims que em donàveu. ¡Misericòrdia, Senyor!

355 Per tal de no deixar-me endur de la vanitat procurava tenir present els dotze graus de la virtut de la humilitat que enumera Sant Benet i segueix i prova Sant Tomàs (2-2 q. 161 a. 6) i són els següents: El primer és manifestar humilitat en l'interior i en l'exterior, que és el cor i el cos, portant els ulls sobre la terra; per això es diu humi-litas. El segon és dir poques paraules, i aquestes conforme a la raó i en veu baixa. El tercer és no tenir facilitat ni promptitud per al riure. El quart és callar fins a ser preguntat. El cinquè és no apartar-se en les pròpies obres regulars del que fan els altres. El sisè és tenir-se i reputar-se pel més vil de tots i dir-ho sincerament així. El setè és considerar-se indigne i inútil per a tot. El vuitè és conèixer els propis defectes i confessar-los ingènuament. El novè és tenir obediència prompta en les coses dures i molta paciència en les aspres. El desè és obeir i subjectar-se als Superiors. L'onzè és no fer cap cosa per pròpia voluntat. El dotzè és témer Déu i tenir sempre a la memòria la seva santa Llei.

356 A més de la doctrina que hi ha en aquests dotze graus, procurava imitar Jesús, que em diu a mi i a tothom: Apreneu de mi, que sóc benigne i humil de cor, i trobareu descans per a les vostres ànimes. I així contemplava contínuament Jesús al pessebre, al taller, al Calvari. En meditava les paraules, els sermons, les accions, la manera de menjar, vestir i caminar d'una població a l'altra... Amb aquest exemple m'animava i em deia: ¿Com es captenia Jesús en casos com aquest? I

procurava imitar-lo, i així ho feia de molt bon grat i amb molta joia, pensant que imitava el meu Pare, el meu Mestre i el meu Senyor i que amb això el complaïa. ¡Oh Déu meu, que en sou de bo! Vós em donàveu aquestes santes inspiracions perquè us imités i fos humil. ¡Beneït sigueu, Déu meu! ¡Oh si haguéssiu donat a un altre les gràcies i auxilis que m'heu atorgat a mi, com seria diferent del que sóc jo!

CAPITOL XXIV

DE LA SEGONA VIRTUT QUE VAIG PROCURAR: LA POBRESA

357 Veient que Déu Nostre Senyor, sense cap mèrit meu, sinó únicament pel seu beneplàcit, em cridava perquè fes front al torrent de corrupció i m'escollia per a guarir de les seves dolences el cos mig mort i corromput de la societat, vaig pensar que m'havia de dedicar a estudiar i conèixer bé les malalties d'aquest cos social. En efecte, vaig fer-ho i vaig trobar que tot el que hi ha al món és amor a les riqueses, amor als honors i amor als plaers sensuals. Sempre el gènere humà ha tingut inclinació a aquesta triple concupiscència, però avui dia la set de béns materials està assecant el cor i les entranyes de les societats modernes.

358 Veig que ens trobem en un segle en què no solament s'adora el vedell d'or, com van fer-ho els hebreus, sinó que es dóna un culte tan extremat a l'or, que les virtuts més generoses han estat enderrocades dels seus sagrats pedestals. He vist que és aquesta una època en què l'egoisme ha fet oblidar els deures més sagrats que té l'home envers el proïsme i els germans, ja que tots som imatges de Déu, fills de Déu, redimits amb la sang de Jesucrist i destinats per al cel.

359 Vaig considerar que per fer front a aquest gegant formidable que els mundans anomenen omnipotent, havia de fer-li front amb la santa virtut de la pobresa, i tal com ho vaig comprendre, vaig posar-ho per obra. Res no tenia, res no volia i tot ho refusava. M'acontentava amb el vestit que portava i amb el menjar que em donaven. Ho portava tot en un farcellet. El meu equipatge consistia en un breviari de tot l'any, un vademècum en què portava els sermons, un parell de mitjons i una camisa per a canviar-me. Res més.

360 De diners no en portava mai, ni en volia. Un dia vaig tenir una alarma. Vaig ficar la mà a la butxaca de l'armilla i vaig pensar trobar-hi una moneda. Vaig espantar-me, la vaig treure, la vaig mirar i amb un gran consol vaig veure que no era cap moneda, sinó una medalla que m'havien donat molt de temps abans. Vaig tornar de mort a vida. Tan gran era l'horror que tenia al diner.

361 No tenia diners, però tampoc no en necessitava. No en necessitava per a cavalleria, diligència ni ferrocarril, perquè sempre anava a peu, tot i que havia de fer unes caminades molt llargues, com exposaré en un altre lloc. No en necessitava per a menjar, perquè en demanava d'almoïna onsevulla que arribés. Tampoc no en necessitava per al vestit, perquè Déu Nostre Senyor em conservava la roba i el calçat gairebé com als hebreus al desert. Coneixia clarament que era la voluntat de Déu que no tingués diner ni acceptés cap cosa, sinó el menjar necessari per a aquell moment, sense rebre mai cap provisió per portar d'una banda a l'altra.

362 Aquest despreniment vaig comprendre que causava a tothom una gran impressió, i per tant maldava per sostenir la posició presa. Per tal d'animar-m'hi, recordava la doctrina de Jesucrist, que meditava contínuament; més que més aquelles paraules que diuen: Benaürats els pobres que ho

són d'esperit, perquè és d'ells el regne del cel. -Si vols ésser perfecte, au vés, ven el que tens, dóna-ho als pobres i segueix-me. -Ningú no pot ser deixeble de Jesús sense que renunciï a totes les coses.

363 Em recordava sempre que Jesús s'havia fet pobre, que va voler néixer pobre, viure pobrament i morir en la més gran pobresa. També em recordava de Maria Santíssima, que sempre va voler ser pobre. I tenia present, encara, que els apòstols van deixar-ho tot per seguir Jesucrist. Alguns cops el Senyor em feia sentir els efectes de la pobresa, però era per poc temps. Aviat em consolava amb el que necessitava, i era tanta la joia que sentia amb la pobresa, que no gaudeixen tant els rics amb totes les riqueses com gaudia jo amb la meva estimadíssima pobresa.

364 He remarcat una cosa que no puc deixar de consignar aquí: quan un és pobre i ho vol ser i ho és de bon grat i no per força, llavors assaboreix la dolçor de la virtut de la pobresa i, endemés, Déu li remeia les necessitats d'una d'aquestes dues maneres: o movent el cor dels qui tenen béns perquè li donin el que li cal, o bé fent-lo viure sense menjar. Jo he experimentat totes dues formes.

365 Només citaré alguns casos que m'esdevingueren a mi mateix. Una vegada anava de Vic a Campdevàrol per donar exercicis espirituals a uns sacerdots que s'havien recollit amb el senyor canonge Soler en aquella parròquia. Era a final de juliol i feia molta calor. Jo tenia gana i set, i passant per davant de l'hostal de Sant Quirze de Besora, la mestressa de l'hostal em va cridar perquè mengés i begués. Jo vaig dir-li que no tenia ni un cèntim per a pagar el que gastés. Ella va contestar-me que mengés i begués tot el que necessités, que de molt bon grat m'ho donava; i jo vaig acceptar.

366 Una vegada anava d'Igualada a Barcelona, i a migdia passava davant de l'hostal de Molins de Rei, i un pobre va apiadar-se de mi, va fer-me entrar a l'hostal i va pagar per mi un plat de mongetes que li costaren quatre quartos. Amb això vaig menjar d'allò més bé i vaig arribar perfectament a Barcelona aquella mateixa tarda.

367 Un altre cop venia de fer missió al poble de Bagà, vaig passar per la Vedella, Muntanya de Santa Maria, Espinalbet, Pla d'en Llong, fins a Sant Llorenç dels Piteus, sense menjar res en tot el dia, caminant sempre per camins dels més escabrosos, passant rius i rieres força cabalosos. Travessar-ne els guals era el que, de veritat, se'm feia més sensible. Sí, ho sentia més que no pas que no tenir res per a menjar, encara que també en això el Senyor m'afavoria.

368. En una ocasió havia de passar el riu Besòs, que duia força aigua; ja m'anava a descalçar, quan se m'acostà un nen desconegut i va dir-me: Vostè no es descalci, que jo el passaré. -¿Tu em passaràs? Ets molt petit, ni tan sols em podràs aguantar a coll-i-be, encara menys passar-me a l'altra banda del riu. -Ja ho veurà, va contestar-me, com el passo. -En efecte, va passar-me perfectament sense mullar-me.

369 Una riera que hi ha a l'altra banda de Manresa, vaig trobar-la amb l'aigua tan crescuda que les passerres n'estaven totes cobertes, i per tal de no descalçar-me, em vaig resoldre a saltar per les passerres donant amb la planta un bon cop sobre la pedra de cada passera. Amb el cop que donava, l'aigua s'apartava, i així saltant d'una passera a l'altra, vaig travessar sense mullar-me.

370 Havia observat que la santa virtut de la pobresa no servia solament per a edificar la gent i

enderrocar l'ídol de l'or, sinó que també m'ajudava moltíssim per a créixer en humilitat i per avançar en la perfecció. A més de l'experiència m'ho corroborava aquesta comparança. Les virtuts són com les cordes d'una arpa o d'un instrument de corda: la pobresa és la corda curta i prima, que com més curta és fa el so més agut. Així, com més curtes són les conveniències de la vida, tan més amunt es troba el punt de perfecció on s'enlaira la persona. Així veiem que Jesucrist es mantingué quaranta dies amb les nits corresponents sense prendre ni un mos; i amb els apòstols menjava pa de d'ordi i encara de vegades els faltava. Tan curts anaven que els apòstols agafaven espigues i les fregaven entre les mans i amb aquells grans mataven la gana que els molestava, i com això va passar en dia de festa, van ser renyats pels fariseus.

371 A més d'això, aquesta manca de recursos abat l'orgull, desterra la supèrbia, obre pas a la santa humilitat, disposa el cor per a rebre noves gràcies i fa pujar d'una manera admirable a la perfecció, a la manera dels fluids, els quals com més lleugers i subtils són més s'enlairen, mentre que els crassos són més arrossegadissos. ¡Oh Salvador meu! ¡Feu, us ho suplico, que els vostres ministres coneguin el valor de la virtut de la pobresa, que l'estimin i la practiquin com Vós ens heu ensenyat amb obres i paraules! ¡Oh que en seríem tots de perfectes si tots ho practiquéssim bé! ¡Quin fruit tan gran faríem! ¡Quantes ànimes se salvarien! Quan al contrari, no practicant la pobresa, no se salva la gent i ells es condemnen, per la cobdícia, com Judes.

CAPITOL XXV

DE LA TERCERA VIRTUT: LA MANSUETUD

372 Vaig comprendre que la virtut que més necessita un missioner apostòlic, després de la humilitat i la pobresa, és la mansuetud. Per això Jesucrist deia als seus estimats deixebles: Apreneu de mi, que sóc mansuet i humil de cor, i així trobareu descans per a les vostres ànimes. La humilitat és com l'arrel de l'arbre i la mansuetud n'és el fruit. Amb la humilitat, diu Sant Bernat, es plau a Déu, i amb la mansuetud al proïsme. En el sermó que Jesucrist féu a la muntanya, digué: Benaurats els mansuets, perquè ells posseiran la terra. No solament la terra de promissió i la terra dels vius, que és el cel, sinó també els cors terrenals dels homes.

373 No hi ha virtut que tant els atregui com la mansuetud. Passa el mateix que en un estany de peixos, que, si els tires pa, tots vénen a la riba, se t'acosten als peus sense cap por; però si en comptes de pa els tires una pedra, tots fugen i s'amaguen. Així són els homes. Si se'ls tracta amb mansuetud, tots es presenten, tots vénen i assisteixen als sermons i al confessorari; però si se'ls tracta amb aspror, s'incomoden, no hi assisteixen i es queden allà murmurant del ministre del Senyor.

374 La mansuetud és un senyal de vocació al ministeri de missioner apostòlic. Quan Déu envià Moisès, li va concedir la gràcia i la virtut de la mansuetud. Jesucrist era la mateixa mansuetud i per aquesta virtut se l'anomena Anyell: serà tan mansuet, deien el profetes, que no acabarà de trencar la canya esquerdada, ni apagarà el ble que s'esllangueix; serà perseguit, calumniat, sadollat d'oprobis, i com si no tingués llengua, no dirà res. ¡Quina paciència! ¡Quina mansuetud! Sí, treballant, callant i morint en Creu, ens va redimir i va ensenyar-nos com ho hem de fer nosaltres per salvar les ànimes, que Ell mateix ens ha encomanat.

375 Els apòstols, adoctrinats pel Diví Mestre, tots tenien la virtut de la mansuetud, la practicaven i l'ensenyaven als altres, particularment als sacerdots. I així deia Sant Jaume: ¿Hi ha entre vosaltres algú tingut per savi i ben preparat per a instruir els altres? Que mostri pel seu bon capteniment el seu procedir i una saviesa plena de dolçor. Però si teniu un zel amarg i l'esperit de discòrdia en els vostres cors, no us en podeu gloriari ni aixecar mentides contra la veritat, que aquesta saviesa no és pas la que davalla de dalt, ans més aviat una saviesa terrenal, animal i diabòlica (Jm. c. 3).

376 Vaig quedar esfereït el primer cop que vaig llegir aquestes paraules del sant apòstol, en veure que la ciència sense dolçor, sense mansuetud, l'anomena diabòlica. ¡Jesús, diabòlica!... Sí, és diabòlica i em consta a més a més per l'experiència, que el zel amarg és arma de què se serveix el diable, i el sacerdot que treballa sense mansuetud serveix el diable i no Jesucrist. Si predica, fa fugir els oients, i si confessa, fa fugir els penitents, i si es confessen ho fan malament, perquè s'atordeixen i per por callen els pecats. He escoltat moltíssimes confessions generals de penitents que havien callat els pecats perquè els confessors els havien renyat asprament.

377 En certa ocasió feia el Mes de Maria. Concorria moltíssima gent als sermons i a confessar-se. A la mateixa capella on jo confessava, ho feia també un sacerdot molt savi i molt zelós. Havia estat missioner, però per l'edat i les xacres s'havia tornat tan irascible i tan geniüt, que només feia que renyar. I així els penitents quedaven tan tallats i confosos que es quedaven sense dir els pecats i, per tant, feien mala confessió. I en quedaven tan desconsolats, que per tranquilitzar-se venien a confessar-se amb mi.

378 Com que no poques vegades el mal geni i la ira o manca de mansuetud s'encobreix amb la màscara del zel, vaig estudiar en què consistien ambdues coses a fi de no equivocar-me en un punt de tanta transcendència. I he trobat que la funció del zel és d'avorrir, defugir, destorbar, detestar, rebutjar, combatre i abatre, si és possible, tot allò que és contrari a Déu, a la seva voluntat i glòria i a la santificació del seu sant nom, segons que deia David: Iniquitatem odio habui et abominatus sum; legem autem tuam dilexi (Sl 118).

379 He observat que el zel veritable ens fa ardentment zelosos de la puresa de les ànimes, que són esposes de Jesucrist, segons que diu l'Apòstol als de Corint: Sóc un amant gelós de vosaltres i gelós en nom de Déu, car us tinc esposats amb aquest únic espòs que és Crist, per tal de presentar-vos-hi com una verge pura i casta.

Per cert que Eliezer s'hauria encès de gelosia si hagués vist la casta i bonica Rebeca, que portava per a esposa del fill del seu Senyor, en algun perill de ser violada, i no hi ha dubte que hauria pogut dir a la santa donzella: Sóc el vostre zelador per la gelosia que tinc pel meu Senyor; perquè us he esposat amb un home per presentar-vos com a verge casta que sou al fill del meu amo Abraham. Amb aquesta comparació s'entendrà més bé el zel de l'Apòstol i dels homes apostòlics.

Deia ell mateix en una altra carta: Jo moro cada dia per la vostra glòria. ¿Qui està malalt que jo també no ho estigui? ¿Qui està escandalitzat sense que jo no m'abrusi?

380 Els Sants Pares, per dilucidar millor aquesta matèria, se serveixen de la comparança de la lloca i diuen: ¡Mireu quin amor, quina cura i quina gelosia té una lloca pels seus pollets! La gallina és un animal poruc, covard, espantadís mentre no cria; però quan és lloca, té un cor de lleó, sempre duu el cap aixecat, els ulls atents, mirant a tot arreu per petita que sigui l'aparença de perill que es presenti per als seus pollets. No se li posa al davant cap enemic que no l'escometi per defensar-los

i viu en una tensió tan contínua que la fa cloquejar sense parar. I és tan gran la força de l'amor que té als seus fills que va sempre malalta i esblaimada. ¡Oh quina lliçó tan interessant de zel em doneu, Senyor, per mitjà de la gallina!

381 He comprès que el zel és una ardència i vehemència d'amor que necessita de ser sàviament governada. Altrament violaria els termes de la modèstia i discreció, no perquè l'amor diví, per vehement que sigui pugui ser excessiu en ell mateix, ni en els moviments o inclinacions que dóna als esperits, sinó perquè l'enteniment no escull els mitjans més adequats o els ordena malament, prenent camins molt aspres i violents i somoguda la còlera, no podent-se contenir dins els límits de la raó, impel·leix el cor vers algun desordre, de manera que el zel en aquest cas passa a l'acció de forma indiscreta i desarreglada, i això esdevé dolent i reprehensible.

382 Quan David envià Joab amb el seu exèrcit contra Absaló, el seu fill deslleial i rebel, va encarregar-li que no el toqués; però Joab, posat a la batalla, com una fúria pel desig de la victòria, va matar amb la seva pròpia mà el pobre Absaló. Déu mana al missioner que faci guerra als vicis, culpes i pecats; però li encarrega amb el més gran encariment que li perdoni el pecador, que li presenti viu aquest fill rebel per tal que es converteixi, visqui en gràcia i aconsegueixi la glòria eterna.

383 ¡Oh Déu meu!, doneu-me un zel discret, prudent, perquè obri en totes les coses fortiter et suaviter, amb fortalesa, però alhora suaument, amb mansuetud i de bon aire. Espero captènim-me en tot amb una santa prudència, i per això reordaré que la prudència és una virtut que neix en l'home amb la raó natural, la instrucció la conrea, l'edat l'enforteix, el tracte i comunicació amb els savis la clarifiquen i es consuma amb l'experiència dels esdeveniments.

CAPITOL XXVI

LA QUARTA VIRTUT: LA MODESTIA

384 El missioner, em deia jo, és l'espectacle de Déu, dels àngels i dels homes, i per aquesta raó ha de ser molt circumspecte i primmirat en totes les seves paraules, obres i maneres. Així que vaig resoldre de parlar molt poc, tant a casa com a fora, i pesar bé les paraules que deia, perquè de vegades tot s'ho prenen en un sentit diferent del que li dones.

385 Em vaig proposar de no fer moviments o gestos amb les mans quan parlés, cosa que en alguns indrets en diuen manotejar i ho ridiculitzen. Així vaig proposar-me que, quan hagués d'enraonar ho faria poc, breument i d'una manera calmada i greu, sense entretenir-me tocant-me la cara, barba, cap i molt menys el nas, ni fent gestos amb la boca, ni dient coses de burla o de menyspreu, ni ridiculitzant ningú, ja que vaig comprendre que en aquestes coses perd molta autoritat el missioner que per lleugeresa i poca mortificació i encara menys modèstia incorre en grolleries semblants que palesen poca virtut i manifesten la poca o nul·la educació.

386 També vaig comprendre que el missioner havia de tenir pau amb tothom, com diu l'apòstol Sant Pau. Així que no vaig renyir mai amb ningú, mirava de ser benigne amb tothom, de no ser joguínos amb ningú, no m'agradava de dir plagasitats, ni escarnir; ni m'agradava de riure, bé que sempre manifestava alegria, dolçor i benignitat, car recordava que mai no veieren Jesús rient i sí plorant algunes vegades. I també recordava aquelles paraules: Stultus in risu exaltat vocem suam;

vir autem sapiens vix tacite ridebit.

387 La modèstia, com és sabut, és aquella virtut que ens ensenya a fer totes les coses de la bona manera. Com que precisament les hem de fer totes tal com les féu Jesucrist, em preguntava doncs en cada cosa, i encara m'ho pregunto, com feia això mateix Jesucrist, amb quina cura, amb quina puresa i rectitud d'intenció. ¡Com predicava! ¿com conversava! ¡Com menjava! ¡Com descansava! ¡Com tractava amb tota mena de persones! ¡Com pregava! I així en tota cosa, de manera que amb l'ajut del Senyor em proposava d'imitar Jesucrist en tot, a fi de poder dir, si no de paraula, d'obra, com l'Apòstol: Imiteu-me a mi, així com jo imito el Crist.

388 Vaig comprendre, Déu meu, com és d'important per fer fruit que el missioner sigui del tot, no solament irrepreensible, sinó ben clarament virtuós, ja que la gent fa més cas d'allò que veu en el missioner que no pas del que li sent dir. Per això es diu de Jesús, model de missioners: Coepit facere et docere, primer fer, després ensenyar.

389 ¡Vós coneixeu, Déu meu, a desgrat dels meus propòsits i resolucions, les vegades que hauré faltat contra la santa virtut de la modèstia! ¡Vós sabreu si alguns s'hauran escandalitzat per la inobservança d'aquesta virtut!

Perdoneu-me, Déu meu. Jo us dono paraula que, posant per obra les paraules de l'Apòstol, procuraré que la meva modèstia sigui notòria a tothom; i la meva modèstia serà la de Jesucrist, a què tant ens exhorta el mateix Apòstol. Us dono paraula, Jesús meu, que imitaré també l'humil Sant Francesc d'Assís, que predicava amb la modèstia. Ell convertia amb el bon exemple convertia la gent. ¡Oh Jesús del meu cor, jo us estimo i voldria atreure tothom cap al vostre amor santíssim!

CAPITOL XXVII

LA CINQUENA VIRTUT: LA MORTIFICACIÓ

390 Vaig comprendre que no podia ser modest sense la virtut de la mortificació, i així vaig procurar amb tota l'ànima d'adquirir-la, ajudat de la gràcia de Déu, al preu que costés.

391 Així, en primer lloc, vaig procurar de privar-me de tot gust per donar-lo a Déu. Sense saber com, vaig sentir-me com obligat a complir allò que només era un propòsit. Se'm posaven davant l'enteniment les dues porcions: la que mira el meu gust i la que mira Déu. Com que l'enteniment veia aquesta incompreensible desigualtat, bé que fos en cosa petita, m'obligava a seguir allò que comprenia que era del grat de Déu, i jo m'abstenia de molt bon cor d'aquell gust per donar gust a Déu. I això em succeeix i em passa encara ara en totes les coses, en el menjar, beguda, descans, en el parlar, mirar, sentir, anar en algun lloc, etcètera.

392 Per a la pràctica de la mortificació m'ha servit molt la gràcia de Déu, la necessitat que he comprès que en tenia per fer fruit i per tenir una oració com cal.

393 M'hi han animat moltíssim els exemples de Jesús i de Maria i dels Sants, les vides dels quals he estudiat amb gran detenció sobre aquest aspecte particular, d'on he tret apunts per al meu captament personal. N'he tret de Sant Bernat, de Sant Pere D'Alcàntara. De Sant Felip Neri he llegit que després d'haver confessat durant trenta anys una senyora cèlebre a Roma per la seva rara

bellesa, encara no la coneixia de vista.

394 Jo puc assegurar encara avui que les moltes dones que es confessen amb mi més les conec per la veu que no pas per la fesomia, perquè mai no miro la cara de cap dona: m'enrojolo i m'avergonyeixo. No és pas que em causin temptacions. No n'experimento, gràcies a Déu. És un cert rubor que jo mateix no em sé explicar. D'aquí ve que tot naturalment i gairebé sense saber com, observo l'ensenyament tan repetit pels Sants Pares: Sermo rigidus et brevis cum muliere est habendus et oculos humi dejectos habe, ja que no sé sostenir una conversa amb una dona per bona que sigui. Amb poques i greus paraules li dic el que convé i l'acomiedo a l'instant sense mirar si és pobra, ni rica, ni bonica, ni lletja.

395 Quan missionava per Catalunya m'hostatjava a les rectories, i a la rectoria m'estava durant la missió, i no recordo haver mirat mai la cara de cap majordona, minyona o parenta del capellà. Així passava que alguna vegada em trobava després d'algun temps a Vic o en alguna altra població, i alguna em deia: Mossèn Claret ¿que no em coneix? Jo sóc la minyona o la majordona de la rectoria on vostè va estar-se tants dies fent la missió. Però jo no la coneixia, no la mirava, i amb els ulls fixos a terra li preguntava: I el senyor rector ¿està bo?

396 I el que és més -cosa que no crec possible sense una gràcia espeicalíssima...- però de fet fou així. Durant el temps que vaig romandre a l'illa de Cuba, que van ser sis anys i dos mesos, vaig confirmar més de tres-centes mil persones, més dones que no pas homes i més joves que no pas velles. Si em demanessin quin aspecte o fesomia tenen les dones d'aquesta illa, diria que no ho sé, tot i haver-ne confirmades tantes, car per veure on tenien el front mirava rapidíssimament, després tancava els ulls i amb els ulls clucs les confirmava.

397 A més d'aquest rubor natural que experimento en presència de les dones, que m'impedeix de mirar-les, hi ha una altra raó, i és el desig que tinc de fer fruit en les ànimes. Recordo haver llegit, fa anys, que un predicador molt famós va anar a predicar i va fer molt de fruit en aquella població. Després deia la gent: ¡Oh quin sant!, i un home dolent va contestar: Podrà ser sant, però jo el que diré és que bé li agraden les dones, que prou se les mirava. N'hi hagué prou d'aquesta expressió per a neutralitzar tot el bon prestigi que aquell bon predicador s'havia guanyat en aquella població i esvair tot el fruit que hi havia produït la seva predicació.

398 Igualment he observat que es forma un concepte molt dolent d'un sacerdot que no tingui la vista mortificada. De Jesucrist he llegit que sempre portava la vista molt mortificada i modesta, i que les vegades que la va aixecar van notar-ho com a cosa extraordinària els evangelistes.

399 Quant a l'oïda, la procurava mortificar sempre, i així no m'agradava de sentir converses supèrflues, paraules ocioses. Les converses contra la caritat no les podia sofrir ni tolerar; me n'anava o trencava de conversa o feia mala cara. Tampoc no m'agradava de sentir converses de menjars, begudes, de riqueses, ni de coses del món, ni tampoc de notícies polítiques, i per això no m'agradava de llegir periòdics i deia que preferia llegir un capítol de la Santa Bíblia, on sé que lleigeixo la veritat, i que als periòdics, generalment, hi ha moltes mentides i coses supèrflues.

400 Quant a la parla, també procurava mortificar-la contínuament. I així d'allò que he dit que no m'agradava de sentir, tampoc no em feia gràcia de parlar-ne. Tenia propòsit de no parlar mai després de la conferència o sermó d'allò de què havia tractat, ja que així com a mi em desplaïa que

els altres parlessin d'allò de què havien predicat, vaig pensar que també desagradaria als altres que jo en parlés. Així que havia pres la resolució de no parlar-ne mai, fer-ho tan bé com pogués i encomanar-ho a Déu. Si algú m'avisava de quelcom, ho prenia amb molt d'agraïment, sense excusar-me i sense donar-ne la raó, sinó esmenant-me'n en la mesura que podia.

401 Havia observat que alguns fan com les gallines que després d'haver post l'ou escataïnen i els prenen l'ou. Així he remarcat que succeeix a alguns sacerdots poc assenyats, els quals després d'haver fet alguna obra bona, d'haver oït confessions, d'haver fet conferències i sermons, van a la recerca i a la caça de mosques de vanitat i parlen amb satisfacció del que han dit i de com ho han dit. Així com a mi em desagradava de sentir-los-en parlar, penso que també desplaürà als altres si parlo jo de les mateixes coses. I així havia fet propòsit de no parlar-ne mai.

402 El que em repugnava d'allò més era que parlessin de coses sentides en confessió, fos pel perill de faltar al sigil sacramental, fos també pel mal efecte que causava a l'altra gent de sentir parlar d'aquestes coses. Així tenia fet propòsit de no parlar mai de coses de confessió ni de persones que es confessaven, de si fa poc o molt de temps que no s'havien confessat, de si fan o no fan confessió general; en una paraula, em repugnava de sentir que els sacerdots parlessin de les persones que es confessaven, del que es confessaven i del temps que portaven sense confessar. I ni per consultar-me no podia sofrir que algú em digués: Em trobo en aquest cas, ¿què faré? Els deia que sempre proposessin el cas en tercera persona, v. gr.: suposem que un confessor es trobés en un cas de tal i tal naturalesa: ¿quina resolució caldria prendre?

403 Una de les coses en què el Senyor em féu entendre que convenia que es mortifiqués el missioner, era en el menjar i el beure. Els italians diuen: Als sants que mengen no se'ls dóna crèdit. La gent creu que els missioners són homes més celestials que no pas terrenals; que, si més no, som com les imatges dels sants, que no tenen necessitat de menjar ni de beure. En això Déu nostre Senyor m'havia fet una gràcia molt especial, la de passar sense menjar o menjant molt poquet.

404 Tres eren les raons que tenia per a no menjar. La primera era perquè no podia, no tenia gana, sobretot quan havia de predicar molt o tenia molta gent per confessar. Altres vegades ja tenia una mica de gana, però tampoc no menjava, particularment quan anava de viatge, i llavors m'abstenia de menjar per no ser carregós. I finalment m'abstenia de menjar per edificar, perquè veia que tothom m'observava. Així que era molt poc, poquíssim allò que menjava, això que de vegades tenia fam.

405 Quan prenia allò que em presentaven, n'agafava poc i triava el que era de poca qualitat. Si arribava a una rectoria en hora intempestiva, deia que no em fessin altra cosa que unes sopetes i un ou i res més; perquè de carn no en prenia mai, ni tampoc ara no en prenc mai, tot i que m'agrada, però entenc que és molt edificant aquesta abstinència. Dic el mateix del vi. Sí, m'agrada el vi, però fa anys que no en bec, només les ablucions de la missa. Cal dir el mateix de l'aiguardent i licors, que no en bec mai, i això que m'agrada, ja que n'havia begut en d'altres temps. Aquesta abstinència de menjar i beguda he conegut que és molt edificant, i avui dia necessària, per tal de fer front als excessos que per desgràcia es fan a taula.

406 Trobant-me a Segòvia l'any 1859, el dia 4 de setembre, a un quart i deu de cinc de la matinada, mentre feia la meditació, va dir-me Jesucrist: La mortificació en el menjar i beure has d'ensenyar als missioners, Antoni. I la Verge Santíssima, al cap de pocs minuts, va dir-me: Així faràs fruit,

Antoni.

407 Aquells dies vaig fer a Segòvia una missió al Clergat, a les monges i al poble a la Catedral, i un dia, trobant-nos tots a taula, es va dir que el senyor bisbe anterior, que era molt zelós, havia exhortat alguns sacerdots a sortir a missió, i en efecte, hi van sortir. Després d'haver caminat un bon tros, van tenir gana i set, i com que portaven menjar i beguda, van aturar-se a berenar. Mentre berenaven, arribà la comissió i la gent del poble on anaven, per tal de rebre'ls, i el fet de trobar-los menjant va desprestigiar-los tant, que amb això n'hi hagué prou perquè no fessin cap fruit. Així m'ho van contar, ni sé per què van explicar-ho; però per a mi fou com una confirmació d'allò que m'havien dit Jesús i Maria.

408 He comprès que això és edificant en un Missioner, i encara avui em serveix. A Palau hi sovintegen molt els convits, i abans encara n'hi havia molt més. Jo hi sóc sempre un dels convidats. Si puc, me n'excuso, i si no puc fer-ho hi assisteixo, però és el dia que menjo més poc. Només acostumo de menjar una cullereta de sopa, i finalment una petita fruita i res més; de vi tampoc no en bec, només aigua. Per descomptat que tothom em mira, i tothom en queda summament edificat.

409 Abans de trobar-me a Madrid, segons que tinc entès, s'hi cometien alguns desordres, i de veritat que n'hi havia motiu, en veure tants plats i tan suculents, i tots d'aliments exquisits, tants de vins i tan generosos: totes aquestes coses eren al·licients per a excedir-se. Però d'ençà que hi haig d'assistir no he remarcat ni la més petita destemprança; al contrari, em sembla que s'abstenen de prendre el que necessiten en veure que jo no en prenc. Moltes vegades, a taula mateix, els del meu costat em parlen de coses espirituals i em pregunten en quin temple confesso per a venir a confessar-se.

410 Per tal d'edificar més i més, m'he abstingut sempre de fumar i d'ensumar rapè, i mai no he dit ni he insinuat que tal cosa m'agradaria més que tal altra. Això ja em ve de lluny. Ja el Senyor m'havia previngut amb aquesta benedicció celestial, de manera que la meva mare benamada (I.P.R.) es va morir sense saber allò que més m'agradava. Com que m'estimava tant, per tal de complaure'm m'havia preguntat alguna vegada si m'agradaria això o allò, i jo li contestava que allò que ella disposava i em donava era el que a mi m'agradava. I ella em contestava: Ja ho sé, però sempre hi ha unes coses que agraden més que no altres. I jo li responia que allò que ella em donava era el que a mi m'agradava més. A mi, naturalment, m'agraden unes coses més que no pas altres, com tothom; però era tan gran el gust espiritual que sentia a fer la voluntat d'altri, que sobrepujava el gust físic particular, i així no faltava contra la veritat en allò que deia.

411 A més de la mortificació de la vista, oïda, llengua, gust i olfacte, procurava de fer alguns actes de mortificació, v. gr., els dilluns, dimecres i divendres prendre una deixuplina, i els dimarts, dijous i dissabtes posar-me el cilici; i si no disposava d'ocasió per a la deixuplina, feia una altra cosa equivalent, v. gr. resava amb els braços en creu o amb els dits sota els genolls.

412 Jo sé prou bé que els mundans o els qui no tenen l'esperit de Jesucrist menystenen i fins i tot blasmen aquestes mortificacions; però jo recordo la doctrina que estableix Sant Joan de la Creu, el qual diu: Si algú afirma que es pot ser perfecte sense practicar la mortificació externa, no us el cregueu, i encara que fes per això miracles en confirmació del que diu, penseu que són il·lusions.

413 Jo veig que Sant Pau es mortifica i diu públicament: Castigo corpus meum et in servitutum

redigo, ne forte cum aliis praedicaverim ipse reprobus efficiar. I tots els sants que hi ha hagut fins ara tots ho han fet així. I el V. Rodríguez diu que la Verge Santíssima digué a Santa Isabel d'Hongria que cap gràcia espiritual no ve a l'ànima, regularment parlant, sinó per mitjà de l'oració i de les afliccions del cos. Hi ha un principi que diu: Da mihi sanguinem et dabo tibi spiritum. ¡Ai d'aquells qui són enemics dels assots i de la Creu de Crist!

CAPITOL XXVIII

CONTINUACIO DE LA VIRTUT DE LA MORTIFICACIO

414 Vaig comprendre que en un sol acte de mortificació es poden exercitar moltes virtuts segons les diferents finalitats que cadascú es proposi en cada acte; v. gr.:

1. El qui mortifica el seu cos amb la finalitat de refrenar la concupiscència, fa un acte de la virtut de la temprança.
2. Si ho fa amb la finalitat d'ordenar bé la vida, serà un acte de la virtut de la prudència.
3. Si ho fa amb la finalitat de satisfer per les faltes de la vida passada, serà un acte de justícia.
4. Si ho fa per vèncer les dificultats de la vida espiritual, serà un acte de fortalesa.
5. Si ho fa amb la finalitat d'oferir un sacrifici a Déu, privant-se d'allò que li agrada i practicant el que l'amarga i repugna, serà un acte de la virtut de la religió.

415 6. Si ho fa amb la finalitat de rebre una llum més gran per a conèixer els atributs divins, serà un acte de fe.

7. Si ho fa amb la finalitat d'assegurar més la seva salvació, serà un acte d'esperança.
8. Si ho fa amb la finalitat d'ajudar a la conversió dels pecadors, en sufragi de les ànimes del purgatori, serà un acte de caritat envers el proïsme.
9. Si ho fa amb la finalitat de tenir més per socórrer el pobres, serà un acte de la virtut de la misericòrdia.
10. Si ho fa amb la finalitat d'agradar més i més a Déu, serà un acte d'amor a Déu.

En cada acte de mortificació podré exercitar aquestes deu virtuts, segons els fins que em proposi.

416 La virtut té tant més de mèrit, brilla tant més, encisa i embadaleix tant més, com més acompanyada va de major sacrifici.

417 L'home vil, feble, mesquí i covard, mai no fa cap sacrifici, ni és capaç de fer-lo, perquè no resisteix a cap caprici o cobejança de la concupiscència. Tot allò que li demana la concupiscència, si té a l'abast de concedir-ho o negar-ho, res no nega a la seva passió, perquè és un covard i vil, i es deixa vèncer i es rendeix. Així com quan dos es barallen, el valent venç el covard, és igual amb el vici i el viciós, aquest queda vençut i empresonat pel mateix vici. Per això la continència i la castedat són tan lloades, perquè l'home s'absté dels plaers i delits que li ofereix la naturalesa o la passió.

418 D'aquí ve que el mèrit serà més gran com més ho sigui el plaer de què l'home s'abstingui. Item segons sigui de gran la repugnància que haurà de vèncer. Item segons sigui de gran la intensitat i l'extensió del dolor que haurà de tolerar. Item segons els respectes humans que haurà de vèncer. Item segons siguin de grans els sacrificis que li caldrà fer. Fent-ho i sofrint-ho tot per

amor a la virtut i per la major glòria de Déu.

419 Jo vaig proposar-me en l'exterior la modèstia i el recolliment; en l'interior, la contínua i ardent ocupació en Déu; en els treballs la paciència, el silenci i sofriment. A més d'això, el compliment exacte de la llei de Déu i de l'Església, les obligacions del meu estat com ho mana Déu; fer bé a tothom, defugir els pecats, faltes i imperfeccions i practicar les virtuts.

420 En tots els esdeveniments desagradables, dolorosos i humiliants, sempre penso que vénen així ordenats per Déu per a major bé meu i així procuro, tan bon punt me n'adono, de dirigir-me a Déu en silenci i amb resignació a la seva santíssima voluntat, perquè recordo que el Senyor ha dit que ni un cabell del cap no caurà sense el voler del Pare celestial, que tant m'estima.

421 Jo entenc que tres-cents anys de fidels serveis a Déu es paguen i sobradament, amb una hora que em permeti de penes; tan gran és el seu valor. ¡Oh Jesús meu i Mestre meu! L'atribolat, perseguit i desemparat d'amics, el crucificat de treballs exteriors i de creus interiors i desemparat de consols espirituals, que calla, sofreix i persevera amb amor, aquest és el vostre estimat i el qui us agrada i el qui més valoreu.

422 Així que m'he proposat de no sincerar-me mai per mai, ni excusar-me, ni defensar-me, quan em blasmin, calumniïn i persegueixin, perquè hi perdria davant Déu i els homes. Sí, aquests es valdrien de les veritats i raons que jo al·legués com armes contra meu.

423 Crec que tot ve de Déu, i crec que Déu vol de mi aquest obsequi, que sofreixi amb paciència pel seu amor les penes del cos, de l'ànima i de l'honor. Crec que en això faré el que és de major glòria de Déu, és a dir que calli i sofreixi com Jesús, que va morir a la creu desemparat de tot.

424 Fer i patir són les grans proves de l'amor.

425 Déu s'ha fet home. Però, ¿quin home? ¿Com neix? ¿Com viu? ¿Com mor! Ego sum vermis, et non homo, et abjectio plebis. Jesús és Déu i home, però la divinitat no ajuda la humanitat en les seves penes i dolors, com l'ànima del just, que és al cel, no ajuda el cos que es podreix a la terra.

426 Els màrtirs, Déu els ajudava d'una manera molt particular, però aquest mateix Déu ha abandonat en els seus patiments i penes Jesús, l'home de dolors. El cos de Jesús era més delicat que no pas el nostre i per tant més susceptible dels dolors i de les penes. Ara bé, ¿qui és capaç de formar-se una idea del que Jesús va patir? Ho tingué present tota la seva vida. ¡Quant no hauria de sofrir pel nostre amor! ¡Oh quina pena tan prolongada, tan intensa i extensa!

427 ¡Oh Jesús de la meva vida! Conec, sé i em consta que les penes, dolors i treballs són la divisa de l'apostolat. Amb la vostra gràcia els abraço, me'ls vesteixo i dic que, mitjançant el vostre ajut, Senyor i Pare meu, estic prompte a beure aquest calze de penes interiors i estic resolt a rebre aquest baptisme de penes exteriors, i dic: lluny de mi de gloriar-me en res més que en la Creu, on Vós esteu clavat per mi i jo també vull estar-ho per Vós. Així sigui.

CAPITOL XXIX

DE LES VIRTUTS DE JESUS QUE VAIG PROPOSAR-ME D'IMITAR

428 1. Humilitat, obediència, mansuetud i caritat; aquestes virtuts brillen singularment en la Creu i en el Santíssim Sagrament de l'Altar. ¡Oh Jesús meu, feu que us imiti!

429 2. Vestit.-Una sarja durant tota la vida, que li va fer la seva mare, i un mantell o capa, i encara li ho van prendre i va morir nu, descalç i sense capell ni casquet.

430 3. Menjar.-Pa i aigua durant els trenta anys de la seva vida oculta.

Al desert, al final dels quaranta dies de dejuni rigorós, els àngels li portaren pa i aigua com a Elies. Els altres anys de la seva vida pública menjava el que li donaven i s'hi conformava. El menjar que prenia amb els apòstols era pa d'ordi i peix rostit, i encara d'això no en tenien sempre; ja que havien d'agafar espigues per matar la fam, i fins i tot d'això foren criticats.

A la creu diu que té set i no li donen altra beguda que fel i vinagre per a més turment.

431 4. Casa, no en té. Les aus tenen nius; les guineus lludrigueres, i Jesús no té ni una pedra on reclinar el cap. Per a néixer, un pessebre; per a morir una creu, i per a viure escull de ser exiliat a Egipte; resideix a Natzaret i a qualsevol lloc.

432 5. Viatges sempre a peu.-Només un moment munta un ase, per entrar a Jerusalem i acomplir les profecies.

433 6. Diners, no en tenia.-Per pagar el tribut fa un prodigi traient de la boca del peix el que era necessari. Si la gent pietosa dóna algunes almoines, no les guarda pas ell, sinó Judes, l'únic dolent que hi havia al grup apostòlic.

434 7. De dia predicava i guaria malalts, i de nit pregava. Et erat pernoctans in oratione Dei.

435. 8. Jesús era amic dels nens, dels pobres, dels malalts i dels pecadors.

436 9. No cercava la seva pròpia glòria, sinó la del seu Pare celestial. Tot ho feia per complir la voluntat del seu Pare i per la salvació de les ànimes, que són les seves estimades ovelles, per les quals, com a bon Pastor, va donar la vida.

437 ¡Oh Jesús meu! Doneu-me la vostra santíssima gràcia per tal que us imiti fidelment en la pràctica de totes les virtuts. Vós sabeu prou bé que amb Vós tot ho puc, i sense Vós absolutament res.

CAPITOL XXX

DE LA VIRTUT DE L'AMOR A DÉU I AL PROISME

438 La virtut més necessària és l'amor. Sí, ho dic, i ho diré mil vegades: la virtut que més necessita un missioner apostòlic és l'amor. Ha d'estimar Déu, Jesucrist, Maria Santíssima i el proïsme. Si no té pas aquest amor, totes les seves belles qualitats seran inútils; però si té un gran amor amb les qualitats naturals ho té tot.

439 L'amor fa en el qui predica la paraula divina com el foc dins el fusell. Si un home tirés una

bala amb els dits, poc esvoranc faria; però si aquesta mateixa bala la tira empesa pel foc de la pólvora, mata. És així la paraula divina. Si es diu amb les forces naturals, ben poca cosa fa, però si és dita per un sacerdot ple de foc de caritat, d'amor de Déu i del proïsme, ferirà vicis, matarà pecats, convertirà els pecadors, obrarà prodigis. Això ho veiem en Sant Pere, que surt del Cenacle inflammat pel foc de l'amor, que havia rebut de l'Esperit Sant, i el resultat va ser que en dos sermons converteix vuit mil persones, tres en el primer i cinc en el segon.

440 El mateix Esperit Sant, apareixent-se en figura de llengües de foc sobre els apòstols el dia de la Pentecosta, ens dóna a conèixer ben clarament aquesta veritat: que el missioner apostòlic ha de tenir el cor i la llengua de foc de caritat. El venerable Avila fou preguntat un dia per un jove sacerdot sobre què li calia fer per a sortir bon predicador, i va contestar-li molt oportunament: estimar molt. I l'experiència ensenya i la història eclesiàstica refereix que els millors predicadors han estat sempre els més fervorosos amants.

441 De veritat que el foc de la caritat en un ministre del Senyor fa com el foc material en la locomotora del ferrocarril i la màquina en un vaixell de vapor, que tot ho arrossega amb la més gran facilitat. ¿De què serviria tota aquella baluerna si no hi hagués foc ni vapor? No serviria de res. ¿De què servirà a un sacerdot que ha fet tota la seva carrera el fet d'estar graduat en sagrada Teologia i en ambdós Drets, si no té el foc de la caritat? De res. No serviria per als altres perquè seria un aparell del ferrocarril sense foc; potser en comptes de servei, com caldria, faria nosa. Ni tampoc serveix per a ell: com diu Sant Pau, encara que jo parlés totes les llengües i el mateix llenguatge dels àngels, si no tingués caritat, vinc a ser com un metall que sona o una campana que repica.

442 Convencidíssim, doncs, de la utilitat i de la necessitat de l'amor per a ser un bon missioner, vaig mirar de cercar aquest tresor amagat, encara que calgués vendre-ho tot per a apropiarme'l. Vaig pensar amb quins mitjans l'adquiriria i vaig trobar que s'assoleix per aquests mitjans: 1. Guardant bé els manaments de la llei de Déu. 2. Practicant els consells evangèlics. 3. Corresponent amb fidelitat a les inspiracions interiors. 4. Fent bé la meditació.

443 5. Demanant-lo i suplicant-lo contínuament i incessantment i sense defallir ni cansar-se mai de demanar, per més que es trigui a obtenir. Preguar Jesús i Maria Santíssima i sobretot el nostre Pare celestial pels mèrits de Jesús i de Maria Santíssima, i estar seguríssim que aquell bon Pare donarà l'Esperit diví a qui l'hi demana.

444 6. El sisè mitjà és tenir fam i set d'aquest amor, i així com el qui té fam i set corporal sempre pensa com es podrà sadollar i pidola a tothom que sap que pot satisfer-lo, així determino de fer-ho amb sospirs i desigs encesos, em dirigeixo al Senyor i li dic amb tot el meu cor: ¡Oh Senyor meu, Vós sou el meu amor! ¡Vós sou la meva honra, la meva esperança, el meu refugi! ¡Vós sou la meva vida, la meva glòria, el meu fi! ¡Oh amor meu! ¡Oh benaurança meva! ¡Oh conservador meu! Oh joia meva! ¡Oh reformador meu! ¡Oh Mestre meu! ¡Oh Pare meu! ¡Oh amor meu!

445 No cerco, Senyor, ni vull saber altra cosa que la vostra santíssima voluntat per a complir-la, i complir-la, Senyor, amb tota perfecció. I no vull res més que Vós, i en Vós i únicament per Vós i per a Vós les altres coses. Vós sou suficientíssim per a mi. Vós sou el meu Pare, el meu amic, el meu germà, el meu espòs, el meu tot. Jo us estimo, Pare meu, fortalesa meva, refugi meu i consol meu. Feu, Pare meu, que us estimi com Vós m'estimeu, i com voleu que jo us estimi. ¡Oh Pare

meu! Prou conec que no us estimo tant com dec estimar-vos, peròestic ben segur que vindrà dia que jo us estimaré com desitjo d'estimar-vos, perquè Vós em concedireu aquest amor que us demano per Jesús i per Maria.

446 ¡Oh Jesús meu!, us demano una cosa que jo sé que em voleu concedir. Sí, Jesús meu, us demano amor, grans flamarades d'aquest foc que Vós heu baixat del cel a la terra. Vine, foc diví. Vine, foc sagrat; que m'encengui, que m'abrusi, que em fongui i em fongui en el motlle de la voluntat de Déu!

447 ¡Oh Mare meva Maria! ¡Mare de l'amor diví, no puc demanar res que sigui més del vostre grat ni que us sigui més fàcil d'atorgar que l'amor diví, concediu-me'l, Mare meva! ¡Mare meva, amor! ¡Mare meva, tinc fam i set d'amor, socorreu-me, sadolleu-me! ¡Oh Cor de Maria, fornai instrument de l'amor, encén-me en l'amor de Déu i del proïsme!

448 ¡Oh proïsme meu!, jo t'amo, jo t'estimo per mil raons. T'estimo perquè Déu vol que t'estimi. T'estimo perquè Déu m'ho mana. T'estimo perquè Déu t'estima. T'estimo perquè ets creat per Déu a imatge seva i per al cel. T'estimo perquè ets redimit per la sang de Jesucrist. T'estimo per tant com Jesucrist ha fet i sofert per tu; i en prova de l'amor que et tinc, faré i sofriré per tu totes les penes i treballs, fins a la mort si cal. T'estimo perquè ets estimat de Maria Santíssima, la meva estimadíssima Mare. T'estimo perquè ets estimat dels àngels i sants del cel. T'estimo, i per amor et deslliuraré dels pecats i de les penes de l'infern. T'estimo i per amor t'instruiré i t'ensenyaré els mals de què t'has d'apartar, i les virtuts que has de practicar, i t'acompanyaré pels camins de les obres bones i del cel.

449 Aquí sento una veu que diu: "L'home necessita algú que li faci conèixer quin és el seu ésser, que l'instrueixi sobre els seus deures, l'encamini cap a la virtut, li renovi el cor, el restableixi en la seva dignitat i de certa manera en els seus drets, "i tot es fa per mitjà de la paraula". La paraula ha estat, és i serà sempre la reina del món".

450 La paraula divina tragué del no-res totes les coses. La paraula divina de Jesucrist restaurà totes les coses. Jesucrist digué als apòstols: Euntes in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae. Sant Pau va dir al seu deixeble Timoteu: Praedica Verbum. La societat no depereix per altra cosa que per haver retirat a l'Església la seva paraula, que és paraula de vida, paraula de Déu. Les societats es troben defallides i famolenques des que no reben el pa quotidià de la paraula de Déu. Tot propòsit de salvació serà estèril si no es restaura en tota la seva plenitud la gran paraula catòlica.

451 El dret de parlar i d'ensenyar a la gent, que l'Església rebé del mateix Déu en les persones dels apòstols, ha estat usurpat per una turba de periodistes obscurs i de xerraires ignorantíssims.

452 El ministeri de la paraula, que és alhora el més august i el més invencible de tots, tant que per ell fou conquerida la terra, ha vingut a convertir-se, a tot arreu, de ministeri de salvació en ministeri abominable de ruïna. I així com res ni ningú no pogué contenir-ne els triomfs en els temps apostòlics, res ni ningú no podrà contenir-ne els estralls si no es procura de fer-li front per mitjà de la predicació dels sacerdots i de gran abundor de llibres bons i d'altres escrits sants i saludables.

453 ¡Oh Déu meu!, us dono paraula que ho faré. Predicaré, escriuré i faré circular llibres bons i fulls volanders abundosament, a fi d'ofegar el mal amb l'abundància de bé.

CAPITOL XXXI

D'ALGUNES POBLACIONS ON HE PREDICAT I PERSECUCIONS QUE HE TINGUT

454 Fins aquí he insinuat els mitjans de què, segons que em semblava, m'havia de servir, així com les virtuts que havia de tenir per a fer fruit a les poblacions a què era enviat pels prelats, ja que si no era per obediència no volia anar enlloc. Ara parlaré de les poblacions on vaig ser i d'allò que hi feia. Des de principi de l'any 1840, que vaig tornar de Roma, fins a començament del 1843, que vaig dirigir-me a Madrid per anar a Canàries amb l'il.lustríssim i reverendíssim senyor Codina, bisbe d'aquelles illes, he predicat a Viladrau, Seva, Espinelves, Artés, Igualada, Santa Coloma de Queralt, Prats del Rei, Calaf, Calldetenes, Vallfogona, Vidrà, Sant Quirze, Montesquiú, Olot, Olost, Figueres, Banyoles, Sant Feliu de Guíxols, Lloret, Calella, Malgrat, Arenys de Mar.

455 Arenys de Munt, Mataró, Teià, El Masnou, Badalona, Barcelona, Sant Andreu, Granollers, L'Hospitalet, Vilanova, Manresa, Santpedor, Sallent, Balsareny, Horta, Calders, Moià, Vic, Gurb, Santa Eulàlia, Sant Feliu, l'Estany, Oló, Sant Joan d'Oló, Pruit, Sant Feliu de Pallarols, Piera, Pobla de Lillet, Bagà, Sant Jaume de Frontanyà, Solsona, Anglesola, Sant Llorenç dels Piteus, Lleida, Tarragona, Torredembarra, Altafulla, Constantí, La Selva, Valls, Alforja, Falset, Pont d'Armentera, Barberà, Montblanc, Vimodí, Vinaixa, L'Espluga de Francolí, Cornudella, Prades, Vilanova de Prades i altres i altres.

456 No anava a aquestes poblacions de l'una a l'altra immediata, ans al contrari, anava a una; acabada la missió, me n'anava en una altra de molt lluny, fos perquè ho havien demanat així els de la població al meu superior, que era el prelat de Vic, que jo obeïa sempre amb el major rendiment, o fos perquè ho exigien així les circumstàncies d'aquells temps tan turbulents i en què tan perseguits eren els ministres de la Religió i totes les coses bones.

457 A cada població on predicava, fins a mitja missió era molt perseguit i calumniat pels dolents de la mateixa població; de mitja missió en amunt, aquests es convertien i tothom em lloava, i llavors començaven les persecucions del Govern i autoritats superiors. D'aquí venia que el meu prelat em fes passar d'un punt determinat a un altre de tan lluny. D'aquesta manera s'evitava la persecució que em feia el Govern, perquè, quan en una província de Catalunya es dictaven disposicions contra mi, jo havia acabat ja la missió, i ja n'era fora. i havia passat en una altra província, i quan em preseguien en aquesta, ja me n'anava en una altra. El Govern em feia perseguir per agafar-me, però mai no ho pogueren aconseguir.

458 El general Manzano va dir-me ell mateix més endavant, quan ens trobàvem tots dos a Cuba, jo d'arquebisbe i ell de general governador a la ciutat de Santiago, que ell havia tingut aquesta comissió d'agafar-me, no perquè el Govern sabés res de mi contra el Govern, ja que els governants sabien que jo mai no em ficava en coses polítiques, sinó perquè els feia por de veure la gentada que es reunia de totes bandes quan jo predicava, i a més a més temien que, atès el prestigi universal que jo tenia, a la més petita insinuació que jo fes, no s'aixequés tothom. Per això em feien buscar per agafar-me, però mai no ho pogueren fer, fos per aquesta manya de traslladar-me tan lluny, fos també perquè Déu nostre Senyor no va voler-ho, i és aquesta la raó principal. Déu nostre Senyor

volgué que es prediqués a la gent la paraula divina, mentre el diable treballava tant per corrompre-la amb balls, teatres, exercicis militars, guàrdies, llibres, mals periòdics, etc., etc.

459 Els diumenges i festes, a moltes poblacions, com que els homes tenien armes, els feien assistir als exercicis militars i d'aquesta manera no podien assistir a Missa i altres funcions de religió, com acostumaven. S'impedia el bé i es fomentava tota mena de mal. En aquests llocs no s'hi veien més que escàndols i horrors, ni s'hi sentia res més que blasfèmies i disbarats. Semblava que tot l'infern s'hagués desencadenat.

460 En aquests set anys sempre vaig estar anant d'una població a l'altra. Anava sol i a peu. Tenia un mapa de Catalunya folrat de tela que portava plegat, i em guiava pel mapa, amidava les distàncies i marcava les posades. Al matí feia cinc hores de viatge i cinc més a la tarda, alguns cops amb pluja, d'altres amb neu, i a l'estiu amb sols abrasadors. Aquest era el temps que em feia patir més, perquè com que sempre duia sotana i capot passat de mànigues, i el mateix d'hivern, a l'estiu em feia calor; a més d'això anava amb sabates i mitjons de llana, que em feien butllofes als peus, de manera que de vegades em feien anar coix. La neu també em feia exercitar la paciència, quan les nevades eren tan grans que cobrien tots els camins i em feien desconèixer el terreny; a causa d'això jo tirava pel dret i m'enfonsava als corregalls tapats de neu.

461 Com que sempre anava a peu m'ajuntava amb traginers i gent ordinària, a fi de poder-hi parlar de Déu i instruir-los en les coses de Religió, amb la qual cosa ells i jo cobríem el trajecte sense adonar-nos-en i ens sentíem molt consolats. En certa ocasió anava de Banyoles a Figueres per fer-hi una missió, i en passar per un riu que tenia una gran pedra al mig on recolzava una gran biga o palanca que l'unia a la riba i una segona que arribava fins a l'altra, mentre passava amb altra gent vaig arribar a la pedra del mig, però com que feia molt i molt de vent, va fer una bufada tan forta que s'endugué la biga de davant meu i un home que em precedia i havia començat de passar la segona biga, de manera que l'home i la biga van caure a l'aigua i jo vaig quedar-me al mig del riu sobre el penyal, apuntalant-me amb el bastó i resistint l'embat del vent fins que un home desconegut va travessar el riu, em carregà a coll i va portar-me a l'altra banda del riu. Vaig continuar el viatge, però sempre amb un vent tan fort que no poques vegades em treia del camí. Els qui han viatjat per l'Empordà saben el vent que hi bufa, tant que trasllada les muntanyes de Begur, que són de sorra.

462 No solament vaig haver de patir de les calors, freds, nevades i llots, pluges i vents, rius i mars, com m'esdevingué anant de Sant Feliu a Tossa que haguérem de navegar amb un tràngol i contra corrent, sinó també dels diables que em perseguien moltíssim. En una ocasió van fer caure una pedra quan jo passava. En una altra ocasió, en una població anomenada Sarral, un diumenge a la tarda, estant l'església atapeïda de gent, Satanàs va fer desprendre's una gran pedra de l'arc toral, i en arribar a terra s'esbocinà en molts trossos, i no féu mal a ningú, tot i caure enmig de l'auditori. Fou l'admiració de tothom.

463 Passava de vegades que mentre predicava, trobant-se la gent en la més gran compunció, venia Satanàs en figura d'un paisà molt espantat, cridant que hi havia foc a la població, i coneixent jo l'engany, i veient que l'auditori s'alarmava per la notícia, deia des de la trona: Quiets, no hi ha res d'això, és un engany de l'enemic. Per a més tranquil·litat vostra, que un de vosaltres vagi a veure on hi ha el foc, i si és veritat, jo i tothom hi anirem; però us dic que no hi és aquest foc, és una bola que s'ha empescat el diable per impedir el vostre profit, i era així. Quan predicava a camp ras ens

amenaçava amb tempestats. De vegades em va causar en la meua mateixa persona malalties terribles, i, cosa estranya, tan bon punt jo m'adonava que era obra de l'enemic, ja quedava guarit del tot sense cap remei.

464 Si era gran la persecució que em feia l'infern, era bon tros més gran la protecció del cel. Coneixia visiblement la protecció de la Verge Santíssima i dels àngels i sants. La Verge Santíssima i els seus àngels van guiar-me per camins desconeguts, van alliberar-me de lladres i assassins i em portaven a port segur sense saber com. Moltíssimes vegades corria la brama que m'havien assassinat, i les ànimes bones ja m'aplicaven sufragis. Que Déu els ho pagui.

465 Jo, enmig d'aquestes vicissituds, en veia de totes: tenia estones molt bones, d'altres de molt amargues en què m'era un tedi la mateixa vida. Llavors només pensava en el cel i només parlava del cel, cosa que em consolava i encoratjava molt. Habitualment no rebutjava les penes; al contrari, les estimava i desitjava morir per Jesucrist. Jo no em posava temeràriament en els perills, però sí que m'agradava que el superior m'enviés a llocs perillosos per poder tenir la fortuna de morir assassinat per Jesucrist.

466 A la província de Tarragona, en general tothom m'estimava moltíssim; però n'hi havia uns quants que em volien assassinar. El senyor arquebisbe ho sabia i un dia parlàvem tots dos d'aquest perill, i li vaig dir: E. S., jo per això no em faig enrera ni em deturo. Enviï'm V. E. a qualsevol punt de la seva diòcesi, que hi aniré de gust, i, encara que sàpiga que hi ha al camí dos rengles d'assassins esperant-me amb el punyal a la mà, tiraré endavant de bon grat. Lucrum mori. El meu guany seria morir assassinat per odi a Jesucrist.

467 Totes les meves aspiracions han estat sempre de morir en un hospital com a pobre, en un cadafal com a màrtir, o assassinat pels enemics de la Religió sacrosanta que professem i prediquem, i voldria segellar amb la meua sang les virtuts i veritats que he predicat i ensenyat.

CAPITOL XXII

DE LES MATERIES QUE PREDICAVA I DEL COMPTE AMB QUE LES PROPOSAVA

468 En totes les poblacions que he mencionat al capítol anterior i en altres de què no he parlat, he predicat diferents funcions amb noms diferents. Però, bé que no se'ls donés el nom de missió, perquè les circumstàncies d'aquells temps no permetien ni tan sols d'esmentar el nom de missió, les matèries, tanmateix, eren pròpiament de missió amb el nom de Quaresma, Mes de Maria, Quinzenari del Roser, Novenari d'ànimes, Octavari del Sagrament, Septenari de Dolors. Aquests eren comunament els noms que donàvem a les funcions, i encara que el nom fos de novenari, si calia se n'allargaven els dies segons que convingués.

469 A cadascuna d'aquestes poblacions s'havia fet una o algunes d'aquestes funcions en un mateix o en diferents anys, i sempre amb gran fruit. A tot arreu hi hagué conversions comunes, grans i extraordinàries. Al començament tothom em venia a escoltar, uns per bona voluntat, uns altres per curiositat i d'altres amb malíssima intenció, per veure si em podien agafar.

470 Al principi de cada funció, mai no m'enfrontava als vicis i errors d'aquella població. Sempre els parlava de Maria Santíssima, del gran amor de Déu, etc., i com que els dolents i corruptes

veien que no els molestava, sinó que tot era amor, dolcesa, caritat, allò els interessava i els feia venir ganes de tornar una vegada i una altra, i com que tractava dels novíssims que concerneixen tothom, ells no es donaven per ofesos, fins que, finalment, canviaven completament; a la fi ja no calia mirar prim per a parlar amb tota llibertat dels vicis i errors predominants.

471 M'imaginava que certa classe de pecadors cal agafar-los com el qui cou cargols, que els posa dins una olla amb aigua fresca, com els agrada, i per això s'allarguen i surten tot el possible de la closca; mentrestant el qui els ha de coure té prou cura d'escalfar l'aigua a poc a poquet, i els cargols insensiblement es van morint i coent. Però si el qui els cou cometés la imprudència de tirar els cargols dins aigua calenta, ells es recollirien allà dins de la closca i no hi hauria forma de treure'ls-en. Així passa amb els pecadors. Si al començament d'alguna funció ja se'ls envesteix a sang i foc, com se sol dir, els qui hi hauran assistit per curiositat, o per malícia, en sentir aquella descàrrega, es reclouran dins la closca de la seva obstinació i malícia i, lluny de convertir-se, no faran més que desacreditar el missioner i ridiculitzar tothom qui vagi a sentir-lo i a confessar-se; però fent-ho amb dolcesa, de manera agradable i amb amor, se'ls agafa molt bé.

472 Entre la multitud de pecadors que es va convertir, mereix que faci menció d'un tal senyor Miquel Ribes, hisendat d'Alforja, població de l'arquebisbat de Tarragona. Aquest era un senyor que tenia abans una vida força arreglada. Tots els anys feia els exercicis espirituals al convent o col·legi dels Pares Missioners de Sant Francesc d'Escornalbou, on tenia un cunyat religiós. Veient aquells Pares els temps calamitosos que s'apropaven, li van donar les consignes que els semblà convenients; però ell se les va prendre tan inoportunament que no donava crèdit a cap sacerdot. Féu els seus prosèlits, que al cap de poc temps eren pitjors que no pas el mestre.

473 El seu dogma i la seva moral consistia a no obeir ningú; els fills no havien d'obeir els pares, les dones els marits, els súbdits els superiors. Cada dia havien de combregar, però sense estar dejuns, etc., etc. El senyor Miquel es va convertir i havent-se ofert a retractar-se, la retractació es va fer mitjançant escriptura pública de notari a la rectoria, davant onze testimonis entre els subjectes de més distinció del poble, segons que havia disposat l'excel·lentíssim senyor arquebisbe de Tarragona.

474 A totes les poblacions on anava a predicar, no solament em dirigia a les masses populars, sinó també als sacerdots, estudiants, monges i germanes, malalts dels hospitals i presos de les presons, amb qui m'entretenia durant un temps més o menys llarg segons l'avinentesa; però regularment als sacerdots els predicava durant deu dies, matí i tarda, i donava exercicis espirituals.

475 Mentre anava predicant d'una població a l'altra, rumiava com ho faria per tal que fos més permanent el fruit de les missions i dels exercicis espirituals que donava, i se'm va acudir que seria un mitjà molt poderós de donar per escrit els mateixos ensenyaments que els donava de paraula, i aquesta fou la raó de començar d'escriure llibrets per a tots els estats amb el títol d'Avisos als sacerdots, als pares de família, etc., etc., igual que els fulls volanders.

476 Tant els llibrets com els fulls volanders van donar felïços resultats. Per poder-los propagar millor vaig pensar de fundar la Llibreria Religiosa, ajudat pels auxilis de Déu, per la protecció de la Mare de Déu de Montserrat, i acompanyat pels senyors sacerdots Josep Caixal i Antoni Palau, aleshores canonges de Tarragona i avui dia el primer bisbe d'Urgell i el segon de Barcelona. Com que en aquell temps em trobava missionant per aquelles diòcesis, els consultava sobre aquesta

matèria, i ells, com a homes savis i zelosos de la major glòria de Déu, instrucció i salvació de les ànimes, van ajudar-m'hi moltíssim, de manera que el desembre del 1848, trobant-me a les illes Canàries, ja començà a sortir el primer llibre imprès a la Llibreria Religiosa, que fou el meu "Catecisme Explicat". Ha anat continuant fins al moment present, i les seves obres impreses ja formen un llarg catàleg. Algunes d'elles a més de tenir una llarga tirada cada cop, ja compten amb diferents reimpressions, v. gr. el "Camí dret"; la impressió actual és la trenta-novena. Que tot sigui per a major glòria de Déu, de Maria Santíssima i salvació de les ànimes. Amén.

CAPITOL XXXIII

DE LES MISSIONS QUE VAIG FER A LES ILLES CANARIES

477 El món ha procurat sempre destorbar-me i perseguir-me; però Déu nostre Senyor ha pres cura de mi i ha desfet tots els seus plans d'iniquitat. Durant el mes d'agost del 1847, alguns capitosts d'uns homes anomenats matiners començaren de treure el cap a diversos punts de Catalunya. Els periòdics que parlaven dels esmentats capitosts deien que no farien res de res sense haver-ho consultat amb mossèn Claret. Això només ho deien per comprometre el meu nom, i tenir un pretext per a agafar-me i impedir-me la predicació; però Déu nostre Senyor portà l'afer de tal manera, que em va treure de les seves urpes i va dur-me a predicar a les illes Canàries, i va ser de la manera següent:

478 Aquells dies em trobava, de pas, a la ciutat de Manresa i vaig anar a predicar a les Germanes de la Caritat que hi ha en aquell hospital. La superiora va dir-me que el senyor Codina havia estat preconitzat bisbe electe de Canàries, i va afegir: ¿Li agradaria a vostè d'anar a predicar en aquelles illes? Jo vaig dir-li que no tenia grat ni voluntat i que únicament m'agradava d'anar on el meu prelat de Vic m'enviés. Per tant doncs, si el meu prelat em deia que anés a Canàries, tant aniria allà com en una altra banda. No hi va haver res més.

479 I la bona germana per pura iniciativa seva, va escriure al senyor bisbe electe la meva contestació. Aquest, va escriure a l'instant a Vic i el senyor bisbe de Vic em va escriure perquè em posés sota les ordres del senyor bisbe electe de Canàries. Aquest senyor era a Madrid i a primers de gener de 1848 em va cridar i jo vaig anar-hi. Mossèn Ramírez i Cotes, sacerdot exemplar i zelosíssim, va tenir-me a casa seva durant els dies que s'arreglava el viatge. Jo vaig assistir a la consagració de l'esmentat prelat, i tots els dies que vaig romandre a la cort vaig ocupar-me a predicar i confessar els pobres malalts de l'Hospital General.

480 Vam sortir de Madrid cap a Sevilla, Jerez i Cadis, on vaig predicar, i ens vam embarcar cap a Canàries. A principi de febrer vam arribar a Tenerife, on vaig predicar el diumenge, i el dilluns vam sortir cap a la Gran Canària. Vaig donar exercicis espirituals als sacerdots en una sala del Palau, i el senyor bisbe presidia tots els actes. També vaig donar exercicis als estudiants del seminari, i vaig fer Missió a totes les parròquies de l'illa de la Gran Canària.

481 Molt sovint havia de predicar a les places, perquè als temples no hi cabia la gentada que es reunia a cada població per escoltar la santa Missió. Sempre m'estimava més predicar a la plaça que no pas al temple quan hi havia molta gent, per moltes raons que es comprenen fàcilment.

482 Allò que més m'afeixugava era escoltar tothom en confessió general tal com desitjaven fer-

la. Per això deia als altres sacerdots que m'hi ajudessin, i els deia com ho havien de fer pràcticament per a fer-ho bé i ràpidament. A fi d'evitar que els penitents es barallessin per agafar lloc abans dels altres, feia confeccionar llistes a mesura que anaven arribant. De vuit en vuit, quatre homes i quatre dones, els feia senyar i persignar plegats i resar amb mi el jo pecador etc., i això em servia de molt, perquè si no cadascun em tenia massa estona parat esperant que se senyés i resés el que acostumen abans de confessar-se, i així, havent resat tot això plegats, cadascun s'acostava personalment quan li arribava el torn. D'aquesta manera s'estalviava temps i s'evitaven lluites i que s'abalancesin al confessorari.

483 Quan acabava la missió, tota la gent de la població sortia a acompanyar-me, i la població on anava em sortia a rebre. Els primers m'acomiadaven amb llàgrimes, i els segons em rebien amb alegria. No explicaré pas tot el que em va passar en aquelles poblacions perquè em faria interminable. Només vull consignar un cas que va succeir-me perquè serveixi d'ensenyament als missioners.

484 Terminades les missions de la Gran Canària, va voler el senyor bisbe que passés en una altra illa anomenada Lanzarote, i va disposà que vingués a acompanyar-me el seu germà, el Pare Salvador, religiós caputxí, perquè m'ajudés a oir confessions, ja que en aquella illa hi ha molt poc clergat. Doncs bé, aquest senyor és un home molt gras, i com que del port de l'illa havíem d'anar a la capital de l'illa, unes dues llegües terra endins, va dir-me: -¿Com ho farem? ¿Vol anar-hi vostè a peu o a cavall? Jo li vaig contestar: -Ja sap vostè que jo no vaig mai a cavall, sempre vaig a peu. -Si vostè no va a cavall, jo tampoc no hi vull anar, em va contestar. Jo vaig dir-li: -Ja veu com serà de difícil i penós per a vostè d'anar a peu fins allà. Jo no puc permetre-ho; si vostè no vol muntar a cavall si jo no hi munto, jo hi muntaré perquè hi munti vostè.

485 A l'instant ens van portar un gran camell i vam muntar-hi tots dos. Una mica abans d'arribar a la població desmuntàrem i vam entrar a la població i vaig donar principi a la Missió. Acabada la Missió, en acomiadar-nos, un senyor va preguntar-me: -¿És vostè el mateix missioner que predicava a la Gran Canària? Vaig contestar-li que sí. -Doncs sàpiga vostè que aquí s'ha dit que no era vostè, perquè aquell anava sempre a peu i vostè ha vingut a cavall, i per això hi ha hagut qui ha dit: Jo no vaig a escoltar-lo perquè no és el missioner de la Gran Canària.

486 A primers de maig del 1849 vaig sortir d'aquelles illes. El senyor bisbe va voler-me donar un barret nou i un capot nou, però jo no ho vaig voler; només vaig endur-me cinc esquinços que va fer-me al capot vell la gentada que sempre se'm tirava al damunt quan anava d'una població a l'altra. Quinze mesos vaig estar-me en aquelles illes. Vaig treballar-hi cada dia, ajudat de la gràcia del Senyor. No tenia gens de gana, i vaig passar-hi alguns treballs, bé que joiosament per comprendre que era aquesta la voluntat del Senyor i de Maria Santíssima i a més a més per la conversió i salvació de tantes ànimes.

487 ¡O Déu meu, que en sou de bo! De quins mitjans tan inesperats us serviu Vós per a la conversió dels pecadors. Els mundans em volien comprometre a Catalunya, i Vós us valeu d'això mateix i em porteu a Canàries. Així m'allibereu a mi de les presons i em porteu en aquelles illes perquè pasturi aquelles ovelletes del vostre Pare celestial, per les quals heu donat tan de bon grat la vida perquè visquin en la vida de la gràcia. Beneïda sigui la vostra caritat. Beneïda sigui la gran Providència que sempre heu tingut sobre meu. Jo ara i sempre cantaré les vostres eternes misericòrdies. Amén.

CAPITOL XXXIV

DE LA CONGREGACIO DE L'IMMACULAT COR DE MARIA

488 A mitjan maig vaig arribar a Barcelona i vaig retirar-me a Vic i vaig parlar amb els meus amics els senyors canonges doctor Soler i doctor Passarell, del pensament que tenia de formar una Congregació de Sacerdots que fossin i s'anomenessin Fills de l'Immaculat Cor de Maria. Tots dos acolliren molt bé el meu pensament, i el primer, que era precisament Rector del Seminari de Vic, va dir-me que tan bon punt sortissin els col·legials o seminaristes cap a casa a passar-hi les vacances, ens podríem reunir nosaltres al mateix Seminari i habitar a les seves cambres, i mentrestant Déu nostre Senyor disposaria un altre local.

489 Vaig proposar aquest mateix pensament al senyor bisbe de Vic, doctor Lluçà Casadevall, que m'estimava moltíssim, el qual va aplaudir en gran manera el pla que jo li havia manifestat, i vam convenir que durant les vacances viuríem al Seminari, i ell entre tant faria habilitar el convent de la Mercè, que el Govern havia deixat a la seva disposició, i així es va fer. El senyor bisbe va fer arranjar el local corresponent de la Mercè, i jo mentrestant vaig parlar amb alguns sacerdots, a qui Déu nostre Senyor havia donat el mateix esperit de què jo em sentia animat. Aquests eren: Esteve Sala, Josep Xifré, Domènec Fàbregas, Manuel Vilaró, Jaume Clotet, Antoni Claret, jo, l'ínfim de tots; i de veritat, tots són més instruïts i més virtuosos que no pas jo, i em tenia per molt feliç i sortós en considerar-me criat de tots ells.

490 El dia 16 de juliol del 1849, trobant-nos ja reunits, amb l'aprovació del senyor bisbe i del senyor rector, vam començar els sants exercicis espirituals al Seminari nosaltres sols, amb tot rigor i fervor. Com que precisament aquest dia 16 és la festa de la Santa Creu i de la Mare de Déu del Carme, per tema de la primera conferència vaig posar aquelles paraules del salm 22: Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt (v.4). Al·ludint a la devoció i confiança que hem de tenir a la Santa Creu i a Maria Santíssima; aplicant, endemés, tot el salm al nostre propòsit. D'aquells exercicis tots vam sortir-ne molt fervorosos, resolts i determinats a perseverar i, gràcies siguin donades a Déu i a Maria Santíssima, tots han perseverat molt bé. Dos han mort i es troben actualment a la glòria del cel fruit de Déu i del premi dels seus treballs apostòlics i pregant pels seus germans.

491 Així vam començar i així continuàvem guardant estrictament una vida perfectament comuna. Tots anàvem treballant en el sagrat ministeri. Terminats els exercicis que jo vaig donar a la naixent i petita Comunitat, van dir-me que donés uns altres exercicis espirituals al clergat de la ciutat de Vic a l'església del Seminari. I heus aquí que el dia 11 d'agost, en baixar de la trona a l'acabament del darrer acte, l'Ilm. Sr. Bisbe em mana que vagi a Palau, i en arribar-hi em lliura el nomenament reial, datat el dia 4 d'agost, per l'arquebisbat de Cuba. Jo vaig quedar com mort amb una tal notícia. Vaig dir que de cap manera no l'acceptava, i així vaig suplicar al senyor bisbe que es dignés a contestar per mi dient que de cap manera no l'acceptava.

492 ¡Oh Déu meu, beneït sigueu per haver-vos dignat a escollir els vostres humils servents per a Fills de l'Immaculat Cor de la vostra Mare santíssima!

493 ¡Oh Mare beneidíssima, mil lloances us siguin donades per la finesa del vostre Cor Immaculat i haver-nos pres per Fills vostres! Feu, Mare meva, que corresponguem a tanta bondat, que cada dia siguem més humils, més fervorosos i més zelosos de la salvació de les ànimes.

294 Jo em dic a mi mateix: Un Fill de l'Immaculat Cor de Maria és un home encès de caritat que cala foc arreu on passa; que desitja eficaçment i procura per tots els mitjans d'encendre tothom amb el foc de l'amor diví. Res no el fa enrera; frueix en les privacions; aborda els treballs; abraça els sacrificis; es complau en les calúrnies i s'alegra en els turments. Només pensa com seguirà i imitarà Jesucrist a pregar, a treballar, a sofrir i a procurar sempre i únicament la major glòria de Déu i la salvació de les ànimes.

CAPITOL XXXV

DEL NOMENAMENT I ACCEPTACIO DE L'ARQUEBISBAT DE CUBA

495 Espantat pel nomenament, no el vaig voler acceptar per considerar-me indigne i incapaç de tan gran dignitat, per no tenir ni la ciència ni les virtuts necessàries. Reflexionant després més detingudament, vaig pensar que encara que tingués ciència i virtut, no havia d'abandonar la Llibreria Religiosa i la Congregació que acabaven de néixer. Així doncs refusava amb el més gran esforç totes les instàncies que em feien el senyor Nunci de Sa Santedat, Excm. Sr. Brunelli, i el senyor Ministre de Gràcia i Justícia, senyor Lorenzo Arrazola. Veient aquests dos senyors, el Nunci i el Ministre, que de mi no en podien treure partit, van valer-se del meu senyor Prelat, el senyor Bisbe de Vic, a qui tenia la més cega obediència, i aquest senyor va manar-me formalment que acceptés.

496 Aquest precepte em va estremir. D'una banda no gosava acceptar, i de l'altra volia obeir. Vaig suplicar-li que em deixés recollir uns dies en oració abans de respondre, i m'ho concedí. Vaig reunir alhora els senyors Mn. Jaume Soler i Mn. Jaume Passarell, Mn. Pere Bach i Mn. Esteve Sala, sacerdots tots ells molt savis i virtuosos i de tota la meva confiança, i els vaig suplicar que m'encomanessin a Déu i els vaig dir que esperava de la seva bondat que l'últim dia del recés que anava emprendre em dirien el que devia fer: o acceptar, com em manava el senyor bisbe, o resistir-m'hi completament. Vingué el dia assenyalat, i després d'haver conferenciat entre ells, van resoldre que la voluntat de Déu era que acceptés, i vaig acceptar el dia 4 d'octubre, dos mesos després d'haver estat preconitzat.

497 Acceptada l'elecció que féu Sa Majestat de la meva pobra persona, van practicar-se a l'instant les diligències de costum i va sortir cap a Roma l'expedient. Mentrestant m'ocupava en les mateixes funcions d'abans: a donar exercicis al clergat, estudiants, monges i paisans. En aquest temps vaig donar exercicis al clergat de Girona i vaig fer la Missió a la ciutat, predicant tots els dies des d'un balcó de Can Pastors a una gentada immensa que ocupava la plaça, escalinata i atri de la catedral, carrers immediats i altra gent que es col.locava pels balcons, finestres i terrats d'aquelles cases.

498 Aquests dies, Déu nostre Senyor va fer-me saber coses molt especials per a la seva major glòria i bé de les ànimes.

Vaig ser preconitzat, vingueren les butlles de Roma a Madrid i, despatxades competentment, les portaren de Madrid a Vic, els senyors Fermín de la Cruz i Andrés Navoa, preveres molt exemplars.

Mentrestant jo vaig preparar-me amb uns exercicis espirituals del molts dies, en què vaig escriure un Pla de vida per al meu govern, i així preparat i disposat vaig rebre la consagració a Vic, com diré a la tercera part, ajudant Déu.

TERCERA PART

DE LA CONSAGRACIO D'ARQUEBISBE EN ENDAVANT

CAPITOL I

DES DE LA CONSAGRACIO, VIATGE, ARRIBADA I PRIMERS TREBALLS

499 El dia 6 d'octubre del 1850, dia de Sant Bru, fundador dels Cartoixans, a l'orde dels quals havia desitjat pertànyer; primer diumenge d'aquest mes d'octubre; dia del Santíssim Rosari, devoció a la qual he tingut sempre una gran inclinació; aquest dia, doncs, va tenir lloc la meva consagració, juntament amb el senyor Jaume Soler, bisbe de Terol, a la Catedral de Vic. Fou consagrant el senyor bisbe d'aquella diòcesi, l'il.lustríssim senyor Dr. Lluçà Casadevall, i foren assistents els excel.lentíssims i il.lustríssims senyors Domènec Costa i Borràs, bisbe de Barcelona, i el Dr Fulgenci Lorente, bisbe de Girona.

500 El dimarts, dia 8, ja vaig sortir de Vic cap a Barcelona i Madrid, i l'Excm. i Ilm. Sr. Brunelli, Nunci de S.S., va posar-me el pal.li el diumenge dia 13 del mateix mes. Vaig presentar-me a S.M. i als ministres del Govern, i mentre despatxaven els meus afers, vaig dedicar-me a Madrid a predicar, confessar, etc. Arranjats els meus assumptes, vaig tornar a Catalunya. En arribar a Igualada, que fou el dia darrer d'octubre, vaig predicar el dia de Tots Sants, i l'endemà vaig anar a Montserrat, on també vaig predicar. Després vaig dirigir-me a Manresa, on feia el Novenari d'ànimes el P. Mach; al vespre els vaig predicar, i al dia següent vaig donar la sagrada Comunió a moltíssima gent, que, com que ja ho sabien, s'hi havien preparat.

501 A la tarda vaig passar a Sallent, la meva pàtria, i tothom va sortir a rebre'm. Al vespre els vaig predicar des d'un balcó de la plaça perquè a l'església no hi haurien cabut. L'endemà vam celebrar una Missa solemne, i a la tarda vaig sortir cap a Sant Martí, i l'endemà matí vaig anar a la Mare de Déu de Fucimanya, a qui havia tingut tanta devoció des de petit. En aquell Santuari vaig celebrar i predicar de la devoció a Maria Santíssima, d'allí vaig passar a Artés, on també vaig predicar; després a Calders, també hi vaig predicar, i vaig anar a dinar a Moià i al vespre hi vaig predicar. L'endemà vaig passar per Collsuspina, i també hi vaig predicar, i vaig anar a dinar a Vic, i al vespre hi vaig predicar. Vaig passar a Barcelona, i vaig predicar-hi tots els dies a diferents esglésies i convents, fins al dia 28 de desembre, en què ens vam embarcar a la fragata La Nueva Teresa Cubana. N'era el capità, el senyor Manuel Bolívar.

502 Els qui s'embarcaren en la meva comitiva foren: Mn. Juan Lobo, prevere i provisor, amb un jove anomenat Telesforo Hernández; Mn. Manuel Vilaró, prevere; Mn. Antoni Barjau, prevere;

Mn. Llorenç Santmartí, prevere; Mn. Manuel Subirana, prevere; Mn. Francesc Coca, prevere; Mn. Felip Rovira, prevere; Mn. Pal.ladi Currius, prevere; Mn. Joan Pladebella, prevere; Ignasi Betriu; Felip Vila, i Gregori Bonet.

503 A la mateixa embarcació hi anaven, divuit Germanes de la Caritat, que anaven destinades a L'Havana, i un sacerdot que les acompanyava que es deia Mn. Pere Planas, de la mateixa Congregació de Sant Vicenç de Paül. També hi anaven alguns altres viatgers.

504 Tots sortírem sans i alegres de Barcelona cap a Cuba, però en arribar al Penyal de Gibraltar haguérem d'esperar que canviés el temps per poder passar l'Estret, i havent-se aixecat molt mala mar, el capità tingué per bo de retrocedir al port de Màlaga, on romanguérem tres dies esperant que canviés el temps. Mentrestant durant aquells dies em buscaren ocupació i vaig predicar quinze sermons a la Catedral, al Seminari, als estudiants i als convents, etc.

505 Finalment vam sortir amb molt bon temps, fins a les illes Canàries, on pensàrem baixar a terra i visitar aquells estimats illencs. Ells ens esperaven i nosaltres en teníem la intenció, però durant aquells dies la mar estava tan esvalotada, que no va ser possible d'atracar-hi, amb gran sentiment d'una part i de l'altra.

506 Vam continuar el viatge fins a Cuba amb summa felicitat i ordre admirable. La cambra estava dividida en dues parts; del pal major a popa hi era jo amb tots els meus agregats, i del mateix pal major a proa hi havia totes les Germanes, totalment incomunicades per unes portes persianes que hi havia entremig. Nosaltres, cada dia al matí a una hora fixa ens llevàvem, ens rentàvem, etc., i teníem mitja hora d'oració mental, en comú. Les Germanes feien el mateix en el seu departament. Acabada l'oració mental, celebrava la Missa a la mateixa cambra sobre un altar que hi havíem muntat. Vaig celebrar tots els dies de la travessia i oïen la Missa tots els de la meva comitiva, i també totes les Germanes des del seu compartiment, les quals, per a dit efecte, obrien llavors les portes que hi havia a la línia divisòria. Les Germanes i tots els sacerdots combregaven, fora d'un que es reservava per dir la segona Missa que hi havia cada dia en acció de gràcies. Era per torn que els sacerdots deien aquesta segona Missa; de manera que cada dia se celebraven dues Misses al vaixell, una la deia jo i l'altra un dels sacerdots per torn.

507 Finides aquestes primeres devocions, anàvem a sobre coberta a prendre te, i cadascú estudiava el que volia. A les vuit ens reuníem altre cop a la cambra, on resàvem en comunitat les hores menors, i teníem conferències morals fins a les deu. Aleshores anàvem a prendre l'esmorzar. Després descansàvem i estudiàvem fins a les tres, hora en què resàvem vespres, completes, matines i laudes, i teníem una altra conferència fins a les cinc, moment en què anàvem a menjar. A les vuit ens reuníem un altre cop, resàvem el rosari i altres devocions; teníem una conferència d'ascètica, i, finalment, preniem una tassa de te i ens n'anàvem tots a la cabina.

508 Aquest era l'ocupació de tots els dies feiners; però els dies de festa la segona missa es deia a l'hora més apropiada per a la tripulació que venia a oir-la. Els dies de festa hi havia, endemés, a la tarda sermó, que predicava per torn un sacerdot, començant per mi, després el senyor provisor, etc.

509 En arribar al Golf de les Dames vaig començar la missió sobre coberta. Tothom hi assistia, tothom es va confessar i van combregar el dia de la Comunió general tant els viatgers com la

tripulació, des del capità fins a l'últim mariner, i sempre vam quedar molt amics, de manera que cada viatge que feien ens venien a visitar. El dia 16 de febrer del 1851 vam desembarcar feliçment. Vam ser rebuts amb totes les demostracions de joia i bona voluntat, i l'endemà de l'arribada vam fer l'entrada solemne segons el ritual de costum d'aquella capital.

510 Als quinze dies d'haver arribat vam anar a visitar la Imatge de la Mare de Déu de la Caritat a la ciutat del Cobre, a quatre llegües de la capital, a la qual imatge tenen molta devoció tots els habitants de l'illa. Es troba en una capella molt rica, pels molts donatius que hi porten contínuament els devots de tot arreu.

511 Arribats novament a la ciutat de Santiago, capital de la diòcesi, vaig començar la Missió, que va durar fins al 25 de març, dia en què hi hagué la Comunió general, i és inexplicable la concurrència que hi va haver, tant a escoltar els sermons com a la sagrada Comunió. Mentre jo donava la Missió a la catedral, mossèn Manuel Vilaró la feia a l'església de Sant Francesc que és el temple més capaç que hi ha a la ciutat, després de la Catedral, i el diumenge immediat, després de l'Anunciació, vaig anar a donar la Comunió a l'església de Sant Francesc.

512 També vaig donar exercicis a tot el clergat, canonges, rectors, beneficiats, etc. Exercicis que van repetir-se tots els anys que estiguérem a l'illa. Bé que per a més comoditats d'ells els reunia a les ciutats principals de la diòcesi.

513 Jo i els meus familiars els fèiem també cada any, abans que els altres, i sols, tancats a Palau, guardant un silenci rigorós. No es rebien cartes ni oficis; no es despatxava absolutíssimament res en aquells deu dies que duraven sempre, i com que ja ho sabia tothom, durant aquells dies sempre ens deixaven en pau.

514 Acabades les Missions de la ciutat principal, i terminades les funcions de Setmana Santa i Pasqua, férem tres divisions. Vaig enviar mossèn Manuel Subirana i mossèn Francesc Coca a la ciutat del Cobre; i mossèn Pal.ladi Currius i el P. Esteve Adoain, caputxí, al poble del Caney, a dues llegües de Santiago. Aquest religiós se'm va presentar al principi d'haver arribat, i va servir-me molt, com després diré. Els altres els vaig distribuir d'aquesta manera: Mossèn Juan Lobo al Provisorat, i en absència meva feia de Governador eclesiàstic; mossèn Felip Rovira al Seminari perquè hi ensenyés gramàtica llatina als nois, i mossèn Joan Pladebella perquè hi ensenyés teologia moral. Mossèn Llorenç Sant Martí i mossèn Antoni Barjau vaig enviar-los a la ciutat de Puerto Príncipe perquè hi ensenyessin el Catecisme fins a la meva arribada.

515 Jo vaig quedar-me a la ciutat, vaig obrir i principiar la Santa Visita, començant per la catedral, parròquies, etc., i tots els dies administrava el sagrament de la Confirmació, i com que hi havia tanta gent per confirmar, a fi d'evitar confusió, vaig fer imprimir unes cèdules a l'efecte i es repartia el dia abans a les rectories el nombre que podria confirmar-se l'endemà. En l'esmentada cèdula s'escrivia el nom del confirmat, pares i padrí, i així evitava confusió i aglomeració de gent, i amb més repòs i assossec es copiaven després els noms en els llibres; així vaig fer-ho sempre i em va anar molt bé en tants com vaig confirmar, que no baixarien de tres-cents mil els sis anys i dos mesos que vaig romandre a l'illa.

516 A més de la visita i les confirmacions, predicava tots els diumenges de l'any i festes de guardar; això no vaig omitir-ho mai per mai a qualsevol banda de la diòcesi que em trobés. A

començament de juny, ja vaig sortir de la ciutat i vaig anar al Caney a terminar la Missió que havien començat i continuat amb gran profit el P. Esteve i el P. Corrius; vaig fer totes les confirmacions i vaig acabar la Missió.

517 Després vaig passar a la ciutat del Cobre, on feien la Missió mossèn Manuel Subirana i mossèn Francesc Coca, com he dit; van treballar moltíssim durant aquells dies i van fer un gran fruit. Només cal dir que quan hi anaren no hi havia més de vuit matrimonis, i acabada la Missió n'hi quedaren quatre-cents formats de gent que abans vivia en contuberni. Jo vaig estar-m'hi alguns dies per administrar el sagrament de la Confirmació i per acabar de donar la darrera mà a la Santa Missió, i ensems dispensar alguns parentius, ja que el summe Pontífex m'havia facultat per a dispensar.

CAPITOL II

DE LES PERSECUCIONS DEL COBRE I DEL QUE S'ESDEVINGUÉ A PUERTO PRINCIPE

518 A la ciutat del Cobre fou on començaren els disgustos i les persecucions. De veritat que el dimoni no podia veure amb indiferència la multitud d'ànimes que cada dia es convertien al Senyor. A més d'això, Déu havia de permetre alguna tribulació a la gran satisfacció que havíem de sentir veient la marxa que prenien totes les coses. El disgust va començar d'aquesta manera: Trobant-me jo en aquella població, encara quedaven alguns que es volien casar per tal com encara no ho havien aconseguit de fer; jo, per encertar-ho millor, vaig cridar el comandant de la població i li vaig dir: Vostè que coneix la gent millor que ningú em dirà si les persones que viuen malament, incloses en aquesta llista, poden constituir un matrimoni feliç o no, o bé si hi ha entre elles algun impediment de raça, ja que jo vull encertar-ho i no vull fer res que amb el temps pugui dur-nos algun disgust.

519 El comandant venia cada dia a casa meva i m'informava sobre els pretendents, i el senyor rector procedia a les proclames segons que fossin factibles els matrimonis. Un dia va presentar-se un europeu, fill de Cadis, que vivia amistançat amb una mulata, de qui tenia nou fills. Jo no el vaig veure, però vaig sentir que parlava amb el meu secretari i li deia que de totes passades es volia casar amb aquella dona a fi de poder criar com cal els fills que hi havia tingut, i el secretari li va contestar que ja me'n parlaria, que tornés a una altra hora, ja que era un moment en què no hi havia el senyor comandant i nosaltres no teníem antecedents; no hi hagué res més.

520 Però heus aquí que aquella mateixa nit el senyor comandant va oficiar un escrit al rector en què li deia que havia sabut que casava gent de distinta classe, al·ludint a l'europeu de qui he parlat. El rector se'm presentà amb l'ofici, de què vaig estranyar-me molt. Vaig cridar el comandant i vaig dir-li que com havia obrat d'aquella manera, que el pas que havia fet no havia estat contra el rector, sinó contra mi, i que amb aquell ofici no solament faltava a la veritat, sinó també a l'atenció. Vaig fer-li veure que jo precisament li tenia la consideració de no deixar fer cap amonestació matrimonial sense parlar primerament amb ell, a fi d'evitar xocs i disgustos, i que ara ell sortia amb aquesta inexactitud calumniosa. Com que en el mateix ofici deia que en donaria part al comandant general de Cuba, li vaig preguntar si li n'havia donat part o no, a fi de prevenir jo els primers passos, i va contestar-me amb una altra falsedat, dient-me que no. Quan, heus ací que el comandant general, sense tenir més informació que la que li havia oficiat el comandant del Cobre,

mal aconsellat del secretari del Govern, començà unes diligències, les més furibundes, de què es derivaren moltíssimes contestacions i grans disgustos.

521 A desgrat d'això, el fruit que es feia amb l'ajut multiforme del Senyor, era molt gran en tots els aspectes. Mentre exercia les meves funcions al Cobre, el General Lemery, que es trobava de comandant general del departament del Centre a la ciutat de Puerto Príncipe, m'escrivia amb el més gran encariment que hi anés tot seguit, perquè convenia per apagar la revolució, que estava molt encesa. Alhora que el general del Centre em deia que hi anés tot seguit, el capità general de L'Havana, Josep de la Concha, m'escrivia que no hi anés, perquè jo amb la meua clemència i peticions l'impediria obrar justícia i fer els escarments que eren indispensables. Jo li vaig contestar assabentant-lo de les instàncies que em feia el general del Centre, i llavors va dir-me que hi anés.

522 Vaig anar a Puerto Príncipe a darrers de juliol del mateix any, i com que tots els de la ciutat estaven infectes i compromesos en la revolució de Narciso López o insurgents del Nord contra els europeus, em van rebre amb molta prevenció. Vaig començar la Missió i venien a veure si jo parlaria de les revoltes polítiques en què es trobava tota l'illa de Cuba, però particularment la ciutat de Puerto Príncipe; però en observar que jo no deia mai una paraula de política, ni a la trona ni al confessional, ni en particular i privadament, allò els cridà moltíssim l'atenció i va inspirar-los confiança.

523 Precisament aquells dies les tropes van agafar quatre insurgents o revolucionaris, fills de la mateixa ciutat, amb les armes a les mans, i així van ser condemnats a mort. I era tanta la confiança que tenien en mi els reus i fins els seus parents, que van cridar-me perquè anés a la presó a confessar-los, i en efecte hi vaig anar i els vaig confessar. De tal manera va anar creixent la confiança que posaven en mi que em van fer agenciar amb el general que es procedís de manera que tots els qui estiguessin compromesos i es trobessin amb les armes a les mans deixessin les armes i s'anessin dissimuladament a casa sense que se'ls digués res i sense que en constessin els noms. Vaig obtenir-ho així del general; de manera que tot aquell exèrcit s'esvaí, va desfer-se tota la replega que tenien d'armes, municions i diner, i tot va quedar en pau. Al cap de dos anys els americans del Nord feren una altra temptativa, però ja no trobà ressò com l'anterior, i després en feren una altra i aquesta no va donar cap resultat.

524 De manera que durant la meua permanència hi hagué tres temptatives contra l'Illa: la primera fou molt forta i la vaig esvaïr completament amb l'ajut del Senyor; la segona fou més petita; la tercera fou nul·la. Per això els enemics d'Espanya no em podien veure, i deien que més mal els feia l'arquebisbe de Santiago que tot l'exèrcit, i asseguraven que mentre estigués a l'Illa no podrien tirar endavant els plans que tenien, i per això intentaren de llevar-me la vida.

CAPITOL III

DE LES MISSIONS DE PUERTO PRINCIPE, MANZANILLO, SAN FRUCTUOSO I BAYAMO

525 En arribar a Puerto Príncipe, la primera cosa que vaig fer va ser donar exercicis al clergat. Per tal de no deixar les parròquies desateses, vaig fer-los en dues tandes. Vaig llogar una casa gran, i a la mateixa casa on vivia, hi vaig reunir vint sacerdots a la primera i dinou a la segona; i amb mi menjaven i vivien a la mateixa casa dia i nit, i tenien el temps distribuït en lectures,

meditacions, rés de l'ofici diví i conferències que jo dirigia. Tots feren una confessió general, van escriure el propi pla de vida i tot s'arranjà.

526 Després del clergat vaig dirigir-me al poble, i es feia Missió en tres punts distints a la vegada per a major comoditat de la gent, ja que aquesta ciutat té més d'una llegua de llarga. Vaig disposar que mossèn Llorenç Sant Martí i mossèn Antoni Barjau fessin la Missió a Nostra Senyora de la Caritat, que es troba en un extrem; que mossèn Manuel Vilaró la fes a Santa Anna que es troba a l'extrem oposat, i jo vaig encarregar-me de la missió del centre, a Nostra Senyora de la Mercè, que és l'església més capaç de la ciutat. Aquesta Missió durà dos mesos, agost i setembre; i ningú no podrà explicar el fruit que s'hi va fer, ajudant Déu. També vaig fer la visita a les parròquies que són sis a la ciutat, i a les altres esglésies.

527 De Puerto Príncipe vaig passar a Nuevitas, on també vam fer Missió, al Bagà, i a San Miguel, San Jerónimo, i després tornàrem a Puerto Príncipe, on romanguérem durant les festes de Nadal; cantàrem Matines i Missa del Gall amb tota solemnitat a l'església de la Soledat. Aquí caigué malalt del vòmit mossèn Antoni Barjau; arribà a molta gravetat, però es guarí perfectíssimament, gràcies a Déu. Vam anar missionant, confirmant i visitant fins a la setmana de Passió, i de parròquia en parròquia arribàrem a Santiago de Cuba; hi férem totes les funcions de Setmana Santa amb gran solemnitat, fent abans un bon assaig amb tots els sacerdots que havien d'actuar a les funcions dels sants Olis i d'altres.

528 A darrers d'abril jo vaig sortir de Santiago i vaig dirigir-me a la ciutat de Manzanillo amb dos sacerdots, i els altres tots anaven missionant a diferents punts. A Manzanillo vaig començar pel més de maig; predicava cada dia i molt sovint. Sense saber com, se m'escapava l'expressió que dins de poc vindrien grans terratrèmols. De Manzanillo vam passar a la parròquia de Sant Fruitós, i a tot arreu es feia el mateix; es confessava, predicava, confirmava i casava. D'aquí vam passar a la ciutat de Bayamo; vaig començar la Missió, i també es feia com a les altres poblacions. Vaig donar exercicis al clergat, predicava tots els dies, confessava i confirmava, fins al dia 20 d'agost del 1852, que a les deu del matí, trobant-me a la capella del Santíssim Sagrament o Dolors, vaig sentir el terratrèmol, que anà repetint-se tots els dies.

CAPITOL IV DELS TERRATREMOLS DE SANTIAGO DE CUBA

529 Foren horrorosos els estralls que causaren a Cuba els terratrèmols; la gent s'espantà, i el senyor provisor va cridar-me dient que anés a Santiago, que convenia. Vaig deixar la missió de Bayamo i vaig anar a Santiago, i vaig quedar esfereït en veure tantes ruïnes; amb prou feines es podia passar de tanta runa. La catedral estava completament esgavellada, i per fer-se una idea dels vaivens que sofria aquell gran temple, només diré que a cada cantonada del frontis de la catedral hi ha dues torres iguals; en una hi ha el rellotge i a l'altra hi ha les campanes; les torres són de quatre cantons, i a l'acabament de cada cantó hi ha una torratxa d'ornament, i una d'aquestes torratxes en els sacsejaments va desprendre's i entrà per una de les finestres de les campanes. Calculeu ara quina corba hauria de descriure per a poder-se ficar dins la finestra. El Palau quedà enrunat; dic el mateix de les altres esglésies, més o menys; de manera que es formaren capelles a les places, on se celebrava Missa i s'administraven els Sants Sagraments i es predicava. Totes les cases van ressentir-se més o menys.

530 Qui no hagi experimentat el que són els grans terratrèmols no se'n pot formar una idea, ja que no consisteixen únicament en l'oscil·lació o ondulació de la terra, i a veure com corren d'una banda a l'altra els estris i mobles de l'habitació. Si només fos això, els qui han navegat podrien dir que en una maregassa ho han vist dins un vaixell; però no és sols això, hi ha quelcom de més en un terratrèmol.

531 ¡Ai!, veus que els cavalls i altres quadrúpedes, que són els primers a pressentir-los, es posen garratibats com una taula; ni amb totes les xurriacades ni esperonades no se'ls pot fer moure; després es veuen les aus, v. gr. gallines, indiots, coloms, cotorres, cateis, lloros, etc., que fan crits, cucleigs, xerics i esgarrifalls; després se sent un tro subterrani, i al cap de poc es veu que tot es belluga, i se senten els espetecs de fustes, portes, parets, i es veuen caure trossos de l'edifici; però el que sobta més és l'espurna elèctrica que circula en tot això, i als gabinets es veu que l'aparellament de l'imant amb el ferro, en produir-se el tremolor, es descompon completament.

532 A més d'això, cadascú sent l'esglai en si mateix, i es veu que tothom, tan bon punt es produeix l'espetec, crida amb veu espantosa i esfereïda: Misericòrdia, i per un instint de pròpia conservació es planta a córrer vers algun pati, plaça o carrer, ja que ningú no es té per segur a casa seva; després de córrer, la gent s'atura, calla, es mira com beneitona, i li apunta una llàgrima als ulls; és inexplicable el que s'esdevé: enmig d'aquesta multitud d'ensurts veiérem a Santiago una cosa satisfactòria i sorprenent, i és que tots els malalts de cases particulars i dels hospitals civils i militars, tots embolcallats en les flassades, van aixecar-se i van sortir de la cambra com els altres i digueren que ja es trobaven bons, que per res no tornarien al llit.

533 Hi hagué moltes ruïnes, però gairebé no haguérem de deplorar desgràcies personals. Moltíssims referien els prodigis de la misericòrdia de Déu, car, havent sofert la casa una ensorrada, n'havien sortit miraculosament sense cap lesió. Les ruïnes foren molt grans i el reparar-les després, d'un cost molt elevat; a mi la catedral va costar-me 24.000 duros de reparació; el Col·legi o Seminari 7.000 duros, i el Palau 5.000.

CAPITOL V

DEL COLERA MORBO O PESTA QUE HI HAGUÉ A LA DIOCESI DE CUBA

534 Els moviments sísmics duraren del 20 de d'agost fins a darrers de desembre, amb algunes, bé que breus, interrupcions; però, en canvi, hi havia dies que en teníem cinc. Vam fer rogatives, i tots els canonges i altres sacerdots en processó anàvem a l'albereda de la riba del mar, on s'aixecà una capella d'empostissats i un gran tendal, on concorrien al matí les autoritats i altra gent de la ciutat.

535 A més de la lletania es cantava una missa de rogatives, i a la tarda, a més del rosari i rogatives, jo vaig predicar una missió exhortant a la penitència, dient-los que Déu havia fet amb alguns el mateix que la mare que té un fill molt dormilega, que li sacseja el catre perquè es deixondeixi i es llevi, i si això no serveix, li castiga el cos. El mateix fa Déu amb els fills pecadors ensopits; ara els ha mogut el catre, el llit, la casa, i si ni així no es desvetllen passarà a castigar-los el cos amb la pesta o còlera, car m'ho va donar entenent Déu nostre Senyor. Alguns de l'auditori s'ho prengueren molt malament i malparlaven de mi, i heus aquí que amb prou feines havia transcorregut un mes quan es va manifestar el còlera morbo d'una manera espantosa; hi hagué carrer on en menys de

dos dies es moriren tots els habitants.

536 Moltíssims que no s'havien confessat en la santa missió, van confessar-se pels moviments sísmics i per la pesta. Com és veritat que hi ha alguns pecadors que són com els noguers, que no donen fruit si no és a bastonades. Jo no puc si no beneir el Senyor i donar-li gràcies contínuament per haver enviat la pesta tan oportunament, ja que se'm féu ben clarament evident que era un efecte de la seva adorable misericòrdia; perquè per la pesta molts es van confessar per a ben morir que no ho havien fet durant la missió; i altres que durant la missió s'havien convertit i confessat bé i s'haurien precipitat altre cop en els mateixos pecats, i Déu, amb aquella pesta, se'ls emportà, i ara es troben al cel; si no hagués estat per la pesta, haurien recaigut i haurien mort en pecat i s'haurien condemnat. ¡Beneïda i lloada sigui la bondat i misericòrdia de Déu el nostre bon Pare de tota clemència i de tota consolació!

537 Durant la pesta o còlera, tot el clergat va portar-se molt bé nit i dia. Jo i tots els sacerdots estàvem sempre entre els malalts, socorrent-los espiritualment i corporalment; només morí un sacerdot i fou víctima de la caritat. Aquest fou el rector del Cobre. Ja se sentia una mica atacat, però amb el remei tenia esperances de guarir. Es trobava al llit, van avisar-lo per a un malalt, i ell digué: "Comprenc que, si hi vaig, em moriré, perquè s'agreuja el meu mal, però com que aquí no hi ha cap més sacerdot, me n'hi vaig; m'estimo més morir que no pas deixar d'assistir el malalt que em crida". Hi va anar; de tornada va ficar-se al llit i va morir.

CAPITOL VI

DEL VIATGE A BARACOA, MAYARI I A SANTIAGO I EL RESULTAT DE LA PRIMERA VISITA

538 Durant els dos primers anys, tot i els moviments sísmics i el còlera morbo, visitàrem totes les parròquies de l'arquebisbat; a totes vam donar missió, o jo mateix o els companys, i a les parròquies rurals que tenen tanta extensió se'n donaren moltes. A cada dues o tres llegües es donava una missió en alguna casa de tabac, que consisteix en un gran cobert; s'hi feia un altar, una trona, i amb cadires es muntaven confessionaris amb reixes que portàvem per a aquest efecte.

539 Aquells dos primers anys va ploure moltíssim. En una ocasió va ploure nou mesos sense deixar de fer-ho ni un sol dia, i va haver-hi dies amb les nits que va ploure contínuament; així és que se'ns feia molt difícil viatjar, i, tanmateix, jo i els meus companys anàvem als llocs i la gent hi assistia contínuament; i nosaltres sempre tan contents i tan alegres, i això que de vegades ni teníem el necessari per a la vida.

540 Recordo que el segon any de trobar-nos en aquell país vaig voler anar per terra a la ciutat de Baracoa, ja que no vaig tenir proporció de fer-ho per mar; vaig anar-hi amb els meus companys. Venia amb nosaltres un criat que portava el menjar, perquè els llocs eren solitaris, i la gent de les poques cases que hi havia en aquelles terres se n'havia absentat a causa del còlera. Aquest bon criat va començar de quedar-se enrera, perquè la bèstia no podia caminar, i nosaltres vam arribar molt tard, de nit, en una casa on només vam trobar una galeteta de soldat, petita i duríssima, de la qual vam fer quatre trossos, un per a cada sacerdot, i l'endemà haguérem d'emprendre dejuns el pitjor dels camins que he seguit mai en la meua vida.

541 Vam haver de travessar el riu anomenat Jojó trenta-cinc vegades, perquè com que corre entre dues altes muntanyes no hi cap altre lloc; quan fa pas per un cantó no en fa per l'altre. Acabat el riu, haguérem de pujar les altes muntanyes, anomenades "Cuchillas" de Baracoa, el nom de les quals els escau perfectament, perquè veritablement són com ganivets. Per damunt del tall o carena va el camí, i, quan s'hi passa, a determinats indrets, els transeünts sonen un cargol marí per tal que el qui va no topi amb el qui ve; altrament el cavall de l'un o de l'altre hauria de rodolar rostos avall, perquè és tan estret el pas, que no dóna espai per a girar-hi cua un cavall. Són tan altes aquelles muntanyes que d'allí es veu el mar de les dues bandes de l'Illa, car s'hi troben al mig, i són, endemés, tan llargues que tenen quatre llegües. Doncs bé, després dels passos del riu, haguérem de pujar aquestes muntanyes i fer-hi el trajecte dejuns. La baixada és tan rosta que jo vaig relliscar i vaig caure-hi dos cops, bé que no em vaig fer gaire mal, gràcies a Déu.

542 A migdia vam arribar en una casa de pagès on poguérem dinar, i a la tarda arribàrem feliçment a la ciutat de Baracoa, a l'indret on en arribar a l'Illa de Cuba va posar els peus el descobridor Colom; encara s'hi conserva la creu que va plantar-hi en arribar. Doncs bé, aquesta ciutat feia seixanta anys que no havia estat visitada per cap Prelat, i, per tant, no s'hi havia administrat el Sagrament de la Confirmació. Quan vaig arribar-hi ja hi havien donat la Missió dos dels meus companys; no obstant això, vaig predicar-hi tots els dies que hi vaig romandre, vaig administrar-hi el sagrament de la Confirmació a tothom, vaig fer-hi la visita i vaig traslladar-me a la parròquia de Guantánamo i també a la de Mayarí. Aquestes dues parròquies havien estat missionades pels meus companys i vaig fer-hi el mateix que a Baracoa.

543 De Mayarí vam traslladar-nos a Santiago, la capital, distant quaranta llegües. Sortírem el dilluns de la Setmana Santa. Com que el camí és molt solitari, ens haguérem d'emportar provisions per a poder menjar. Ens emportàrem un potatge de bacallà amb cigrons i patates dins una olla de terrissa. Després d'una llarga caminada, els companys digueren que havíem de dinar; ens aturàrem, traguèren l'olla, encenguèren el foc, i per arrecerar-se del vent van arrambar-se al tronc d'una gran caoba. Tots anàvem a arreplegar llenya, i fou tan forta l'escalfor del foc, que l'olla s'esbocinà. Llavors ens férem amb una "iagua", que n'hi ha moltes en aquell bosc, (les iagües són unes fulles grans que cauen de les palmeres, com unes pells de xai). Posàrem en una iagua el potatge per haver-se trencat l'olla de resultes de l'escalfor massa forta del foc; vam trobar-nos sense cullera ni forquilla i vam agafar una "güira" i així vam menjar-nos el nostre ranxo o potatge. Tinguérem set, i per beure vam agafar una altra iagua, i, lligada pels extrems, formàrem una galleda, i l'omplírem d'aigua, i així vam beure molt regaladament. Tots estàvem tan contents i alegres que era una meravella. L'endemà arribàrem a Santiago per celebrar-hi les funcions de Setmana Santa, que sempre vaig celebrar tots els anys.

544 Els dos primers anys vam tenir els terratrèmols i el còlera, com he dit; i, malgrat tot, aquests dos anys primers, entre jo i els meus companys, vam missionar totes les parròquies de l'arquebisbat. A totes vaig fer la santa visita pastoral, a totes vaig administrar el sagrament de la Confirmació que durava tants dies com calia, fins que s'havia confirmat tothom: es casaven o se separaven els qui havien viscut amistançats; a tothom donàvem llibres, estampes, medalles, rosaris; i tothom quedava molt content i nosaltres també.

545 Durant la primera visita i missió prenguérem cura de comptar allò que distribuïem, i trobàrem que havíem distribuït 98.217 llibres, que donàvem de franc, o que canviàvem amb altres de dolents que ens presentaven amb aquest fi, i foren moltíssims els llibres que vam destruir. Vam donar, a

més a més, 89.500 estampes, 20.663 rosaris, 8.931 medalles. Després de la primera visita ja no s'anotava, per ser moltíssim, allò que manava portar de la Península, de França i d'altres bandes, que tots repartíem per la diòcesi i fora d'ella. Tot sigui per a la major glòria de Déu i bé de les ànimes que Jesucrist va redimir.

546 Vaig escriure moltes circulars des del principi fins als darrers dies que estigué la diòcesi a càrrec meu; però no vaig voler escriure cap carta pastoral fins després d'haver fet la primera visita per tot l'arquebisbat, a fi que totes les paraules fossin útilment aplicades i no llençades a l'aire.

547 La primera carta pastoral que vaig escriure vaig signar-la el dia 20 de setembre del 1852. Vaig dirigir-la al clergat; aquesta mateixa carta va reimprimir-se i vaig augmentar-la amb els edictes següents: 1er Sobre l'hàbit clerical. 2on Deures dels vicaris forans. 3er. Deures dels rectors i altres sacerdots. 4rt Arranjaments per als rectors i vicaris. 5è. Mètode de vida. 6è Sobre capellanies. 7è. Sobre matrimonis. 8è. Sobre dispenses matrimonials.

548 A més d'això, vaig escriure set apèndixs: 1, sobre ornaments i llibres parroquials; 2, sobre cementiris; 3, aranzel; 4, distribució de l'assignació de les fàbriques; 5, conferències; 6, Germandat de la Doctrina Cristiana; 7, sobre la manera de treure els escàndols.

549 La segona carta pastoral vaig dirigir-la al poble el dia 25 de març del 1853, recordant-hi el que els havíem ensenyat en les Missions i visita pastoral. La tercera fou contra els mals llibres que havia portat un vaixell. La quarta fou una invitació a la pregària i altres coses a fi d'obtenir la declaració dogmàtica de la Immaculada Concepció de Maria. La cinquena fou amb motiu de la declaració de la Immaculada Concepció. Aquesta carta s'ha imprès i reimprès a Cuba, Barcelona i París. Tot sigui per a la major glòria de Déu i de Maria Santíssima i bé de les ànimes, com ha estat sempre la meva intenció.

CAPITOL VII

DE DIVERSES DISPOSICIONS QUE VAM DONAR PER AL BÉ DE LA DIOCESI

550 Si bé és veritat que els dos anys primers van visitar-se i missionar-se totes les parròquies, després es va continuar visitant i missionant. Tal com mana el sagrat Concili de Trento que cada any o cada dos anys s'ha de fer la visita, jo en sis anys i dos mesos vaig fer quatre vegades la visita a cada parròquia.

551 En el meu temps va fer-se l'arranjament i augment de la dotació del clergat, tant del catedralici com del parroquial; es va augmentar la d'ells i es va disminuir la meva; abans l'arquebisbe de Cuba tenia 30.000 duros i la quarta parroquial que li'n valia 6.000, i al meu temps va posar-se a 18.000 sense cap quarta.

552 Els rectors tenien una mesquinesa; els quatre de Santiago tenien 33 duros i el peu d'altar, i encara n'havien de donar la meitat al prelat i a un que anomenaven sagristà i que no feia res. Al meu temps va posar-se que els rectorats d'ingrés tinguessin 700 duros; els d'ascens 1.200, i els de terme 2.000; per a les despeses del culte, 200 duros els d'ingrés, 400 duros els d'ascens i 700 els de terme.

Als canonges també els fou augmentada la dotació. S'acondicià una capella molt dotada i molt ben estructurada: feia venir de la península bons músics i organistes, i es feien unes funcions lluïdíssimes.

553 Tant als canonges com als rectors i altres sacerdots, els feia fer cada any exercicis espirituals de deu dies. Els vaig fer vestir sempre hàbits talars, manant-ho per edicte amb la pena de deu duros per a l'infractor. Només un ho va infringir. Vaig fer-lo comparèixer vestit de seglar i li vaig fer pagar la multa, i com que fou sorprès en una casa sospitosa de dones, li vaig recollir les llicències i el vaig recloure. A un canonge i racioner, de qui s'havia provat que havia pecat després d'haver-lo avisat jo, li vaig prendre la meitat de les rendes, segons la disposició del Concili de Trento.

Quan algun rector havia caigut en alguna fragilitat, li feia fer exercicis, i si veia que s'havia esmenat, el treia i l'enviava en un altre indret ben distant, a fi d'allunyar-lo del perill.

554 Vaig instaurar les Conferències a totes les poblacions, tres cada setmana, una de rúbriques i dues de moral; jo les presidia sempre. La primera de cada mes era conferència de dia de recés, que consistia en una estona de lectura, oració i prèdica.

555 Vaig reparar el Seminari Conciliar. Havien transcorregut més de trenta anys sense que cap seminarista intern s'hagués ordenat. Tots començaven la carrera dient que tenien vocació, s'instruïen a costa del Seminari, i a la fi deien que no volien ser sacerdots, i es graduaven i es feien advocats. Així passa que a Santiago hi ha un eixam d'avocats criats i instruïts a expenses del Seminari, i els pocs sacerdots eren externs.

556 Ajudant Déu, s'aconseguí un canvi complet. Vaig posar de rector del Seminari mossèn Antoni Barjau, sacerdot dotat pel cel per a educar nens i joves, i aquest bon eclesiàstic amb les seves bones maneres els anava introduint en la bona direcció i els feia practicar la Religió i aplicar-se a les ciències. I així és que darrerament ja estaven molt avançats, tant en virtut com en ciències, i molts d'ells ja s'han ordenat i uns altres es van ordenant.

557 Com que necessitava sacerdots tot seguit i el Seminari no me'ls podia donar si no després de molt de temps, vaig servir-me d'aquest mitjà: vaig invitar estudiants de Catalunya que estiguessin acabant la carrera, i la terminaven a Santiago i s'ordenaven amb el títol d'una sagristia, i després feien oposicions a rector. Vaig ordenar-ne trenta-sis.

558 També amb el senyor Provisor traguérem els molts i gravíssim abusos que hi havia en capellanies. Les capellanies que eren de dret devolutiu i que jo podia donar, mirava de donar-les sempre als fills del país que eren bons, que eren seminaristes interns i donaven esperances que amb el temps serien bons sacerdots.

559 Vaig augmentar el nombre de parròquies i vaig disposar que els sacerdots ensenyessin la doctrina cristiana, i que tots els diumenges prediquessin o llegissin per al poble.

660 Vaig establir la Germandat de la Doctrina Cristiana i al començament de trobar-nos a l'illa tots els estudiants havien d'ensenyar la doctrina distribuïts per totes les esglésies. Els diumenges fèiem processons d'infants, i als atris o a les places de les esglésies s'aturava la processó i s'hi col.locaven dues taules, i al damunt hi pujaven dos nens i es feien mútuament preguntes en veu alta i clara. I així els altres, i el poble que s'hi agrupava amb aquesta novetat, aprenien la doctrina

cristiana, que tant necessitaven. Visitava sempre i a totes les poblacions les escoles de nens i nenes, on em dirigia als mestres i a les mestres i als alumnes d'ambdós sexes.

561 Vaig instal·lar un convent de monges de l'ensenyament per a nenes i els vaig comprar una casa que va costar-me prop de dotze mil duros.

562 Amb l'ajut del Senyor vaig prendre cura dels pobres. Tots els dilluns de l'any, durant el temps de la meua permanència en aquella illa, reunia tots els pobres de la població en què em trobava, i com que de vegades són més pobres de l'ànima que no pas del cos, donava una pesseta a cadascun, però abans jo mateix els ensenyava la doctrina cristiana. Sempre, i després d'ensenyar-los el Catecisme, els feia una xerrada i els exhortava a rebre els sants sagraments de la Penitència i Comunió, i moltíssims es confessaven amb mi perquè coneixien l'amor que els tenia, i de veritat que el Senyor m'ha donat un amor entranyable envers pobres.

563 Per als pobres vaig comprar una hisenda a la ciutat de Puerto Príncipe. Quan vaig sortir de l'illa, hi portava gastats dels meus estalvis vint-i-cinc mil duros. El prevere mossèn Pal·ladi Currius dirigia l'obra en la construcció de la casa, ja que el Senyor l'havia dotat d'especial intel·ligència per a això; menjava i dormia a la mateixa hisenda amb els treballadors, a fi de vigilar-los i dirigir-los.

564 El pla d'aquesta obra era de recollir els nens i les nenes pobres, molts dels quals es perden pels carrers demanat caritat. A la hisenda se'ls havia de proveir d'aliment i de vestits, i se'ls havia d'ensenyar la Religió, llegir, escriure, etc., i després art o ofici, el que volguessin. Els nens havien de treballar una hora només cada dia a l'hisenda, i amb això se'ls podia mantenir amb les viandes que produïa la mateixa hisenda; i tota la resta que guanyessin s'havia de guardar a la caixa d'estalvis. De manera que quan sortissin d'aquella casa havien de tenir instrucció i a més a més havien d'haver après algun art o ofici, i se'ls havia de lliurar el que ells haguessin guanyat.

565 La casa estava distribuïda en dues grans seccions, una per als nens i una altra per a les nenes; l'església al mig, i en les funcions religioses el lloc dels nens era el centre de l'església, i el de les nenes les tribunes de la part de la seva secció, de manera que estarien completament incomunicats. La casa tenia dos pisos; al primer hi havia els tallers i al segon els dormitoris, etc.

566 Al frontis de l'establiment o casa, a la part dels nens, hi havia un gabinet de física i aparells d'agricultura, un laboratori de química i una biblioteca. Tothom havia de tenir entrada a la biblioteca, dues hores al matí i dues a la tarda; la classe d'agricultura, tres dies la setmana, era per a tots els qui hi volguessin assistir; la resta era per als interns.

567 Havia fet emmurallar i encerclar tota l'extensió de la finca, i després havia dividit tot el terreny en diferents quadres, i tant al voltant com en les línies dels quadres, hi feia plantar arbres de l'illa i de fora que s'hi poguessin aclimatar i utilitzar, com un jardí botànic, enumerant-ne tots els arbres, els números dels quals constessin en un llibre en què s'expliqués la naturalesa de cada arbre, la seva procedència, la seva utilitat, la manera de propagar-se i millorar-se, etc., etc. Al dit efecte jo mateix havia plantat més de quatre-cents tarongers i creixien admirablement. També a la mateixa finca hi havia d'haver una part per als animals de l'illa i de fora, les races dels quals es poguessin utilitzar i millorar.

568 Mentre la construcció d'aquesta casa anava tirant endavant vaig escriure una obreta intitulada Delicias del campo, que inclou en embrió la casa de Beneficència començada. Aquesta obreta Delicias del campo ha estat de gran utilitat a l'Illa, de manera que els amos de les hisendes la lliuraven als majorals i els deien que s'hi guessin. Els Generals de L'Havana i de Santiago, proveïdors de la prosperitat del país, eren els qui més feien conèixer aquesta obra, i actualment el general Vargas, que llavors era a Santiago i ara a Puerto Rico, la hi fa reimprimir per a Puerto Rico i per a Santo Domingo.

569 També vaig establir a la diòcesi la Caixa d'estalvis, el reglament i l'aprovació de la qual estan inclosos en la mateixa obra, per a utilitat i morigeració dels pobres, perquè vaig veure que els pobres si se'ls dirigeix bé i se'ls proporciona un mitjà decent de guanyar-se la vida, són homes virtuosos; altrament s'envileixen , i per això posava el meu afany en les coses espirituals i en les corporals. Tot va sortir-me molt bé, ajudant Déu. Que tot sigui per a glòria de Déu.

570 També visitava els presos de les presons, els catequitzava i els predicava molt sovint i els donava després una pesseta a cadascun, i així em sentien de bon grat i amb aplicació.

571 Amb la mateixa freqüència visitava els pobres de l'hospital, i també els donava algun socors, particularment quan en sortien convalescents. Era president de la Junta dels Amics del País; ens reuníem al Palau i tots ens ocupàvem dels avenços de l'Illa; procuràvem ofici als nois pobres. Preníem cura que a les presons els presos aprenguessin a llegir, escriure, la Religió i algun ofici. Amb aquest motiu teníem a la presó una porció de tallers, perquè l'experiència ensenyava que molts es llençaven al crim perquè no tenien ofici ni sabien com procurar-se el sosteniment de manera honrada.

572 Vaig facilitar el matrimoni als pobres i als qui no trobaven la partida de baptisme, a fi de treure amistançaments. Em vaig oposar als raptés i als matrimonis entre parents; només els concedia i els dispensava quan no podia ser de cap més manera, perquè veia el mal resultat que donen aquesta mena d'enllaços.

CAPITOL VIII

DE COM VAIG SER FERIT I DEL QUE SUCCEI EN EL GUARIMENT

573 Em trobava a Puerto Príncipe passant la quarta visita pastoral, cinc anys després de la meua arribada a l'Illa. Visitades les parròquies d'aquella ciutat, vaig dirigir-me a Gibara, passant per Nuevitas, que també vaig visitar de pas, i des de Gibara, port de mar, vaig encaminar-me a la ciutat d'Holguín. Feia uns dies que em trobava molt fervorós i desitjós de morir per Jesucrist; no sabia ni encertava a parlar si no de l'amor diví amb els familiars i amb els de fora que em venien a veure; tenia fam i set de patir treballs i de vessar la sang per Jesús i Maria; fins i tot a la trona deia que desitjava segellar amb la sang de les meves venes les veritats que predicava.

574 El dia primer de febrer del 1856, havent arribat a la ciutat d'Holguín, vaig obrir la santa visita pastoral, i com que era la vigília de la festa de la Purificació de la Santíssima Verge Maria, vaig predicar-los d'aquest adorable misteri, fent-los veure el gran amor que va manifestar-nos la Verge Santíssima en oferir el seu Santíssim Fill a la passió i a la mort per nosaltres. Les coses que vaig dir i com ho vaig dir no ho sé; però deien que havia estat feliç com mai. El sermó va durar una

hora i mitja.

575 Jo vaig baixar de la trona fervorosíssim, quan heus ací que, acabada la funció, sortírem de l'església per anar a la casa on posava, acompanyat de quatre sacerdots i del meu patge Ignasi, d'un sagristà amb un fanal o llanterna per fer-nos claror, ja que el temps era fosc i érem a dos quarts de nou del vespre. Havíem sortit de l'església i ja érem al carrer Major, carrer ample i espaiós, on hi havia, a banda i banda, molta gent i tothom em saludava. Se m'acostà un home com si em volgués besar l'anell, però a l'instant allargà el braç armat amb una navalla d'afaitar i va descarregar el cop amb tota la força. Com que jo portava el cap inclinat i em tapava la boca amb el mocador que tenia a la mà dreta, en comptes de tallar-me el coll, com intentava, va ferir-me la cara o galta esquerra, des d'arran d'orella fins a la punta de la barba, i de retop va tocar-me i ferir-me el braç dret amb què em tapava la boca, com he dit.

576 Per on passà la navalla va fendir tota la carn fins a clivellar l'os o maxil·lar superior i inferior. Això feia que la sang sortís igualment per fora i per dins de la boca. Jo a l'instat vaig agafar amb la mà dreta la galta per contenir el raig de sang i amb la mà esquerra estrenyia la ferida del braç dret. Precisament hi havia allà a prop una farmàcia i jo vaig dir: Entrem aquí, que tindrem els remeis més a mà. Com que els facultatius de la ciutat i del regiment es trobaven al sermó i sortien de l'església amb l'altra gent, tot seguit va córrer la veu d'aquest fet i van presentar-se a l'instant. En veure'm quedaren esfereïts, veient un prelat, amb vestit de bisbe i pectoral, tot xop de sang; i a més de ser prelat era un amic, perquè m'estimaven i em veneraven. En veure'm quedaren tan estupefactes que jo els havia d'encoratjar i dir el que havien de practicar, car jo em trobava molt tranquil i serè. Digueren els mateixos facultatius que la sang que havia sortit per les ferides no baixava de quatre lliures i mitja. A causa de la manca de sang vaig tenir un petit desmai, i després vaig tornar en mi tan bon punt van donar-me a olorar una mica de vinagre.

577 Feta la primera cura, van portar-me en una llitera a la casa de la meva posada. No puc explicar el plaer, el goig i l'alegria que sentia la meva ànima en veure que havia aconseguit allò que tant desitjava, que era vessar la sang per amor de Jesús i de Maria i poder segellar amb la sang de les meves venes les veritats evangèliques. Feia pujar de grau el meu contentament el fet de pensar que això era com una mostra del que amb el temps assoliria, que seria vessar-la tota i consumir el sacrifici amb la mort. Em semblava que aquestes ferides eren com la circumcisió de Jesús i que després amb el temps tindria l'afortunada i incomparable sort de morir a la creu d'un patíbul, per l'acció d'un punyal assassí o d'una altra cosa semblant.

578 Aquesta alegria i goig va durar-me tot el temps que vaig ser al llit, de manera que alegrava tothom qui em visitava. Aquesta alegria m'anà passant després a mesura que se cicatritzaven les ferides.

579 En el guariment de les ferides s'esdevingueren tres coses prodigioses que consignaré breument aquí: la primera fou el guariment momentani d'una fístula que m'havien dit els facultatius que duraria. Amb el tall de la ferida van trencar-se completament els conductes de les glàndules salivals; per això la saliva, líquida com l'aigua, em sortia per un forat del mig de la cicatriu de la ferida de la galta arran d'orella. Els facultatius tractaven de fer una operació dolorosa i poc avantatjosa; quedàrem que la farien l'endemà. Jo vaig encomanar-me a la Santíssima Verge Maria i vaig oferir-me i resignar-me a la voluntat de Déu, i a l'instant vaig quedar guarit, de manera que quan els facultatius veieren el prodigi l'endemà van restar-ne esbalaïts.

580 El segon prodigi fou que la cicatriu del braç dret va quedar com una imatge de relleu de la Mare de Déu dels Dolors, de mig cos, i, endemés, el relleu tenia colors blanc i morat; els dos primers anys es distingia perfectíssimament, de manera que era l'admiració dels amics que la van veure; però després va anar-se esvaint insensiblement i avui dia ja es distingeix ben poc.

581 El tercer fou el pensament de l'Acadèmia de Sant Miquel, pensament que vaig tenir durant els dos primers dies d'estar enllitat, i tan bon punt vaig aixecar-me, vaig començar de dibuixar l'estampa i d'escriure'n el Reglament, que avui dia està aprovat pel Govern amb Reial Cèdula i celebrat i recomanat pel Summe Pontífex Pius IX.

582 La reina i el rei foren els primers que s'hi allistaren i després se n'han format moltíssims cors, i fan un bé incalculable. Que tot sigui per a la major glòria de Déu i bé de les ànimes.

583 L'assassí fou agafat a l'acte i fou portat a la presó. Se l'encausà i el jutge donà la sentència de mort, tot i que jo, en les declaracions que m'havien pres, havia dit que el perdonava com a cristià, com a sacerdot i com a arquebisbe. Tan bon punt va saber-ho el capità general de L'Havana, el senyor José de la Concha, féu un viatge expressament i va venir-me a veure. Jo vaig suplicar-li l'indult i li vaig dir que el traguessin de l'illa per tal que la gent no l'assassinés, com es temia, per haver-me ferit: tan gran era el dolor i la indignació que tenien de veure que m'havia ferit, i alhora la confusió i la vergonya que els causava que al seu país s'hagués ferit el seu prelat.

584 Jo vaig oferir-me a pagar-li el viatge perquè el portessin a la seva terra, ja que era de l'illa de Tenerife, de Canàries, i es deia Antonio Pérez, que jo l'any anterior havia fet treure de la presó sense conèixer-lo, només perquè m'ho havien suplicat els seus parents, i jo per fer aquell bé vaig demanar-ho a les autoritats; van complaure'm i el van amollar, i l'any següent em féu el favor de ferir-me. Dic favor, perquè jo ho tinc per un gran favor que va fer-me el cel, de què estic summament complagut i de què dono gràcies a Déu i Maria Santíssima contínuament.

CAPITOL IX

DE COM VAIG SER CRIDAT A MADRID

585 Als qui venien a agafar Jesús a l'hort els digué: Haec est hora vestra et potestas tenebrarum. El mateix havia de dir jo: que aquella era l'hora en què Déu donava permís als dolents i als dimonis per a ferir-me; perquè quan l'assassí va ferir-me vaig veure el mateix dimoni com l'ajudava i donava forces per descarregar el cop, i se'm va acudir aquesta idea sobre aquelles paraules que diuen els cànons: Si quis suadente diabolo... Vaig pensar: aquest home infeliç, cooperante diabolo, amb cooperació del diable, posa les seves mans violentes sobre la teva miserable persona, que, si bé és veritat que ets un pobre pecador, un indigne sacerdot, amb tot i això, ets sacerdot, ets un prelat de l'Església, ets un ministre de Jesucrist. ¡Pare meu!, perdoneu-lo, que no sap pas el que es fa.

586 Un cop restablert, vaig anar a l'església per donar gràcies a Déu, vaig administrar el sagrament de la Confirmació a tots els qui hi havia per confirmar, i després vaig dirigir-me a Santiago de Cuba, bo i administrant la confirmació a totes les parròquies que trobàvem pel camí. Vam fer nit en una hisenda anomenada Santo Domingo, i creient els enemics que ens aturàriem en una altra

hisenda anomenada Altagracia, la van incendiar durant la nit. L'endemà quan vesprejava vam arribar a Santiago, i tota la ciutat va sortir-nos a rebre amb grans manifestacions d'alegria quan em van veure, car ja em donaven per mort. El dia següent de la meua arribada era el divendres de Dolors, vaig anar a l'església de la Mare de Déu dels Dolors a donar-li gràcies, vaig celebrar-hi la santa Missa, vaig donar la comunió a molta gent, i vaig assistir a la Missa solemne i sermó. Després vaig fer la benedicció del diumenge de Rams i totes les funcions de la Setmana Santa i Pasqua.

587 De resultes de les ferides de la cara vaig quedar força desfigurat, amb la veu no gaire clara i amb dificultat per articular; per això en aquells primers mesos de tornada a Santiago no podia predicar com acostumava; però dedicava a conferències privades el temps que em deixava lliure el confessionari i altres ocupacions del ministeri. Al cap d'alguns mesos, tanmateix, ja exercia com abans, i per la Quaresma de l'any immediat vaig començar una missió a l'església de Sant Francesc, de Cuba. Ja portava uns quants dies de missió, quan vaig rebre una Reial Ordre que em deia d'anar a Madrid, perquè, havent mort l'arquebisbe de Toledo, que era confessor de S.M., aquesta m'havia elegit a mi.

588 El dia 18 de març vaig rebre la Reial Ordre, i el dia 22 del mateix mes vaig sortir de Santiago de Cuba cap a L'Havana i allà vaig agafar el vapor correu que sortia cap a Cadis. Tota la gent va sortir-me a acomiadar al port, bo i manifestant gran pena i sentiment. Amb la meua sortida tots els meus familiars quedaren dispersos. Vaig suplicar, tanmateix, a mossèn Dionisio González, que vaig deixar com a governador, que continués a la tasca fins a nou avís, i a mossèn Antoni Barjau i el P. Galdácono que continuessin dirigint el Seminari fins que no hi anés el meu successor, per tal de no abandonar el camp.

589 Des del dia que vaig arribar a L'Havana fins que en vaig sortir, que va ser el 12 d'abril, hi vaig predicar tots els dies i vaig escoltar en confessió les persones més principals d'aquella ciutat; vaig donar la primera comunió a la filla del capità general i a la seva esposa en el mateix acte.

590 Durant el viatge passàrem grans perills de perdre'ns, però el Senyor ens en tragué de tots sans i estalvis. Atracàrem a les illes anomenades Terceres, que són portugueses, on fórem molt ben tractats; però tinguérem el disgust que, contestant la salutació que ens féu la ciutat de Faial, moriren dos artillers, i els férem les exèquies, i a aquest efecte tots saltàrem a terra. Vam continuar després el nostre viatge, i a darrers de maig arribàrem a Cadis.

CAPITOL X

BREU BIOGRAFIA DELS SACERDOTS COL.LABORADORS

591 El Pvre. mossèn Juan Nepomuceno Lobo: Vaig conèixer aquest sacerdot quan vaig anar a la cort de pas cap a les illes Canàries, i va agradar-me molt pel seu saber i virtut. Quan vaig ser arquebisbe el vaig convidar per al provisorat, i després d'haver-ho encomanat a Déu, l'acceptà; vaig proporcionar-li la dignitat de tresorer i després el deganat per tal que em vigilés el Capítol, i va fer-ho molt bé. Va exercir igualment a satisfacció meua el provisorat i el càrrec de governador en la meua absència. És sacerdot de molta virtut, saber i zel, i va ajudar-me molt. Després va

renunciar a tot el que posseïa i va entrar a la Companyia. Va substituir-lo el Dr. Don Dionisio González, subjecte també de la meua satisfacció, el qual, havent passat a la Península a causa de la poca salut, vaig nomenar vice-president de L'Escorial.

592 El Pvre. mossèn Manuel Vilaró: Aquest sacerdot va venir a acompanyar-me i ajudar-me en les missions que vaig donar a la diòcesi de Tarragona. Va entrar des d'un principi a la Congregació dels Fills de l'Immaculat Cor de Maria, i quan jo vaig anar a Cuba tingué la bondat de venir-m'hi a acompanyar; vaig fer-ne el meu secretari, i va exercir molt bé el seu càrrec; a més de la secretaria predicava i confessava sempre. Era força instruït, virtuós i molt zelós; va treballar moltíssim, emmalaltí i, veient els metges que a Cuba no hi havia esperances que guarís, van manar-li que tornés a la Península, i va morir a Vic, la seva pàtria.

593 El Pvre. mossèn Manuel Subirana: Fill de Manresa, fou condeixeble meu; ens ordenàrem junts, encara que amb alguna ordenació de diferència. Fou molt virtuós, savi i zelós a Catalunya, i després a Cuba. En acabat se n'anà a Guatemala i Honduras, on es troba actualment i fa prodigis, sempre predicant d'un poble a l'altre, com ho feia a la meua diòcesi.

594 El Pvre. mossèn Francesc Coca: Fill de Capellades, diòcesi de Barcelona; ens vam conèixer amb aquest sacerdot quan jo vaig anar a predicar el mes de Maria a Vilanova, on es trobava de vicari. En saber el meu nomenament se m'oferí, vaig acceptar-lo i vingué amb mi. Era un sacerdot molt bo, senzill com un infant, molt zelós i fervorós. Sempre anava de parella amb mossèn Manuel Subirana ja que entre ells dos hi havia grans i bones simpaties. Tots dos eren molt zelosos i fervorosos i sempre estaven missionant d'un llogarret a l'altre sense parar mai. Tots dos tenien unes veus harmoniosíssimes, de manera que només per sentir-ne els cants tothom anava a la missió, i com que després del cant venia el sermó, quedaven agafats. És inexplicable el fruit que van fer. Després anà a Guatemala, entrà a la Companyia i va morir jesuïta.

595 El P. Esteve Adoain, caputxí: Aquest Pare, al principi que jo em trobava a Santiago, nou arribat, se'm va presentar, i vingué com fugint de L'Havana, a causa de les persecucions que patia per predicar tant. Va quedar-se al meu Palau, i amb un altre sacerdot, de parella, anava també a les missions; el seu primer company fou mossèn Pal.ladi Currius, i el segon mossèn Llorenç Sant Martí. Aquest P. Caputxí era zelosíssim i molt pràctic a donar missions i tenia molt bona mà a treure de la mala vida els amistançats. Després se n'anà en un convent de Caputxins de Guatemala.

595 El Pvre. mossèn Felip Rovira: Just en arribar a Cuba vaig posar-lo al Seminari perquè hi ensenyés llatinitat, ja que s'ocupava d'això quan se m'ajuntà per anar a Amèrica. Quan va absentar-se mossèn Manuel Vilaró, vaig nomenar-lo secretari, i des de llavors m'acompanyà en les visites i missions de la diòcesi, fins que vingué amb mi a Madrid. Després se n'anà a Puerto Rico amb el nou bisbe, l'Ilm. Sr. Benigno Carrión. També era molt zelós i treballava molt, sobretot a treure amistançaments i altres escàndols.

597 El Pvre. mossèn Joan Pladebella: Era un sacerdot de la diòcesi de Girona, gran teòleg; vaig posar-lo al Seminari perquè hi ensenyés teologia moral, i va exercir molt bé el seu càrrec; era molt virtuós i molt aplicat. Aquest senyor va morir del vòmit; els metges no se n'adonaren fins després de mort, que va tornar-se groc, com s'esdevé als qui moren d'aquella malaltia.

598 El Pvre. mossèn Pal.ladi Currius: Natural de Ridaura, diòcesi de Girona, sacerdot molt piadós

i zelós. Al principi anava a missions amb el P. Esteve, caputxí; hi va emmalaltir i van portar-lo a Palau més mort que viu; tan bon punt va restablir-se, vaig posar-lo al Seminari perquè hi ensenyés teologia moral en lloc del difunt Pladebella. Després vaig enviar-lo a Puerto Príncipe perquè hi dirigís la Casa de Beneficència, que s'hi estava edificant. Quan mossèn Felip Rovira va venir amb mi a Europa, ell va quedar-se de secretari a Santiago. Al cap d'alguns temps vaig cridar-lo a Madrid, i va ajudar-me en les obres que vaig fer a l'hospital i església de Montserrat, i, finalment, vaig enviar-lo al Monestir de l'Escorial.

599 El Pvre. mossèn Llorenç Sant Martí: Natural de la Curriu, diòcesi de Solsona. Començà les missions amb el prevere mossèn Antoni Barjau; després vaig posar-lo de company amb el P. Esteve Adoain, i finalment vaig col.locar-lo a Puerto Príncipe de vicari forà, càrrec que va servir molt bé. Fou sempre molt fervorós i després de tot i, a l'últim, entrà a la Companyia i actualment es troba a Fernando Poo.

600 El Pvre. mossèn Antoni Barjau: Natural de Manresa, diòcesi de Vic; començà les missions amb mossèn Llorenç Sant Martí, i com que té una gràcia singular per a instruir i educar nens, vaig posar-lo de rector al Seminari, i exercí molt bé el seu càrrec. Hi estigué fins a l'arribada del meu successor, llavors vingué aquí i vaig posar-lo de rector del Col·legi del Reial Monestir de l'Escorial. És un sacerdot molt després de tota cosa terrenal i molt zelós de la glòria de Déu i salvació de les ànimes.

601 El R.P. Antonio de Galdácano, caputxí biscaí: Aquest Pare s'ajuntà a la meua companyia després de dos anys que ja em trobava a Cuba. L'esmentat religiós, exclaustrat per la revolució, se n'anà als Estats Units, després estigué a Puerto Rico de rector, i com que el lloc no li provava gaire, vingué a Cuba, on es va trobar millor. És un religiós molt instruït i molt zelós; va acompanyar-me alguns cops a les missions i m'ajudava a confessar. Després vaig posar-lo de catedràtic al Seminari, i, tan bon punt va arribar-hi el meu successor, va venir i vaig col.locar-lo de catedràtic de teologia al Seminari de l'Escorial.

602 El noi anomenat Telesforo Hernández: Que va portar-se mossèn Juan Lobo, com he dit, el va posar d'escrivent a la secretaria i va morir del vòmit.

603 El cuiner anomenat Gregori Bonet: No li va provar el clima. Com que havia estat soldat i ferit, amb la calor les ferides se li van ressentir i va haver de tornar a Mallorca, d'on era natural.

604 El noi Felip Vila: Natural de la ciutat de Vic, que vaig endur-me com a criat. Prenia molt bona cura dels malalts i dels pobres, a qui feia caritat, ensenyava la doctrina cristiana i els exhortava a la virtut; els feia unes reflexions tan oportunes i enèrgiques, que els sacerdots del país, que de vegades el sentien, en quedaven admirats, i començaren a dir-li que seria millor que estudiés per a sacerdot que no pas que fos criat per a servir. Ell se'ls escoltà i va voler estudiar. Jo li deia que es deixés d'això, perquè vaig entendre que Déu no el tenia destinat per a sacerdot, tot i que fos de molt bons costums. A desgrat dels meus consells volgué estudiar; però al cap de poc temps li féu mal el pit i hagué de tornar a Europa i va morir.

605 El noi Ignasi Betriu: Natural d'Arreu, diòcesi de la Seu. Fou el més constant, de molt bons costums, molt amic dels pobres i molt zelós. Ensenyava també la doctrina als pobres i a les missions l'ensenyava a l'altra gent, a qui donava o distribuïa llibres, estampes, medalles i rosaris

dels que jo em feia portar. Aquest noi va tornar amb mi d'Amèrica i avui dia encara està en la meva companyia.

606 Aquests són els subjectes que em van acompanyar en els meus treballs apostòlics en aquella diòcesi tan plena de malesa i de bardisses. Dec a Déu moltíssimes gràcies per haver-me procurat tan bons companys. Tots foren de conducta irrepreensible. No em donaren mai cap disgust; ans al contrari, tots van ser-me de gran consol i alleujament, tots eren de molt bon tarannà i de solidíssima virtut; deseixits de tota cosa terrenal, mai no parlaven ni pensaven en interessos ni en honors; l'única mira que tenien era la major glòria de Déu i la conversió de les ànimes.

607 En tots ells tenia jo coses per a aprendre, ja que em donaven exemple de totes les virtuts, particularment d'humilitat, obediència, fervor i desig d'estar sempre treballant. Mai no es va veure en cap d'ells displicència per a anar en algun lloc; tots estaven sempre disposats a treballar, i amb gust s'ocupaven en allò que se'ls manava, tant si era a les missions, que era el més ordinari; com si era de tenir cura d'alguna parròquia o vicaria forana. De manera que tot els era igual; mai no van demanar ni refusar cap cosa ni cap ocupació.

608 Tant era així que la nostra casa era l'admiració de tots els forasters que van presenciar-ho. Dic això, perquè jo tenia donada l'ordre que tots els sacerdots forasters que vinguessin a la ciutat, s'hostatgessin al meu Palau, tant si jo hi era com si no, i durant el temps que volguessin. Hi hagué un canonge de l'illa de Santo Domingo, anomenat Gaspar Hernández, que, havent d'abandonar el seu lloc d'assignació a causa de la revolució, va venir a Cuba i romangué al meu Palau, menjant amb nosaltres, tres anys seguits. Venien eclesiàstics dels Estats Units i d'altres bandes i tots trobaven cabuda al meu Palau i a la meua taula; i sembla que Déu els portava perquè veiessin aquell espectacle tan encisador. No podien deixar de remarcar que la nostra casa era com un rusc, d'on adés en sortien uns, adés hi entraven altres, segons les disposicions que els donava, i tots sempre tan contents i alegres. De manera que els forasters quedaven esbalaïts d'allò que veien i lloaven Déu.

609 Jo algun cop pensava com podia ser tot allò, que hi regnés tanta pau, tanta alegria, tan bona harmonia en tanta colla i durant tant de temps, i no me'n podia donar cap més raó que la de dir: Digitus Dei est hic. És aquesta una gràcia singular que Déu ens dispensa per la seva infinita bondat i misericòrdia. Comprenia que Déu beneïa els mitjans que posàvem de part nostra per tal d'obtenir aquesta gràcia especialíssima. Els mitjans que posàvem per obra eren els següents:

610 1. Tots els dies ens llevàvem a una hora fixa i determinada, i teníem en comunitat, sense que ningú hi manqués, mitja hora d'oració mental. Tots dinàvem i sopàvem plegats, i a taula hi havia sempre lectura, que feia per torn un de la colla; després del dinar i del sopar teníem una estona d'esbarjo plegats, i així ens vèiem tots, ens parlàvem igualment i acabàvem el dia amb el sant Rosari i altres devocions.

611 2. Cada any, en un temps donat, tots ens reuníem a Palau i fèiem deu dies d'exercicis espirituals, sense interrompre mai el silenci, sense admetre visites, cartes ni cap mena d'afer. Per torn cada dia un de nosaltres servia a taula i un altre llegia, començant per mi. Sempre volien que els prediqués tots els dies d'exercicis. Durant l'últim acte dels exercicis jo els besava els peus a tots i ells després em demanaven permís per a besar-me'ls a mi i als altres; aquest acte era molt tendre, molt colpidor i de felicíssims resultats.

612 El tercer mitjà era que ningú no tenia amistats particulars; tots ens estimàvem igualment els uns als altres. Afegim-hi que ningú no tenia amistats fora de casa; a Palau ho teníem tot; així que ningú no visitava ningú ni era visitat pels de fora. Coneixíem tots per experiència que aquest mitjà era molt bo i àdhuc necessari per a conservar la pau, evitar disgustos, gelosies, enveges, sospites, murmuracions i altres mals molt grans.

613 El quart mitjà fou que vaig prohibir-los amb tota la força de la meua autoritat i els vaig suplicar amb tota l'amabilitat de l'afecte que els professava que mai no llegissin anònims. Aquests són els mitjans principals de què ens vam valer. El Senyor va dignar-se a beneir-los i tot ens anà sempre molt bé. Que el Senyor sigui beneït sempre i per tota cosa.

CAPITOL XI

DE LA DISPLICENCIA QUE SENTO A MADRID

614 A primers de juny del 1857 arribàrem a Madrid, vaig; presentar-me a S.M., i el dia 5 del mateix mes va passar-me i comunicar-me la Reial ordre amb què em nomenava el seu confessor. Al cap de pocs dies va dir-me que instruís la infanta Isabel en la santa Religió; llavors tenia uns cinc anys; li he donat sempre les seves lliçons, i el dia 11 d'abril del 1862, als deu anys d'edat, ha fet la seva primera comunió en companyia de la seva mare la Reina, després de confessar-se sempre amb mi des dels set anys. Ara, a més de la instrucció i preparació, ha fet durant deu dies exercicis espirituals.

615 La Reina, des del primer any que va fer els exercicis espirituals, cada any els ha repetit, i sempre els fa de tan bon grat que en surt molt contenta, i exhorta d'altres persones a fer-los, i sobretot li agraden els que jo vaig publicar, dels quals em demana que li porti exemplars, ja que té l'imponderable plaer de regalar-los a uns i a altres, i els aconsella que els llegeixin si més no.

616 Totes les cambres i hostesses tenen el Camino recto i el llibre dels exercicis. El Camino recto també és un llibre que va agradar molt a Ses Majestats; per a ells va fer-se la impressió de luxe a la casa Aguado, de Madrid. Avui dia tant Ses Majestats com les cambres i hostesses es capturen de la manera més edificant: oeixen la santa Missa, tots els dies llegeixen la vida del Sant, resen el sant Rosari, etc.; freqüenten els sants Sagraments. La Reina i la Infanta es confessen amb mi, i també confesso moltes hostesses. Totes estan sempre ocupades.

617 La reina, a més de les seves devocions i d'atendre els afers del govern i de donar audiència a moltes persones cada dia, s'ocupa en alguna labor manual, a pintar algun quadre, a brodar, etc.; a brodar és regularment en allò en què més s'ocupa. L'any passat va brodar per al meu reclinadori un coixí molt bonic, amb flors molt formoses. També de vegades s'ocupa a fer vànoves de punt.

618 La Infanta Isabel també sempre està ocupada; a més de les seves devocions i lectures pietoses que té cada dia, passa molt de temps en les vàries lliçons que se li donen. Durant el temps d'esbarjo s'entreté en joguines homenívoles i no femenívoles; de manera que en cinc anys que l'he tractada, i molt sovint, mai no l'he vista amb una joguina de nena, sempre de nens; la joguina que li és més familiar és un capell de punta i una espasa. També s'entreté de vegades a enfilar el grans de rosari

amb alicates i filferro; també broda i cus molt bé.

619 Les senyores de les cambres de S.M. i de les infantes sempre estan ocupades, adés complint les obligacions, adés fent ganxet i altres coses.

620 Jo, tot i que veig que S.M. es comporta molt bé en la moralitat, en la pietat, en la caritat i altres virtuts, i que al seu compàs rutllen molt bé els altres de Palau, no em sé conformar ni aquietar a estar-me a Madrid. Veig que no tinc el tarannà de cortesà ni de palatí; per això l'haver de viure a la cort i ser contínuament a Palau és per a mi un martiri continu.

621 Algunes vegades he dit que Déu m'ha enviat en aquest destí per tal que sigui el meu purgatori on purgui i pagui els pecats de la meva vida passada. D'altres cops he dit que durant tots els anys de la meva vida passada no he patit tant com d'ençà que estic a la Cort. Sempre sospiro per sortir-ne. Sóc com un ocell engabiat, que va recorrent les barretes per veure si es pot escapar; així rumio per veure si en puc sortir. Gairebé m'hauria agradat una revolució perquè me n'haguessin foragitat.

622 Algunes vegades em pregunto: ¿quina causa tens per estar tan disgustat? Totes les persones de Palau et respecten, tota la família reial t'aprecia i et distingeix, S.M. la reina et té un afecte i amor extrem, doncs ¿quin motiu tens per trobar-t'hi tan violent? -Cap. Jo mateix no sé donar-me'n raó. Només explico l'enigma dient que aquesta repugnància que sento és una gràcia que Déu em dispensa perquè no posi l'afecció en les grandeses, honors i riqueses del món, ja que comprenc clarament que el fet de sentir contínuament aquesta repugnància a les coses de la Cort i el desig perenne d'escapar-me'n em preserva de l'enveja i de posar el cor en les coses que s'aprecien al món.

623 Veig que el Senyor ha fet en mi el que contemplo que passa als planetes; hi observo dues forces, la centrífuga i la centrípeta; la centrífuga els impulsa a escapar-se lluny i la centrípeta els estira cap al centre; per l'equilibri d'aquestes dues forces és com es descriu l'òrbita. Doncs així em contemplo jo; sento en mi una força que anomenaré centrífuga, que m'impulsa a sortir de Madrid i de la seva Cort; però sento que hi ha una altra força, que és la voluntat de Déu, que vol que per ara estigui a la cort, que amb el temps ja en sortiré. Aquesta voluntat de Déu, doncs, és per a mi la força centrípeta que em té aquí fermat com un gos a l'estaca. Barrejades aquestes dues forces, es a dir el desig de sortir-ne i l'amor que tinc a fer la voluntat de Déu, que per ara és que estigui a la cort, em fan descriure el cercle que estic fent.

624 Tots els dies en la pregària haig de fer actes de resignació a la voluntat de Déu. De dia, de nit i sempre haig de fer actes d'aquest sacrifici d'estar a Madrid, però dono gràcies a Déu per aquesta repugnància. Entenc que és un gran bé per a mi. ¡Ai de mi! ¿I si el món i la Cort m'agradessin! Només m'agrada això: veure que res no m'agrada. Beneït sigueu Déu i Pare meu, que teniu tanta cura de mi. Estic convençut, Senyor, que així com a l'aigua del mar li heu donat la salabor i l'amargor perquè es conservi pura, així m'heu concedit a mi la sal del disgust i l'amargor del tedi a la cort perquè em conservi net d'aquest món. Gràcies i moltes us en dono, Senyor.

CAPITOL XII

DE COM MAI NO HE VOLGUT PROCURAR-ME DESTINS NI M'HE FICAT EN POLITICA

625 Com que S.M. em té tant d'afecte i amor, sé i em consta que es complauria que jo li demanés gràcies; però no n'hi he demanada cap fins al present, ni tinc ganes de demanar-li'n en el futur. Però ¿què dic? No ho dic bé; sí que he demanat una gràcia moltes vegades i amb molta instància, i és que em deixi retirar de Madrid i de la Cort. I precisament aquesta gràcia, aquesta única gràcia que he demanat, és la que fins ara no he pogut assolir; i el pitjor és que, tot i tenir-ne alguna esperança, de moment però no puc aconseguir el que desitjo.

626 Els qui tenen fam i set, no de justícia per mèrits, sinó de col.locacions, destins i dignitats per favor, assetgen cada dia la meva casa i em molesten amb instàncies i pretensions, però jo els haig de dir que sento en l'ànima de no poder-los complaure; perquè m'he imposat com un deure de no ficar-me en això. Malgrat de portar cinc anys a Madrid i d'haver observat sempre la mateixa conducta, encara no se n'han desenganyat, ja que cada dia ens som allà mateix. La majoria de la gent que se'm presenta a l'hora d'audiència que dono cada dia, de les onze a les dotze, és per demanar col.locacions, destins i dignitats. Això sense comptar amb el munt de cartes que rebo tots els dies demanant el mateix. ¡Què seria si jo m'hagués ficat en aquest bullit!

627 D'altra banda, veig que els qui insten tant, procuren i sol.liciten col.locacions, destins i dignitats, sense perdonar regals ni altres mitjans, són els més indignes de tals col.locacions. Així, que Déu me'n guard de cooperar a un mal tan gran com el que d'ací deriva, per tal com els càrrecs són mal complerts, el mèrit i la virtut desatesos, i la ignoràcia, la pedanteria, el vici i la immoralitat es veuen entronitzats per la via dels favors. Sí, ho dic i ho dic ben alt, i voldria que tothom em sentís i així em deixessin en pau. D'això no me n'ocupo.

628 Malgrat d'haver anat sempre amb aquesta precaució en tal terreny, no m'he escapat de les males llengües. Uns per despit, perquè no he volgut ser instrument de les seves injustes pretensions, i altres per enveja; uns per temor de perdre el que tenen, uns altres per malícia i no pocs per ignorància, només perquè n'han sentit parlar, han dit sobre mi totes les picardies imaginables i m'han aixecat les calúmnies més lletges i repugnants; però jo he callat, he sofert i m'he alegrat en el Senyor, per tal com m'ha brindat un glopet del calze de la seva passió, i els calumniadors, els he encomanats a Déu, després d'haver-los perdonat i estimat amb tot el meu cor.

629 En matèria de política noo m'hi he volgut ficar mai, ni abans quan era simple sacerdot, ni ara tampoc, per més que m'hagin burxat diverses vegades. Un dels principals em deia un dia que jo havia de parlar a S.M. a favor d'un tal o d'un tal altre, i li vaig contestar: Sàpiga, senyor, que jo considero que actualment Espanya és com una taula de joc; els jugadors són els dos partits, i així com seria molt reprehensible que l'espectador fes la més petita insinuació a favor d'algú, igualment seria jo reprehensible, jo que sóc un mer espectador, si feia alguna indicació a S.M. a favor d'aquest o d'aquest altre partit. Al cap i a la fi tots els partits no són sinó jugadors que intenten de guanyar el punt i tenir l'orgull de manar els altres, o el lucre d'un sou més elevat; de manera que el mòbil de la política i dels partits no és cap més altre que l'ambició, l'orgull i la cobdícia.

630 Tocant a la provisió de bisbes, és allò en què m'he ocupat més per instàncies de S.M., i diré com ha funcionat fins ara aquest afer. El Ministre de Gràcies i Justícia demana de tant en tant als bisbes i a cadascun en particular si té a la seva diòcesi cap sacerdot que reuneixi les qualitats per a ser bisbe quan convingui, i el bisbe li contesta sí o no. Si en té cap, en dóna les dades que pot, edat, carrera, virtut, exercici i altres qualitats... El Ministre recull i guarda aquestes dades, i quan

hi ha alguna vacant es treuen aquests cartipassos i es lliuren a S.M. i la senyora els llegeix i escolta la inspiració interior que demana a Déu per a saber qui ha d'escollir. Després es fa formar la terna, s'informa sobre els subjectes de la terna i s'encomana i es fa encomanar a Déu, i, finalment, escull sense mirar altra cosa que la major glòria de Déu i bé de l'Església. I jo puc assegurar que si mai cap sacerdot li ha fet alguna indicació en aquest sentit, això ha estat més que suficient perquè mai no fos nomenat bisbe. I em deia una vegada: Bé serà dolent quan demana i procura ser bisbe. Potser en cap altra cosa a Espanya no es procedeix amb més equitat i justícia que en els nomenaments de bisbes, però tampoc en cap altra cosa hi ha més encert.

631 Respecte a les Canongies ja no es fila tan prim. No diré pas que S.M. ni el ministre facin simonies; però Déu sap si els pretendents amb els qui envolten S.M. i el ministre, no fan algun pacte, regals, etc., etc., que davant Déu no estiguin gaire bé; jo per això no he volgut ficar-me mai en aquest ram de pretensions i de canongies. ¡Tant de bo que tots els sacerdots cerquessin de ser els darrers entre els seus companys, com ho ensenyava el diví Mestre! La millor canongia és la d'estimar molt Déu i salvar ànimes, a fi de tenir un lloc distingit a la glòria del cel. De bon segur que per a un sacerdot representarà ben millor compte haver estat missioner que no pas canonge. Que ara esculli, doncs, allò que hauria escollit a l'hora de la mort.

CAPITOL XIII

DEL DESPRENIMENT AMB QUE M'HE COMPORATAT

632 Hi ha un proverbi vulgar que diu una veritat molt gran: Remena la cua el ca, no per tu sinó pel pa. Jo veig tots els dies senyors i senyores que fan mil festes, adulacions i d'altres coses als reis, no pels reis, sinó perquè els donin..., doncs jo no vull ni pretenc res; només pretenc sortir de la Cort. Potser dirà algú: -Tens les dues grans creus. -És veritat; però ¿com les tinc? -La gran creu d'Isabel la Catòlica no la vaig demanar, ni la volia quan me la van oferir; però van dir-me que havent d'anar a Cuba era una necessitat de tenir el títol i el nomenament d'excel·lència, essent la primera dignitat de l'Església i havent d'alternar amb el general d'aquella Illa.

633 L'altra de Carles III no la vaig demanar ni la vaig desitjar; fou ben a desgrat meu, i va ser d'aquesta manera: Després del naixement del Príncep d'Astúries, el mateix dia en què Ses Majestats anaven a Atocha, van dir-me que anés a Palau. Tan bon punt hi vaig ser, sortiren la reina i el rei de la cambra en què m'esperaven, i sense dir-me res, tots dos alhora van posar-me la creu amb la seva banda. Jo no vaig dir ni una paraula perquè estaven plegats tots dos, i com que llavors el rei no m'inspirava la confiança d'ara, que també m'estima molt, vaig callar, però interiorment tenia molta pena. Però després un altre dia que em vaig veure sol amb la reina, li vaig dir que no podia sinó agrair-los el bon afecte amb què m'havien condecorat amb la Creu de Carles III, però que per a mi havia estat de gran pena i sentiment. I en prova de la pena que va causar-me, vaig estar molt de temps sense portar-ne cap, i encara ara només les porto en dies de rigorós uniforme i de gran etiqueta.

634 Fora d'això, no tinc res. No hi ha prelat a Espanya que no tingui algun pectoral, o calze o altra cosa o coses de S.M., sigui per raó d'algun bateig, o visita a la seva catedral, etcètera, etc.; però jo no tinc ni vull res. Quan vaig batejar la infanta Concepció, m'havia de regalar quelcom, com és costum; doncs jo li vaig demanar i suplicar que no em donés ben res, i per tal de no contristar-me

no em va donar res. I la meva satisfacció serà, quan em retiri de palau, el fet de poder dir que res no tinc de S.M., ni un agulla de cap.

635 Hi ha homes que al costat de Ses Majestats sempre estan caçant i agafant graus, honors, més grans sous i grans quantitats; però jo, com he dit, res no he agafat, més aviat hi he perdut. De tota manera, volgué S.M. que prengué el càrrec de protector de Montserrat, de l'església, hospital i d'altres coses; jo vaig resistir-m'hi; va demanar-m'ho moltes vegades, va instar-m'hi l'intendent, i, finalment, vaig acceptar-ho perquè vaig veure que les coses ja estaven posades al Butlletí Oficial per a ser venudes, i per tal de salvar-les de la desamortització vaig acceptar-ho. Però ¿amb quins guanys? Traient de la meva butxaca cinc mil duros per a reparar i arranjar l'església i establiment.

636 Dic el mateix del Reial Monestir de l'Escorial, que no m'ha donat ni em dona cap mena d'utilitat, sinó disgustos i penes, causant-me persecucions, calúmnies i despeses; tres cops he intentat renunciar a la presidència i cap vegada no m'ha estat possible. Que tot sigui per Déu; ja que el Senyor vol que dugui la càrrega d'aquesta creu, només em cal conformar-me amb la voluntat del Senyor. ¡Oh Déu meu! Jo no vull res d'aquest món; res no vull sinó la vostra divina gràcia, el vostre sant amor i la glòria del cel.

CAPITOL XIV

DE LES OCUPACIONS ORDINARIES I EXTRAORDINARIES

637 Tots els dies d'hivern, d'ordinari, em llevo a les tres, i de vegades abans, perquè em llevo tan bon punt no aconsegueixo de dormir, ja que sense dormir no m'estic mai al llit. Tot seguit començo el rés de l'Ofici diví, reso matines i laudes, el santíssim Trisagi, i després llegeixo la Sagrada Escriptura, em preparo per a la santa Missa, la celebro, dono gràcies i em poso al confessional fins a les onze. Llavors m'aixeco per donar audiència als qui em volen parlar. De les onze a les dotze és l'hora que tinc més pesada, perquè em vénen amb pretensions a què no puc accedir, com són ara recomanacions per a col·locacions, destins i coses per l'estil. De les dotze a un quart d'una tinc l'examen particular, a un quart d'una dinem, després reso hores, vespres i completes. Després, a la tarda i vespre m'ocupo a visitar malalts, presos o d'altres establiments de caritat; a predicar a Monges, Germanes, etc., etc., i a estudiar i escriure llibrets i fulls volanders.

638 Ultra aquestes ocupacions ordinàries de cada dia, vénen les extraordinàries, com han estat els exercicis que he donat al clergat, als senyors i senyores de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, a les Monges, a les Germanes, i a més d'això Missions al poble. Però aquestes ocupacions no m'omplen; tot el meu anhel seria anar missionant per pobles i llogarrets; aquest és el meu somni daurat; tinc una santa emulació i gairebé enveja als missioners que tenen la bona sort de poder anar d'un poble a l'altre predicant el sant Evangeli.

639 Enmig de les meves penes tinc algun consol. Quan amb SS.MM. i AA sortim de jornada, llavors se'm proporciona el poder predicar al poble al matí, abans que SS.MM. surtin de casa; després vaig predicant en els convents a les Monges, Germanes, sacerdots, estudiants, senyors i senyores de les Conferències, etc., etc., de manera que tot el dia el passo predicant, tret del temps més precís que haig de ser a Palau amb la família reial.

640 Una de les coses que més m'han ocupat d'ençà que estic a Madrid ha estat l'escriure llibres i

fulls volanders, fer-los imprimir, comprar aquests i altres llibres i fer-los circular per mitjà de l'Acadèmia de Sant Miquel, adés al confessionari, adés als establiments, adés pels carrers i escoles i d'altres establiments.

641 ¡Oh Déu meu!, qui pogués fer que ningú no us ofengués! Ans més aviat, ¡tant de bo que pogués fer-vos conèixer, estimar i servir de totes les criatures! És aquesta l'única cosa que desitjo; la resta no em mereix cap atenció. ¡Oh bé meu, que en sou de bo! Jo us estimo amb tot l'afecte del meu cor.

CAPITOL XV

DE LES REGLES DE VIDA I PROPOSITS QUE AJUDANT DÉU PROCURO GUARDAR

6421. Jesús i Maria són tota la meva empara i guia i els models que em propono de seguir i imitar. Prenc, endemés, com a patrons i exemplars els gloriosos Sant Francesc de Sales, Sant Carles Borromeu, Sant Tomàs de Villanueva i Sant Martí.

643 2 Em recordaré de les paraules de l'Apòstol quan escriu a Timoteu 1-4, 16: Attende tibi et doctrinae. Sobre això diu Corneli: Haec duo munia sunt Episcopi... qui aliter faciunt... ne sibi nec aliis prosunt.

644 3 Cada any faré els sants exercicis espirituals.

4. Cada mes tindrè un dia de recés espiritual.

5. Cada setmana em reconciliaré, almenys un cop.

6. Tres dies la setmana prendré deixuplina, i els altres dies em posaré el cilici o una altra cosa equivalent

7. Dejunaré tots els divendres de l'any i vigílies de les festes del Senyor i de la Verge Santíssima.

645 8. Cada dia em llevaré a les tres, i abans si no puc dormir, i em recolliré a les deu. Després resaré Matines i Laudes, i llegiré la Santa Bíblia fins a l'hora de la meditació.

9. Tindrè una hora de meditació.

10. Celebraré la santa Missa, i després durant mitja hora donaré gràcies i en demanaré per a mi i per als altres.

646 11. Després em posaré al confessionari fins a les vuit. Llavors prendré xocolata, i em posaré novament al confessionari; si no hi ha gent, m'ocuparé en una altra cosa fins a les onze. Llavors donaré audiència per espai d'una hora. A les dotze resaré les salutacions i faré l'examen.

12. A un quart d'una dinaré, cosa que acompanyaré amb la lectura espiritual.

13. Descans fins a dos quarts de dues.

14. Treballaré fins a dos quarts de nou. Llavors resaré el Rosari i altres devocions.

15. A les nou sopar i a les deu descans.

647 16. Proposo de no perdre mai un instant de temps, per això estaré sempre ocupat, o en l'estudi, o en l'oració, predicació, administració de sagraments, etc.

648 17. Proposo de moure'm sempre a la presència de Déu, i dirigir-li totes les coses, no cercant mai la meua lloança, sinó únicament la major glòria de Déu a imitació de Jesús, que procuraré imitar sempre, pensant com es comportaria en tals ocasions.

649 18. Proposo de fer bé i de la manera que em sembli millor les coses ordinàries; i en concurrència de dues coses, procuraré sempre d'escollir la millor, bé que sigui amb algun sacrifici de la voluntat pròpia, i escolliré en particular allò que sigui més pobre, més abjecte i més dolorós.

650 19. Proposo de conservar-me sempre en un mateix humor i equilibri, sense deixar-me dominar mai de la ira, impaciència, tristesa, ni de l'alegria exagerada, recordant-me sempre de Jesús, de Maria i de Josep, que també van passar les seves penes, i més grans que no pas les meves. Pensaré que Déu així ho ha disposat, i per a bé meu; per això no em queixaré, sinó diré: Faci's la voluntat de Déu. Recordant el que diu Sant Agustí: Aut facies quod Deus vult, aut patieris quod tu non vis. També recordaré el que Déu encarregà a Santa Maria de Pazzis: Que sempre es mantingués en un mateix humor inalterable, una gran delicadesa amb tota mena de persones i que mai no se li escapés cap paraula de llagoteria. Es llegeix de Sant Martí que mai no se'l va veure enfadat, ni trist, ni que rigués, sinó que sempre se'l veié igual, amb una celestial alegria; era tan gran la seva paciència, que tot i ésser un prelat, si l'ofenien el clergues ínfims, podien estar segurs que no els castigaria.

DOCUMENTS ESCOLLITS

651 La perfecció consisteix a estimar molt Déu i avorrir-se a si mateix (Santa Magdalena de Pazzis).

Sperner se, sperner nullum, sperner mundum, et sperner sp
erni (Sant Lluís Bertran).

Fes el que deus i que s'esdevingui el que vingui.

És cosa de gran valor sofrir sense rondinar, i gran saviesa escoltar amb paciència.

In silencio et spe erit fortitudo vestra (Is 30, 15).

652 L'home fort no ha de témer ben res, ni tan sols la mateixa mort, quan es tracta de complir el propi deure.

Hem de mantenir el lloc o l'ofici que Déu ens ha assenyalat, combatent fins a morir, sense témer les conseqüències; l'únic que hem de témer és d'obrar injustament.

653 Si voleu arribar a una virtut enlairada, no us aixequen en una gran estimació de vosaltres mateixos; creieu que no feu res i ho fareu tot (Sant Joan Crisòstom).

Abstine et sustine.

Abstine de la golafreteria, regal i de tot gust, lícit i tot.

Sustine el treball, la malaltia, les persecucions i calúmnies.

Spiritus Sanctus docet: Pauca loqui cum discretione; multa operari cum fervore, ac jugiter laudare Deum.

CAPITOL XI

D'ALGUNES DEVOCIONS PARTICULARS

654

Lletanies

Sancta Maria.	S. Martine.
S. Joseph.S. Juliane.	
S. JoachimS. Laurenti Just[iniane].	
Sta Anna. S. Ildefonse.	
S. AntoniS. Alfonse Lig[ori].	
Ss. SeraphimS. Bernarde Cal[vó].	
Ss. Querubim.S. Bernarde D[ocotor].	
Ss. Throni.S. Francisce X[averi].	
Ss. Dominationes.S. Francisce de A[ssisi].	
Ss. Virtutes.S. Francisce de B[orja].	
Ss. Potestates.S. Francisce de P[aoli].	
Ss. Principatus.S. Thoma D[ocotor].	
Ss. Archangeli.S. Dominice.	
Ss. Angeli.S. Stephane.	
Ss. Patriarchae et Profetae.	S. Laurenti
S. Joannes B[aptista].	S. Vincenti
S. Petre.	S. Sebastiane M[artyr].
S. Paule.	S. Sebastiane B[alfre].
S. Jacobe.	S. Filipe N[eri].
S. Joannes.	S. Ignati M[artyr]
Omnes Ss. Apost. et Evan.	S. Ignati
S. Francisce de S[ales].	S. Aloisi
S. Carole B[orromee].	Sta. Theresia.
S. Thoma a V[illanova].	Sta. Catharina M[artyr]
S. Antonine	Sta. Catharina V[irgo].
S. Joannes Chris[ostome]	Sta. Maria Magdalena
	Sta. Maria Magdalena de Pazzis
S. Ambrosi.	Sta. Eulalia
S. Augustine.	Sta. Tecla.
S. Gregori.	Sta. Agnes.
S. Athanasi.	Sta. Philomena.
S. Hieronyme.	Omnes Sancti et Sanctae
	Dei
S. Pauline	

Petitiones pro me

655Credo, Domine, sed credam firmitus.
Spero, Domine, sed sperem securius.
Amo, Domine, sed amem ardentius.
Doleo, Domine, sed doleam vehementius.

656 O, Domine, quia ego servus tuus, et filius ancillae tuae.
Ecce servus tuus, fiat mihi secundum voluntatem tuam.
Domine, quid me vis facere?
Doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.
Dabis ergo servo tuo cor docile, ut populum judicare possim et discernere inter bonum et malum. (3 Reg. 3, 7)

657 Pater, da mihi humilitatem, mansuetudinem, castitatem, patientiam et charitatem.
Pater, bonitatem, et disciplinam et scientiam doce me.
Pater, da mihi amorem tuum cum gratia tua et dives sum satis.
Deus meus, Jesus meus et omnia.

658 In cruce vivo, et in cruce cupio mori; et non a meis manibus, sed ab alienis spero descendere a cruce, postquam consummatum fuerit sacrificium.
Absit mihi gloriari nisi in cruce Domini mei Jesuchristi, per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo.

Petitiones pro populo

659 Pater, respice in faciem Christi tui.
Pater, respice in faciem Ancillae tuae.
Pater, respice in me, et miserere mei quia unicus et pauper sum ego.
Respice in me et miserere mei, da imperium tuum puero tuo, et salvum fac filium ancillae tuae. (Sl 85)
O Domine, quia ego servus tuus, ego servus tuus et filius ancillae tuae. (Sl 115)
Parce, Domine, parce populo tuo per amorem et patientiam J.C. D.N. et Beatae V.M.

660 Parce, Domine, parce populo tuo per amorem et merita J.C. D.N. et Beatae V.M.
Parce, Domine, fili David, miserere nostri.

661 Te ergo quaesumus tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti.
Salvum fac populum tuum, Domine, et benedic hereditati tuae.
Et rege eos, et extolle illos usque in aeternum.
Dignare, Domine, die isto sine peccato nos custodire.
Miserere nostri, Domine, miserere nostri.
Fiat misericordia tua, Domine, super nos quemadmodum speravimus in te.
In te, Domine, speravi, no confundar in aeternum.

662 ¡Ai Déu meu!, jo no voldria que diguéssiu de mi el que dèieu dels sacerdots d'Israel: "Vosaltres no heu fet front, ni us heu oposat com un mur amb les vostres oracions a favor de la casa d'Israel per sostenir el combat en el dia del Senyor" (Ez. 13,5).

Vós dieu, Déu meu: Vaig cercar entre ells un home just que s'interposés entre mi i el poble com una tanca, i combatés contra meu, amb les seves oracions, a favor de la terra, per tal que jo no la destruís, però no vaig trobar-ne cap (Ez. 22, 30).

663 Sóc no-res, Senyor; tanmateix vull pregar com Moisès.

Dimitte, obsecro, peccatum populi hujus, secundum multitudinem misericordiae tuae (Nm 14, 19).

Pare, us demano, pels mèrits de Jesucrist, Fill vostre i Redemptor nostre, i pels mèrits de Maria Santíssima, Mare del vostre Santíssim Fill i Mare nostra. Sí, jo que sóc el primer i el més gran dels pecadors, us demano, en nom de tots, allò que Vós voleu que us demani, i sabeu que necessitem.

CAPITOL XVII

D'ALGUNS ANIMALS DOMESTICS DE QUE M'HE SERVIT PER ESTIMULAR-ME A LA PRACTICA DE LES VIRTUTS

664 L'Esperit Sant em diu: Peresós, aprèn de la formiga la prudència, i jo l'aprendré no solament de la formiga, sinó també del gall, del ruc i del gos.

Quis dedit gallo intelligentiam? (Job 38,36).

Gallus cantavit:

1. El gall em crida, i jo, com Pere, haig de recordar el meus pecats per plorar-los.
2. El gall canta de nit i de dia. Jo haig de lloar Déu a totes les hores del dia i de la nit. I, endemés, haig d'exhortar els altres a fer-ho.
3. El gall vigila de nit i de dia sobre la família. Jo haig de vigilar nit i dia les ànimes que el Senyor m'ha confiat.
4. El gall, al més petit soroll o aprensió de perill, fa el crit d'alarma. Jo haig de fer el mateix: avisar les ànimes al més petit perill de pecar.

665 5. El gall defensa la seva família quan ve a atacar-la l'esparver o un altre animal o au rapinyaire. Jo dec defensar les ànimes que el Senyor m'ha confiat dels esparvers d'errors, vicis i pecats.

6. El gall és molt generós; tan aviat com troba alguna cosa que pugui servir d'aliment, ell se'n priva i ja crida les gallines perquè l'agafin. Jo m'haig d'abstenir de regals i conveniències i ser generós i caritatiu amb els pobres i necessitats.

7. El gall abans de cantar bat les ales. Jo abans de predicar haig de moure les ales de l'estudi i oració.

8. El gall és molt fecund. Jo haig de ser-ho espiritualment, de manera que pugui dir amb l'apòstol: Per evangelium ego vos genui.

El ruc

666 Ut jumentum factus sum apud te, et ego semper tecum. (Sl 73, 22-23)

1. El ruc és l'animal més humil per naturalesa: el seu nom és de menyspreu, la seva habitació és el lloc més humil i baix de la casa, el seu menjar és pobre, i pobres són tots els seus arreus. Jo també haig de procurar que l'habitació, menjar i vestir, siguin pobres, a fi de procurar-me la humiliació i menyspreu dels homes, i així poder aconseguir la virtut de la humilitat, ja que per la naturalesa corrompuda sóc superb i orgullós.

667 2. El ruc és un animal molt pacient; porta la gent i les càrregues i pateix els cops sense queixar-se. Jo també haig de ser molt pacient a portar les càrregues de les meves obligacions i sofrir amb

resignació i mansuetud les penes , treballs, persecucions o calúmnies.

668 3. La Santíssima Verge Maria va servir-se del ruc quan va anar a Betlem per infantar el seu fill Jesús i quan se n'anà a Egipte per alliberar-lo d'Herodes. Jo també m'ofereixo a Maria Santíssima per a portar amb gust i alegria la seva devoció i predicar-la en les seves excel·lències, en els seus goigs i en els seus dolors, i a més a més meditaré nit i dia en els seus sants i adorables misteris.

669 4. Jesús va servir-se del ruc quan volgué entrar triomfant a Jerusalem. Jo també m'ofereixo de bon grat a Jesús, per si es vol servir de mi per entrar triomfant dels enemics, món, dimoni i carn en les ànimes convertides i a les poblacions; amb el benentès que els honors i les lloances que se'm tributin no són per a mi, que sóc el ruc, sinó per a Jesús, la dignitat del qual, bé que indigne, jo porto.

El gos

670 Canes muti qui non voluerunt latrare.

1. El gos és un animal tan fidel i tan constant company del seu amo, que ni la misèria, ni la pobresa, ni els treballs, ni cap altra cosa és capaç de fer-lo separar del seu amo. Jo haig de fer el mateix; tan fidel, tan constant he de ser al servei i amor de Déu, que pugui dir amb l'Apòstol que ni la mort, ni la vida, ni cap altra cosa no me'n podrà separar.

671 2. El gos és més lleial que un fill, més obedient que un criat i més dòcil que un nen. No solament fa de bon grat el que li mana l'amo, sinó que mira la cara de l'amo per veure la seva inclinació i voluntat, a fi de complir-les sense esperar que li ho mani, cosa que fa amb la més gran promptitud i alegria, i fins es fa participant dels afectes de l'amo; de manera que és amic dels amics de l'amo, i enemic dels seus enemics. Jo dec practicar totes aquestes belles qualitats en el servei de Déu, el meu Amo benamat. Sí, de bon grat faré allò que em mani, estudiaré la seva voluntat per acomplir-la, sense esperar que em mani; executaré, amb promptitud i alegria, tot el que disposi mitjançant els seus representants, que són els meus superiors. Seré amic dels amics de Déu, i tractaré els enemics de Déu com Ell disposi, lladrant contra les maldats que fan, perquè se n'estiguin.

672 3. El gos vigila de dia, i redobla de nit la seva vigilància; guarda la persona de l'amo i totes les coses que a l'amo pertanyen; lladra i envesteix tots els qui sap o sospita que poden perjudicar l'amo o els seus interessos. Jo haig de procurar vigilar contínuament i clamar contra els vicis, culpes i pecats, i contra els enemics de l'ànima.

673 4. El gos té com a màxima complaença estar i moure's sempre a la presència del seu amo. Jo procuraré de moure'm sempre amb gust i alegria. a la presència de Déu, el meu Amo benamat, i així no pecaré mai, i seré perfecte, segons aquella paraula: Ambula coram me, et esto perfectus.

CAPITOL XVIII

D'ALGUNES COSES NOTABLES QUE DÉU
I LA SANTÍSSIMA VERGE MARIA M'HAN FET CONEIXER

674 1855. El dia 12 de juliol del 1855, a 2/4 de 6 de la tarda, en acabar la Carta pastoral de la Immaculada Concepció, vaig agenollar-me davant la imatge de Maria per regraciar-li d'haver-me ajudat a escriure aquella Carta; tot d'una i de sorpresa vaig sentir una veu clara i distinta des de la imatge que em deia: Bene scripsisti. Aquestes paraules van fer-me una profunda impressió, amb desigs molt grans de ser perfecte.

675 1857. El dia 15 de gener de l'any 1857, a les cinc de la tarda, mentre contemplava Jesús, vaig dir: ¿Què voleu que faci, Senyor? I Jesús va dir-me: Ja treballaràs, Antoni, encara no és hora.
D'alguns dies ençà, tinc molts consols espirituals, particularment a la Missa i a la meditació.

676 1857. El dia 8 d'octubre del 1857, a dos quarts d'una, va dir-me la Santíssima Verge Maria el que havia de fer per ser molt bo. .. Ja ho saps, penedir-te de les faltes de la vida passada i vigilància d'ara endavant... ¿Ho sents, Antoni?, va repetir-me; vigilància d'ara endavant. Sí, sí, t'ho dic jo.

677 El dia nou del mateix mes, a les quatre de la matinada, la Verge Santíssima va repetir-me el que ja em tenia dit d'altres vegades: que jo havia de ser el Domènec d'aquests temps en la propagació del Rosari.

678 El dia 21 de desembre del mateix any van ser-me donats quatre avisos: 1. Més oració. 2. Escriure llibres. 3. Dirigir ànimes. 4. Més tranquil·litat a estar a Madrid. Déu ho ha disposat així.

679 El dia 25, Déu va infondre'm amor a les persecucions i calúmnies. El Senyor va afavorir-me encara amb un somni la nit següent. Vaig somiar que em trobava pres per una cosa de què era innocent. Jo no vaig dir res, pensant que era un regal que em feia el cel, ja que era tractat com Jesús, i així vaig callar com Jesús. Tots els amics van abandonar-me com ho feren amb Jesús. I a un que em volia defensar, com Sant Pere que volia defensar Jesús, jo vaig dir-li: ¿Tu no vols que jo begui el calze que m'ha enviat el meu Pare?

680 1859. El dia 6 de gener de l'any 1859, el Senyor em féu conèixer que jo sóc com la terra; en efecte, sóc terra. La terra és trepitjada i calla; jo haig de ser trepitjat i haig de callar. La terra pateix el conreu; jo haig de sofrir la mortificació. La terra, finalment, necessita aigua per a produir; jo necessito la gràcia per fer obres bones.

681 El dia 21 de març, a la meditació de la Samaritana sobre aquelles paraules: Ego sum qui loquor tecum, vaig entendre coses grans i molt grans. A la Samaritana va comunicar-li fe, amb què va creure; va donar-li dolor dels seus pecats, amb què es va penedir; va donar-li gràcia, amb què va predicar Jesús: així a mi, fe, dolor i missió de predicar.

682 A Moisès va dir-li: Ego sum, i va enviar-lo a Egipte. Jesús digué als apòstols que es trobaven al mar: Ego sum, i van encoratjar-se. Jesús va dir: Ego sum a Saule, i va convertir-se i va ser gran predicador: ita...

683 El 27 d'abril va prometre'm l'amor diví i va nomenar-me : Antonet meu.

684 El dia 4 de setembre, a un quart i deu de cinc de la matinada, va dir-me Jesucrist: La mortificació has d'ensenyar als missioners, Antoni. Als pocs minuts va dir-me la Verge Santíssima: Així faràs fruit, Antoni.

685 El dia 23 de setembre, a dos quarts de vuit de la matinada, va dir-me el Senyor: Volaràs pel mig de la terra, o caminaràs amb gran velocitat i predicaràs els grans càstigs que s'apropen. El Senyor va fer-me conèixer grans coses sobre les paraules de l'Apocalipsi, 8,13: Et vidi et audivi vocem unius aquilae, que volava pel cel i deia amb gran i esforçada veu: ¡Ai!, ¡ai!, ¡ai! dels habitants de la terra a causa dels tres grans càstigs que vindran; aquests càstigs són:

1. El protestantisme, comunisme...
2. Els quatre arxidimonis que promouran d'una manera espantosa l'amor als plaers -l'amor al diner -la independència de la raó -la independència de la voluntat.
3. Les grans guerres i les seves conseqüències.

686 El dia 24 de desembre, dia de la Mare de Déu de la Mercè, a dos quarts de dotze del matí el Senyor va fer-me entendre allò de l'Apocalipsi, 10,1. Vaig veure també un altre àngel valerós que baixava del cel revestit d'un núvol i l'arc de Sant Martí sobre el seu cap, i la seva cara era com el sol, i els seus peus com columnes de foc. Tenia la mà un llibre obert i va posar el peu dret damunt el mar i l'esquerre sobre la terra (primer a la diòcesi de Cuba i després a les altres diòcesis). I llançà un gran crit, a manera d'un lleó quan rugeix. I després d'haver cridat, set trons n'articularen les veus. Aquí vénen els fills de la Congregació de l'Immaculat Cor de Maria; diu set, el nombre és indefinit; aquí vol dir tots. Els anomena trons perquè com a trons cridaran i faran sentir la seva veu; també per l'amor i zel, com Sant Jaume i Sant Joan, que foren anomenats fills del tro. I el Senyor vol que jo i els meus companys imitem els apòstols Sant Jaume i Sant Joan en el zel, en la castedat i en l'amor a Jesús i Maria.

687 El Senyor va dir-me a mi i a tots aquests missioners companys meus: Non vos estis qui loquimini sed Spiritus Patris vestri, et Matris vestrae qui loquitur in vobis. De manera que cadascun de nosaltres podrà dir: Spiritus Domini super me, propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde.

688 El dia 15 d'octubre del 1859, dia de Santa Teresa, havia de ser assassinat. L'assassí entrà a l'església de Sant Josep, de Madrid, carrer d'Alcalà, i per passar el temps i amb mala intenció va entrar a l'església, i va convertir-se per intercessió de Sant Josep, com el Senyor va fer-m'ho conèixer. L'assassí va venir-me a parlar i va dir-me que era un individu de les lògies secretes, mantingut per elles, i que li havia caigut en sort haver-me d'assassinar, i que, si no m'assassinava dins de quaranta dies, ell seria assassinat, com ell mateix n'havia assassinat d'altres que no havien complert. Aquest individu que m'havia d'assassinar plorà, va abraçar-me i va besar-me i se n'anà a amagar-se perquè no el matessin per no haver complert el seu encàrrec.

689 Jo he passat per grans penes, calúmnies i persecucions; tot l'infern s'ha conjurat contra meu.

690 1860. El dia 7 de juny de l'any 1860, a dos quarts de dotze, dia del Corpus, després de la Missa a Santa Maria, abans de la processó que jo havia de presidir, estant en pregària davant el Santíssim Sagrament amb molt de fervor i devoció, de sobte i com de sorpresa, va dir-me Jesús: Està bé, i m'agrada el llibre que has escrit. Aquest llibre és el primer tom del Col·legial o Seminarista, que havia acabat el dia anterior, i vaig entendre clarament que em parlava d'aquest

llibre. Quan vaig acabar el segon tom també va dignar-se a aprovar-lo.

691 El dia 22 de novembre del 1860 em trobava molt aclaparat veient que havia de tragar damunt meu tot l'afer de l'Escorial. Aquesta pena no em deixava descansar de dia ni dormir de nit; veient que no podia dormir, vaig aixecar-me, em vaig vestir i vaig posar-me en oració, i fent presents a Déu les meves penes, vaig sentir que amb veu espiritual molt clara i intel·ligible em deia el Senyor: Coratge, no et desanimis i jo t'ajudaré.

692 1861. El dia 2 de març del 1861, Jesucrist va dignar-se a aprovar-me el full que havia escrit sobre la passió.

693 El dia 6 d'abril vaig rebre l'avís de no anguniejar-me; que fes cada cosa com si no tingués res més a fer que allò que tinc a les mans, sense perdre la mansuetud.

El dia 15 de juny del 1861 va dir-me Jesús: Pren paciència, ja treballaràs.

694 El dia 26 d'agost del 1861, trobant-me en oració a l'església del Roser, a La Granja, a les set de la tarda, el Senyor va concedir-me la gràcia gran de la conservació de les espècies sacramentals i tenir sempre dia i nit el Santíssim Sagrament al pit; per això, jo sempre he d'estar molt recollit i devot interiorment; i a més haig de pregar i fer front a tots els mals d'Espanya com així m'ho ha dit el Senyor. Amb aquest fi m'ha dut a la memòria un munt de coses: com sense mèrit, ni talent, sense recomanacions de persones m'ha enlairat del més baix nivell de la plebs al lloc més encimbellat, al costat dels reis de la terra; i ara al costat del Rei del cel... Glorificate et portate Deum in corpore vestro. (1Co 6,20).

695 El dia 27 d'agost del 1861, a la mateixa església, durant la benedicció del Santíssim Sagrament que vaig donar després de la Missa, el Senyor va fer-me conèixer els tres grans mals que amenaçaven Espanya, i són: el protestantisme, millor, la descatoització, la república i el comunisme. Per a atallar aquests tres mals, va fer-me entendre que s'havien d'aplicar tres devocions: el Trisagi, el Santíssim Sagrament i el Rosari.

696 El Trisagi, resant-lo cada dia. El Santíssim Sagrament, oint la Missa, rebent-lo sovint i amb devoció sacramentalment i espiritualment. El Rosari, resant-ne les tres parts cada dia, o almenys una, meditant-ne els misteris i aplicant-los als costums propis.

697 En la conversió de Sant Pere, el Senyor va fer-me conèixer el que s'hi esdevingué: Pere faltà, negà Jesús. El gall cantà, però Pere no es converteix. El gall va cantar una altra vegada, i llavors es converteix Pere, perquè Jesús el va mirar; Jesús, que és aquell Senyor que mira la terra i la fa estremir, qui respicit terram et facit eam tremere. Vaig comprendre que jo havia de predicar una vegada i una altra, i ensems pregar a fi que el Senyor es digni a mirar amb ulls de pietat i clemència els homes terrenals i els faci tremolar, estremir i convertir.

698 1862. El dia 11 de maig del 1862, trobant-me a la capella del Palau d'Aranjuez, a dos quarts de set de la tarda, a la reserva del Santíssim Sagrament, vaig oferir-me a Jesús i Maria per a predicar, exhortar i passar treballs, i la mateixa mort, i el Senyor va dignar-se a acceptar-me.

699 Em sento cridat a escollir, entre dues coses d'igual glòria de Déu, el que és més pobre, més humiliant i més dolorós.

700 El dia 16 de maig del 1862, a un quart de cinc, estant en oració se'm va ocórrer el que havia copiat aquí el dia anterior respecte del Santíssim Sagrament del dia 26 d'agost de l'any passat. Ahir pensava esborrar-ho i avui també; la Verge Santíssima m'ha dit que no ho esborrés; i després a la Missa m'ha dit Jesucrist que m'havia concedit aquesta gràcia de romandre sacramentalment en el meu interior.

CAPITOL XIX

701 DE LES EPOQUES MÉS NOTABLES DE LA VIDA

ANYS

-----	Segle	Vida	Pag.
1807		Vaig ser batejat el dia 25 de desembre de l'any 1807.....	4
1813	5	Pensava molt en l'eternitat.....	8
1816	9	M'agradava molt de de resar.....	36
1818	10	Vaig rebre la primera comunió.....	38
1820	12	Déu em cridà, jo vaig escoltar-lo, i em vaig oferir..	40
1826	18	El mar se m'endugué i me'n va treure Maria Santíssima.....	71
1828	20	La Verge Santíssima va alliberar-me d'una mala dona..	72
1829	21	La Verge Santíssima va defensar-me en una gran temptació.....	96
1835	28	Vaig ser ordenat de sacerdot.....	102
1838	30	Vaig ser nomenat capellà ecònom de Sallent.....	104
1839	31	Vaig anar a Roma per a posar-me a disposició de Propaganda.....	120
1840	32	Vaig tornar de Roma i vaig començar les Missions... Congregació contra la blasfèmia...316	167
1845	37	Vaig establir la	316
1848	40	Vaig fundar la Llibreria Religiosa.....	330
1848	40	Vaig anar a les illes Canàries.....	477
1849	41	Vaig tornar de les illes Canàries.....	486
1949	41	Començà la Congregació dels Missioneres.....	488
1949	41	El dia 4 d'agost vaig ser nomenat arquebisbe.....	491
1949	41	El dia 4 d'octubre vaig acceptar.....	496
1950	42	El dia 6 d'octubre vaig ser consagrat.....	499
1850	42	Van donar-me la Gran Creu d'Isabel la Catòlica.....	500
1850	43	Vam sortir de Barcelona cap a Cuba.....	501
1851	43	El dia 16 de febrer vam arribar a Cuba.....	501
1856	48	El dia primer de febrer vaig ser ferit a Holguín...575	575
1856	48	Vaig dibuixar l'estampa de l'Acadèmia de Sant Miquel.....	581
1857	49	El dia 12 d'abril vaig sortir de l'Havana.....	889

1857	49	El dia 5 de juny vaig ser nomenat confessor de Sa Majestat.....	614
1859	51	Vaig ser nomenat president de L'Escorial.....	636
1860	52	El dia 13 de juliol vaig ser preconitzat arquebisbe de Trajanòpolis.....	

CONTINUACIO DE LA BIOGRAFIA
DE L'ARQUEBISBE
ANTONI MARIA CLARET

CAPITOL I

DEL VIATGE QUE VAIG FER AMB SS.MM. I AA. A ANDALUSIA

702 El dia 12 de setembre del 1862 vaig sortir amb SS. MM. i AA. de la Cort de Madrid cap a Mudela; el 13 anàrem a Andújar; el 14 a Còrdova, on romanguérem el 15 i el 16, i el 17 vam arribar a Sevilla; del 18 al 25 inclusivament ens vam estar en aquesta ciutat; el 26 vam dirigir-nos a Cadis, on romanguérem fins al 2 d'octubre; el 3 tornàrem a Sevilla; el 5 a Còrdova, i el 6 a Bailèn; el 7 a Jaén; el 9 a Granada; el 14 a Loja; el 15 a Antequera; el 16 a Màlaga; el 19 a Almeria; el 20 a Cartagena; el 23 a Múrcia; el 25 a Oriola; el 27 a Novelda; el 28 a Aranjuez, i el 29, a les cinc de la tarda, entràvem a Madrid.

703 Beneït sigui el Senyor, que es dignà a servir-se d'aquesta miserable criatura per fer coses grans; a Déu nostre Senyor sigui la glòria, i a mi, la confusió com mereixo. Tot és de Déu; Ell m'ha donat salut, forces, paraules i tota la resta. Sempre he comprès que en mi tot anava a compte del Senyor; però en aquest viatge, no solament ho he entès jo, sinó també els altres. Ells veien que amb prou feines si menjava ni bevia, només provava alguna patatona i un got d'aigua en tot el dia; mai no vaig menjar carn, peix ni ous, ni vaig beure vi. Sempre estava content i alegre, i mai no em van veure cansat, tot i haver predicat algun dia dotze sermons.

704 Jo no puc dir els sermons que Déu ha predicat per mitjà d'aquest indigne ministre i servent inútil durant els quaranta vuit dies de viatge. Un de la comitiva ha tingut la curiositat d'anotar-los, i diu que són: 16 al clergat; 9 als seminaristes; 95 a les Religioses; 28 a les Germanes de la Caritat; 35 als pobres dels establiments de Beneficència; 8 als senyors de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, i 14 al poble en general a les catedrals i esglésies grans.

705 A més de les predicacions hem repartit molts milers de fulls volanders, opuscles i llibres; a tal efecte, en cadascun dels punts on arribàvem ja hi trobàvem una gran caixa que havia demanat per endavant. No és possible explicar l'afany amb què venia tota la gent a escoltar la divina paraula,

l'efecte que els causava i l'avidesa amb què demanaven algun record, i l'amor amb què guardaven allò que els donàvem, encara que només fos un petit full.

706 Hi hagué grans conversions, encara que no van poder-se confessar amb mi per manca de temps, però m'ho han escrit els mateixos penitents convertits; només en citaré un dels molts que es podrien referir, el qual amb una carta em va escriure quan jo em trobava en aquesta Cort i em deia: "Excm. i Ilm. Sr. i Pare: el qui gosa escriure a la V.E.I. és un gran pecador oblidat dels sans principis que m'havien inculcat els meus pares, el meus mestres i que jo havia adquirit en la llarga carrera dels meus estudis científics. Vaig llançar-me amb tot el furor d'un cor corromput a la revolució de l'any 1835 i des de l'any anterior, que era el 34, no m'havia apropiat al sant Tribunal de la penitència, tot i els meus horribles temors i devoradors remordiments de consciència; però gràcies a Déu i a Maria Santíssima m'acabo de confessar; ahir, dia 1 de desembre d'aquest any del 1862, vaig fer la meva confessió general. El meu cor s'ha omplert de gaubança.

707 Els mals que he causat amb la ploma són incalculables, i els excessos que he comès per la meva posició i destí són indicibles. Jo vaig menysprear el meu Redemptor i Ell m'abandonà a les meves passions, i així he viscut fins ara, que el Senyor s'ha apiadat de mi. La primera crida del meu Salvador fou la següent: Vaig embarcar-me a Barcelona en el mateix vapor en què hi havia un sacerdot que va donar-me una estampa de la Puríssima amb certes màximes cristianes; la vaig agafar, i tot i no fer-ne cas li vaig resar una Salve. Jo no sé què va passar en el meu interior. Arriba S.M. a Andalusia, i V.E. amb ella; en veure V.E. vaig recordar-me de l'estampa de Maria Santíssima; però ¿com?, ¡demanant justícia contra meu! Van dir-me que V.E. predicava, vaig anar-lo a escoltar corrents. Sento la divina paraula. Surto aterrit, entro a casa i dic: Prou! tot això s'ha acabat..."

708 Lloem tots Déu, i cantem eternament les seves misericòrdies, i alhora animem-nos cada dia més a posar per obra els mitjans de què Déu es val per convertir els pecadors, que són fulls, llibrets i predicació. ¡Oh quant convé avui dia de fer circular escrits bons a fi de contrarestar la multitud d'escrits dolents.

CAPITOL II

DEL QUE ES VA FER AMB LES MONGES D'ANDALUSIA

709 Per totes les poblacions per on vam passar en què hi havia monges els vaig anar a predicar, i a fi de no perdre el temps, mentre predicava en un convent, enviava un sacerdot en un altre perquè les fes reunir a la reixa davant l'altar major. Així tan bon punt arribava, ja podia començar la prèdica, i un cop acabada sortia cap a un altre convent; d'aquesta manera, doncs, estant elles dins i jo fora, no em podien entretenir, com ho haurien fet si hagués entrat dins la clausura, com elles sempre pretenien; però jo, encara que tenia permís dels prelats respectius, mai no hi volia entrar per no haver de parlar i perdre temps, com coses contràries al silenci i a l'ocupació que sempre els inculcava. No poques vegades els deia que, si totes les monges fossin mudes, serien més santes que no són.

710 Vaig observar en totes les poblacions que a la majoria dels convents no es fa vida comuna, sinó particular; v. gr.: a Sevilla hi ha actualment vint convents de monges; en cinc s'observa la

vida comuna i en quinze es fa vida particular, i en aquesta proporció es troben els convents d'altres poblacions d'Andalusia.

711 Els qui han tractat amb monges saben que és impossible que hi hagi perfecció en aquella comunitat en què no es guarda la vida comuna. No diré jo què hi passa; ho dirà una novícia que m'acaba d'escriure amb data de 18 de desembre del 1862:

712 "Em trobo en aquest convent i per amor de Déu i per la sang del nostre Senyor Jesucrist li suplico que em tregui d'aquest infern. No és convent, és una casa de veïns; aquí no hi ha assossec, tot és un pur laberint. No m'agrada res del que hi ha. Si el nostre prelat sabés el que passa en aquest convent, ja l'hauria tancat. Em trobo pròxima a professar i seré una monja per a l'infern. No em puc fiar de ningú. Només en V.E. espero trobar remei i salvació per a la meva ànima; ja que, com a confessor que és de S.M. la Reina, li aconsellarà que doni una Reial ordre perquè no pugui professar cap novícia als convents on no s'observi la vida comuna. ¡Ai Senyor! Tot el que li dic és poc. ¡Oh quina vida més trista! És una mort; jo només ho sofreixo i callo. Espero que V.E. posarà remei abans no arribi el dia de la meva professió. Totes les qui estan en convents de vida particular es troben com jo. Solament Déu sap el que passa en aquests convents de vida particular. Aviat, remei; el temps passa, la professió s'apropa i m'agafa sense poder-ho remeiar per compromisos molt grans de..."

713 Aquesta pobra monja diu a l'engròs el que ja sabem minuciosament que passa en convents d'aquesta mena. D'aquí ve que en tots els convents de vida particular hi vaig predicar amb tanta energia i amb tantes i tan poderoses raons, que es veia clarament que Déu nostre Senyor m'inspirava d'una manera molt particular.

714 Els feia veure la necessitat que tenien d'aspirar a la perfecció si volien salvar-se. Que no n'hi ha prou que siguin monges per a salvar-se, ja que moltes han de sentir de Jesús, llur espòs, aquelles paraules: Nescio vos, com les verges nècies. Els deia fins a quin punt era necessària la vida comuna per a la perfecció. Els feia, endemés, un paral·lel de la vida comuna amb la vida particular, fent-los veure totes els avantatges corporals, espirituals i econòmics de la vida comuna sobre la particular, i a més de les raons els presentava els exemples de Jesucrist, apòstols, deixebles i de totes les comunitats on hi ha perfecció, que totes són de vida comuna.

715 També em servia d'un altre argument, que els feia, de debò, molta força, i era que com que S.M. donava a tots els convents una almoïna de 2.000 rals almenys, els deia que el gust de S.M. era que tinguessin vida comuna. No ho manava, sinó que ho desitjava; i les almoïnes que donava de 2.000 rals per a cada convent de la població, les dipositava a mans del prelat, amb l'obligació de donar-les tot seguit a les comunitats de vida comuna, i a les altres, quan en facin.

716 També deia als prelats i a les comunitats que no deixin entrar novícies als convents on no s'observi vida comuna, i, si algunes ja han entrat, que no professin fins que no s'hi faci vida comuna. Però els deia que per això no calia pas que tota la comunitat s'hi resolgués, n'hi havia prou que dues o tres comencessin i que les novícies que hi entressin totes ho fessin amb aquesta obligació. Les velles, unes anirien entrant en la vida comuna, i altres anirien morint, i així quedaria la comunitat reformada; a les velles només se'ls demanava que no fessin com aquells fariseus, que no entraven al cel ni hi deixaven entrar els altres, com deia Jesucrist.

CAPITOL III

DELS DANYS I ERRORS QUE ELS PROTESTANTS I SOCIALISTES HAN CAUSAT I SEMBRAT A LES PROVINCIES D'ANDALUSIA

717 D'alguns anys ençà hi ha hagut molta apatia, tant de part dels governants com de part dels eclesiàstics; i els socialistes i els protestants han sabut aprofitar bé l'ocasió. Mentre els uns han dormit, els altres han sembrat el jull en aquell formós camp. És coneguda de tothom la sublevació de Loja i la multitud d'afiliats que tenia, ja que els alistats no baixaven de vuitanta mil. També sabem que per a ofegar-la fou necessari vessar sang i exiliar-ne moltíssims, i gràcies al viatge que féu S.M., que amb l'indult general que va donar, pogueren tornar al si de les famílies. Per documents oficials consta que els encausats a conseqüència dels esmentats esdeveniments de Loja foren mil cent vuitanta-tres, dels quals 387 eren solters, 720 casats, 76 vidus, igual a 1.183.

718 Els mitjans de què es valgueren foren molts, però els principals foren diner, llibres, paperots i garlares propagandistes, i a més a més van servir-se de la violència, ja que perseguien el qui no s'allistava, li impedièn de fer la seva feina i el feien morir de fam. Durant el temps del nostre trànsit i permanència vaig tenir la curiositat d'anotar alguns dels errors que per aquelles terres s'havien disseminat i que copiaré aquí breument. Deien:

719 1. Que l'home no ha de reconèixer cap més pare i cap més mare que la terra, perquè els homes són com els fongs i el bolets, etc., sense comptar en Déu per a res.

2. Que els fills res no deuen als pares, ja que ells només buscaven divertir-se, i si d'aquell plaer va resultar-ne un fill, potser fou en contra del propi voler i tal vegada els en va saber greu, i ¿qui sap si no van intentar l'avortament i tot? I aquest llenguatge no solament s'usava al si de les famílies, sinó també als carrers, places, camins i fins i tot als tribunals.

720 3. Els reis, els ministres, són uns tirans; no tenen cap dret a manar els altres homes. Tots som iguals.

4. La política és un joc per a apoderar-se del comandament de la nació, dels honors, dels interessos i d'altres coses de la societat.

5. No hi ha més llei que la del més fort.

721 6. La terra no és de ningú; d'ella surten totes les coses; les coses són per a tothom i de tothom.

7. Els rics són uns brètols; uns lladres, uns abellots, que no fan res més que xalar, menjar i lliurar-se a la luxúria, i igual que les abelles s'aixequen en contra d'ells i lleven la vida a tots els que poden arreplegar, així mateix els obrers s'han d'aixecar i acabar amb tots aquests abellots de la societat.

722 8. Germans, som iguals, tots som d'una mateixa naturalesa, però els rics ens tracten com si fóssim de naturalesa distinta i inferior a la seva. Sí, ens tracten com si només ells fossin homes i nosaltres fóssim les seves bèsties de càrrega i de treball que tenen en propietat. Ells mai no treballen, folguen contínuament, es passegen, es diverteixen pels cafès, teatres, balls i passeigs, mentre que nosaltres no parem de treballar. Ni tan sols ens deixen descansar els dies de festa. Ells s'escullen i procuren els llocs més còmodes, de manera que es deslliuren de la calor a l'estiu i del

fred a l'hivern, i nosaltres a més del cansament del treball, hem de patir la calor, el fred, vent i pluja a l'intempèrie, o ficats a les fàbriques, subterranis i mines respirant aires carregats i malsans; per això morim abans de temps. Ells cada dia paren a taula una colla de plats saborosos, i nosaltres amb prou feines podem menjar un bocí de mal pa, que ens fan pagar prou car pels monopolis que estableixen.

723 9. Ells es vesteixen amb robes boniques i fines, cada dia canvien de vestimenta, cada cop més luxosa; i nosaltres amb prou feines si podem canviar-nos les nostres camises miserables, xopes de la suor de les nostres fatigues.

724 Ells viuen en cases grans i magnífiques, adornades amb un luxe asiàtic, i nosaltres ja no podem viure en golfes i soterranis, perquè han pujat tant els lloguers que ja no arribem a poder-los pagar. Nosaltres edifiquem les cases, els fabriquem els mobles, els fem els vestits, els preparem els menjars; però ells no ens donen res, més aviat ens roben el que guanyem i ens xuclen la sang amb lloguers, drets i contribucions. ¿Fins a quan han de durar aquests robatoris i injustícies? Anem tots en contra d'ells.

725 9. Fins ara els rics han gaudit de les terres; ja es temps que en fruïm nosaltres, i així ens les repartirem entre nosaltres. Aquesta divisió no solament és d'equitat i justícia, sinó també de gran utilitat i profit; ja que els terrenys acumulats pels lladres de rics són improductius, i dividits en petits lots entre nosaltres i conreats per les nostres pròpies mans, donaran collites abundants.

726 10. Deia, endemés, i repetia molt sovint el ferrer de Loja, Pérez del Olmo, cabdill dels socialistes: Abans, els hospitals, cases de Beneficència, les comunitats religioses, els capítols, els beneficiats, etc., etc., tenien hisendes, possessions i rendes, i aquests brètols s'ho han apropiat tot i fins s'han apoderat de les pròpies dels pobles. De totes aquestes coses no ens n'han donat res. És just que nosaltres en reclamem la part que ens toca; el mateix dret tenim nosaltres que ells, i com que ells no ens donaran res, ens trobem en el cas de prendre allò que ens pertany.

Unim-nos, doncs, tots, aixequem-nos i mans a l'obra.

727 Amb aquestes peroracions i amb els altres mitjans tan afalagadors i fascinants, amenaçant i insultant el qui no cedia tot seguit, va ser com va agafar l'afer tan grans proporcions en poc temps.

Alhora que se sembraven unes doctrines tan dolentes i destructores, es procurava la immoralitat, apartant-los de les coses bones i conduint-los a les dolentes. Ja no es rebien els Sagraments de la Penitència, Comunió i Matrimoni, però ni Missa no oïen a les festes: fins al migdia a la feina, i a la tarda i vespre al joc, ball, teatre, cafè, taverna, passeig. Res de Religió. Tot mundà. Els ministres de la Religió menystinguts, denigrats, calumniats, etc., etc.

728 En saber jo totes aquestes iniquitats des de Madrid, el cor se'm trencava de pena, desitjava anar-hi i predicar; però S.M. em deia que esperés, que ja predicaria quan hi anés, i ha estat així. Però amb això no n'hi ha prou, cal que hi vagin missioners. Amb aquest fi he parlat amb els prelatos d'aquelles terres; el senyor Nunci de Sa Santedat i la Reina han parlat i han escrit cartes perquè hi vagin missioners, i espero que n'hi aniran alguns, però pocs, perquè no hi ha personal. ¡¡¡Oh Pare celestial, envieu missioners!!!...

CAPITOL IV

DE LES CALUMNIES QUE ELS DOLENTS HAN FET CIRCULAR CONTRA ELS SACERDOTS CATOLICS

729 Saben els protestants i comunistes, i socialistes que els enemics més grans que tenen, que els desbaraten els plans, són els sacerdots catòlics; ja que essent els seus errors tenebres, n'hi ha prou que els sacerdots catòlics presentin la llum de la doctrina catòlica perquè les tenebres desapareguin per elles mateixes. Per això el remei més oportú que han trobat és parlar malament dels sacerdots catòlics. Ells saben prou bé que allò que diuen són nyepes, calúmnies, mentides; però tant se val, alguna cosa en queda, i desprestigiats i viltinguts els mestres, és immediatament menyspreada la doctrina, i apagada la llum de la veritat, queden en completa possessió les tenebres dels seus errors. És inexplicable tot el que han propagat de paraula i amb escrits. Transcriuré aquí un imprès que tinc a la vista dels molts que han fet circular i córrer en totes direccions i han procurat posar a mans de tothom; diu així:

Religió i Moral

730 "¿Què seria de la Religió catòlica si la tinguéssim de jutjar pel capteniment de la major part, per no dir de tots els seus ministres? La degradació moral dels capellans arriba al seu zenit, augmenta d'any a any, de dia en dia, d'hora a hora. Mireu, si no, aquests ministres de la Religió, i els veureu endinsats en els plaers mundans; ficats en les intrigues polítiques i fets uns egoistes i traficants, s'obliden completament de la paraula del seu diví Mestre, que diu: El meu regne no és pas d'aquest món.

731 No estudien ni ensenyen la moral i es consagren a la satisfacció de les seves ambicions i apetits desenfrenats. No prediquen l'Evangelí, i s'ocupen incessantment en els interessos dels partits polítics, essent ells els primers ordidors de les trames més escandaloses i ardits més inics.

Quan vegeu una intriga infame, una calúmnia atroç, una manefleria vil, digueu, i no us equivocareu: Això és obra d'un ministre catòlic.

732 Els capellans abusen de tot; res no és sagrat per a ells. Tot ho han profanat i envilit: la trona, el confessionari, la consciència, la família i la societat sencera, tot ho han fet malbé.

Alguns presenten austeritat; però compte, que sota la sotana porten el punyal enverinat per llevar-vos la vida, i, el que resulta esbalaïdor és que ni entre ells no es perdonen.

Oblidats d'aquelles paraules de Jesucrist: Doneu al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu, amb què els dóna entenent de la separació entre la política i la Religió, ells no en fan cas: tot ho barregen, tot ho confonen, amb tot trafiquen.

733 Els sacerdots catòlics són traïdors a si mateixos, traïdors a la Religió i a la Pàtria.

S'anomenen ministres del Déu de la pau, i són els primers a provocar la guerra, unes vegades amb les paraules i altres amb l'exemple.

Els haurien de ser la llum del món, però l'omplen de tenebres amb la seva ignorància i immoralitat; ells sedueixen les solteres, enganyen les casades i corrompen les vídues. Són odiosos a tothom per la vanitat i ambició i altres picardies.

Conclusió: Fui, aparta-te'n; són dos cops impostors; són llops devoradors en comptes de bons pastors".

734 És inexplicable el mal que fan els impius i socialistes amb aquestes calúmnies que diuen, amb les accions que fan i amb el menyspreu amb què miren i tracten els sacerdots, la missa, els sagraments i les altres funcions de la Religió. A tot això afegeixen el menyspreu, la burla i mofa que fan dels fidels que professen la Religió; així és que cada dia fan nous prosèlits, i la societat, a passos accelerats, va caminant a la perdició.

735 Algunes vegades, millor diré contínuament, penso quin remei es pot aplicar a un mal tan gran, i després d'haver rumiat molt, veig que el remei és, d'una banda, la formació d'un bon clergat, savi, virtuós, zelós i d'oració, i de l'altra, catequitzar i predicar als nens i altra gent i fer circular llibres bons i fulls volanders. Encara hi ha fe a Israel si es treballa, encara el terreny és capaç de llevar fruit. Coratge, dic jo mateix, res d'abatre's. A la vista de la virtut i fermesa dels bons sacerdots, els impius perden gosadia i atreviment.

CAPITOL V

DE LES COSES QUE FET D'ENÇA DE L'ARRIBADA A ANDALUSIA

736 En arribar en aquesta Cort vaig trobar-me tan alegre i descansat de totes les meves fatigues com si hagués anat a folgar; i així no vaig reparar a anar a L'Escorial per a començar-hi una novena-missió que s'anava a principiar a la Mare de Déu del Patrocini. Vaig fer-la, gràcies a Déu. Va assistir-hi molta gent, i va fer-se molt de fruit, també gràcies a Déu.

737 Closa la novena, vaig començar els exercicis espirituals a la comunitat de sacerdots i estudiants del Seminari i alguns sacerdots de fora, i de veritat van donar felicíssims resultat.

738 Tornat a Madrid vaig ocupar-me en els exercicis espirituals a les Adoratius, i totes se n'aprofitaren moltíssim, totes volgueren fer confessió general i van quedar molt fervoroses.

739 Durant les festes de Nadal hi ha hagut els exercicis a les Monges o Germanes franceses, que s'ocupen en l'ensenyament de les nenes, i com que aquestes se'n van a casa a passar-hi les festes, queden les monges desocupades i es dediquen als exercicis espirituals tots els anys, i d'ençà que estic a Madrid, els han fet així mateix.

740 Propòsits dels exercicis que vaig fer a L'Escorial des del dia 10 de novembre al 19 inclusivament d'aquest any 1862.

1. Cada any faré els sants exercicis.
2. Cada mes faré un dia de recés rigorós sense parlar amb ningú.
3. Cada setmana em reconciliaré.

4. Cada setmana dejunaré tres dies, que seran: dimecres, divendres i dissabte; i alguns dies m'abstindré de postres. Els dilluns, dimecres i divendres prendré la deixuplina o una altra cosa equivalent; els dimarts, dijous i dissabtes em posaré el cilici.

741 5. Durant el rés pensaré en els misteris del Rosari i en la Passió de Jesucrist. Evitaré les presses, recordaré la reprensió que donaren a Santa Caterina de Siena, pg 69.

742 6. Portaré l'examen particular de la mansuetud. Comprenc que és millor no fer tant amb

mansuetud que no pas fer més precipitadament amb incomoditat, perquè la gent que ho veu es desedifica molt, i per tant tinc fet propòsit de no enfadar-me mai ni queixar-me de ben res. Seré sempre amable amb tothom, fins i tot amb els qui em són molestos. Faré sovint les meditacions XX, p. 264, i XXVIII, p. 356, dels Exercicis.

743 7. Demanaré contínuament a Déu nostre Senyor que el conegui i que el faci conèixer, que l'estimi i el faci estimar, que el serveixi i el faci servir. Li diré: Senyor, si us voleu servir de mi per a la conversió dels pecadors, etcètera, aquí em teniu.

744 8. Abans de menjar diré: Senyor, menjo per tenir forces i servir-vos millor. Abans d'estudiar diré: Senyor, estudio per conèixer-vos millor, estimar-vos i servir-vos i per ajudar el proïme. Abans de ficar-me al llit diré: Senyor, ho faig per reparar les forces gastades i servir-vos millor. Ho faig perquè Vós, Senyor i Pare meu, ho heu ordenat així.

745 Màximes que m'he proposat de guardar:

1. Menjar poc i treballar molt.
2. Dormir poc i pregar molt.
3. Parlar poc i patir molts dolors i calúmnies sense queixar-me ni defensar-me, ans al contrari alegrant-me'n.

- 746 4. Mortificació externa i interna.
5. Lectura espiritual per Rodríguez.
 6. Oració mental per La Puente.
 7. Examen particular de la mansuetud.

747 8. Actuaré en tot amb rectitud d'intenció, amb atenció i força de voluntat per tal de fer bé cada cosa.

748 9. Em mouré sempre en presència de Déu i li diré sovint: "Domine, pati aut mori. -Pati, non mori. -Pati et contemni pro te. -Absit mihi gloriari nisi in cruce Domini .J.C.".

749 Records:

1. Demanaré a Maria Santíssima una caritat abrandada i una unió perfecta amb Déu, humilitat profundíssima i desigs de menyspreus.

750 2. Tindrè una gran estima de la virtut de tots; els tindrè tots com a superiors, jutjant-ne de la millor manera totes les obres, reprenent-me, censurant-me i jutjant-me només a mi. Això em servirà de profit; la resta, no.

751 3. Recordaré que el Senyor va dir a un Missioner que l'havia preservat de caure ell mateix a l'infern perquè procurés la salvació de les ànimes. I jo pensaré que a mi em va treure del mar i d'altres perills perquè procurés la seva major glòria i la salvació de les ànimes que a un cost tan gran va redimir.

752 4. Jesucrist per a la glòria del seu Pare i salvació de les ànimes, ¿què no ha fet? ¡Ai!, el contemplo en una creu mort i menyspreat. Doncs jo, per això mateix, ajudat de la seva gràcia,

estic resolt a sofrir penes, treballs, menyspreus, burles, murmuracions, calúmnies, persecucions i la mateixa mort. Ja, gràcies a Déu, estic sofrint moltes d'aquestes coses; però dic coratjós amb l'Apòstol: Omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur.

753 5. Compréc que no puc oferir a Déu un bocí més saborós ni beguda més regalada que ànimes convertides des de la trona i el confessionari. Jesús em convida i em dóna com a menjar el seu cos i la seva sang com a beguda, i vol que jo el convidi amb ànimes penedides.

Entenc que és el menjar que més li agrada, com digué als apòstols. Per als reis de la terra es busquen fruits exquisits, encara que costin un xic d'aconseguir; ¿què no haig jo de fer per al Rei celestial?

754 6. Després de la Missa estic mitja hora que em trobo tot anorreat. Res no vull que no sigui la seva santíssima voluntat. Visc amb la vida de Jesucrist. Ell posseint-me posseeix un no-res, i jo ho posseeixo tot en Ell. Jo li dic: ¡Oh Senyor, Vós sou el meu amor! Vós sou la meva honra, la meva esperança i el meu refugi. Vós sou la meva glòria i el meu fi. ¡Oh amor meu! ¡Oh benaurança meva! ¡Oh conservador meu! ¡Oh joia meva! ¡Oh reformador meu! ¡Oh mestre meu! ¡Oh Pare meu! ¡Oh espòs de la meva vida i de la meva ànima!

755 No cerco, Senyor, ni vull saber res més que la vostra santíssima voluntat per complir-la. Jo només us vull a Vós i en Vós i únicament per Vós i per a Vós les altres coses. Vós sou per a mi suficientíssim. Jo us estimo, fortalesa meva, refugi meu, consol meu. Sí, Vós sou el meu Pare, el meu germà, el meu espòs, el meu amic i el meu tot. Feu que us estimi com Vós m'estimeu a mi i com Vós voleu que us estimi.

756 Pare meu, preneu aquest pobre cor meu, mengeu-lo, així com jo us menjo a Vós, perquè jo em converteixi tot en Vós. Amb les paraules de la consagració, la substància de pa i de vi es converteix en la substància del vostre cos i sang. ¡Ai, Senyor, omnipotent! Consagreu-me, digueu una paraula sobre meu i convertiu-me tot en Vós.

CAPITOL VI

COMPTE DEL MEU ESPERIT AL DIRECTOR ESPIRITUAL A ULTIMS DE L'ANY 1862

757 Tots els dies, tant a l'hivern com a l'estiu, em llevo a les tres, i mentre em vesteixo, que és cosa de pocs minuts el vestir-me, reso; desitjo moltíssim el permís de descansar vestit sobre una post sense ficar-me al llit; al llit, se m'hi carrega el cap.

758 Un cop llevat, prenc una forta deixuplina, i com més fort pico més m'agrada, perquè penso en els meus pecats, en els assots de Jesús i en l'amor de Jesús. Em sembla que sento una veu que em diu: Da mihi sanguinem, et dabo tibi spiritum. Segons els meus propòsits, un dia prenc la deixuplina i un altre em poso el cilici. Aquest em molesta més que no pas la deixuplina, però no l'ometo mai per més que repugni al cos.

759 En allò que més em cal lluitar és en el menjar; el meu cos és com un mal ruc, i em guanya no poques vegades i es burla de mi. Té fam quan veu a taula el menjar. Jo el faig dejunar tres dies la setmana: dimecres, divendres i dissabte; tots els dies de l'any, fins i tot les festes principals, no vull que mengi carn ni peix; però vull que se'n cuini per als altres de la casa, i ells en mengen, jo

no; i això és per al cos la pena de Tàntal; igual succeeix amb el vi. A mi m'agrada la carn i el vi, però no vull menjar-ne ni beure'n, i em trobo millor de cos i d'ànima.

760 Tocant a l'abstinència de menjar carn, peix i de beure vi, s'hi conforma encara que amb algun treball; on més es resisteix és a estar-se l'altre menjar; en vol més quantitat de la que jo li vull donar, i potser em fa faltar agafant una mica més del que jo em proposo. Encara faig una falta més grossa, i és que menjo més de pressa que no vull i em proposo. Com que jo em serveixo el primer i no em serveixo res més que les patates o verdures, etc., etc., i després se serveixen els altres el que volen, naturalment necessiten més temps per a menjar el que es posen al plat. Jo vull esperar-los menjant a poc a poc, a fi d'acabar al mateix temps; doncs aquí rau el meu treball. Com que jo sóc el primer a servir-me i no m'haig d'aturar a trinxar, i com que, endemés, tinc molt bona gana, no puc detenir el ruquet del meu cos, se m'escapa i menjo més de pressa del que em proposo. Entre àpats no prenc res de menjar ni de beure.

761 Els fins que em proposo en l'abstinència són molts: 1. Mortificació del cos. -2. Edificar el proïsme, i avui dia sé que convé. -3 Ser menys gravós al proïsme quan sóc un hoste. 4. Estalviar, per tenir més a donar. I d'altres; particularment imitar Jesús i Maria.

D'algun temps ençà, Déu nostre Senyor, per la seva infinita bondat, em dóna molts coneixements quan prego, amb moltíssimes ganes de fer i sofrir per major honor seu i glòria seva i bé de les ànimes.

762 Tinc uns desigs tan grans de sortir de Madrid per anar a predicar per tot el món, que no puc explicar el que pateixo veient que no m'ho deixen fer; només Déu ho sap. Cada dia haig de fer actes de resignació conformant-me amb la voluntat de Déu que conec ser que continuï per ara en aquest punt; faig propòsit de callar, però igual parlo i dic que voldria anar-me'n.

763 Veient que per ara m'haig d'estar en aquesta Cort, m'ocupo a confessar tots els dies fins a les onze; les dues terceres parts són gent que no s'han confessat mai amb mi i vénen per fer confessió general.

764 A les onze dono audiència fins a les dotze, i aquesta hora és per a mi la més molestosa, perquè em vénen amb exigències a què jo no puc condescendir, relatives a Palau. A la tarda m'ocupo a predicar, estudiar, escriure o en alguna altra cosa; igual que a la nit, procuro de no quedar-me ni un moment desvagat.

765 Al matí, a les tres, abans de l'oració mental, reso el Santíssim Trisagi; a les dotze, abans de dinar, després de l'examen, faig el Viacrucis breu, i al vespre reso les tres parts del Rosari, els set parenostres i avemaries al Carme i el mateix nombre als Dolors, al dena del Rosari i la Coroneta.

766 L'oració vocal a mi em va millor que no pas la pura mental, gràcies a Déu. En cada paraula del parenostre, avemaria i glòria, veig un abisme de bondat i misericòrdia. Déu nostre Senyor em concedeix la gràcia d'estar molt atent i fervorós quan reso les dites oracions. En l'oració mental també em concedeix el Senyor, per la seva bondat i misericòrdia, moltes gràcies; però ho experimento més en la vocal.

767 Davant del Santíssim Sagrament sento una fe tan viva que no ho puc explicar. Gairebé se'm fa sensible i estic constantment besant-li les nafres i quedo, finalment, abraçat amb Ell. Sempre

m'haig de separar i arrencar amb violència de la seva divina presència quan arriba l'hora.

CAPITOL VII

COMPTE DE LA MEVA MISSIO A PALAU

768 No sé què dir sobre aquest particular. Déu sap si he complert amb la meua obligació. Si bé és veritat que S. M. m'aprecia i fa molt de cas dels meus consells, però atesa la seva posició, de vegades no gosa fer tot allò que coneix que és el millor, majorment en coses exteriors i públiques, ja que en les interiors i en aquelles que pot fer per ella mateixa sempre hi està disposada. Així, doncs, cada dia llegeix la vida del sant, resa el sant Rosari, oeix Missa, visita la imatge de la Mare de Déu, freqüenta els sants Sagraments amb molt de fervor i devoció. Cada any fa els sants exercicis espirituals quan ens trobem a La Granja, perquè té més lleure; mai no es cansa de coses bones. És, endemés, molt caritativa, dóna molt i amb tota la bona voluntat; és molt compassiva, no pot veure una misèria sense que s'hi interessi el seu cor. Té molt gran... El que més li costa és l'exterior, sigui perquè així l'havien educada o perquè no vol xocar amb la gent mundana, bé que es va corregint amb prudència en aquelles coses que, tot i que no siguin faltes greus, comprèn, però, que fóra millor que es fessin d'una altra manera; n'indicaré les principals, que són les següents:

769 1. Les comèdies. -Quan vaig arribar a Madrid, totes les nits anava al teatre i feia grans regals als comedians i comediantes. Ara amb prou feines hi va, i només hi assisteix per cerimònia, donant ordre que la comèdia sigui escollida per la seva moralitat, i encara així se'n cansa, li ve molta son i s'ha de fer molta violència per no adormir-s'hi, com ella mateixa diu en confiança.

770 2. Els balls. -Abans sovintejaven molt els balls a Palau. Ara n'hi ha molt pocs i s'hi observa molt d'ordre, segons que m'han afirmat els qui hi han assistit, ja que no vaig mai a veure'ls i en destorbo tants com puc, però els esmentats balls són més un pretext per a veure-s'hi tots reunits per raó política i per d'altres fins que no pas per ballar. Mirats des d'aquest punt de vista, s'han de tolerar. Potser hi ha hagut ocasions en què per afers merament polítics s'han fet necessaris.

771 3. Els convits. -Abans de convits, n'hi havia molts. Ara n'hi ha pocs, no pas més dels indispensables. Aquest mes n'hi havia d'haver tres per motius especials: per ser el sant del Príncep, per ser el sant de la Infanta Paz i per un altre motiu; doncs bé, aquests tres convits es fondran en un de sol. Jo prefereixo que es gastin en almoines per als pobres que no pas en convits i balls, etcètera, etc.

772 4. Els besamans. - És aquest el meu principal treball, perquè vull que portin les senyores el vestit més alt, és a dir, que vagin més cobertes. Diuen que és el vestit d'etiqueta; que sempre s'ha anat així en tals cerimònies; que a totes les corts del món es va així en tals funcions, etc., etc. Jo em formalitzo, dic i faig tot el que em sembla ser el meu deure. I si bé és veritat que actualment la reina és la senyora que vesteix més tapada de tota la reunió, jo encara no estic content, em queixo, li manifesto el disgust que hi tinc, la pena que em fa i el desig que tinc d'anar-me'n de Palau per aquest motiu.

773 Càstig contra les blasfèmies. -Molts són els càstigs que podria referir; em contentaré amb

dos.

1. A la cort de Madrid, carrer de Relators, l'any 1862 es feien obres en una casa i se'n trobava el pas un xic embussat; un carreter amb el carro carregat havia de passar-hi, i havent-se encallat el carro per la runa, va començar de blasfemar contra Déu, pegant alhora fortes garrotades a les mules alhora que renegava; i heus aquí que una mula, que ell pegava, li va clavar una forta guitza a les temples i caigué mort amb la blasfèmia a la boca.

774 2. El mateix any 1862, i a la mateixa vila de Madrid, al carrer anomenat del Vent, hi havia uns paletes i manobres que cavaven per fer la comunicació d'un pou o dipòsit d'immundícia d'una casa a la claveguera grossa que hi ha enmig del carrer. Un d'ells, mentre clavava cops de pic, blasfemava, i entre d'altres blasfèmies deia que s'embrutava en Déu; però Déu, en càstig, va fer que el blasfem quedés embrutat, perquè, rompent-se el mur abans de temps, va sortir tant gran quantitat d'immundícia que la pudor l'asfixià i no pogué sortir i les aigües immundes l'ofegaren i va quedar mort, plena la boca i tot el cos d'immundícia.

CAPITOL VIII

COMPTE QUE DONO AL MEU DIRECTOR ESPIRITUAL D'ALLO QUE HE FET DURANT L'ANY 1863

775 Aquest any SS. MM. i AA. no han visitat el país, han romàs sempre a Madrid i als dos sitis d'Aranjuez i La Granja. Per això he tingut més temps per a dedicar-me a la predicació, al confessorari i a escriure llibrets i estampes.

776 Pel que fa a la predicació, he predicat els sants exercicis a les senyores i senyors d'aquesta Cort amb gran fruit. Ho ha fet Déu. He predicat també la novena de Sant Josep, a qui s'ha dedicat en aquesta església de Montserrat un altar nou amb una imatge nova; la novena ha estat molt concorreguda i amb molt de fruit. També he predicat els exercicis a les Adoratrius, i a les Escolàpies, i a les Terciàries, i a les nenes i criades.

777 Tots els dies a Madrid confesso des de les set fins a les onze, en què m'aixeco per donar audiència a la gent que vol parlar amb mi; per a mi és l'hora més molesta, perquè em demanen coses en què jo no em puc ficar.

778 Aquest any als Sitis m'he posat al confessorari tots els dies després de la celebració de la santa Missa, perquè es confessen amb mi les cambres i altra gent del servei de SS. MM. i AA., i com que totes freqüenten els sants Sagraments, cada dia n'hi ha algunes per confessar. A Madrid cadascuna té el seu confessor i director espiritual; però als Sitis vénen gairebé totes a confessar-se amb mi, i totes tenen una conducta molt arreglada. Tenen meditació i lectura espiritual cada dia, sigui perquè els surt del cor, sigui també perquè veuen el bon exemple de S.M., que a més de les pràctiques ordinàries de cada dia, cada any al reial Siti de La Granja fa els Exercicis espirituals de Sant Ignasi; les altres els fan a Madrid.

779 A Aranjuez he escrit el segon tom del Colegial instruído, i després estampetes vàries. A La Granja he escrit la Colegiala instruída. A cada Seminari d'Espanya he regalat 200 exemplars del Colegial instruído i cinc Bíblies per regalar als seminaristes més aplicats. He donat moltíssims

llibres, estampes i rosaris.

CAPITOL IX

PROPOSITS DELS SANTS EXERCICIS

780 El darrer terç d'octubre d'aquest any, 1863, vaig anar a L'Escorial per fer-hi exercicis, que duraren del dia 23 d'octubre fins a l'1 de novembre inclusivament, en què vaig fer els propòsits següents:

1. Cada any faré els sants exercicis.
2. Cada mes un dia de recés rigorós.
3. Cada setmana em reconciliaré.
4. Cada setmana dejunaré tres dies que seran: dimecres, divendres i dissabte, i en aquest dies m'abstindré de postres per sopar.
5. Els dilluns, dimecres i divendres prendré una deixuplina o una altra cosa equivalent. Els dimarts, dijous i dissabtes em posaré el cilici.

781 6. En el rés pensaré en la reprensió que va sofrir Santa Caterina de Siena (Vida, p. 69). També em recordaré de Sant Lluís Gonzaga, que esmerçava una hora només en les Matines (Vida p. 191)

782 7. Portaré examen particular de la virtut de la mansuetud. Recordaré la mansuetud de Jesús, model i mestre, que diu: Apreneu de mi, que sóc mansuet i humil de cor.

783 Recordaré la mansuetud de Maria Santíssima, que ni per cap esdeveniment se li somgué la ira, ni va perdre la perfectíssima mansuetud, amb immutable i inimitable igualtat interior i exterior; sense que mai no se li remarqués cap diferència al semblant, ni a la veu, ni en moviments que indiquessin algun moviment interior (Mist. Ciutat, t. 2on p. 276).

"Consideraré la seva utilitat, perquè amb la humilitat es plau a Déu i amb la mansuetud al proïsme".

784 Val no fer tant amb paciència, mansuetud i amabilitat, que no fer més amb precipitació, ira, enuig i rondinant; perquè la gent que veu aquesta manera de fer se n'escandalitza i es retreu.

785 8. Mai no m'enfadaré; callaré i oferiré a Déu tot allò que em doni pena.

9. Mai no em queixaré; em resignaré a la voluntat de Déu, que així ho ha disposat per a bé meu. Pobresa, humiliacions, menyspreus, etc.

786 10. Seré sempre amable amb tothom, particularment amb els qui em són molestos.

787 11. Mai no parlaré de mi ni de les meves coses, ni en bé ni en mal.

788 12. Diré al meu bon Déu: Senyor, si us voleu servir de mi, miserable instrument, per a la conversió dels pecadors, aquí em teniu.

789 13. Abans de menjar diré: Senyor, menjo per tenir forces i servir-vos millor. Faig servir, Senyor, aquestes coses del món, no per plaer, que no en vull cap, sinó per necessitat.

14. Abans de ficar-me al llit diré: Senyor, ho faig per reparar les forces gastades i servir-vos millor. Ho faig perquè Vós, Senyor meu, ho heu ordenat.

15. Abans d'estudiar diré: Senyor, ho faig per conèixer-vos més, estimar-vos i servir-vos; i per ajudar el proïsme.

Devocions per als dies de la setmana segons els propòsits d'altres anys.

790 16. En totes les coses procuraré: primer, puresa i rectitud d'intenció; segon, gran cura i atenció, i tercer, força de voluntat.

791 17. Posaré el més gran esment a fer bé cada cosa particular, com si no tingués res més a fer. Aquests propòsits, ajudant Déu, he procurat de complir-los.

792 El que m'ha costat més ha estat el de la mansuetud, per la multitud de gent que em ve a parlar de coses de Palau o destins del Govern. Per més raons que els donava no es volien convèncer, i això em donava molta tortura. Durant l'hora de rebre, que és d'onze a dotze, demanava gràcia al Senyor per no enfadar-me. Mentre en sortia un i n'entrava un altre, aixecava la vista a una imatge de Maria Santíssima, demanant-li la gràcia i auxiliis necessaris; així m'ho prenia millor, i ho ofería tot a Déu, i els donava algun socors o llibre espiritual, i així se n'anaven menys desesperats.

CAPITOL X

CAPITOL REFERENT A LA CONGREGACIO

793 El dia 14 de novembre del 1863, dia que havia de predicar de Maria Santíssima durant els sants Exercicis espirituals que donava al noviciat de les Germanes Terciàries del Carme de Madrid, Comunitat de Germanes, Col·legi de nenes i minyones de servei; dia de dissabte en què tinc lectura espiritual de Maria Santíssima, dia del Patrocini de Maria Santíssima, per no haver pogut entrar el diumenge anterior per ser l'octava de Tots els Sants; aquest dia, doncs, llegia "que la Religió dels cartoixans, angoixada per la manca de qui volgués professar sota el seu hàbit en un Institut tan auster en el viure, en la soledat, en el silenci, no va trobar remei millor que consagrar-se a Maria Santíssima, amb vot públic de resar diàriament el seu ofici (l'ofici petit), i amb això va proveir tan perfectament a la seva perpetuïtat, que des de l'any esmentat del 1084 dura inviolada la seva regla severíssima, per a vergonya del temps, que, destruint tot poder, no pot destruir el qui es posa sota la protecció de Maria". Aquest consell que resessin l'ofici petit fou donat per Sant Pere, que se'ls aparagué sota l'aspecte d'un senyor ancià.

794 Aquest dia doncs, va venir-me el pensament que si a la Congregació es resés, ultra l'ofici diví, l'ofici petit a Maria Santíssima, ella ens proveiria de subjectes que augmentarien, dilatarien i conservarien la Congregació.

795 Durant l'oració del mateix matí semblava que la imatge de la Verge que hi ha a l'altar em deia que sí, que es fes, però amb aquesta discreció, que bastaria que un de la Congregació el resés: un per obligació, els altres per devoció si volen i tenen oportunitat; però no es permetrà als qui estiguin ocupats en la tasca de les santes missions, ja que llavors han de predicar i confessar. També es podia disposar que resessin aquest ofici petit els qui es troben al noviciat i que encara no estan ordenats in sacris.

CAPITOL XI

COMPTE QUE DONO AL MEU DIRECTOR ESPIRITUAL D'ALLO QUE M'HA ESDEVINGUT DURANT L'ANY 1864

796 M'he captivat segons els propòsits que vaig fer en els últims exercicis, i els he complerts amb algunes imperfeccions, que em permet Déu nostre Senyor per humiliar-me més i més; perquè conegui pràcticament que no sóc res més que misèria, i que, si hi ha res de bo en mi, és tot de Déu; jo no sóc més que un pur no-res. Aquest any el Senyor m'ha fet entendre fins a l'evidència la necessitat i la utilitat d'aquesta preciosíssima virtut. Mai no l'havia entesa tan bé.

797 Aquest mateix any he llegit un altre cop les obres de Santa Teresa de Jesús, i per mitjà d'aquesta lectura el Senyor m'ha comunicat coneixements molt. Oh, que n'és de bo el Senyor! Com que ell ja sabia les grans proves que jo havia de passar; me'n va prevenir amb grans coneixements i auxilis espirituals.

798 Aquest any he estat molt calumniat i perseguit per tota mena de persones, pels periòdics, per opuscles, llibres estafets, per fotografies i per moltes altres coses, i fins i tot pels mateixos dimonis. De vegades la naturalesa se'n ressentia una miqueta; però aviat em tranquil·litava i em resignava i conformava amb la voluntat de Déu. Contemplava Jesucrist i veia que lluny era encara de sofrir el que Jesucrist va patir per mi, i així em tranquil·litava. Durant aquest mateix any he escrit el llibre intitulat El consuelo de un alma calumniada.

799 Aquest mateix any he escrit el Catecismo per a la uniformitat de tot Espanya. La Vocación de los Niños. He fet reimprimir el Reglamento en latí de los estudiantes. Las Reglas de los Clérigos de vida común. Las tardes de verano en La Granja i el Reglamento de las Bibliotecas populares. D'aquest llibre se n'esperen grans resultats.

800 Aquest mateix any he donat les Missions dels Servites a San Andrés i a les Salesas Reales, i en elles el Senyor i la Verge Santíssima han fet molt de fruit. He donat exercicis espirituals a les Desemparades, a les Escolàpies, a les Terciàries i a les nenes del Col·legi i a les criades. He predicat altres diferents sermons a la Cort i a L'Escorial, on he donat exercicis espirituals.

801 Tots els dies, a les tres de la matinada, em crida el despertador, però d'ordinari ja estic llevat aquella hora. Faig les meves pràctiques de devoció, tinc lectura espiritual fins a dos quarts de cinc, que crido els criats. Després em preparo per a la Missa i a les cinc comencem la meditació, que dura fins a les sis, que dic Missa immediatament al mateix oratori, i dono gràcies fins a les set. Em poso al confessional fins a les onze. Llavors m'aixeco i dono audiència fins a les dotze que em retiro, reso les oracions, faig l'examen particular de l'amor de Déu i el Viacrucis i vaig a dinar, etc. Fins a dos quarts de nou, hora que resem plegats el Rosari, examen, etc., m'ocupo en el rés, estudi, predicació, visita al Santíssim a les Quaranta Hores, etc.

CAPITOL XII

EN AQUEST CAPITOL REFEREIXO ALGUNS CASOS QUE M'HAN SUCCEIT

I QUE VULL CONSIGNAR PER A UTILITAT
DELS PREDICADORS, CONFESSORS I ALTRA GENT

802 Moltíssims són els casos que m'han succeït d'ençà que sóc sacerdot, bé que indigne, i que no he consignat per estar sempre molt ocupat; però havent-me indicat el meu director espiritual que seria molt de la glòria de Déu i bé de les ànimes, n'escrivé alguns amb senzillesa i brevetat, tal com jo els he vistos o m'han passat a mi mateix.

803 Avui, dia 15 d'abril del 1864, m'han dit que a la parròquia de San Andrés, on jo havia fet la Missió de Quaresma, havien complert amb els preceptes de l'Església 4.000 ànimes més que els anys anteriors. Beneït sigui Déu. Glòria sigui a Déu. S'hi han confessat homes que feia quaranta anys i dones que en feia trenta que no s'havien confessat. Non nobis, Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam.

804 -Mals del pecat d'impuresa:

Avui, dia 30 d'abril del 1864, m'han cridat per anar a veure un malalt. Hi he anat. El malalt era un jove de dinou anys. Al principi de trobar-me jo a Madrid, es confessava amb mi i continuava molt bé, freqüentava els sants sagraments, s'encomanava a Maria Santíssima i seguia en tot els meus consells. Després va ajuntar-se amb mals companys, ja no vingué més a confessar-se amb mi, però abans de morir em va cridar; hi vaig anar i va dir-me: "Jo em moro tísic per haver-me deixat arrossegar pel vici de la masturbació, per haver deixat de freqüentar els sants sagraments i d'encomanar-me a Maria Santíssima". Després d'haver-se acomiadat de mi, va morir al cap de poques hores.

805 Aquí referiré alguns casos molt horrorosos que han passat i que he hagut de resoldre i remeiar, que només podran llegir alguns sacerdots de prudència i seny perquè es capguardin i malfiïn.

-Una Germana francesa, Superiora d'una Comunitat de Germanes d'ensenyament, era visitada molt sovint pel Bisbe d'aquella diòcesi: van enamorar-se i es van amistançar i van viure així molt de temps i van pecar moltíssim.

-Una Germana, també francesa, donà un gran escàndol a Madrid amb un Capellà d'honor, en matèria d'impuresa.

806 -Una Germana, estrangera, va viure dotze anys amistançada, allà a la seva terra, amb el sacerdot fundador i Director de la comunitat; ell va morir, i ella fou enviada a Espanya en un dels seus col.legis d'ensenyament, i ella continuava amb tocaments i delectacions moroses bo i pensant en ell, com si encara fos viu; i era tan fort el vici que tenia que amb prou feines el Director espiritual que tenia a Espanya arribava a obtenir que es contingués.

807 -Unes Germanes d'ensenyament eren visitades sovint pel senyor Bisbe de la diòcesi, i sota pretext espiritual tenien abraçades i altres coses molt lletges, que ell procurava disfressar amb paraules bones. Però els efectes foren fatals del tot.

-Unes Germanes d'ensenyament tenien amb el confessor abraçades i coses poc decents.

-Una Germana hospitalària i el seu practicant van fer coses dolentes.

-Una noia que tenia vocació de monja era dirigida molt bé pel seu confessor. Arribà finalment

l'hora d'entrar al convent i la noia amb senzillesa i sense malícia, tota plena d'agraïment, desitjà fer una abraçada al seu confessor, que sempre havia estat tan bo, i fou tan forta la temptació que aquest n'experimentà que tingué còpula amb ella.

-Estant jo a la Cort, va passar un cas, que produí un gran escàndol, en un convent de Madrid de molta observança i fou que hi entrà una noia embarassada de pocs dies; només ho sabia ella, i era tinguda per una novícia molt bona; però al cap de nou mesos vingué el part, van sentir-se els plors de la criatura, van donar-ne part a la Mare Priora i van trobar la criatura morta, amb la boca plena de guix; hi entrà el Tribunal de justícia i en formà sumari.

-Un mestre de música anava a donar lliçons de música a unes monges i amb ell cometien mals tocaments i altres obscenitats.

808 Un sagristà d'un convent, estudiant, s'enamorà d'una monja; el sagristà saltava la tàpia de l'hort totes les nits i ella li obria la porta del convent, que donava a l'hort, i tots dos entraven a la cel.la i es ficaven al llit i estaven junts tota la nit, fins que a trenc d'alba ell sortia i ella tancava la porta. Així, amb tan mal entreteniment, va acabar tota la seva carrera, i, finalment, amb un vici d'impuresa tan dolent, carregat de censures, encara es volia ordenar, i jo el vaig renyar amb tota l'energia per aquesta pretensió.

809 -Un casat va començar de visitar i de parlar amb una monja professa; van enamorar-se tots dos, ella tenia la clau del combregador; amb cadires i altres coses s'arranjaven de manera, que en el mateix combregador (¡¡¡quin horror!!!) tenien còpula i feien altres obscenitats. La monja abans era molt bona, però després fou tan dolenta que se n'anà de la Religió. El casat era un home ric i benestant, i des de llavors fou tan desgraciat que ho va perdre tot; li he fet caritat moltíssimes vegades, i per més que li he donat res no li fa profit, i ell mateix coneix que tot és un càstig de Déu pels seus enormes sacrilegis.

810 -A Madrid, el mes de novembre del 1864, va venir una noia de fora amb intenció i pretensió de ser monja; va hostetjar-se a la casa del capellà del convent i es confessava amb ell; com que vivien junts l'amor i la confinaça espiritual van canviar-se en carnal, i pecaven molt sovint, i després d'un any de viure així i amb tants sacrilegis com cometia en les misses que celebrava, confessions que feia i comunions que donava, va venir-me a parlar perquè l'absolgués de tot, fins de les cesures en què havia caigut per haver absolt la còmplice moltes vegades; però jo vaig contestar-li que no l'absoldria d'això ni de res, ni tan sols no el rebria en confessió fins que no tragués de casa aquella dona, ja que ho podia i devia. Però el desgraciat, en comptes de rebre els meus caritatius consells, va indignar-se molt i molt contra meu, i tingué el desvergonyiment de dir-me que jo em carregava amb tots els sacrilegis que cometés en endavant, perquè no li donava l'absolució. Jo vaig dir-li: Sant Liguori refereix un cas molt semblant al seu, que un penitent indisposat, que vivia en ocasió pròxima i voluntària, digué al confessor que era una mala bèstia, per no voler-lo absoldre, perquè no ho podia fer. Igualment em tracta vostè; però, no hi fa res: Això són les gangues del ministeri.

-Madrid, 22 de gener del 1864; una noia d'uns disset a vint anys, durant aquests tres anys últims ha fingit visions i altres coses; essent ella molt lasciva i deshonest amb ella mateixa i freqüentant sacrílegament els sants sacraments.

CAPITOL XIII

CONTINUA LA RELACIO D'ALGUNS EXEMPLES
QUE PODEN SERVIR D'ESCARMENT

811 Madrid, dia 31 de març del 1864. Un senyor nou casat va dir a la seva muller que era una senyoreta molt virtuosa: "Jo no et privaré de res, només desitjo que t'abstinguis d'una cosa i és de la confessió; no vull que un capellà governi casa meva, com de segur la governaria si tu et confessessis sovint, perquè obraries segons els seus consells".

812 Hi afegí per fer-la apartar dels sagraments: "Jo no puc creure que Déu hagi confiat els seus tresors i les seves gràcies als capellans. Jo veig que quan un senyor ric, poderós, savi i prudent nomena un majordom a qui vol confiar els seus tresors i per qui els vol distribuir, cerca i escull un subjecte de probitat i honradesa, instruït i d'educació, i mai no admet un home immoral, enze i groller. Si això dicta la recta raó i evidencia l'experiència de tots els dies, ¿com es pot creure que Déu hagi fet majordoms dels seus dons i gràcies i ministres de la seva Església els capellans, homes grollers, sense ciència, sense educació i sense costums?" Així parlava aquest impiu..., llenguatge antic dels heretges, mil vegades refutat pels Sants Pares i Doctors de l'Església. És veritat que la gràcia i altres efectes dels sagraments no depenen de la santedat dels sacerdots; tanmateix, es veu l'obligació que tenim de ser instruïts, ben educats i de sants costums.

813 Madrid, dia 1er d'abril del 1864. Una senyora, parlant-me de la direcció d'un col·legi, m'ha dit: "El més enze de cada casa es fica a l'Església per a clergue".

814 Madrid, dia 15 d'abril del 1864. Em deia una senyora molt pietosa i zelosa: "Hi ha molta ignorància en els clergues. En algunes parròquies de pagès millor fóra que no hi hagués capellà i que els fidels resessin el Rosari en comptes d'oïr Missa, que no pas que hi vagi un sacerdot enze i immoral, que només fa que escandalitzar".

815 El mateix dia una altra senyora deia que la darrera vegada que va anar a combregar li féu tant de fàstic el sacerdot que li va donar la Comunió, en veure-li tan negres els dits amb què tocava la sagrada Hòstia i sentir la fortor de fum que exhalava, que se li regiraven les entranyes, i finalment va trobar-se molt anguniada quan, tenint ja la santa Forma a la boca, no se la podia empassar, per sentir-se amb l'estómac regirat i amb ganes de vomitar, tot a causa d'aquell sacerdot nauseabund. ¡Ai de nosaltres si, en lloc de ser la bona olor de Crist a tot arreu, com diu l'Apòstol, som la pesta que espanta la gent!

816 L'any 1864, mossèn Carmel Sala i mossèn Atanasio López van anar en una Missió en una població anomenada Oche, i una dona en veure'ls arribar va posar-se a cridar: Noia, tanca les gallines, que arriben els Missioners. Els mateixos missioners van sentir-ho i m'ho van contar. La dona després, durant la Missió, va penedir-se'n i va donar satisfacció als Missioners, dient que ho havia dit a causa d'altres Missioners, que hi havien anat abans, per la bona i regalada vida que es donaven. ¡Oh quant convé que els Missioners siguin mortificats, molt virtuosos i exemplars!

817 Dia 1er de febrer del 1865. Els P.P. Mon i Sáez de Cenzano, jesuïtes, van passar de la missió de Pamplona a la de Saragossa, van prendre el ferrocarril i van posar-se en uns seients de primera classe. Els impius ho van veure i ho van saber, i van ocupar-se'n en les converses i periòdics. El que s'ha de procurar és de no anar en ferrocarril, i si mai cal, anar en segona classe i millor en

tercera. El millor és anar a peu, com Jesús, o amb un ruc.

CAPITOL XIV

S'HI REFEREIXEN ALGUNS CASTIGS QUE HAN PROVIINGUT DE MALEDICCIONS

818 El dia 18 de juny del 1864, trobant-me a Madrid, se'm va presentar una dona d'un poble de prop molt afligida, perquè la consolés i li aconsellés com s'havia de comportar. Aquesta dona tenia un fill de vint-i-cinc anys, molt afeccionat a sortir de nit amb d'altres joves de la mateixa població. La seva mare no volia que sortís de nit, però ell no feia cas de les amonestacions de la seva mare; aquesta, enfadada, li va dir una nit en veure que se n'anava malgrat ella: Ja que no et puc subjectar, et subjectarà la justícia. Amb aquella maledicció al damunt sortí el noi aquella nit tal com en tenia costum, va ajuntar-se amb els seus companys, que entre tots eren vuit; van insultar una dona, i la justícia els va agafar i els va ficar a la presó.

Quan la dona m'ho referia feia vuit mesos que això havia succeït, i en aquest temps tots els altres companys ja havien estat posats en llibertat, tret del seu fill, que encara es trobava a la presó i condemnat a quinze anys de cadena en un presidi. La mateixa mare deia que això era càstig de Déu per dues causes: una per la desobediència del fill, l'altra per la maledicció que ella li havia llençat.

819 El dia 25 de novembre del 1864, a Madrid, una mare, filla de Madrid mateix, molt afligida, va dir-me que tenia una filla molt escotorida, de vuit anys i mig. Un dia va fer una entremaliadura molt pròpia de la seva edat i vivesa, i la seva mare va posar-se tan irritada que li va dir: ¡Així et morissis! La mateixa mare va dir-me que la filla estava molt sana, i a l'instant de llençar-li la maledicció emmalaltí i va morir. La mare mateixa comprenia que la maledicció li havia causat la mort, i per això no trobava consol.

820 Madrid, 10 de gener del 1865. Una mare m'ha referit ella mateixa que tenia dues filles, una de vint anys i una altra de catorze; la més gran se li va morir i va dir: Millor que se m'hagués mort la petita. Aquesta, la van matar. I va ser d'aquesta manera: Un home la va agafar, se l'emportà, la desflorà, li va estrènyer la gorja perquè no xisclés, la va ofegar, la va tirar en una claveguera i se'n va anar. Aquest fet ha mogut molta fressa a Madrid, fins i tot l'han referit alguns periòdics; a mi m'ho ha contat la mateixa mare.

821 Madrid, dia 15 de març del 1865. Una soltera va dir-me que havia viscut amistançada, amb paraula de casar-se, amb tres, l'un darrera l'altre; i que finalment tots tres l'havien enganyada i abandonada, i ella, indignada, els havia maleït tots tres i els havia desitjat mal; i a tots tres els havia esdevingut precisament el mateix mal que els havia desitjat, i segons la maledicció que els havia llençat.

822 D'aquests exemples de malediccions en podria referir moltíssims que he sabut i he vist que s'han complert en els mateixos termes i de les mateixes maneres i en el mateix temps que deia el maleïdor. N'he vistos en tots els estats, però en els qui n'he vist i sabut més, ha estat entre mares i fills, entre pares i fills, entre marits i mullers, entre amos i criats i criades, i també entre amants que s'han enganyat i faltat a la paraula.

CAPITOL XV

ON S'EXPOSEN ALGUNS CASOS DE PECATS CASTIGATS

823 L'any 1864 a Madrid em van cridar perquè anés a veure un malalt; aquest era un jove casat que havia tingut la feblesa de pecar amb una dona, en detriment de la fidelitat que devia al seu matrimoni; però Déu va castigar-lo de tal manera, que la dona amb qui va pecar va encomanar-li tan greu malaltia que el facultatiu li hagué d'extirpar totes les seves parts genitals. Quan vaig entrar dins la cambra del malalt, hi eren tots dos, marit i muller, i ells mateixos m'ho van contar molt afligits.

824 També a Madrid ha succeït el càstig següent, dia 19 de gener del 1865. Una dona havia viscut catorze anys amistançada amb un home; no vivien junts, sinó separats, cadascun a casa seva; però l'home l'anava a visitar i pecava amb ella sempre que volia: un dia, estan tots dos al llit, ell va tenir un tropell i va perdre la parla. Els veïns van anar a la parròquia perquè vingués el senyor Rector, el qual li va administrar el sagrament de l'Extrema Unció al mateix llit del pecat, i allà va morir ¡i allà Jesucrist el va jutjar! La mateixa dona implicada m'ho va contar, espantada del càstig i se'n penedí.

825 Un amo de casa, vidu, tenia una dona amb qui pecava; quan tots els fills i criats s'havien adormit, s'aixecava l'amo, i obria la porta a la mala dona i es ficaven tots dos al llit. Una nit en el mateix acte del pecat ell va tenir un tropell de què va morir sobtadament. Ella va vestir-se tot seguit i se n'anà sense dir res a ningú; només m'ho ha dit a mi ella mateixa, i quan m'ho contava s'estremia de l'espant que tenia, i va convertir-se amb un propòsit ferm de no tornar més a pecar.

826 En una casa hi havia una dona que admitia en una cambra dos individus que s'estimaven i s'hi presentaven tot sovint. Al cap d'una estona se n'anaven cadascun a casa seva. Un dia, en veure la dona mestressa de la casa que aquells dos trigaven més a sortir de la cambra que els altres dies, anà a cridar-los i trucava a la porta de la cambra; veient que no contestaven, va esperar-se un xic més, pensant que aquell dia s'hi volien entretenir més; però veient que trigaven tant i tant a sortir, anà a cridar-los un altre cop, i com que s'havien tancat per dins i ni obrien ni contestaven, tement la dona el que els pogués haver passat, anà a donar-ne part a l'autoritat. Aquesta compareix, truca i crida, i, veient que no contesten, mana que esbotzin la porta i entren a la cambra i els troben tots dos morts al llit, sense ferida, però sí molt lletjos i horrorosos.

CAPITOL XVIè

EN QUE S'HI REFEREIXEN COSES QUE M'HAN PASSAT A MI

827 El dia 25 de desembre de l'any..., a les quatre de la matinada, va començar de nevar, i va fer-ho dos dies seguits. Fou tanta l'abundor de neu que va caure que els nascuts a Madrid no havien vist una cosa així. Amb tot i això, una dona amb aquella neu vingué d'un poble distant 6 llegües per confessar-se i es va confessar.

828 Una dona de seixanta-quatre anys que només s'havia confessat dos cops a la vida, va venir a confessar-se amb mi. La primera vegada que s'havia confessat tenia deu anys, i la segona vint, quan va casar-se. Als tres anys de casada, se'n va anar del seu marit. Des de molt petita havia estat

sempre molt dolenta; però després de casada, fou pitjor; fou escandalosíssima; havia estat a diferents regnes, i a tot arreu dolentíssima. Finalment va tornar a Madrid, la seva pàtria, i li vingueren ganes de confessar-se, puix que ja feia quaranta-quatre anys que no ho havia fet, i encara les dues vegades que abans s'havia confessat no ho havia fet bé.

Jo, en sentir la seva llarga i dolentíssima vida i en veure-la tan compungida i desitjosa d'emprenre una vida penitent, vaig preguntar-li si havia tingut alguna devoció. I va contestar-me que, tot i la seva mala vida, cada dia havia resat set parenostres i set avemaries a la Mare de Déu del Carme, ja que des de molt petita havia sentit dir que era una bona cosa resar-li. El mes de novembre del 1864 es va confessar i des de llavors va continuar molt bé, i no dubto que aconseguirà la glòria.

829 Madrid, 21 de març del 1865. S'ha convertit i ha vingut a confessar-se el qui feia caricatures i fotografies contra mi, i són moltes i molt dolentes i calumnioses les que s'han fet i s'han venut i estès pertot arreu.

830 Aquest mateix any s'ha convertit una dona molt dolenta que havia comès tota mena de pecats. S'ha convertit per l'oració ¡Oh Verge i Mare de Déu!, etc., que diem després del sermó; tot i la seva mala vida, la resava tots els dies, i finalment la Verge Santíssima li ha tocat el cor i ella ha fet una bona confessió general; mai no s'havia confessat bé. Amb reserva diré que havia comès tota mena de pecats, especialment d'impuresa havia pecat moltíssim amb ella mateixa, amb dones, amb homes solters, vidus i casats; amb el seu pare mateix, amb el seu propi fill, amb animals i de totes maneres; havia emmetzinat el seu marit, havia intentat de suïcidar-se moltes vegades, i mai no havia pogut acabar-se de matar; per més que ho procurava quedava semimorta i la curaven. Havia cridat el dimoni moltes vegades i s'hi havia lliurat perquè se l'endugués, etc., etc.; i per aquesta petita devoció que resava a Maria Santíssima tots els dies, el Senyor la va preservar; i finalment el Senyor l'ha convertida. ¡Oh que n'és de misericordiosa Maria Santíssima! Aquesta conversió ha estat durant la novena de l'Immaculat Cor de Maria de l'any 1865.

CAPITOL XVII

CAPITOL XVIII

CONTÉ LA MEVA SEPARACIO DE LA CORT I UNA CARTA QUE EM VA ESCRIURE S.M. LA REINA

831 El dia 7 de maig del 1865, a dos quarts de quatre de la tarda, dia del Patrocini de Sant Josep, va dir-me Jesús que fos molt devot de Sant Josep, que hi acudís amb confiança.

832 El dia 17 de juliol del 1865, a les set del matí, mentre resava davant la imatge del Sant Crist del Perdó que hi ha a l'església de La Granja, va dir-me Jesús: Antoni, retira't. Això fou com a resultat d'haver aprovat S.M. l'anomenat Regne d'Itàlia. Ja corria la brama d'aquesta aprovació, i els bisbes començaven d'enviar les seves exposicions, començant el senyor arquebisbe de Burgos. S.M. va demanar-me què me'n semblava de les exposicions dels bisbes. Jo li vaig contestar que em semblaven molt bé: vaig dir-li que jo faria el mateix em trobava en lloc d'ells. Aquests sí que

han d'escriure perquè es troben absents, jo no escric perquè em trobo present prop de V.M. i li parlo cara a cara. Ells escriuen en nom de les seves ovelles; però a mi no em cal, perquè només en tinc una, d'ovella que el llop em vol devorar, al·ludint a S.M., que va entendre-ho molt bé, i va dir: Déu nos en guard.

833 Com que això era una cosa que ja es veia a venir, jo l'exhortava contínuament que defugís tal aprovació, que es desentengués d'aquesta qüestió; ella em prometia que no ho faria mai, tant per ser quelcom en contra del Sant Pare, com també per ser contra el rei de Nàpols, parent seu de molt a prop. Alguns cops em deia que abans deixaria de ser reina que aprovar una tal cosa; d'altres m'assegurava que abans preferiria de perdre la vida. Com que jo veia que finalment li passaria a ella com al rei de Nàpols, i així li ho deia, l'exhortava a morir amb honor abans de posar en el seu honor una taca tan lletja. I a més de totes les reflexions que li vaig fer, vaig servir-me de les amenaces i li vaig dir dues vegades que, si aprovava el Regne d'Itàlia, jo me n'aniria del seu costat, que era el més sensible que li podia dir, perquè ella m'estima amb deliri.

834 Finalment, el dia 14 de juliol, dia de Sant Bonaventura, jorn que fou per a S.M. i per a tots els catòlics de molt mala ventura, van arribar tots els ministres a La Granja a les nou del vespre. El president O'Donnell se n'anà tot sol a palau i estigué parlant amb S.M. des de les nou fins a les onze, i li digué que això del Regne no és allò que es pensen, que no és tan ferotge el lleó com ens el pinten; que aquí no es tracta d'aprovar-ne el dret, sinó merament el fet, i això per la part de Nàpols; però que de cap manera pel que fa a la part que pertany al Pontífex. A més d'aquesta enganyifa, li digué que convenia així per raó del comerç, i sobretot que no s'hi podia fer més, perquè l'Exèrcit es rebel·laria i es tiraria a sobre si no s'aprovava l'anomenat Regne d'Itàlia. De manera que pot dir-se que ella fou enganyada i amenaçada.

835 L'endemà mateix, quan fou l'hora, van presentar-se tots els ministres a palau, i tots plegats van aprovar el que abans a la nit havia dit el President.

836 Aquest acord fou per a mi un sentiment de mort. Vaig presentar-me a S.M. i vaig fer-li veure el mal que havia fet. Ella no feia més que plorar, i va dir-me que d'ençà que havia donat el consentiment no l'havia deixada la febre.

837 A mi va afectar-me tant que va causar-me una gran diarrea, i com que a La Granja les diarrees són fatals a causa de les aigües, ja que cada any es mor d'això algú de la comitiva, vaig prendre d'aquí ocasió d'anar-me'n a Catalunya i separar-me de la Cort, i amb aquest pretext dissimular la meva intenció, perquè, com que aquests dies, es trobava al quart mes de l'embaràs, li podia causar un avortament. Em deia i em suplicava amb gemecs, sospirs i llàgrimes que no me n'anés. Jo li deia que me n'havia d'anar per salvar la vida, que massa sacrificis havia fet durant els vuit anys i mesos que havia estat al seu costat, i que, finalment, no m'exigís el sacrifici de la vida.

838 Vaig sortir de La Granja i vaig anar-me'n a Madrid, després a Saragossa i en acabat a Barcelona, i finalment a Vic. En sortir de l'atmosfera de la Cort ja em trobava un xic millor; però continuava la diarrea i va durar-me una colla de dies, fins i tot en aquesta de Vic.

839 El dia 14 d'agost d'aquest mateix any, trobant-me a dos quarts de deu del matí a l'església de Sant Domènec de Vic, on hi havia les Quaranta Hores, el Senyor va dir-me des del Santíssim Sagrament de l'altar: Aniràs a Roma.

840 Carta que em va escriure S.M. la Reina.

San Idefonso, 20 de juliol del 1865:

Senyor Claret, Pare meu: L'objecte d'escriure a vostè aquestes línies és de suplicar-li, per l'afecció que ens té, que vostè sigui amb nosaltres el dia 2 del més que ve a Valladolid per anar amb nosaltres a Zarauz. Vostè comprèn bé el que jo passaria i el que creurien si em veien sense vostè. Si vostè després d'estar a Zarauz, necessita més banys, pot anar-se'n des d'allà uns quants dies i tornar després; faci vostè aquest sacrifici més per la seva filla de confessió que tant i tant li deu.

Li suplico a vostè que, si accedeix als meus precs, em posi dues línies dient-m'ho, i la meva alegria serà immensa.

Demani vostè a Déu i a la Verge que ens conservi la salut a tots; el rei està una mica delicat, però vostè demanarà perquè no sigui res; en les pregàries de vostè confiem tots, i d'elles ho esperem tot.

La seva respectuosa filla de vostè que tant l'estima, Isabel.

CAPITOL XIX

CONTÉ LA CARTA DE SA SANTEDAT

841 Com que això del reconeixement del Regne d'Itàlia ja es veia venir, S.M. la reina va consultar el Sant Pare demanant-li consell per saber com s'havia de comportar, i el Sant Pare li va contestar dient:

Majestat:

La carta que V.M. m'ha adreçat darrerament, amb la qual em demana consell si V.M. ha de reconèixer l'estat actual d'Itàlia, enclou en si greus dificultats de part de qui demana consell, i de part meva una veritable impossibilitat de poder-lo donar en sentit afirmatiu. No se m'amaga la difícil situació amb què es troba V.M., i conec que en el sistema parlamentari el sobirà es troba moltes vegades impedit de posar per obra les resolucions que sap que s'haurien de prendre; tanmateix, aquestes resolucions mai no deuen ni poden admetre's si són contra la justícia. Només per aquesta única raó comprendrà fàcilment V.M. que el meu consell serà sempre contrari al reconeixement d'una usurpació sempre injusta als Prínceps italians, que han estat perjudicats, i molt més encara pel que fa a aquesta la Santa Seu, el patrimoni de la qual se m'ha confiat perquè el deixi íntegre als meus successors.

842 ¡Sembla impossible que la nació espanyola, tan coneguda per l'amor que té a la fe catòlica, nació que l'any 1845 va donar a tot el món el lluminós exemple d'amor a aquesta Santa Seu i vers la meva pobre persona, vulgui ara obligar V.M. a donar un exemple enterament contrari! Jo espero que no.

843 És veritat que el desig que he manifestat de proveir les moltes seus episcopals que hi ha vacants a Itàlia ha subministrat motiu per fer suposar a alguns que aquesta Santa Seu no és estranya a continuar les temptatives de tractar amb el rei Víctor Manuel i el seu Govern fins al punt de reconèixer l'estat actual de la Península. Però aquests que han pensat així han caigut en un equívoc

colossal; ja que una cosa és satisfer un deure de consciència imposat per Jesucrist, com és el de provar tots els mitjans possibles per tal de poder proveir a les necessitats de l'Església, i una altra cosa és reconèixer les usurpacions i sancionar d'aquesta manera la falsa doctrina dels fets consumats. Jo he temptejat el mitjà de poder complir un deure meu, i fins i tot diré amb l'esperança d'un feliç resultat, en les primeres temptatives que es feren amb Negociador Piamontès; però després que tornà a Roma, havent rebut instruccions enterament diverses, les esperances que s'havien concebut s'esvaïren completament, raó per la qual tornarem a l'estat en què estaven les coses abans de les temptatives.

844 Quant a la resta, prego a Déu que sostingui V.M. perquè li doni les llums necessàries, perquè encerti a fer el bé que pugui en aquest regne seu i salvar-hi la societat exposada els nostres temps a grans danys i perills evidents.

La beneixo veritablement de cor amb S.M. el rei, el príncep d'Astúries, l'augusta família i tots els seus súbdits.

Donada al Vaticà a 15 de juny del 1865.-Pius, P. IX.

A desgrat d'haver-la vista S.M. i els ministres, es va tirar endavant en el reconeixement de l'anomenat Regne d'Itàlia.

CAPITOL XX

CONTÉ UNA CARTA QUE VA ESCRIURE'M EL SENYOR NUNCI DES DE MADRID TROBANT-ME JO A CATALUNYA

845 Veient jo el caire que havien pres les coses, vaig suplicar al senyor Nunci que consultés Roma com m'havia de capténir. La resposta que donaren de Roma va comunicar-me-la el Nunci en la carta següent:

Excm. i Il.lm. Sr. Antoni Maria Claret, arquebisbe de Trajanòpolis.

Molt senyor meu i benvolgut Germà: Sobre la seva consulta he rebut darrerament resposta de Roma, i és la següent:

"No m'estranya, m'escriu el senyor cardenal Antonelli, que el senyor Claret es trobi anguniat i cerqui autoritzats consells per prendre una resolució i tranquil·litzar el seu ànim. Certament, considerant el bé que ell mateix podria fer als interessos religiosos i a la bona causa després i tot del reconeixement de l'anomenat Regne d'Itàlia, no se'l pot persuadir que deixi el lloc que té a la Cort; però tampoc no se li pot suggerir que continuï en el mateix quan això arribi a ocasionar-li agitacions d'esperit i ell ho cregui contrari a la seva consciència. No resta doncs, no resta cap més recurs que recollir-se en el Senyor, i, implorant-ne les llums divines, fer el que Déu l'inspiri per al bé de l'Església i de les ànimes. Aquest és el millor partit i és aquest el consell que vostè haurà de donar al senyor Claret en nom també del Sant Pare".

846 He volgut traduir literalment l'esmentada resposta perquè vostè conegui amb exactitud quina és l'opinió del Sant Pare. Aquesta es redueix al següent: que vostè pregui a Déu que l'il.lumini, i després, segons que l'inspiri el Senyor, continuï o no en el càrrec de confessor de S.M.; el Sant Pare, sense imposar cap d'aquests dos extrems, no desaprovarà l'elecció que vostè adopti després d'haver invocat l'assistència especial del Senyor.

847 Permeti'm vostè una observació sobre la resposta del Sant Pare. Ell no diu, és veritat, que vostè continuï en el càrrec de Confessor; però tampoc no diu que el deixi. Si hi continués doncs, no faria vostè res de contrari als seus deures ni de desplaent per al Sant Pare. Si existissin aquestes dues circumstàncies, el Sant Pare hauria dit francament que vostè no pot continuar en el seu lloc. El motiu pel qual no ha anat fins a dir que seria convenient que vostè hi continués, no és perquè tingui una ferma seguretat que vostè faria una acció censurable, sinó solament perquè no vol que vostè la faci si la creu contrària a la seva consciència.

848 Ara en això consisteix el més important de l'afer, i per això vostè deu implorar del Senyor les seves llums santes de saviesa i prudència a l'hora de decidir si vostè deu creure contrari a la seva consciència de quedar-se més temps a la Cort. Prou conec que les seves aspiracions, les seves tendències, els seus desigs, serien sortir-ne com més aviat millor, i té sobrada raó de quedar-se tranquil. Però l'experiència m'ensenya que les aspiracions, tendències, desigs, no són la consciència, i aquí es tracta únicament i exclusivament de la consciència.

849 La franca i explícita declaració que vostè ha fet publicar ha tret tot dubte sobre la seva manera de pensar respecte al reconeixement del Regne d'Itàlia. Des d'ara ningú no podrà sospitar que vostè no està conforme amb els bisbes i amb el sentiment catòlic, que s'ha manifestat amb tanta generalitat, o bé que amaga i dissimula la seva opinió per no allunyar-se de Palau. Però el seu allunyament farà difícil de prestar utilíssims serveis a l'Església; principalment en l'elecció de bisbes, i en el pública opinió del poble fidel i del clergat ocasionarà greus perjudicis a la Reina. Aquestes dues últimes reflexions són del més alt interès i mereixen la més seriosa meditació. No necessito ponderar-li la primera; pel que fa a la segona, només li recordaré la conspiració revolucionària contra S.M., especialment perquè al fons del seu cor és catòlica i addicta al Sant Pare. I, ¿què serà si els bons també arriben a ser enemics de la seva casa com es procura imprudentment? ¿Quines en seran les conseqüències tant per al Regne com per a l'Església?

850 El Sant Pare no deixa de professar tot el seu afecte a S.M.; deplora profundament el reconeixement d'Itàlia; però com que sap que també ho deplora la Reina, la compadeix afectuosament, si no va saber o no va poder dominar les circumstàncies.

851 Espero que amb la gràcia de Déu ja s'haurà millorat la seva salut, i que em comunicarà les seves notícies, i especialment la seva resolució; no oblidí vostè en les seves oracions el qui és sempre de vostè amb el més gran afecte segur servidor i afectíssim germà, Lorenzo, arquebisbe de Tiana.

Madrid, 23 de juliol del 1865.

852 Vic, 23 d'agost del 1865.-No sabent què fer en relació a tornar a la Cort o no, vaig dir-ho al Superior general de la Congregació de l'Immaculat Cor de Maria, i ell va encarregar l'afer als quatre consultors de la mateixa Congregació, a fi que tots ho encomanessin a Déu fins que no arribés el dia de reunir-nos. En efecte, el dia de la data ens vam reunir i dels cinc vots n'hi hagué tres que no hi tornés i dos que hi tornés; així que, adherint-me a la majoria de vots, vaig resoldre de no anar-hi; mentrestant ocupar-me en aquesta ciutat a donar exercicis espirituals i en altres coses semblants.

CAPITOL XXI

CONTÉ UNA DEFENSA QUE UN SENYOR VA FER DE LA MEVA INSIGNIFICANT PERSONA

853 El senyor Claret, arquebisbe de Trajanòpolis, confessor de S.M., estava resolt a escoltar en silenci, tot el temps que calgués, les suposicions, adés errònies, adés calumnioses, que s'escampen en perjudici seu ja fa anys, esperant que Déu, a qui prega a favor dels qui les propaguen, il.luminaria i aplacaria la malignitat dels seus detractors.

854 Però, cedint a les fortes instàncies de persones, que a més de respectar-lo i estimar-lo com mereix, jutgen que importa a l'Església de desmentir o rectificar tals asseveracions, ens autoritza a publicar la ressenya següent de la seva vida i d'algunes de les seves obres; ressenya redactada per una persona tan incapaç de desfigurar els fets com ben informada de com són. De part nostra, només ens prenem la llibertat d'afegir-hi una cosa, és a saber: que si es pogués fer algun càrrec al senyor Claret, fóra, a judici nostre, el de defugir tot allò que té caràcter polític, filant en això tan prim, que de vegades es podria creure que deixava de fer el que era possible a favor dels interessos de l'Església, en ocasions en què la política és la que els fereix o els perjudica.

855 Va néixer l'Excm. i Ilm. Sr. Arquebisbe Claret a la vila de Sallent, província de Barcelona, diòcesi de Vic; rebé instrucció en les primeres lletres a la mateixa població; després els seus pares van enviar-lo a Barcelona, on aprengué el dibuix a l'establiment de la Llotja, on fou premiat diverses vegades. Va estudiar química, ciències, francès, i com que va sentir-se cridat d'una manera particular a la carrera eclesiàstica, va dedicar-se a l'estudi de la llatinitat i fou destinat pel senyor bisbe, que llavors era el senyor Pau de Jesús de Corcuera, al Seminari de Vic, en els llibres de matrícula del qual consten aprovats amb elogi els anys de tota la carrera.

856 L'any 1834, amb títol de benefici, fou ordenat in sacris amb el senyor Balmes, essent aquest el primer dels diaques i el senyor Claret el dels sotsdiaques, de manera que aquest cantà l'Epístola a la missa solemne de l'ordenació i aquell l'Evangeli. Tots dos eren molt amics i passaven junts moltes hores a la biblioteca episcopal estudiant en una mateixa taula.

857 El dia 13 de juny del 1835 fou ordenat de prevere i el dia 21 va cantar la primera Missa a la seva pròpia pàtria per a fruit del benefici amb què estava ordenat.

858 Sense perjudici de la residència, va manar-li el superior eclesiàstic que s'encarregués de la Tinença del curat de la mateixa parròquia en què va servir dos anys i dos més com a ecònom, residint-hi quatre anys, des del 35 al 39. Cal advertir que la vila de Sallent en aquells anys estava fortificada a favor d'Isabel II, i trobant-se el senyor Claret al capdavant de la parròquia, essent superior de la Comunitat de beneficiats, era molt conegut i tractat de totes les autoritats. En aquesta mateixa Cort de Madrid es troben l'excel.lentíssim senyor Baró de Meer, llavors capità general de Catalunya, i l'excel.lentíssim senyor Marquès de Novaliches, que anava sempre amb ell, els quals són testimonis oculars, ja que en el decurs de quatre anys van ser moltes vegades en aquella població, i allotjant-se el capità general a can Claret, que és la casa principal de la població, hi anava el senyor Claret, com a autoritat eclesiàstica, a visitar-lo des de la rectoria on vivia a la casa on s'allotjava el general; de manera que aquests dos testimonis tan autoritzats serveixen de solemne desmentiment als qui per fins sinistres diuen que fou facciós.

859 Al començament d'octubre de l'any 1839, desitjós de dedicar-se a les missions estrangeres, se n'anà a Roma, on va romandre fins a mitjan març de l'any següent, en què per raó de les moltes pluges i humitats va sobrevenir-li un dolor reumàtic, per a remei del qual van aconsellar-li els metges que tornés a Espanya.

860 Al cap de pocs dies d'haver tornat va trobar-se restablert, i el superior eclesiàstic va enviar-lo de regent a la parròquia de Viladrau, on va començar les missions pertot el principat de Catalunya, on era conegut amb el nom de mossèn Claret, que és com ordinàriament anomenen els sacerdots a Catalunya. Però l'any 1846, mentre predicava el mes de Maria a la ciutat de Lleida, alguns començaren d'anomenar-lo el Pare Claret, creient potser, en veure'l que missionava contínuament, que era algun missioner franciscà dels del convent d'Escornalbou, homes apostòlics consagrats a les Missions, i d'allà ve, sens dubte, que l'anomenin així els qui n'ignoren la història.

861 A principi de l'any 1848 era de pas en aquesta Cort, on predicà per haver estat cridat per l'il·lustríssim senyor Bonaventura Codina, bisbe de Canàries, que se l'emportà amb ell i estigué missionant en aquelles illes fins a mitjan any 1849.

862 El dia 4 d'agost del mateix any fou nomenat arquebisbe de Cuba, dignitat a què renuncià decididament, fins que per mandat del senyor bisbe de Vic i del seu director espiritual acceptà el dia 4 d'octubre i fou consagrat a Vic el dia 6 del mateix mes de l'any següent. Quan arribà en aquesta Cort, va imposar-li el pal·li el senyor Brunelli, nunci aquells anys de Sa Santedat, i tot seguit se n'anà a la seva diòcesi.

El mes de març del 1857 va ser cridat per Confessor de S.M.

863 Aquests últims anys ha estat particularment calumniat el senyor Claret en tres coses:

1^a En què havia estat un facciós trabucaire, cosa que pel que hem dit fins aquí queda demostrat fins a l'evidència que és falsA.

864 2^a L'han calumniat suposant que es fica en política. En això només direm que preguntin tots els ministres que hi ha hagut des de l'any 1857 fins ara; si de qualsevol manera, de paraula o per escrit, n'ha entorpit algun cop els plans per a pujar al poder ni per a prosseguir el seu govern.

865 3^a L'han calumniat atroçment en els seus pietosos i instructius escrits, arribant la vilesa i la infàmia a l'extrem d'alterar iniquament dos dels seus llibres entre els molts que el Senyor Claret ha escrit. Un d'ells és el Ramillete; aquest opuscle conté allò de més selecte per a donar gràcies a Déu, demanar-li favors i fer actes d'amor; però els enemics n'han escrit una altre amb el mateix nom, amb dibuixos i figures tan lúbriques i obscenes, que mai no n'hem vistes d'iguals, atribuint-lo al senyor Claret.

866 El mateix han fet amb el llibre intitulat Llave de oro. Quan es trobava a la seva diòcesi de Cuba, com que dirigia per si mateix les conferències als sacerdots nou ordenats a fi d'instruir-los teòricament i pràcticament en l'administració dels sants sagraments, va escriure un llibre amb aquest títol, que amb la més gran rapidesa s'estengué per totes les diòcesis d'Espanya, mentre els prelats el felicitaven per aquesta obra. Ara bé: ¿què han fet els enemics? Han escrit un opuscle amb aquest nom, amb figures obscenes i les explicacions més repugnants, atribuint-lo també al senyor Claret. Ja feia més de deu anys que aquell llibre corria amb el més gran encomi entre les mans dels sacerdots, i farà cosa d'un any que ha aparegut aquest producte infernal amb el mateix

nom per tal de macular, si poguessin, aquell llibre i el seu autor.

867 Diverses vegades els amics han dit al senyor Claret que es defensés, però ell sempre ha contestat que la millor defensa era no fer-ne cas, i, ensems, pregar Déu per ells, com ho féu Jesús des de la creu, que deia: Pare, perdoneu-los, que no saben el que fan, ja que aquests desventurats no saben ni el que es fan ni el que es diuen.

868 Respectem el seu silenci i la seva oració; tanmateix, però, la caritat i la justícia exigeixen que es publiquin aquestes veritats per dos motius: el primer, per a confusió dels dolents, arrancant-los d'aquesta manera la careta amb què s'amaguen, i segonament, per tal d'avisar els incauts perquè no es deixin enganyar amb aquestes calúmnies i impostures que no paren d'aixecar contra el senyor Claret, com els jueus contra Jesús.

És tret del periòdic de la Esperanza del dia 24 de gener de l'any 1865, i és veritat el que diu.

CAPITOL XXII

QUE CONTÉ EL QUE HA DIT UN PERIODIC CATOLIC DE PARIS ANOMENAT "LE MONDE" I QUE FOU ESCRIT PER UNS ESTRANGERS QUE VAN VISITAR L'ESCORIAL A PRINCIPI DE L'ANY 1865

869 La revolució i els seus condottieri, disciplinats sota el nom de francmaçons, s'esforcen per esborrar d'Espanya l'ensenyament i les creences catòliques i per subordinar la política nacional als interessos comercials d'Anglaterra. L'Església espanyola, despullada dels seus béns i privada del concurs tan poderós dels Ordes religiosos, ha demostrat, tanmateix, per la seva unànime adhesió al Sobirà Pontífex i pels seus perseverants esforços contra la premsa irreligiosa, que s'ha fortificat en les proves i que estava preparada per als embats decisius que han d'afirmar la sobirana llibertat de l'Església de Jesucrist. Entre les obres més rellevants de l'episcopat espanyol una de les més notables és la renovació que l'Excm. i Ilm. Sr. Claret, arquebisbe de Trajanòpolis, ha fet sota els auspicis de S.M. la Reina al Seminari de L'Escorial.

870 Aquest Prelat heroic, que sosté la noble .Reina enmig de les febleses dels seus ministres constitucionals, ha volgut formar un establiment modèlic d'ensenyament eclesiàstic, i gràcies als seus esforços i als de mossèn Dionisio Gondàlez Mendoza, vice-president, el Seminari de L'Escorial ofereix les més brillants esperances. S'hi ha adoptat el pla d'estudis d'altres Seminaris, és a dir, dos anys consagrats a la filosofia, un a la física i set a la teologia.

871 El senyor González, versat en les ciències modernes i home d'un esperit eminentment pràctic, tenint en compte que els joves teòlegs tindran necessitat de combatre errors importats de l'estranger, i, sobretot, la filosofia alemanya de Strauss, Hegel i Schelling, ha volgut que els joves alumnes de teologia estudiessin a fons la llengua alemanya, i ja seixanta alumnes llegeixen amb notable facilitat les obres escrites en aquesta llengua. S'hi estudien també d'una manera completa el francès i l'anglès. Això a més del que s'ha previst respecte a l'hebreu i al grec. Molts alumnes estudien també l'àrab. Un savi professor d'aquest seminari ha fet una compilació de les gramàtiques grega, alemanya i anglesa per a ús del Seminari. Els teòlegs tindran ben aviat un curs d'arqueologia eclesiàstica i d'altres ciències que connecten amb les ciències sagrades.

872 Les excel.lents disposicions i les notables facultats intel.lectuals dels deixebles fan esperar notables fruits del Seminari de L'Escorial regenerat.

En el quadern anomenat Apunts es trobaran notícies més extenses de L'Escorial.